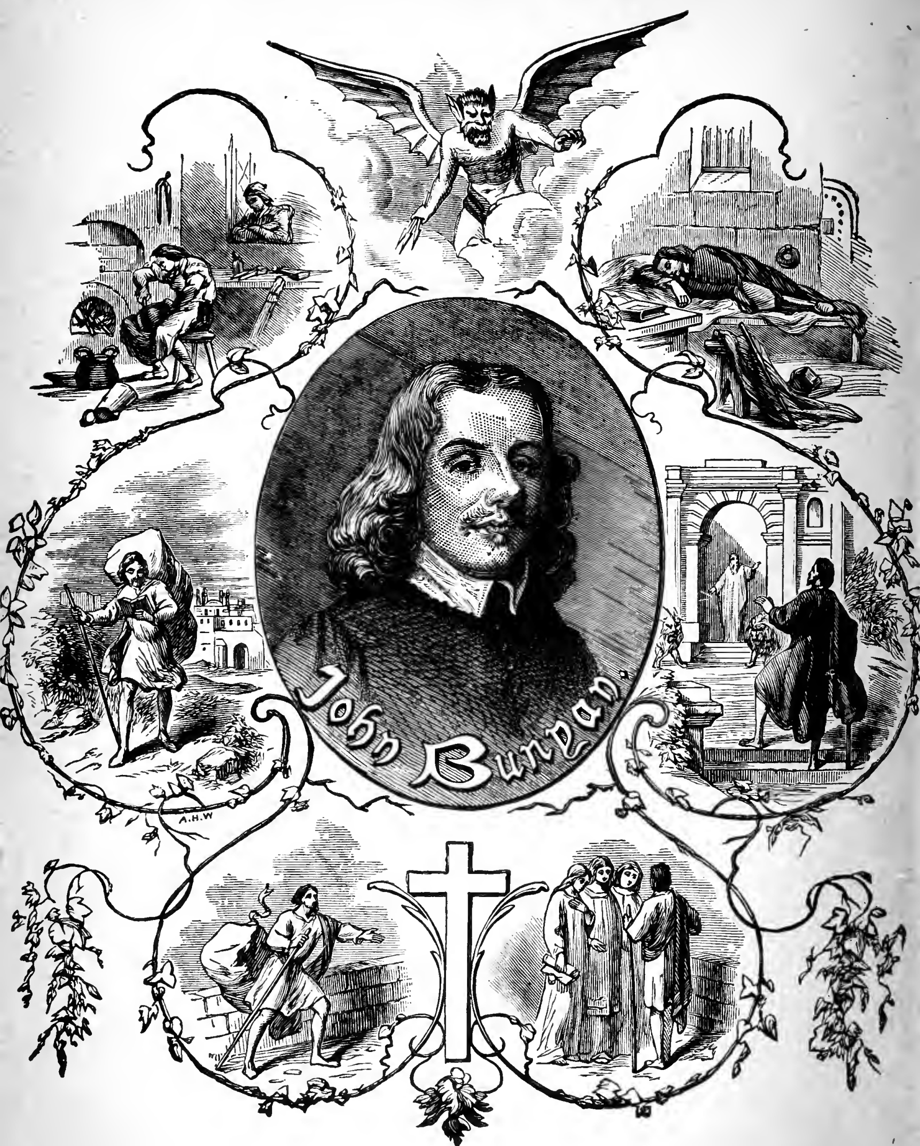

KRISTENS
OCH
KRISTINNAS RESA

H. Hasselquist

Sandahl
-1896-

John Bunyan
A.H.W

Kristens Resa

genom verlden till den saliga evigheten,

framstäld såsom sedd i en dröm

AF

JOHN BUNYAN,

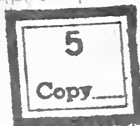
Predikant i Bedford.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKAN.

CHICAGO,

The Engberg-Holmberg Publishing Co.

1885.

5
Copy

Författarens lefverne.

John Bunyan, den ryktbare författaren till "*En Kristens resa*" och många andra nyttiga arbeten, föddes i Elstow, nära Bedford i England, år 1628. Hans föräldrar voro mycket fattiga, men gåfvo honom dock en så god uppfostran, som stod i deras förmåga. Han var likväl så förderfvad, att han redan i barndomen öfverlemnade sig åt det dåligaste lefnadssätt. I synnerhet i svordomar och förbannelser öfverträffade han de värsta bland sina ogudaktiga kamrater och blef deras öfverhufvud och ledare, emedan han sjelf så utmärkte sig på syndens väg. I allt detta förderf lemnade Gud honom dock icke utan att bestraffa honom i samvetet. Han kände der många allvarsamma slag och hade förfärande tankar om helvetet. Efter sådana dagar, som han tillbragt i utsväfningar, hade han stundom förskräckliga drömmar. Fruktan för döden och domen förföljde honom under hans gladaste stunder. Han har utförligt beskrifvit dessa tidiga strider och förbrytelser i ett af sina arbeten, som heter: "*Nåden som öfverflödar för den förnämligaste bland syndare.*" Äfven rönte han underbara prof af Guds skyddande hand i flera lifsfaror. En gång föll han i Ousefloden, en annan gång i hafvet, och var nära att drunkna. Vid sjutton års ålder blef han soldat och skulle stå som skiltvakt vid belägringen af Leicester, då en kamrat bad att få stå i hans ställe; han samtyckte, och den andre, som intagit hans plats, fick en muskötkula genom hufvudet.

Men hvarken Herrens straffdomar eller nådebevisningar gjorde något varaktigt intryck på hans förhärdade hjerta. Han var icke allenast känslolös för syndens förderf och farlighet, utan ock en fiende till allt allvarligt. All åtanke af religionen, äfven då den visade sig hos andra, var för honom en odräglig plåga.

Det första steget till hans förbättring var hans giftermål med en qvinna, hvars föräldrar ansågos gudfruktiga. Hon var så fattig, att den enda hemgift, hon bragte honom, var två böcker: "Gudaktighetens utöfning" och "Den enfaldige mannens gångstig till himmelen." De läste stundom tillsammans i

dessa; och hans hustru beskref ofta för honom sin faders gudliga lefnad. I följd häraf och i synnerhet efter åhörandet af en predikan mot ohelgandet af sabbaten, fattade han några beslut om bättring och föresatte sig att uppfylla några religiösa pligter, hvilket han då ansåg tillräckligt för att komma till himmelen. Men dessa föresatser voro icke mägtiga att afhålla honom från hans syndiga förlustelser; till och med samma söndagseftermiddag, som han fått denna väckelse, var han sysselsatt med spel, då en tanke föll honom in så kraftigt, som om det varit en röst från höjden: *Vill du öfvergifva dina synder och komma till himmelen eller behålla dem och fara till helvetet?* Bestörtning och förskräckelse intogo nu hans själ, hvarpå genast följde de tankarna, att han var en oerhörd, en oförliknelig syndare — att det var för sent för honom att söka himmelriket — att ingen nåd kunde räcka till för hans öfverträdelser. Hans själ greps af misströstan, han kom till den förtviflade slutsatsen, att han skulle blifva olycklig, om han öfvergåfve sina synder, och olycklig, om han förblefve i deras tjenst; han beslöt derför att taga sitt lystmäte deraf, såsom den enda glädje, som återstod för honom. Med skäl kan man befara, att många förgås genom sådana frestelser. Deras tal lyder så: det är dock intet hopp för mig, derför må jag lefva efter mitt eget tycke, så länge jag kan, och sedan underkasta mig mitt öde.

Ännu en månad fortfor han, ehuru förgäfves, att söka sin njutning i samma syndiga lefverne; då behagade det Gud att gifva honom en ny väckelse genom en qvinna, sjelf en uppenbar synderska, som dock fann hans svordomar så anstötliga, att hon sade honom, "att hon aldrig i sitt lif hört en så gudlös svärjare, och att han ensam kunde förderfva hela stadens ungdom, om de komme i hans sällskap." Han blef alldeles bestört öfver denna förebråelse ur en sådan persons mun, och ifrån detta ögonblick afhöll han sig i allmänhet från att svärja, som han förut gjorde vid nästan hvarje ord, han uttalade.

Han hade vid denna tid några märkvärdiga drömmar, hvarunder han t. ex. tyckte, att jorden skalf och öppnade sig för att uppsluka honom — att verldens undergång och den yttersta dagen voro förhanden. En gång tyckte han sig falla ned i lågorna bland de fördömda, då en menniska i hvita, skinande kläder kom och ryckte honom såsom en brand ur elden. De djupa intryck, dessa drömmar gjorde på hans själ, utplånades aldrig och gåfvo honom kanske anledning att många år derefter, då han skref sitt mästerstycke, "*Kristens resa,*" framställa det i form af en dröm.

En kort tid derefter blef han bekant med en fattig, allvarsamt sinnad man, hvars tal om religionen och om den heliga Skrift så rörde honom, att han företog sig att läsa Bibeln, isynnerhet dess historiska delar.

Småningom föregick hos honom en yttre förbättring, som blef så märklig, att hans grannar förvånades och lyckönskade honom deröfver. Af detta beröm blef han så uppblåst och högmodig, att han begynte tycka sig vara en mycket god kristen och trodde, enligt sitt eget uttryck, "att ingen i hela England kunde vara för Gud mera behaglig än han." Men allt detta var blott ett afskärande af syndens dåliga grenar, medan trädet ännu hade till rot ett opånyttfödt hjerta. Under tiden kom han genom Guds skickelse på arbete i Bedford och fick der en dag höra några qvinnor, som sutto utanför en port och samtalade i gudliga ämnen. Han blef nyfiken, lyssnade på dem, men fann snart, att hvad de sade öfvergick hans begrepp. De talade om *nya födelsen*, om Guds verk i hjertat — huru de hade lärt känna sitt stora syndaelände — huru Gud hade i deras hjertan uppenbarat Kristi kärlek — med hvilka löften han vederqvickt, tröstat och bistått dem under bedröfvelse och i frestelser. De talade om sin otro — om sina hjertans förderf — om sina egna verk, sin egen rättfärdighet, såsom alls intet gällande till Guds blidkande. Allt detta syntes honom vara taladt på ett så andligt språk, med så mycket allvar och tillika med så mycken kristlig glädje och förnöjsamhet, att han tyckte sig hafva upptäckt en ny verld.

Detta samtal var honom till mycken nytta. Han insåg, att hans tillstånd icke var så godt, som han sjelf inbillat sig, att han under sina funderingar om religionen aldrig fått sigte på dess hufvudsak — den *nya födelsen* — att han aldrig haft någon tröst af Guds löften, att han aldrig plågats af sitt *hjertas* ondska, emedan han aldrig gifvit akt på sina hemliga tankar, och att han alls icke förstod sig på djefvulens frestelser, eller huru dessa skulle emotstås. Han sökte derför upplysning hos dessa qvinnor, fick en brinnande lust att ständigt sträfva efter andlig kunskap, och hans själ blef så fästad vid allt, som rörde evigheten, att det blef honom svårt att hafva sinne för jordiska ting. Han begynte nu läsa sin Bibel med andra ögon, den blef honom öfver all beskrifning ljuflig och kär, ty den framstälde för honom en Frälsare, som han nu kände sig så väl behöfva. Läsning, bön och betraktelse blefvo hans käraste sysselsättningar.

Då begynte själafienden ansätta honom med frestelser. En af de grufligaste lydde så: Månne jag är utvald eller icke? — Men det behagade Gud att förlossa honom derifrån, i synnerhet,

genom följande ord: *Se uppå de gamlas exempel: Hvilken är någon tid på skam kommen, som uppå Herren förhoppats hafver? . . . Hvilken är någon tid af honom försmådd, som honom åkallat hafver?* Häraf uppmuntrades han mycket; det var som hade någon sagt till honom: "Begynn med Mose 1:sta bok och läs allt till slutet af Uppenbarelseboken och se, om någon, som tröstat på Gud, blifvit bedragen! Och om det icke gått olyckligt för någon annan, som i tron åkallat Gud, så är det din skyldighet, att också förtrösta på honom och icke oroa dig öfver nådavalet, som är en hemlighet." — En annan frestelse, som svårt ansatte honom, var: "Tänk om nådatiden skulle vara förbi för dig!" Men efter många dagar, tillbragta i bitter oro, lugnades han genom det gudomliga ordet: "Nödga dem att komma härin, att mitt hus måtte varda fullt;" och: "Ännu är det rum." Han hade många andra frestelser; men såsom Herren alltid förlossar sina trogna ur frestelsen, så förlossade han ock den arme Bunyan och uppfylde hans själ omsider med stor frid och fröjd i tron. Härtill bidrogo, med den helige Andes välsignelse, de samtal han hade med erfarna kristna, och äfven herr Giffords ädla verksamhet, hvilken då var prest i Bedford.

Vid 27 års ålder förenade sig Bunyan med en församling af trogna kristna i Bedford. Hans stora naturgåfvor, utmärkta benådning och de märkvärdiga frestelser, han hade genomgått, hänvisade honom tydligt till det *presterliga kallet.* Mängden lockades af nyfikenhet att höra honom, och han fann snart, att han icke förgäfves förrättade sitt arbete i Herrens vingård. Hans blygsamhet och sjelfmisströstan voro dock så stora, att han tyckte, det var alldeles otroligt, att Gud skulle tala till syndares hjertan genom honom. Men han uppmuntrades med många lefvande bevis derpå. Hans åsigter af sjelfva arbetet, och hans sätt att utföra det, förtjenar att betraktas och efterföljas. Gud ingaf honom ett innerligt deltagande för syndare. Han letade flitigt efter sådana ord och uttryck, som kunde starkast väcka samvetet, framställa Kristus i hans fullhet och visa syndaren, att utom hans dyra försoning finnes ingen frälsning.

"I mina predikningar," så berättar hen sjelf, "ledde Gud mig att börja der, hvarest han sjelf börjar i sitt ord med *syndaren* — med att fördöma allt kött, samt att framlägga och bevisa, huru Guds dom för synden hvilar öfver alla menniskor vid deras inträde i verlden. Denna del af min tjenst utöfvade jag under förskräckelser af lagen, under skuldkänslan af mina egna öfverträdelser, som då lågo tungt på mitt samvete. Jag kom sjelf i bojor, då jag predikade för dem, som i bojor voro; jag bar sjelf

den eld i mitt samvete, för hvilken jag varnade dem. Jag gick uppfyld af förskräckelse och syndakänsla till predikstolsdörren, men der försvunno de och lemnade min själ i ro att fullgöra mitt arbete. Sedan återvände de visserligen lika svåra, som förut; men Gud förde mig framåt, så att hvarken synd eller helvete förmådde hindra mig i mitt kall. På detta sätt fortfor jag under två års tid, hvarefter Herren gaf mig genom Kristus någon fridens och tröstens visshet i själen och många ljufliga upptäckter af hans välsignade nåd. Jag sträfvade mycket att framställa Jesus Kristus för verlden i alla hans embeten, hans förhållande till menniskorna och hans välgerningar, och försökte att för dem afslöja, fördöma och undanrödja de falska stöd, på hvilka verlden litar, och genom hvilket förlitande hon faller och förtappas.

När jag predikat, har jag ofta under tiden, äfvensom under det öfriga af gudstjensten, åkallat Gud i mitt hjerta med allvarlig bön, att han ville göra ordet kraftigt till frälsning, och har derför alltid försökt, om möjligt varit, så ställa mitt tal, att det skulle så påtagligt utmärka synden, att den dertill skyldiga *personen* skulle känna sig särskildt träffad. När jag har slutat gudstjensten, har den tanken alltid varit mig påkostande, att ordet kanske fallit som regnet på de steniga platser, och jag har alltid önskat: O att de, som nu hört mig, kände, såsom jag, hvad synd och död och helvete och Guds förbannelse vilja säga; men också hvad Guds nåd, kärlek och barmhertighet genom Kristus äro, äfven emot menniskor, som ännu äro främmande derför. Jag sade ofta inför Gud i mitt hjerta, att om det kunde tjena till att väcka och öfvertyga dem om sanningen, skulle jag med gladt mod på ögonblicket gå den nesligaste död till mötes.

Jag brydde mig aldrig om att inlåta mig i de frommas tvister angående obetydliga punkter, men stridde likväl gerna och med stor ifver för ordet om *tron* och *syndernas förlåtelse* för Jesu lidandes och döds skull. Jag såg, att mitt kall egentligen var att uttala det *väckande* ordet, och dervid förblef jag.

När någon af mina åhörare, som en gång blifvit väckt, föll tillbaka i liknöjdhet, kan jag med sanning säga, att förlusten var mig kännbarare, än om jag sett mitt eget barn sänkas i grafven. Mitt hjerta blef så upplyftadt af den härliga beskaffenheten af mitt arbete, att jag ansåg mig derigenom mera välsignad och hedrad, än om Gud i stället gjort mig till herskare öfver hela den kristna verlden och öfver all jordens magt och härlighet, och jag saknat detta arbete. O, hvad de orden: *Den der omvänder en syndare af hans vägars villa, han frälsar en själ ifrån döden;* och *att lärarena skola lysa såsom himmelens sken, och de, som många under-*

visat till rättfärdighet, såsom stjernor i evighet — o, hvad dessa och andra dylika språk hafva uppfriskat min själ! Jag önskade högeligen, att i mitt embete blifva kallad till trakter, som voro djupast försänkta i andligt mörker; ty jag kände, jag hade mest fallenhet för väckelsens och omvändelsens verk; och det ordet låg jemt för mig: 'Jag har beflitat mig att predika evangelium, der Kristus icke ens hade varit nämd, på det jag icke skulle bygga på en annans grund.'" Detta af Bunyan sjelf.

Denna trohet, detta nit ådrog honom många fiender, så mycket mer, som den tid, i hvilken han lefde, var en tid af förföljelse uti samvetssaker; följden blef, att han kastades i fängelse, och fick förblifva der i tolf år.

Han fick kraft att tåligt lida denna långvariga fångenskap. Herren var honom mycket nådig. Under den tid han var i fängelse, yttrade han: "Jag har aldrig i mitt lif haft så mycken insigt i Guds ord, som nu. De stycken deraf, hvaruti jag förr såg ingenting, äro nu helt ljusa för mig. Jag har en ljuflig försmak af mina synders förlåtelse och min sammanvaro med Jesus i en annan verld. O, huru ljuft det har blifvit mig här att tänka på *det berget Sion, på det himmelska Jerusalem och på den otaliga änglaskaran, och Gud, som alla dömer, och de fullkomliga rättfärdigas andar, och Jesus, medlaren* — huru ljufva de blifvit mig, medan jag varit här! Här har jag insett sådant, som jag säkert aldrig i denna verlden skall kunna tydligt uttrycka. Jag har sett en sanning i de orden: 'Hvilken I älsken, ändock I icke sen honom, den I ock nu tron uppå, och dock icke sen; så skolen I fröjda eder med osäglig och härlig glädje.'"

Ofta nedtyngdes hans själ vid tanken på hans bedröfvade familj, i synnerhet ett af hans barn, som var beröfvadt sin syn. Bunyan hade starka naturliga känslor, han var en öm make och god fader. Men i denna sorg lät han trösta sig af tvänne ställen i Skriften: "Lemna mig dina faderlösa barn, jag skall bevara dem vid lif; och må dina enkor sätta sin lit till mig." Herren sade: "Sannerligen, det skall väl gå med dem, du lemnade, sannerligen, jag skall komma fienden att behandla dig väl i den onda tiden."

Han var icke overksam under sin långa och svåra fångenskap; han studerade flitigt sin Bibel, hvilken tillika med martyrernas historia utgjorde hela hans bibliotek. Han arbetade äfven för sin fattiga familjs uppehälle, men hade en ännu vigtigare sysselsättning deri, att han predikade med kraft och ande för dem, som kunde vinna tillträde till fängelset. Här författade han äfven några goda skrifter, bland hvilka i synnerhet må

nämnas "*Kristens resa*" — en bok, hvilken bland andliga böcker näst Bibeln varit en af de nyttigaste — och han verkade möjligtvis derigenom ännu mera godt, än om han på fri fot fått fortsätta sina predikningar. Man ser tydligt, att han vid författandet af denna bok varit bevärdigad med ett särskildt mått af gudomligt biträde. I sitt trånga fängelse förmådde han så beskrifva den kristnes vandring här i lifvet med dess många svårigheter, faror och strider, att han tycktes ingenting hafva utelemnat. Den mest skarpsynte och upplyste forskare saknar der knappt ett enda själstillstånd, godt eller ondt, en enda olycklig förvillelse, eller ett enda dödligt misstag, som icke är ändamålsenligt framstäldt i "*Kristens resa.*" Boken passar för alla de olika menniskor, som bekänna sig till gudaktighet, och omtalar våra egna erfarenheter, frestelser och strider så tydligt, som om den varit skrifven för oss och icke i ett annat tidehvarf. Berättelsen är så underhållande, att hjertat fäster sig med ett kännbart nöje vid utgången af hvarje äfventyr. Lärare kunna ur dess sinnrika och dyrbara innehåll hemta goda ämnen till enskilda föreläsningar, och föräldrar kunna med mycken fördel för sina barn läsa stycken af densamma.

Sedan Herren hade bragt till fullbordan, hvad han hade beslutit, nämligen att denne Guds man skulle i sin ödsliga ensamhet skrifva dessa böcker, så bevekte han dåvarande biskopen af Lincoln, doktor Barlow, som tillika med några andra rördes till deltagande för Bunyans oförtjenta lidanden, att medverka till hans befrielse.

Hans verksamma ande begagnade sig af denna återvunna frihet: han besökte på flera håll fromma kristna, i synnerhet de bedröfvade, frestade eller förföljda, till hvilka han hade månget passande ord att säga, hemtadt ur sin egen erfarenhet. Han fick äfven nu personligen uttrycka för sina vänner sin tacksamhet för deras bistånd under hans fängelsetid, och när tillfälle yppade sig, predikade han evangelium med stor frimodighet och mycken framgång, i synnerhet för sin församling i Bedford, som nu valde honom till sin lärare.

Med allt sitt vunna anseende och sin framgång förblef han dock ödmjuk och talade sällan eller aldrig om sig sjelf. Hela hans uppförande var exemplariskt, så att icke ens sjelfva ondskan kan upptäcka en enda fläck på hans rykte, hans sinne eller vandel. Försvagad af lidande, ålder och verksamhet i sina presterliga åligganden, slutade han sitt dyrbara lif i utöfningen af en gerning af kristlig kärlek. Han var känd på hela trakten såsom fridstiftare och anmodades derför af en ung man, som

bodde i grannskapet af Bedford, att medla mellan honom och hans förtörnade fader, som bodde i staden Reading i Berkshire, hvilken vänskapstjenst han åtog sig och lyckades att fullborda. Vid återkomsten till London öfverfölls han af en häftig regnskur, kom genomvåt till en af sina vänner vid Snow Hill, som låg i hans väg, och fick en häftig feber, under hvilken han tåligt led de åtföljande plågorna. Undergifven Guds vilja, åstundade han dock att skiljas hädan och vara med Kristus och ansåg derför lifvets förlängning blott som ett ovälkommet uppehåll på vägen till den salighet, hvarefter hans själ så längtansfullt törstade. I detta tillstånd af helig längtan uppgaf han sin anda i sin högtlofvade Frälsares sköte den 12 Augusti 1688, i sitt 60:de år, efter tio dagars sjukdom.

Bunyan hade stora naturliga gåfvor, ovanligt rik inbillning och uppfinningsförmåga, en fin och träffande qvickhet och ett så godt minne, att han brukade efteråt uppskrifva de predikningar, han hållit utan koncept. Hans arbeten äro samlade i tvänne delar, som innehålla lika många afhandlingar som åren i hans lefnad. Hans skrifter bevisa nogsamt, huru djupa och rena hans insigter i evangelii grundsanningar voro. Hans fromhet och uppriktighet mot Gud voro synbara för alla, som umgingos med honom. Han vidblef ständigt det gudomliga budet om kärleken och beklagade, att stundom tvister uppkommo kristna emellan. Han var hjeltemodig, då det blef fråga om att försvara Kristi och evangelii sak, att bestraffa synden både enskildt och i allmänhet, men var likväl mild, nedlåtande och vänlig mot alla. Så lefde och dog en man, hvilkens sinne, uppförande och verksamhet voro en märkvärdig tolkning af Skriftens ord: "*Käre bröder, sen på eder kallelse; icke många köttslige vise, icke många mägtiga, icke många ädlingar äro kallade. Men det, som galet var för verlden, hafver Gud utvalt, på det han skulle göra de visa till skam — på det intet kött skall kunna berömma sig för honom.*"

Författarens förord.

När först jag fattade min penna,
Jag tänkte ej att skrifva då
En bok af sådan form som denna,
Men hur det var, det gick mig så.
Jag tänkte på de helga männer,
Som kämpat trones kamp till slut,
På deras väg, den Herren känner,
Och den han sjelf har stakat ut;
Jag tänkte på de många strider,
Som mötte dem på vandringen,
Och på den fröjd, hvarmed omsider
De ingått uti himmelen;
I bild jag tänkte mig allt detta,
Och ännu mycket mer dertill,
Och sade vid mig sjelf: "Jag vill
I bild för andra ock berätta,
Hvad Herren uppenbarat mig
Om tid och evighet och — sig."

Dock tänkte jag ej skicka ut
Min bok i stora, vida verlden,
Att möta mången storm på färden,
Men se, det gick väl så till slut;
Jag läste upp de enkla bladen
För några få förtrogna blott,
Då gick en hviskning genom raden,
Den ene sade: "Det är godt!"
Den andre: "Godt kan det ej vara!"
En tredje: "Visst det tryckas skall;"
En fjerde: "Nej, låt bli det bara —
Det skulle komma dig på fall!"

Då kom en tvekan öfver mig —
Och säg, hvad skulle jag väl göra?

När menskotycken dela sig,
Är bäst att *Herrens röst* blott höra.
Jag trodde mig förnimma den
Och sade glad: "Min bok skall tryckas!
Med Guds välsignelse skall än
Det ringa företaget lyckas!"
Jag sänder den alltså till dem,
Som vänligt dessa blad begärde;
Må andra stänga sina hem,
Men lemna boken i sitt värde.

Min vän, syns formen dig ej god,
Det måste du mig väl förlåta;
Haf endast litet tålamod,
Och klar blir dig då mången gåta!
De mörka skyar gifva regn,
De klara ej en enda droppe;
Sök guld i bergets djupa hägn,
Du finner ej ett grand deroppe!
Se fiskaren, som går åstad
Och nya medel jemt försöker,
Och blir dervid så hjertligt glad
Åt hvarje fisk som fångsten öker;
Se fogelfängaren, hur tätt
Han lägger sina nät i skogen,
Och tänker blott på nya sätt
Att vinna mer — sitt yrke trogen!
Så har ock jag med denna bok
Blott sökt att flera själar vinna —
Men tycker du dig sjelfvom klok,
Du ingen visdom här skall finna.

I bilder talar Gud till oss,
En bilderbok är ju det ordet,
Som aldrig, aldrig skall förgås,
Och är ett ljus i mörkret vordet.
Se, den mosaiska lagen re'n,
Se, hvilket bildspråk, hvilka under!
Och alla Guds profeter se'n
I sakta väder eller dunder!
Och *Jesus* sjelf, som mången gång
I liknelser sitt ord förkunnar,
Och vet, att verlden är oss vrång,

Han samma bildspråk oss förunnar,
Säg, hvem oss väl förmena kan
Att bruka samma sätt som han!

Blott än ett ord. — I dessa blad
En fattig vandrare du finner,
Som vandrar från Förderfvets stad,
Och seger efter seger vinner.
Han söker lifsens krona se,
Den Herren Gud af nåd vill ge;
Han aktar ingenting i verlden,
Som vill förhindra honom. — Säg,
Vill *du* ock följa med på färden
Till *Sions berg*, på *lifsens väg?*

KRISTENS RESA

genom denna verlden till evigheten,

framstäld under bilden af en dröm.

Under det jag vandrade genom denna verldens öken, träffade jag på en kulle,*) der jag lade mig ned för att sofva; och medan jag så sof, hade jag en dröm, hvari jag tyckte mig se en man, höljd i trasor, stå med ansigtet vändt ifrån sitt eget hem, med en bok i handen och en stor börda på ryggen. (Es. 64: 6; Luk. 14: 33; Ps. 38: 4; Hab. 2: 2.) Då jag nu betraktade honom, öppnade han boken och läste deri; och under det han läste, grät han och skälfde, tills han, ur stånd att längre beherska sig, utbrast i ett högt klagorop, sägande: *"Hvad skall jag göra?"* (Ap. G. 2: 37; 16: 30, 31.)

I detta tillstånd gick han till sitt hem och lade der, så länge han kunde, band på sina känslor, på det att hans hustru och barn icke måtte märka den ångest, hvari hans själ var stadd; men som hans oro var i ständigt tilltagande, så kunde han slutligen ej tiga längre, utan öppnade sitt hjerta för sin hustru och sina barn. "Min dyra maka, och I mina älskade barn," tilltalade han dem, "jag, eder käre fader, är alldeles förlorad för den bördans skull, som trycker mig så hårdt; dessutom har jag säkra underrättelser om, att denna vår stad kommer att uppbrännas med eld från himmelen; äfvensom att i denna förskräckliga undergång både jag och du,

---

*) Här syftas troligen på fängelset i Bedford, der Bunyan en lång tid satt fången.

"Min dyra maka, och I mina alskade barn."

min hustru, och I, mina älskade barn, skola jämmerligen omkomma, så framt vi icke (hvilket ännu är mig förborgadt) dessförinnan kunna finna någon utväg till räddning." Detta tilltal gjorde nu hans anhöriga mycket bestörta; icke derför att de trodde, att hvad han sagt dem var sant, utan derför att de fruktade, att han fått någon skruf lös i hufvudet. Som det alltså började lida mot natten, och de hoppades, att sömnen skulle lugna hans upprörda hjerna, så skyndade de sig att få honom i säng. Men natten skänkte honom lika litet ro som dagen, så att han, i stället för att sofva, tillbragte densamma under suckar och tårar. Då nu morgonen kom, och de ville veta, huru det stod till med honom, så svarade han: "Allt sämre och sämre," och började ånyo tala med dem på samma sätt som förut. Men nu begynte de att förhärda sina hjertan, hvarjemte de också trodde, att de genom ett sträft och ovänligt bemötande skulle kunna fördrifva hans sinnessjukdom. Derför gjorde de än narr af honom, än öfverhopade de honom med förebråelser, än låtsade de, som om de ej alls brydde sig om honom. Följden blef, att han drog sig undan till sin kammare för att sörja öfver sin egen nöd, samt gråta och bedja för sina anhöriga. Äfven vandrade han stundom helt ensam ut på fälten, än läsande, än bedjande. På detta sätt förflöt hans lif några dagar.

Nu såg jag en gång, att medan han vandrade på fälten, så läste han efter vanan, under stor själsångest, i sin bok; och bäst han läste, så utbrast han såsom förut: "*Hvad skall jag göra, att jag må varda frälst?*" (Ap. G. 16: 30, 31.)

Jag märkte äfven huru han såg sig omkring åt alla håll, som om han velat fly undan, men likväl stod stilla, emedan han, efter hvad jag kunde förstå, ej visste, hvart han skulle taga vägen. Derpå såg jag, huru en man vid namn *Evangelist* närmade sig honom och frågade: "Hvarför ropar du så?"

"Jag märker," svarade han, "af boken, som jag har i min hand, att jag är dömd till att först dö och sedan komma i domen; och jag känner, att jag hvarken är villig till det första eller skicklig för det senare." (Ebr. 9: 27; Job 16: 21, 22; Hes. 22: 14.)

Då sade *Evangelist:* "Om din ställning är sådan, hvarför står du stilla?" "Jo," svarade han, "emedan jag icke vet, hvart jag skall gå." Derpå gaf den förre honom en pergamentsrulle, der det stod skrifvet: "*Undfly den tillkommande vreden.*" (Mat. 3: 7.)

Då nu mannen läst dessa ord, såg han mycket bekymrad på *Evangelist* och sade: "Hvart skall jag då fly?" Då pekade den senare bortom ett mycket vidsträckt fält och sade: "Ser du den der lilla trånga porten der borta?" (Mat. 7: 13, 14.) Mannen svarade: "Nej." Då sade den förre: "Ser du det skinande ljuset?" (Ps. 119: 105; 2 Pet. 1: 19) "Ja, jag tror, att jag gör det," blef svaret. "Håll dina ögon stadigt på det ljuset," fortfor *Evangelist*, "och gå rakt på detsamma, så skall du få se porten; och då du klappar på denna, så skall det blifva dig sagdt, hvad du har att göra." Alltså såg jag i min dröm, huru mannen började att springa. Men han hade icke kommit långt från sitt eget hus, förrän hans hustru och barn märkte det och började ropa efter honom, att han skulle vända om. (Luk. 14: 26.) Men mannen satte fingrarne i öronen och fortsatte sitt lopp, ropande: "Lif, lif, evinnerligt lif!" Och så flydde han mot midten af slätten, utan att ens se sig om.

Grannarne kommo äfven ut för att se honom springa; och under det han sprang gjorde några gäck af honom, andra hotade honom, och somliga ropade, att han skulle vända om. (Jer. 20: 10.) Och ibland de sistnämda voro två, som föresatte sig att med våld hemta honom tillbaka. Den enes namn var *Halsstarrig*, och den andres *Lättböjd.* Nu hade mannen fått ett långt försprång, men de voro fast beslutade att förfölja honom, hvilket

de ock gjorde med den påföljd, att de snart upphunno honom. Då sade mannen: "Grannar, hvarför hafven I kommit efter mig?" "För att öfvertala dig att vända om med oss," svarade de. Men han sade: "Det är omöjligt; I bon i staden *Förderf*, der jag också är född; ty jag vet nu att detta är stadens namn; och om I dön der, så skolen I förr eller senare sjunka djupare ned än grafven, ned i den sjön, som brinner af eld och svafvel. Låten derför öfvertala eder, käre grannar, och kommen med mig."

"Hvad?" sade *Halsstarrig*, "skulle vi lemna våra vänner och alla våra fröjdeämnen bakom oss?"

"Ja," sade *Kristen* (ty detta var mannens namn), "derför att allt hvad I skolen öfvergifva icke ens förtjenar att jemföras med en liten del af det goda, som jag söker att vinna. (2 Kor. 4: 18; Rom. 8: 18.) Och om I viljen följa med mig och framhärda intill ändan, så skolen I få det lika godt som jag; ty i det land, dit jag är på väg, finnes *nog* och *öfvernog*. (Luk. 15: 17.) Kommen derför och pröfven sanningen af mina ord."

Halsstarrig: "Hvad är det då för saker, som du söker, eftersom du lemnar hela verlden för att vinna dem?"

Kristen: "Jag söker *ett oförgängligt, obefläckadt och ovanskligt arf.* (1 Pet. 1: 4.) Och det är samladt och förvaradt i himmelen för att i sinom tid skänkas åt dem, som med allvar söka derefter. (Ebr. 11: 16.) Om I viljen, kunnen I sjelfve läsa derom i min bok."

Halsstarrig: "Tyst! bort med din bok! Vill du vända om med oss eller ej?"

Kristen: "Nej, det vill jag visst icke, efter jag en gång *satt min hand vid plogen.*" (Luk. 9: 62.)

Halsstarrig: "Kom då, granne *Lättböjd;* låtom oss vända om och gå hem utan honom. Det är ingen ända på dessa förryckta narrar, som, då de fått något infall i

sitt hufvud, äro visare i sina egna ögon, än sju andra, som kunna ge goda skäl för sig."

Lättböjd: "Smäda icke; om hvad den gode *Kristen* säger är sant, så söker han efter bättre ting än vi; hvarför jag också känner mig hågad att göra denne min granne sällskap."

Halsstarrig: "Hvad? ännu flera dårar! Lyd mitt råd och vänd om; hvem vet, hvart en sådan galning kan föra dig? Vänd om, vänd om och var förståndig."

Kristen: "Nej, granne *Lättböjd*, kom du blott med mig. Man kan verkligen vinna de skatter, om hvilka jag talade, och många andra härliga ting derjemte; och tror du icke mig, så läs här i denna bok och vet, att sannfärdigheten af det testamente, som der omtalas, är beseglad med hans blod, *som det gjort hafver.*" (Ebr. 9: 17—21.)

Lättböjd: "Nåväl, granne *Halsstarrig*, jag har nu fattat mitt beslut och ämnar gå med denne gode man, samt dela hans öde; men säg mig, gode följeslagare, känner du vägen till detta efterlängtade ställe?"

Kristen: "En man, hvars namn är *Evangelist*, rådde mig att skynda till en liten trång port, som ligger framför oss, och der vi skola få nödiga föreskrifter om vägen."

Lättböjd: "Kom då, käre granne, och låt oss anträda vår vandring." Och så begåfvo de sig tillsammans åstad.

Halsstarrig: "Jag åter går tillbaka till mitt hem; ty jag vill icke vara sådana förvridna, svärmiska dårars stallbroder."

Nu såg jag i min dröm, huru, sedan *Halsstarrig* vändt om, *Kristen* och *Lättböjd* vandrade under inbördes samtal öfver slätten; och började deras samtal sålunda:

Kristen: "Nå, granne *Lättböjd*, hur står det till med dig? Det fägnar mig, att du lät öfvertala dig att följa med mig; och jag är viss på, att om blott *Halsstarrig* fått erfara, hvad jag erfarit af den ännu osynliga

verldens krafter och förskräckelser, så skulle han icke så lätt vändt oss ryggen."

Lättböjd: "Ja, granne *Kristen,* och efter vi två nu äro allena, så säg mig ytterligare, huru de der tingen, som vi gå att söka, äro beskaffade, och huru man kommer i åtnjutande af dem?"

Kristen: "Jag kan bättre fatta dem med min själ än beskrifva dem med min tunga. Men efter du åstundar att få veta något om dem, så skall jag läsa i min bok."

Lättböjd: "Och tror du, att orden i din bok verkligen äro sanna?"

Kristen: "Ja visst, ty han, som är upphofvet till densamma, *kan icke ljuga.*" (Tit. 1: 2.)

Lättböjd: "Rätt sagdt! Men hvad är det då för härliga ting?"

Kristen: "Jo, der är ett oändligt rike, hvaruti rum är beredt för oss, samt evinnerligt lif, som skänkes oss, på det vi för alltid må bo uti detta rike. (Es. 45: 17; Joh. 10: 27—29.)

Lättböjd: "Väl sagdt; och hvad mer?"

Kristen: "Der förlänas oss rättfärdighetens krona och kläder, så att vi skola skina såsom solen i vår Faders rike." (2 Tim. 4: 8; Upp. 3: 4; Mat. 13: 43.)

Lättböjd: "Detta är mycket härligt; men hvad mer?"

Kristen: "Der skall ej vara någon gråt mer, ej heller rop, ej heller värk; ty han, som är ställets Herre, skall aftorka alla tårar från våra ögon." (Es. 25: 8; Upp. 7: 16, 17; 21: 4.)

Lättböjd: "Och hvad skola vi få för sällskap der?"

Kristen: "Vi skola der få till sällskap serafer och keruber, väsenden, hvilkas glans nu skulle blända våra ögon. (Es. 6: 2; 1 Tes. 4: 16, 17; Upp. 5: 11.) Vi skola der äfven träffa tusenden och tiotusenden, som före oss vandrat till samma ort; och ingen enda der tänker något

argt, utan alla äro kärleksfulla och heliga, samt vandra i Guds åsyn och hafva Guds eviga välbehag hvilande öfver sig. (1 Tes. 4: 16, 17; Upp. 5: 11.) Med ett ord: vi skola der få se de äldsta med deras gyllene kronor (Upp. 4: 4); vi skola der få se de heliga jungfrurna med deras gyllene harpor (Upp. 14: 1—5); vi skola der få se menniskor, som blefvo af verlden sönderhuggna och brända, uppätna af vilddjur, dränkta i hafvets vågor, allt för den kärlek, hvarmed de älskade den ortens Herre (Joh. 12: 25); och alla äro de fulla af helsa och lif, samt öfverklädda med odödlighet såsom med en skrud." (2 Kor. 5: 2—5.)

Lättböjd: "Man behöfver endast höra talas om dessa ting för att blifva hänryckt af förtjusning. Men kunna vi verkligen erhålla allt detta? Och huru skola vi komma i åtnjutande deraf?"

Kristen: "Svaret härpå har det landets Herre upptecknat i denna bok. (Es. 55: 12; Joh. 12: 37; 6: 37; Upp. 21: 6; 22: 17.) Och summan deraf är, att om vi verkligen vilja hafva allt detta goda, skall han för intet skänka oss det."

Lättböjd: "Nåväl, min gode följeslagare, det gläder mig hjertligen att höra allt detta; låt oss derför påskynda våra steg."

Kristen: "Jag kan ej gå så fort, som jag skulle önska, för den bördans skull, som ligger på min rygg."

Nu såg jag i min dröm, att just som de slutat sitt samtal, närmade de sig till ett mycket djupt träsk, som låg midt på slätten; och som de icke anade någon fara, så föllo båda helt plötsligt ned i gytjan. Och var träskets namn *Misströstans kärr.* Här lågo de nu en tid och vältrade sig, så att båda blefvo alldeles öfverhöljda med smuts, och *Kristen,* till följd af den tunga bördan på hans rygg, började sjunka ned i dyn.

Då sade *Lättböjd:* "Ack, granne *Kristen,* hvar är du nu?"

"Gif mig din hand,"

Kristen: "I sanning, det vet jag icke."

Nu började *Lättböjd* att blifva otålig och sade i en förargad ton till sin reskamrat: "Är detta den sällhet du hela tiden förespeglat mig? Om det strax i början af vår färd går oss så illa, hvad hafva vi väl då att vänta, innan vi hinna målet för vår resa? Kan jag blott komma med lifvet härifrån, så må du gerna behålla det der härliga landet för din egen räkning." I detsamma gjorde han ett eller två förtviflade ansträngningar och kom så upp ur gytjan på den sidan om träsket, som låg närmast hans hem. Derpå skyndade han bort, och *Kristen* såg honom ej vidare.

Kristen fick således ligga ensam och vältra sig i *Misströstans kärr;* likväl bemödade han sig att arbeta sig upp på den sidan utaf träsket, som låg längst bort från hans hus och närmast den trånga porten; men oaktadt alla sina ansträngningar kunde han icke komma upp för bördans skull, som låg på hans rygg. Slutligen såg jag i min dröm, huru en man, som hette *Hjelp,* kom fram till honom och frågade, hvad han gjorde der.

Kristen: "En man, som hette *Evangelist,* uppmanade mig att taga kosan hitåt; han tillsade mig äfven att gå till porten der borta, för att undfly den tillkommande vreden. Och under det jag var på väg dit, så sjönk jag ned i detta träsk."

Hjelp: "Men hvarför såg du icke bättre efter fotspåren?"

Kristen: "Fruktan jagade mig så tätt i hälarne, att jag flydde genaste vägen och föll så ned i dyn."

Då sade *Hjelp:* "Gif mig din hand." Hvarpå *Kristen* räckte mannen handen, och denne drog upp honom och satte hans fötter på ett hälleberg (Ps. 40: 2), samt bjöd honom att fortsätta sin vandring.

Nu steg jag fram till honom, som dragit upp *Kristen,* och sade: "Herre, eftersom vägen från staden *Förderf* till porten derborta går öfver detta ställe, huru kommer

det sig, att man icke lagar det här vägstycket, så att stackars vandrare kunna med mera trygghet hinna sitt mål?" Då svarade han mig: "Detta sumpiga träsk har den beskaffenheten, att det aldrig kan fyllas eller förbättras; det är nämligen en fördjupning, dit all den orenlighet och allt det afskum, som åtföljer syndakänslan, oupphörligt flyter ned, hvarför det ock kallas *Misströstans kärr;* ty så snart syndaren vaknar upp till känsla af sitt förtappade tillstånd, uppstår i hans själ en mängd nedslående farhågor och tvifvel, hvilka alla samla sig och stanna i detta träsk. Detta är orsaken, hvarför stället är så svårt att färdas öfver."

"Det är emellertid icke konungens vilja att detta ställe skall förblifva så eländigt (Es. 35: 4, 5); hvarför ock arbetare i mer än sexton hundra år under ledning af hans Majestäts ingeniörer varit sysselsatta med detta vägstycke, i hopp att de sålunda skulle kunna förbättra det. Ja, jag vet förvisso, att åtminstone 20,000 lass, fulla af millioner helsosamma råd, blifvit hitförda från alla konungens herradömen (och kännare säga, att man aldrig kan få bättre fyllnadsämnen), samt vräkta ned i detta träsk, i fall det sålunda skulle kunna sättas i stånd; men oaktadt allt detta förblifver det ett *Misströstans kärr* och kommer att så förblifva, äfven sedan de gjort allt hvad de förmå."

"Visserligen hafva vissa säkra och fasta fotsteg genom Laggifvarens försorg blifvit lagda midt igenom detta träsk; men vid de tider, då detta ställe börjar utspy sin orenlighet, såsom fallet är vid väderskiften, äro dessa steg knappt synliga, och äfven om de skulle vara synliga, så betages vandraren här af en sådan svindel, att han stiger på sidan om dem; och så sjunker han då ned i gytjan, oaktadt de nämnda fotstegen finnas der. Men sedan man väl kommit in genom porten, blir marken god och stadig." (1 Sam. 12: 23.)

Derpå såg jag i min dröm huru *Lättböjd* nu hunnit hem till sitt hus. Så kommo då hans grannar för att helsa på honom; och medan somliga prisade hans klokhet, som vändt tillbaka, så kallade några honom en dåre, derför att han vågat sig åstad med *Kristen*, under det andra gjorde spe af hans feghet, sägande: "Sannerligen, efter du en gång hade anträdt den äfventyrliga färden, så skulle jag, om jag varit som du, icke varit feg nog att låta afskräcka mig af några få vidrigheter." Och så fick *Lättböjd* sitta med skammen ibland dem. Slutligen repade han dock mod igen, hvarpå alla slogo om på en annan bog, samt började förlöjliga den stackars *Kristen* på hans rygg. Vare detta nog sagdt om *Lättböjd*.

Under det nu *Kristen* vandrade ensam för sig sjelf, fick han på långt afstånd se någon komma emot sig tvärs öfver fältet. Och just der deras vägar korsade sig, stannade de två vandrarne för att samtala med hvarandra. Namnet på den herre, som här mötte *Kristen*, var nu *Verldslig vis*, och han bodde i staden *Köttslig klokhet*, en mycket stor stad, belägen helt nära *Kristens* hemort. Som nu denne herr *Verldslig vis* försport åtskilligt om *Kristen* (ty dennes affärd från staden *Förderf* hade icke blott blifvit mycket beryktad i hans egen hembygd, utan äfven blifvit talämnet i många andra städer), så gissade han, hvem det var, som kom emot honom med så mödosamma steg, tunga suckar och högljudda klagorop, samt inledde följande samtal med honom:

Verldslig vis: "Huru nu, gode man? Hvart ämnar du dig, du som ser så betungad ut?"

Kristen: "Ja, i sanning, om någonsin en arm varelse varit betungad, så är det väl jag. Och efter ni frågar mig, hvart jag ämnar mig, så får jag säga er, att jag är på väg till den der trånga porten, som ligger der framför mig; ty, efter hvad man sagt mig, skall jag der få veta rätta sättet att blifva qvitt min tunga börda."

Verldslig vis: "Har du hustru och barn?"

Kristen: "Ja, men den här bördan besvärar mig så, att jag ej nu har samma nöje af dem, som förr; ja, det förefaller mig alldeles, som om jag ej hade hvarken den ena eller de andra." (1 Kor. 7: 29.)

Verldslig vis: "Vill du lyssna till mig, om jag ger dig ett råd?"

Kristen: "Ja gerna, om det är ett godt råd; ty jag är nu i stort behof af ett sådant."

Verldslig vis: "Jag skulle då vilja råda dig, att så fort som möjligt göra dig utaf med din börda; ty förr får du aldrig någon ro i din själ, lika litet, som du dessförinnan kan ha någon nytta eller nöje af de välsignelser, Gud förunnat dig."

Kristen: "Det är just hvad jag söker efter, nämligen att bli qvitt den här tunga bördan; men sjelf förmår jag icke göra mig utaf med den, ej heller finnes det någon menniska i vår trakt, som kan lyfta den af mina skuldror; derför vandrar jag, såsom jag nyss sade er, på denna vägen, för att bli utaf med min börda."

Verldslig vis: "Hvem uppmanade dig att gå denna vägen för att bli din börda qvitt?"

Kristen: "En man, som förekom mig som en mycket stor och vördnadsvärd person; om jag mins rätt, så var hans namn *Evangelist.*"

Verldslig vis: "Må han bli fördömd för sitt råd! ty det fins i hela verlden ingen farligare eller besvärligare väg, än den som han visat dig till, såsom du nog får se, om du följer hans råd. Ja, som jag märker, så har du redan haft någon erfarenhet häraf; ty jag ser, att du är nedsuddlad med smutsen från *Misströstans kärr;* men detta träsk är endast början af de vedermödor, som vänta dem, som fortsätta på denna väg. Lyssna till mig, ty jag är äldre än du. På den väg du nu vandrar, går du helt visst tillmötes trötthet, värk, hunger, faror, nakenhet, svärd, lejon, drakar, mörker, ja,

med ett ord, död och allt ondt. Detta är sant och visst, såsom mångas enstämmiga vittnesbörd intygar. Hvarför skulle då en menniska obetänksamt störta sig sjelf i förderfvet genom att lyssna till en främlings ord?"

Kristen: "Men, herre, den här bördan på min rygg är förskräckligare för mig, än alla de vidrigheter, som ni nämt. Ja, jag tycker, att jag ej skulle fråga efter något, som kunde vederfaras mig på vägen, blott jag kunde bli min börda qvitt."

Verldslig vis: "Hur kom du först att få den der bördan?"

Kristen: "Jo, genom läsandet af den här boken, som jag har i min hand."

Verldslig vis: "Ja, det kunde jag just tro; det har gått med dig såsom med många andra svaga menniskor, som befattat sig med ting, som varit dem för höga, och derför oförvarandes fått samma slags griller i hufvudet, som du, griller hvilka icke blott (såsom jag ser, att fallet nu är med dig) beröfva menniskor allt lefnadsmod, utan äfven drifva dem till förtviflade vågspel, för att vinna, de veta icke hvad."

Kristen: "Jag vet blott allt för väl, hvad jag vill vinna, nämligen befrielse från min tunga börda."

Verldslig vis: "Men hvarför vill du söka denna befrielse på en väg, som är besatt med så många faror? Så mycket mer, som jag (om du blott hade tålamod att höra på mig) skulle kunna visa dig, huru du skall vinna hvad du åstundar utan de faror, hvarför du på denna väg kommer att utsätta dig. Ja, botemedlet är helt nära till hands. Dessutom kan jag tillägga, att du på den väg, jag föreslår dig, skall i stället för de nämda farligheterna möta mycken trygghet, vänskap och förnöjelse."

Kristen: "Käre herre, uppenbara för mig denna hemlighet."

Verldslig vis: "Välan, i den der byn, som heter *Sedlighet,* bor en man vid namn *Lagiskhet,* en mycket

klok och ansedd man, som kan konsten att hjelpa menniskor utaf med sådana bördor, som den hvilken trycker dina skuldror; jag kan också sjelf intyga, att han gjort mycket godt i detta hänseende, ja, icke nog härmed, han förstår till och med att kurera dem, som till följd af sin börda blifvit vridna i hufvudet. Till honom bör du nu gå, så blir du genast hulpen. Hans hus ligger icke fullt en mil härifrån; och skulle han icke sjelf vara hemma, så har han till son en hygglig ung man, som heter *Höflighet* och som, uppriktigt sagdt, förstår saken lika bra som den gamle herrn sjelf. Der, säger jag nu, kan du bli qvitt din börda; och om du icke har lust att gå tillbaka till din förra bostad — hvartill jag ej heller skulle vilja råda dig — så kan du skicka efter hustru och barn och slå dig ned i denna by, der många hus nu stå tomma, och du lätt kan få hyra ett för måttligt pris. Lifsmedlen äro der både billiga och goda: och — hvad som kommer att allra mest förljufva din vistelse der — du får lefva bland aktade grannar, som åtnjuta anseende och godt rykte."

Nu var *Kristen* en stund villrådig, hvad han skulle göra; men slutligen sade han till sig sjelf: "Om hvad denne herre sagt är sant, då kan jag ej göra bättre än följa hans råd." Så frågade han då herr *Verldslig vis:* "Huru skall jag hitta vägen till den der redlige mannens hus?"

Verldslig vis: "Ser du det der höga berget?"

Kristen: "Ja, mycket väl."

Verldslig vis: "Om du går förbi det berget, så är det första hus du kommer till, hans."

Så vek då *Kristen* af vägen för att söka hjelp i herr *Lagiskhets* hus. Men si, då han kom tätt intill berget, så föreföll det honom så högt, och särskildt hängde den närmaste sidan så mycket öfver vägen, att *Kristen* ej vågade gå längre, af fruktan att berget skulle falla öfver hans hufvud. Han stod derför stilla utan att veta, hvad

han skulle göra. Hans börda förekom honom också tyngre, än då han var på den förra vägen. Derjemte utgingo blixt och dunder från berget, så att *Kristen* fruktade, att han skulle bli förtärd af elden (2 Mos. 19: 16—18; Ebr. 12: 21). Nu började han derför att svettas och darra af förskräckelse, äfvensom sörja öfver, att han följt det råd, *Verldslig vis* gifvit honom. I detsamma såg han äfven *Evangelist* komma emot sig, och vid hans åsyn började han rodna af blygsel. Då nu *Evangelist* kom fram till *Kristen*, betraktade han honom med en sträng och vredgad uppsyn, samt började följande samtal med honom:

Evangelist: "Hvad gör du här *Kristen?*" Vid dessa ord visste *Kristen* ej hvad han skulle svara, hvarför han en stund stod förstummad framför honom.

Då frågade *Evangelist* ytterligare: "Är du icke den mannen, som jag träffade gråtande och klagande utanför staden *Förderfs* murar?"

Kristen: "Jo, käre herre, jag är den mannen."

Evangelist: "Sade jag dig icke, att du skulle taga vägen till den lilla trånga porten?"

Kristen: "Jo, käre herre, det gjorde ni."

Evangelist: "Huru kommer det sig då, att du så hastigt vikit af åt sidan? Ty du är nu på orätt väg."

Kristen: "Jo, så snart jag kommit öfver *Misströstans kärr*, så träffade jag på en man, som inbillade mig, att jag i byn, som ligger framför mig, skulle finna en man, som kunde aflyfta min börda."

Evangelist: "Hvad var det för en man?"

Kristen: "Han såg ut som en fin herre och talade mycket med mig, tills jag slutligen följde hans råd; och så kom jag hit. Men då jag fick se det här berget, och blef varse, huru det hänger öfver vägen, så stannade jag tvärt af fruktan, att det skulle falla öfver mitt hufvud."

Evangelist: "Hvad sade den der herrn till dig?"

Kristen: "Jo, han frågade mig, hvart jag ämnade mig, och jag sade honom det."

Evangelist: "Nå, hvad sade han då?"

Kristen: "Han frågade, om jag hade hustru och barn, hvarpå jag svarade ja. Men, tillade jag, jag är så betungad af den börda, som ligger på min rygg, att jag ej mer kan finna samma nöje i deras sällskap som förut."

Evangelist: "Hvad sade han då?"

Kristen: "Han uppmanade mig att skyndsamt göra mig af med min börda; hvarpå jag svarade honom, att detta just var den lättnad, jag sökte, äfvensom att jag vandrade till den trånga porten, enkom för att få vidare besked om det ställe, der man blir befriad från dylika bördor. Då erbjöd han sig att föra mig till en herres hus, som också förstår sig på konsten att aflyfta samvetsbördor, och det på en bättre och genare väg, der ej så många svårigheter skulle möta mig, som på den, hvilken ni, herre, hade anvisat. Som jag nu trodde honom, så vek jag af från den förra vägen in på denna, i hopp att snart blifva min börda qvitt. Men då jag kom till detta ställe och fick se, huru förhållandet verkligen är, så stannade jag af fruktan, att någon olycka skulle drabba mig; och nu vet jag icke, hvad jag skall göra."

Evangelist: "Stå då stilla en stund, medan jag läser för dig något ur Guds ord." Då nu *Kristen* stod och darrade, sade *Evangelist:* "'*Sen till, att I icke visen från eder den som talar; ty om de andra icke kunde undfly, då de visade från sig den som talade på jorden, mycket mindre vi, om vi vända oss från den som talar från himmelen.*'" (Ebr. 12: 25.) Vidare sade han: "'*Den rättfärdige skall lefva af sin tro,*'" och "'*Om han undandrager sig, skall han icke behaga min själ.*'" (Ebr. 10: 38.) Äfven tillämpade han dessa ord sålunda på *Kristen:* "Du håller just på att störta dig sjelf i denna olycka. Du har börjat att förkasta den Allrahögstes råd och att vända din fot

ifrån fridens väg, så att du nära nog dragit öfver dig evigt förderf."

Då föll *Kristen* liksom död till hans fötter, utropande: "Ve mig, ty jag är förlorad." Men vid åsynen häraf fattade *Evangelist* honom vid högra handen och sade: "*All synd och hädelse skall förlåtas menniskorna* (Mat. 12: 31; Mark. 3: 28); *blif icke otrogen, utan trogen.*" (Joh. 20: 27.) Då qvicknade *Kristen* åter litet vid och reste sig upp, ehuru han darrade såsom förut.

Nu fortfor *Evangelist:* "Gif nu så mycket nogare akt på hvad jag säger dig. Ty jag vill nu berätta för dig, hvem han var, som narrade dig, äfvensom till hvem han hänvisade dig. Mannen, som mötte dig, var en viss herr *Verldslig vis;* och han gör skäl för sitt namn, dels derför att han endast fattar denna verldens visdom (1 Joh. 4: 5) (hvarför han alltid går till kyrkan i staden *Sedlighet*); dels derför att han tycker mera om denna visdom; ty derigenom slipper han undan korset. (Gal. 6: 12.) Och eftersom han är af detta köttsliga sinne, så söker han att förvända mina vägar, ehuru de äro sanna och rätta. Nu är det tre saker i denne mans råd, som du måste på det högsta afsky:

1. Att han lockar dig från rätta vägen.

2. Att han bemödade sig att göra korset förhatligt för dig.

3. Att han förde dina fötter in på den vägen, som leder till dödens rike."

"För det första måste du afsky att han lockade dig från rätta vägen, ja, äfven afsky ditt eget samtycke dertill; ty detta är att förkasta Guds råd för en verldslig vis menniskas skull. Herren säger: *Kämpen för att komma in genom den trånga porten* (Luk. 13: 24), samma port, till hvilken jag hänvisade dig; *ty den porten är trång, som drager till lifvet, och få äro de, som finna honom.* (Mat. 7: 13, 14.) Från denna trånga port äfvensom från vägen, som leder dit, har denne gudlöse man

lockat dig och derigenom bragt dig på förderfvets brant; fördenskull bör du hata, att han sålunda lockat dig från rätta vägen, samt afsky dig sjelf, derför att du lyssnade till honom."

"För det andra måste du afsky hans bemödanden att göra korset dig förhatligt; ty du bör *hålla det för större rikedom än Egyptens skatter.* (Ebr. 11: 25, 26.) Dessutom har härlighetens Konung sagt dig, att *den som finner sitt lif, han skall mista det, samt att om någon kommer till mig och icke hatar sin fader och moder och hustru och barn och bröder och systrar och dertill äfven sitt eget lif, han kan icke vara min lärjunge.* (Joh. 12: 35; Mat. 10: 39; Luk. 14: 26.) Jag säger derför, att om någon söker intala dig, att det skall blifva din död, utan hvilken sanningen sjelf sagt att du ej kan få evinnerligt lif, så måste du afsky en sådan lära."

"För det tredje måste du hata, att han satte dina fötter på den vägen, som leder till dödens träldom. Och fördenskull bör du besinna, till hvem han hänvisade dig, äfvensom huru oförmögen den mannen är att befria dig från din börda."

"Den der mannen, till hvilken han rådde dig att gå för att få förlossning och som heter *Lagiskhet,* är en son af tjensteqvinnan, hvilken med sina barn befinner sig i träldom och på ett hemlighetsfullt sätt är just detta Sinai berg, som du fruktade skulle falla öfver ditt hufvud. (Gal. 4: 21—27.) Om nu hon sjelf med sina barn är under träldom, huru kan du då hoppas att af dem blifva frigjord? Denne herr *Lagiskhet* är derför ur stånd att förlossa dig från denna din börda. Han har ännu aldrig befriat någon menniska ifrån hennes börda och kommer ej heller i evighet att så göra; *I kunnen icke rättfärdigas genom gerningar;* ty ingen lefvande själ kan genom lagens gerningar blifva sin börda qvitt. Derför är herr *Verldslig vis* en fiende, och herr *Lagiskhet* en bedragare. Och hvad hans son *Höflighet* angår,

så är han oaktadt sitt smilande utseende endast en skrymtare och kan ej hjelpa dig*). Tro mig, allt det prat, hvarmed denne fåvitske man fyllt dina öron, är endast en anläggning för att locka dig ifrån den väg, på hvilken jag hade fört dig, och sålunda stjäla ifrån dig din salighet." Efter dessa ord kallade *Evangelist* högljudt himmelen till vittne på sanningen af hvad han sagt; hvarpå ljungeld och dunder och rösten af en stark basun kommo ut ifrån berget, under hvilket den arme *Kristen* stod, så att håret reste sig på hans hufvud af förfäran. Och lydde röstens ord sålunda: *Alla de som hålla sig till lagens gerningar äro under förbannelse, ty det är skrifvet: "Förbannad vare hvar och en som icke förblifver vid allt det som är skrifvet i lagens bok, så att han håller det!"* (Gal. 3: 10.)

Här såg nu *Kristen* intet annat än död och undergång för ögonen och började derför jämmerligen gråta; ja, han förbannade den stund, då han mötte *Verldslig vis*, och kallade sig sjelf en tusenfaldig dåre, som lyssnat till hans råd. Äfven blygdes han högligen vid tanken på, att denne herres skäl och grunder, som dock alla härflöto från köttet, kunnat till den grad få magt med honom, att han för deras skull öfvergaf den rätta vägen. Derefter vände han sig åter till *Evangelist* med följande ord:

Kristen: "Käre herre, hvad tänker ni? Fins ännu något hopp öfrigt för mig? Får jag nu vända om och

---

*) Man bör väl märka det ordet af Kristi mun: "*verkligen frie*" (Joh. 8: 36); ty till en falsk och olycklig frihet från syndabördan kan man verkligen komma genom en utvärtes laglydnad, och stundom blott genom ärbarhet eller någon yttre hyfsning af lefvernet, nämligen då, när lagen ännu blott drabbar ytan, blott anklagar de yttre syndautbrotten, hvarunder *hjertats* ondska icke ännu är upprörd och angripen af lagens andliga kraf (Rom. 7: 7—19). En så ytligt angripen själ kan, tyvärr, lugnas genom yttre laglydnad och blifver då icke en kristen, utan en farise. Men denne vår *Kristen* var djupare träffad af lagen, berget blef honom för fruktansvärdt. En sådan kan aldrig, aldrig der finna lättnad och frid. Det är derom *Evangelist* nu öfvertygar *Kristen*. C. O. ROSENIUS.

gå upp till den *trånga porten?* Kommer jag ej att för detta mitt fel blifva öfvergifven och med skam bortvisad derifrån? Det gör mig hjertligen ondt, att jag någonsin lyssnade till den der mannens råd; men kan min synd förlåtas mig?"

Evangelist· "Din synd är mycket stor; ty du har dermed begått en dubbel missgerning: du har öfvergifvit den goda vägen och trädt in på förbjudna stigar. Icke desto mindre kommer mannen vid porten att mottaga dig, eftersom han har god vilja mot menniskorna. Tag dig blott till vara, att du icke ännu en gång viker utaf, ty då *kan hans vrede begynna att bränna, och du förgås på vägen."* (Ps. 2: 12.)

Då nu *Kristen* gjorde sig färdig att vända tillbaka, kysste *Evangelist* honom med kärleksfullt leende och önskade honom Guds välsignelse på resan. Så begaf han sig då i största hast på väg, utan att tilltala dem, som han mötte, eller bevärdiga dem med ett svar, om de tillsporde honom. Han skyndade framåt liksom en, som hela tiden vandrade på förbjuden mark, och ansåg sig icke säker, förrän han åter kommit ut på den väg, han lemnat för att följa de råd, *Verldslig vis* gifvit honom. Så kom då *Kristen* efter en stunds vandring upp till porten. Och som det stod skrifvet öfver densamma: *För den som klappar varder upplåtet* (Mat. 7: 8), så klappade han på mer än en eller två gånger, sägande:

Skall han väl öppna nu sin helga port
För mig, mig arme, som har uppror gjort
Och borde straffas? Då skall ock min tunga
Evinnerligt hans stora nåd lofsjunga.

Omsider kom det en man med ett värdigt utseende, vid namn *Godvilje,* till porten och frågade, hvem som var derutanför, hvarifrån han kom, och hvad han önskade.

Kristen utanför porten.

Kristen: "Här är en arm, skuldbelastad syndare. Jag kommer från staden *Förderf*, men går till Sions berg, för att undfly den tillkommande vreden. Som man nu sagt mig, att vägen dit går genom denna port, så skulle jag gerna vilja veta, om ni, käre herre, är villig att släppa mig in."

"Ja, hjertans gerna," svarade *Godvilje* och öppnade i detsamma porten.

Just som nu *Kristen* skulle stiga in, ryckte mannen honom hårdt i armen. "Hvad betyder detta?" frågade *Kristen*. "Jo," sade den andre, "ett litet stycke från denna port reser sig ett starkt slott, der Beelzebub är kommendant, och hvarifrån både han och hans folk med pilar beskjuta alla, som komma upp till denna port, om de så skulle kunna döda dem, innan de hinna in." Då sade *Kristen:* "Jag fröjdas med bäfvan."

Då han nu kom in, frågade honom mannen vid porten, hvem som visat honom dit.

Kristen: "*Evangelist* uppmanade mig att gå hit och klappa på, såsom jag ock gjort, och sade, att ni, herre, skulle låta mig veta, hvad jag bör göra."

Godvilje: "*Se, man har gifvit inför dig en upplåten dörr, hvilken ingen kan tillsluta.*"

Kristen: "Nu börjar jag att skörda välsignelserna af de faror, för hvilka jag blottställt mig."

Godvilje: "Men hur kommer det sig, att du är allena?"

Kristen: "Jo, deraf att ingen af mina grannar insåg sin fara, såsom jag insåg min."

Godvilje: "Visste någon af dem, att du begaf dig åstad?"

Kristen: "Ja, min hustru och mina barn sågo först min affärd och ropade, att jag skulle vända om. Äfven några af mina grannar stodo och ropade efter mig detsamma; men jag satte fingrarne i öronen och fortsatte min väg."

Godvilje: "Följde ingen af dem efter dig, för att öfvertala dig att gå tillbaka?"

Kristen: "Jo, både *Halsstarrig* och *Lättböjd.* Men då de sågo, att de ej kunde uträtta något, vände *Halsstarrig* om under smädelser, medan *Lättböjd* gick med mig ett litet stycke."

Godvilje: "Men hvarför följde den senare ej med ända fram?"

Kristen: "Vi gingo verkligen tillsammans, ända tills vi kommo till *Misströstans kärr;* men då vi båda helt oförmodadt föllo ned deri, så fällde min granne *Lättböjd* modet och vågade ej gå längre. Sedan han alltså arbetat sig upp på den sidan, som låg närmast hans eget hus, sade han till mig, att jag för honom gerna finge behålla det der härliga landet för min egen räkning. Och så gick han *sin* väg och jag *min;* han i *Halsstarrigs* fotspår, och jag upp till denna port."

Godvilje: "Ack, den arme mannen! Skattar han den himmelska härligheten så ringa, att han ej anser det löna mödan att underkasta sig några få svårigheter för att vinna den?"

Kristen: "Hvad jag sagt om *Lättböjd* är visserligen sant, men om jag skall säga sanningen om mig sjelf, så lär det nog visa sig, att det icke är någon skilnad emellan honom och mig. Det är väl sant, att han vände tillbaka till sitt eget hus, men så vek jag utaf in på dödens väg, öfvertalad dertill af sådana köttsliga skäl, som en viss herr *Verldslig vis* framställde för mig."

Godvilje: "Åh, träffade han på dig? Utan tvifvel rådde han dig att söka lättnad hos herr *Lagiskhet,* de äro båda två riktiga bedragare; men lydde du hans råd?"

Kristen: "Ja, så långt jag tordes; jag gick för att söka upp herr *Lagiskhet,* ända tills det tycktes mig, som

om berget, som ligger nära hans hus, skulle falla öfver mig; der blef jag alltså tvungen att stanna."

Godvilje: "Det berget har varit mångas och kommer att bli många fleras död; det var väl, att du undgick att blifva krossad i stycken deraf."

Kristen: "Ja, sannerligen jag vet, huru det skulle gått med mig, hade icke *Evangelist* kommit till mig, der jag stod försjunken i min förtviflan. Men det var en Guds nåd, att han åter uppsökte mig, ty annars hade jag aldrig kommit hit. Men nu är jag emellertid här, sådan som jag är, mycket mera värdig att blifva dödad af det der berget, än att sålunda stå och tala med min Herre. Men o, hvilken nåd, att jag oaktadt allt fått slippa in här!"

Godvilje: "Vi göra inga svårigheter att mottaga någon, som kommer hit, hur illa han än lefvat förut. Ingen blir här utkastad. (Joh. 6: 37.) Följ derför, käre *Kristen*, ett litet stycke med mig, så skall jag undervisa dig om den väg, som du bör vandra. Ser du den der smala stigen, som ligger framför dig? Det är den väg, som du måste gå. Den har blifvit banad af patriarker, profeter, Kristus och apostlarne, samt är så rak som ett snöre. Detta är den väg, du skall gå."

Kristen: "Men fins det inga krökningar och afvägar, så att en främling ändock kan gå miste?"

Godvilje: "Jo, det fins många vägar, som stöta intill denna; och de äro krokiga och breda; men du kan alltid skilja den rätta vägen från den orätta derpå, att endast den förra är rak och smal." (Mat. 7: 14.)

Nu såg jag i min dröm, huru *Kristen* ytterligare frågade honom, om han kunde hjelpa honom utaf med bördan, som han hade på ryggen; ty han hade ännu icke blifvit den qvitt, ej heller kunde han på något vis göra sig af med densamma.

"Hvad din börda angår," svarade *Godvilje*, "så måste du tåligt bära den, tills du kommer till *Befriel-*

sens ort; ty der skall den af sig sjelf falla från din rygg." *)

Då började *Kristen* att omgjorda sina länder och rusta sig till att fortsätta sin vandring. Derpå underrättade *Godvilje* honom, att då han gått ett stycke från porten, skulle han komma till *Uttolkarens* hus, samt om han klappade på dennes port, så skulle han få se härliga ting. Sedan tog *Kristen* farväl af sin vän, som å sin sida önskade honom Guds välsignelse på färden.

Så vandrade han framåt, tills han kom till *Uttolkarens* hus, och sedan han der klappat på flera gånger, kom en man till dörren och frågade hvem det var.

Kristen: "Herre, jag är en vandringsman, som en vän till egaren af detta hus uppmanat att för min välfärds skull begifva mig hit. Jag skulle derför önska att få tala med husets herre." Så gick då mannen efter sin husbonde, som efter en liten stund kom dit och frågade *Kristen,* hvad han ville.

Kristen: "Herre, jag är en man, som kommer från staden *Förderf* och är på väg till *Sions berg;* och mannen vid porten, som ligger vid ingången till denna vägen, har sagt mig, att om jag begåfve mig hit, skulle ni visa mig härliga ting, af hvilka jag kunde hafva stor hjelp på min resa."

---

*) Många upplysta kristna hafva vid detta ställe frågat: Hvad betecknar här den trånga porten, då *Kristen* icke der blef qvitt sin börda? Betecknar icke nyfödelsens trånga port en arm, betryckt syndares framgång till *nåden,* då trons lif tändes i hans själ? — Visserligen; men vi påminna om det förhållandet, att trons lif kan väl vara tändt, då syndaren, sedan han vid Sinai bittert lärt, att icke der söka lisa, vändt sitt öga blott på nåden i Kristus; men han har icke derför genast den blick på hvad Kristus uträttat på Golgata, att hans syndabörda helt faller af. Han har en törstande tro, som redan har till frukt en verkligt god vilje och det nya andliga ljuset (Uttolkarens hus); men först då, när han rätt får se, hvad som skedde på Golgata, först då faller hans börda bort. Om den "borttagne" och hans bärare heter det: "*Jesus såg deras tro;*" men han såg dock tillika det klenmod, som behöfde tillsägelsen: "*Var vid godt mod . . . dina synder förlåtas.*" (Mat. 9.) Johannes säger uttryckligt (1 Joh. 5: 13), att hans läsare hade tron på Guds Sons namn, men också, att de ändock icke visste, att de hade evinnerligt lif i honom.

C. O. Rosenius.

Uttolkaren: "Kom in. Jag vill visa dig, hvad som kan lända till ditt bästa."

Derpå befallde han sin tjenare att tända upp ljus, och sedan han bedt *Kristen* att följa efter, så förde han honom in i ett enskildt rum, der han befallde sin tjenare att öppna en dörr. Sedan detta var gjordt, såg *Kristen* en tafla föreställande en man med ett mycket högtidligt utseende hänga på väggen. Och var mannens gestalt, som följer: Hans ögon voro lyftade mot himmelen, böckernas Bok var i hans hand, sanningens lag var skrifven på hans läppar, och verlden låg bakom hans rygg; han stod der, som om han ifrigt förmanade, och en gyllene krona hängde öfver hans hufvud.

Då sade *Kristen:* "Hvad betyder detta?"

Uttolkaren: "Mannen, hvilken den taflan föreställer, är *en ibland tusende.* (Job 33: 23.) Han föder barn med ångest och smärta och uppammar dem sjelf, sedan de blifvit födda. (1 Kor. 4: 15; Gal. 4: 19.) Och att du ser honom med ögonen lyftade mot himmelen, med böckernas Bok i handen och sanningens lag skrifven på sina läppar, det vill lära dig, att hans kall är att utforska och uppenbara dunkla hemligheter för syndare, såsom du ock ser honom stå der, som om han förmanade menniskorna. Att du vidare ser verlden liksom kastad bakom hans rygg och en krona hängande öfver hans hufvud, det vill visa dig, att liksom han af kärlek till sin Herres tjenst försmår och föraktar de ting, som äro närvarande, så skall han ofelbart i den tillkommande verlden få den eviga härligheten till lön."

"Nu har jag," fortfor *Uttolkaren,* "först visat dig denna tafla, derför att den derpå bildade mannen är den ende, som Herren öfver landet, dit du går, har bemyndigat att vara din vägvisare på alla de farliga ställen, som du kan råka ut för under vägen. Gif derför noga akt på hvad jag visat dig och förvara väl i ditt minne hvad du har sett, i händelse du under resan skulle träffa

på några, som gifva sig ut för att vilja föra dig in på rätta kosan, ehuru deras väg går ned till döden."

Derpå tog han hans hand och ledde honom in i en mycket stor sal, som var full af damm, emedan den aldrig blifvit sopad; och sedan han en liten stund sett sig omkring, ropade *Uttolkaren* på en tjenare, att han skulle sopa. Då nu denne begynte att sopa, började dammet att fara omkring i sådan mängd, att *Kristen* var nära att qväfvas deraf. Då sade *Uttolkaren* till en ung flicka, som stod der nära: "Hemta hit vatten och stänk i rummet dermed." Och sedan hon gjort detta, så gick det helt lätt och ledigt att sopa det rent.

Kristen: "Hvad betyder detta?"

Uttolkaren: "Denna sal betecknar ett menniskohjerta, som ännu icke blifvit helgadt af evangelii ljufva nåd. Dammet är arfsynden och det inneboende förderfvet, som besmittar hela menniskan. Tjenaren, som började först sopa, är *Lagen,* men jungfrun, som kom och stänkte med vattnet i rummet, är *Evangelium.* Att nu, så snart den förre började sopa, dammet flög omkring, så att han ej förmådde göra rummet rent, utan de voro nära att bli qväfda deraf, det vill lära dig, att lagen, i stället att genom sitt verk rengöra hjertat från synden, i själen uppväcker (Rom. 7: 6), förstärker (1 Kor. 15: 56) och förökar densamma (Rom. 5: 20), på samma gång han upptäcker och förbjuder den; ty lagen ger icke kraft att öfvervinna och kufva synden. Att du å andra sidan såg den unga flickan bestänka rummet med vatten, och att det sedan med lätthet lät rensopa sig, detta är en bild deraf, att när evangelium med sin ljufliga och välgörande inflytelse kommer in i hjertat, så blir synden genom tron på evangelium öfvervunnen och kufvad, samt själen rengjord och sålunda tillredd till en passande boning för ärones konung, alldeles som du såg dammet lägga sig, derför att den der flickan bestänkte golfvet

med vatten. (Joh. 15: 3; Ef. 5: 26; Ap. G. 15: 9; Rom. 16: 25; Joh. 15: 13.)

Vidare såg jag i min dröm, att *Uttolkaren* tog *Kristen* vid handen och förde honom in i ett litet rum, der två små barn sutto på hvar sin stol. Det äldsta hette *Lidelse*, det yngsta *Tålamod*. *Lidelse* tycktes vara mycket missnöjd, men *Tålamod* höll sig helt stilla. Då frågade *Kristen:* "Hvad är orsaken till *Lidelses* missnöje?" "Jo," svarade *Uttolkaren*, "hans förmyndare vill, att han icke skall få sina yppersta klenoder förr än vid början af nästa år; men han vill hafva allt nu genast. *Tålamod* åter är villig att vänta."

Då såg jag, huru någon kom och tömde ut en säck full med dyrbarheter framför *Lidelses* fötter, och huru gossen med stor ifver och glädje kastade sig öfver dem, på samma gång han utskrattade sin lekbroder för hans tålamod. Men en liten stund derefter såg jag, huru han hade slösat bort och förstört alltsammans, så att han ej hade något annat än trasor qvar.

Då sade *Kristen* till *Uttolkaren:* "Förklara detta något omständligare för mig."

Uttolkaren: "Dessa två gossar äro förebilder, *Lidelse* af denna verldens menniskor, *Tålamod* af den tillkommande verldens. Ty liksom du här ser, att *Lidelse* vill hafva allt nu genast i år, d. v. s. i denna verlden, så förhåller det sig ock med denna verldens menniskor; de måste hafva allt sitt goda nu genast; de kunna icke vänta derpå till nästa år d. ä. till den tillkommande verlden. Ordspråket: "En fogel i hand är bättre än tio i skogen," gäller för dem mer än alla de gudomliga vittnesbörden om den tillkommande verldens goda. Men som du såg så hade han snart slösat bort alltsammans och hade ingenting mer qvar än trasor; så skall det ock gå med sådana menniskor, när denna verlden tager en ända."

Kristen: "Nu ser jag, att *Tålamod* hade den rätta visheten, och det af många skäl. 1. Emedan han väntar efter de bästa skatterna; 2. och äfven emedan han kommer att hafva sina skatters härlighet i behåll, medan *Lidelse* ej har något annat qvar än trasor."

Uttolkaren: "Ja, du kan tillägga ännu ett skäl, nämligen att den tillkommande verldens härlighet aldrig kommer att förblekna, medan denna verldens snart är sin kos. Alltså hade *Lidelse* långt mindre skäl att göra narr af *Tålamod,* derför att han först fick sitt goda, än *Tålamod* kommer att få skäl att göra narr af *Lidelse,* derför att han får sitt bästa till slut; ty det första måste vika för det sista, emedan det sista måste få sin tid att komma; men det sista viker för ingenting, ty det finnes ingenting mer, som skall följa derefter. Den, som derför får sitt goda *först,* måste nödvändigt i sinom tid göra en ända derpå; men den som får sitt goda till sist, måste behålla det för evigt. Derför heter det om den rike mannen: *"Du fick ut ditt goda medan du lefde, och Lasarus sammaledes det onda; men nu har han här hugnad, och du pinas."* (Luk. 16: 25.)

Kristen: "Nu märker jag, att det är bäst att icke åstunda de ting som nu äro, utan att vänta efter de ting, som tillkomma skola."

Uttolkaren: "Du säger sanningen: *ty de ting, som synas, äro timliga, men de som icke synas äro eviga.* (2 Kor. 4: 18). Ehuru det nu så förhåller sig, så alldenstund de närvarande tingen och våra köttsliga begär äro så nära grannar med hvarandra, och tvärtom de tillkommande tingen och våra köttsliga sinnen äro sådana främlingar för hvarandra, så inträffar ofta, att de förra helt plötsligt fatta kärlek till hvarandra, under det att de senare förblifva på ett så kallt afstånd från hvarandra."

Derpå såg jag i min dröm, huru *Uttolkaren* tog *Kristen* vid handen och förde honom till ett ställe, der

en eld brann tätt invid en mur; och fastän någon, som stod der nära, alltid öste vatten på elden för att släcka den, så brann den dock allt högre och allt hetare.

Då frågade *Kristen:* "Hvad betyder detta?"

Uttolkaren svarade: "Denna eld är nådens verk i hjertat, och den, som öser vatten derpå för att utsläcka den, är djefvulen. Men du skall också få se orsaken, hvarför elden det oaktadt brinner allt högre och hetare." Derpå förde han honom omkring till andra sidan af muren, och der fick han se en man med ett oljekärl i handen, ur hvilket han lika beständigt, ehuru hemligt, öste på elden.

Kristen: "Hvad betyder detta?"

Uttolkaren: "Detta är *Kristus,* som med nådens olja beständigt underhåller det i hjertat redan påbegynta verket; och är det härigenom som hans folk, oaktadt allt hvad djefvulen kan göra, förblifver stående i nåden. (2 Kor. 12: 9.) Hvad åter det angår, att mannen, som underhöll elden, stod bakom muren, så bör du deraf lära, att det är svårt för de anfäktade att sjelfva se, huru detta nådens verk underhålles i själen."

Jag såg äfven, att *Uttolkaren* åter tog *Kristen* vid handen och ledde honom till ett ljufligt ställe, der man uppfört ett ståtligt palats, härligt till att skåda. Vid denna syn blef *Kristen* uppfyld af fröjd. Ofvanpå taket såg han äfven flera personer vandra af och an, hvilka voro helt och hållet klädda i guld.

Då sade *Kristen:* "Få vi gå in i detta slott?"

Nu tog *Uttolkaren* honom och ledde honom upp till palatsets port; och si, vid porten stod en stor skara menniskor, som om de önskade att få inträda, men icke vågade det. Äfven satt der ett litet stycke från porten en man vid ett bord med en bok och ett bläckhorn framför sig, för att uppteckna allas namn, som gingo in. Derjemte såg han, huru en mängd beväpnade män stodo i portgången färdiga att försvara palatset, samt fast be-

slutna att tillfoga hvar och en, som vill gå in, all den skada de kunde. Häröfver blef nu *Kristen* icke litet bestört. Slutligen då alla ryggade tillbaka af fruktan för den beväpnade skaran, såg *Kristen* en man med ett mycket modigt utseende framträda till honom, som satt och skref, sägande: "Skrif upp mitt namn, herre." Sedan detta skett, såg *Kristen,* huru mannen drog ut sitt svärd, satte en hjelm på hufvudet och rusade mot de beväpnade männen i porten, som å sin sida med ursinnigt raseri kastade sig öfver honom. Men mannen lät icke modet falla, utan högg och stack oförväget omkring sig. Sedan han hade fått och gifvit många sår, banade han sig väg genom sina motståndare och trängde sig in i palatset, hvarvid man hörde dem som voro innanför och vandrade af och an på palatsets tak, uppstämma en ljuflig sång, sägande:

"Kom in, kom in!
En evig härlighet blir din."

Alltså kom han in och blef iklädd samma skrud som de andra. Då smålog *Kristen* och sade: "Jag tror i sanning, att jag förstår, hvad detta betyder. Men låt oss nu gå härifrån."

"Nej," svarade *Uttolkaren,* "stanna tills jag visat dig ännu något mer, så skall du sedan få fortsätta din vandring." Derpå tog han honom ånyo vid handen och ledde honom in i ett mycket mörkt rum, der en man satt i en jernbur.

Denne man såg nu mycket bedröfvad ut; han satt med ögonen nedslagna mot jorden, med hårdt sammanbitna tänder, och suckade så tungt, som om hjertat ville brista på honom. Då sade *Kristen:* "Hvad betyder detta?" Hvarpå *Uttolkaren* uppmanade honom att sjelf tala med mannen.

Då sade *Kristen* till mannen: "Hvad är du?" Mannen svarade: "Jag är hvad jag fordom icke var."

Kristen: "Och hvad var du fordom?"

Mannen: "Jag var en gång en skön och blomstrande bekännare såväl i mina egna som andras ögon. Jag var en gång, som jag trodde, på god väg att komma till den himmelska staden och fröjdade mig äfven vid tanken på att snart vara der."

Kristen: "Nå, men hvad är du nu?"

Mannen: "Jag är nu en förtviflans man, som är inspärrad i min förtviflan liksom i denna jernbur. Jag kan ej komma ut; ack nej, det är nu omöjligt!"

Kristen: "Och huru råkade du i detta tillstånd?"

Mannen: "Jag upphörde att vara nykter och vakande. Jag gaf mina lustar fria tyglar; jag syndade mot ordets ljus och Guds godhet; jag bedröfvade Anden, och han har vikit ifrån mig; jag frestade djefvulen, och han har kommit till mig; jag retade Gud till vrede, och han har öfvergifvit mig. Jag har så förhärdat mitt hjerta, att jag ej kan ångra mig."

Då sade *Kristen* till *Uttolkaren:* "Men finnes det intet hopp för en sådan menniska som denne?"

"Fråga honom," sade *Uttolkaren.*

Då sade *Kristen* till mannen: "Finnes det då intet hopp om, att du skall komma ut ur förtviflans jernbur?"

Mannen: "Nej, icke det ringaste."

Kristen: "Men hvarför icke? Den högtlofvades Son är full af förbarmande."

Mannen: "Jag har på nytt korsfäst honom mig sjelf (Ebr. 6: 6; Luk. 19: 14); jag har föraktat hans person; jag har försmått hans rättfärdighet; jag har aktat hans blod som orent; jag har försmädat nådens Ande (Ebr. 10: 28, 29); jag har derför utestängt mig sjelf från alla löften och nu återstår för mig ingenting annat än hotelser, förskräckliga hotelser, fasansfulla hotelser om en säker dom och det eldsnit, som skall förtära mig som en motståndare."

Kristen: "Men för hvad orsak skull störtade du dig i detta tillstånd?"

Mannen: "För denna verldens lustar, nöjen och förmåner, af hvilkas åtnjutande jag då lofvade mig mycken glädje; men nu bita och gnaga mig alla dessa saker som en brännande mask."

Kristen: "Men kan du icke nu ångra och omvända dig?"

Mannen: Gud förvägrar mig bättring *). Hans ord gifver mig ingen uppmuntran att tro; ja, han har sjelf instängt mig i denna jernbur; ej heller kan någon menniska i hela verlden släppa mig ut. O evighet! o evighet! Huru skall jag kunna uthärda de qval, som jag i evighet måste lida?"

Då sade *Uttolkaren* till *Kristen:* "Må denne mans elände alltid stå för ditt minne och vara dig en evig varning!"

Kristen: "Ja, i sanning, detta är förfärligt; Gud hjelpe mig att vaka och vara nykter, samt bedja, att jag

---

*) Så tycker och talar en förtviflande. Men Herren säger: "*Så sant som jag lefver, jag hafver ingen lust till den ogudaktiges död, utan att han omvänder sig och lefver.* (Hes. 33.) Och den. som verkligen gjort den synd emot den helige Ande, hvilken icke kan förlåtas, har det kännetecknet, att han aldrig kan *förnyas till bättring.* (Ebr. 6.) Den, som deremot anklagar sig sjelf och önskar att kunna ångra sin synd och tro, har deri redan bättringens början och det säkraste beviset, att han icke begått nämda synd och icke är öfvergifven. Men väl kan han sjelf i anfäktningens mörker så tycka och påstå. Men Skriften gäller mera. Se Jer. Klagov. 3 kap. Der klagas också: "*Herren hafver vändt sin hand emot mig, han hafver lagt mig uti mörker, han hafver innemurat mig, så att jag icke utkomma kan, och satt mig uti hårda fjettrar. Och om jag än ropade och både, så stoppade han dock öronen till för min bön*" o. s. v. (v. 1–8). Men se, huru det ljuder i v. 22–32: *Herrens mildhet är det, att det ännu icke är ute med oss; hans barmhertighet hafver ännu icke ända, utan är hvarje morgon ny, och din trohet är stor. Herren drifver icke ifrån sig evinnerligen. Han bedröfvar väl. men han förbarmar sig igen, efter sin stora mildhet*" o. s. v. Skulle en mörk, förtviflad själs tankar och tycken om Gud gälla mer än hans egna ord? — gälla mer, än det stora beviset på hans vilja om oss, som ligger deri, att han utgaf sin ende Son för oss? Bort det! "*Herrens nåd varar evinnerligen!*" Det är blott otrons förutfattade tankar om Gud, som göra, att hans ord icke smakar, tröstar och lifvar. — Emellertid är denna bild (mannen i jernburen) ämnad att visa, i hvilket förskräckligt tillstånd man råkar, då man vårdslösar och förspiller sin erhållna nåd i hjertat och är Gud olydig. Den trofaste Herren har ock derför med allvar förmanat: "*Vaken och bedjen* etc. *Och det jag säger eder, det säger jag alla: Vaken.*"

C. O. Rosenius.

må undfly det, som vållade denne mans elände! Herre, är det ej nu tid för mig att fortsätta min färd?"

Uttolkaren: "Dröj, tills jag får visa dig ännu en sak, så skall du sedan få gå."

Alltså tog han *Kristen* åter vid handen och förde honom in i ett rum, der någon just höll på att stiga upp; och under det han tog på sig sina kläder, darrade och skälfde han. Då sade *Kristen:* "Hvarför darrar denne man så?" *Uttolkaren* befallde då mannen säga *Kristen* orsaken. Han började då och sade: "Då jag i natt låg i min sömn, så drömde jag, och si, då öfverdrogs himmelen med mörka moln; äfven åskade och blixtrade det så förskräckligt, att jag råkade i den största ångest. Då jag nu såg upp i min dröm, jagade molnen hvarandra med ovanlig hastighet, och jag hörde ljudet af en stark basun och såg en man sitta på ett moln ibland tusendetals himmelska härskaror, hvilka alla voro omgifna af eld, liksom himlarne sjelfva stodo i ljusan låga. Derpå hörde jag en röst, som sade: "Statt upp, I döde, och kommen till doms;" och i detsamma remnade hällebergen, och öppnades grafvarna, och de döda, som deruti lågo, kommo ut, somliga fulla af fröjd och lyftande upp sina hufvuden, andra betagna af förskräckelse och sökande att skyla sig under bergen. (1 Kor. 15: 52; 1 Tess. 4: 16; Jud. v. 15; Joh. 5: 28; 2 Tess. 1: 8; Upp. 20: 11—14; Es. 26: 21; Mik. 7: 16, 17; Ps. 95: 1—3; Dan. 10: 7.) Sedan såg jag mannen, som satt på skyn, öppna boken och bjuda hela verlden att komma fram inför honom. Till följe af den förtärande eldslåga, som utgick ifrån honom, så var det ock ett ansenligt afstånd emellan honom och dem, såsom det brukar vara emellan en domare och de fångar, som stå inför hans domstol. (Mal. 3: 2, 3; Dan. 7: 9, 10.) Äfven hörde jag, huru det ropades till skarorna omkring honom, som satt på skyn: "*Hemten ogräset, agnarne och halmen tillsammans och kasten dem i den brinnande sjön.*" (Mat. 3: 12; 13:

30; Mal. 4: 1.) Och i detsamma öppnade sig, just der jag stod, den bottenlösa afgrunden, och rökmoln och glödande kol, samt ohyggliga ljud uppstego derur. Samma skaror fingo äfven befallningen: *"Samlen mitt hvete i ladorna"* (Luk. 3: 17), hvarvid jag såg, huru många blefvo upptagna och bortförda *bland skyarna* (1 Tess. 4: 16, 17), under det att jag lemnades qvar, der jag var. Också jag sökte att gömma mig undan, men kunde det icke, ty mannen, som satt på skyn, höll alltjemt sitt öga fästadt på mig, hvarjemte mina synder kommo mig i minnet, och mitt samvete anklagade mig på alla sidor (Rom. 2: 14, 15). Derefter vaknade jag upp ur min sömn."

Kristen: "Men hvad var det, som gjorde dig så förskräckt vid denna syn?"

Mannen: "Jo, jag trodde, att domedagen var kommen, och att jag ej var färdig derför. Men hvad som allra mest förskräckte mig var, att änglarne togo upp somliga, men lemnade mig qvar; äfven öppnade afgrunden sitt gap, just der jag stod, hvarjemte mitt samvete ängslade mig, och domaren med ett ansigte, deri vreden stod att läsa, alltjemt höll sitt öga fästadt på mig."

Då sade *Uttolkaren* till *Kristen:* "Har du begrundat alla dessa ting?"

Kristen: "Ja, och de ingifva mig både hopp och fruktan."

Uttolkaren: "Välan, bevara dem då i ditt minne, så att de må vara liksom en sporre i din sida och drifva dig framåt på den väg, der du bör gå.

Derpå började *Kristen* att omgjorda sina länder och rusta sig till vandring. Då sade *Uttolkaren:* "*Hugsvalaren* vare alltid med dig, käre *Kristen*, och ledsage dig på vägen, som drager till den himmelska staden."

Alltså begaf *Kristen* sig utaf, sjungande:

"Hur stora och vigtiga ting jag här såg.
De varna, de fröjda, de stärka min håg,

Tre skinande vasenden.

Att fortgå på vägen till lifvet!
Tack, Tolkare gode, för hvad du mig lärt!
Må jag det besinna och hålla det kärt
Och minnas, hvartill det var gifvet!"

Nu såg jag i min dröm, att den landsväg, uppför hvilken *Kristen* hade att gå, var på båda sidor inhägnad af en hög mur, och var murens namn *Helsa.* (Es. 26: 1.) Uppför denna väg lopp nu den betungade *Kristen,* dock icke utan mycken möda för bördans skull, som låg på hans rygg.

Så sprang han då, tills han uppnådde en något upphöjd plats, der man såg ett kors upprest och ett stycke längre ned i dalen en graf. Nu såg jag i min dröm, att just som *Kristen* kom fram till korset, så lossnade bördan från hans axlar, föll från hans rygg och började att rulla utför sluttningen, tills den tumlade ned i grafven; och sedan såg jag den icke mer.

Nu blef *Kristen* full af fröjd och sade med gladt hjerta: "Han har gifvit mig ro genom sin sorg och lif genom sin död." Sedan stod han en stund stilla för att se och undra; ty det förvånade honom mycket, att åsynen af korset så kunde befria honom från hans börda. Han stod derför och skådade och skådade, ända tills tårekällorna i hans hufvud började att utgjuta sig öfver hans kinder. (Sak. 12: 10.) Då han nu så stod och skådade och grät, si då kommo tre skinande väsenden till honom med orden: *"Frid vare dig!"* (Mark. 2: 5.) Derpå sade den första till honom: *"Dina synder äro dig förlåtna;"* den andra klädde af honom hans trasor och satte på honom *högtidskläder* (Sak. 3: 4); den tredje satte ett tecken på hans panna (Ef. 1: 13) och lemnade honom en förseglad rulle, hvilken han bjöd honom att betrakta under sitt lopp och framvisa vid den himmelska porten. Derpå gingo de sin väg. Nu gjorde *Kristen* tre glädjesprång och fortsatte sin väg sjungande:

"Så långt jag kom med sorg och pust
Och ingen lisa fann;
Men här mig mötte ro och lust,
Då hit jag ändtligt hann.

O sälla ort, så fann jag här
Min salighet. Här brast
Mitt band, och jag förlossad är
Från själabördans last!

Välsignadt vare kors och graf!
Dock han välsignad mer,
Som sig i döden för mig gaf
Och nu slik fröjd mig ger!"

Sedan såg jag i min dröm, att han vandrade framåt, tills han kom ned i dalen, der han ett litet stycke från vägen fick se tre män ligga försjunkna i djup sömn och med jernfjettrar omkring fötterna. En af dem hette *Enfaldig*, den andre *Lätting*, den tredje *Förmäten*.

Då *Kristen* såg dem ligga i detta tillstånd, gick han fram till dem i hopp att kunna väcka upp dem och ropade: "*I ären såsom de der sofva på en mast* (Ords. 23: 34), ty Döda hafvet, en bottenlös afgrund, är under edra fötter. Vaknen derför upp och skynden eder härifrån. Tillåten mig äfven att hjelpa er utaf med edra bojor." Derjemte sade han till dem: "Om han, hvilken *går omkring såsom ett rytande lejon* (1 Pet. 5: 8), skulle komma hit, så blefven I säkert hans tänders rof." Då sågo de upp på honom och svarade hvar på sitt vis: *Enfaldig* sade: "Jag ser ingen fara;" *Lätting*: "*Ännu litet mera sofva;*" och *Förmäten*: "Hvar och en måste stå på sina egna ben." Och så lade de sig åter ned för att sofva, och *Kristen* fortsatte sin väg.

Emellertid gjorde det honom ondt, att menniskor, stadda i en så farlig belägenhet, skulle sätta så litet värde på hans välvilja att af egen fri drift väcka dem, gifva dem goda råd och hjelpa dem utaf med deras

fjettrar. Medan han nu var bedröfvad häröfver, fick han se två män, som kastade sig öfver muren till venster om den smala vägen och med stora steg närmade sig honom. Den enes namn var *Formalist,* den andre *Skrymtare.* Då dessa män alltså upphunnit honom, började han med dem följande samtal:

Kristen: "Mina herrar, hvarifrån kommen I, och hvart ämnen I er?"

Formalist och *Skrymtare:* "Vi äro födda i landet *Fåfäng ära* och vandra nu till berget *Sion* för att dergenom vinna pris och anseende."

Kristen: "Hvarför gingen I icke in genom porten, som ligger vid början af denna väg? Veten I icke, att det är skrifvet: *"Den som icke går genom dörren in i fårahuset, utan stiger in från annat håll, han är en tjuf och en röfvare?"* (Joh. 10: 1.)

Formalist och *Skrymtare* svarade härpå, att deras landsmän ansågo, att det skulle blifva en alltför lång omväg, om man sökte komma in genom den trånga porten, och hade derför för sed att taga en genväg och klättra öfver muren, just som de nu hade gjort.

Kristen: "Men betraktas det ej som en förnärmelse mot den stadens herre, till hvilken vi ämna oss, om man sålunda bryter mot hans uppenbarade vilja?"

Formalist och *Skrymtare* sade då, att *Kristen* icke behöfde bry sin hjerna med den saken, ty de hade gammal häfd för hvad de gjorde och kunde, om så fordrades, skaffa vittne på, att så tillgått i mer än tusen år.

Kristen: "Men tron I, att ert förfarande äfven låter försvara sig inför rätta?"

Härpå svarade *Formalist* och *Skrymtare,* att en oväldig domare utan tvifvel skulle anse en sedvänja, som vunnit mer än tusenårig häfd, ega laglig giltighet. "Och dessutom," tillade de, "om vi blott kommit in på vägen, så gör det ju detsamma, huru det tillgått. Om vi äro

inne på vägen, så äro vi inne på vägen. Du är icke heller mer än på vägen, ehuru vi kunna förstå, att du gått in genom porten. Så äro också vi inne på vägen, fastän vi kastat oss öfver muren. I hvad afseende är då din ställning bättre än vår?"

Kristen: "Jag vandrar enligt min Herres föreskrift; I åter vandren efter edert tyckes ingifvelser. Vägens herre anser er redan som tjufvar, hvarför jag ej tviflar på, att er falskhet vid resans slut skall komma i dagen. Liksom I kommen in på vägen af eget bevåg och utan hans ledning, så fån I också gå ut derifrån på eget bevåg och utan hans barmhertighet."

Härpå hade de ej stort att svara, utan rådde *Kristen* blott att sörja för sig sjelf. Derefter såg jag, huru alla tre gingo hvar sin väg, utan att vexla många ord med hvarandra. Dock sade de två männen till *Kristen*, att hvad lagar och stadgar anginge, så voro de vissa på, att de skulle iakttaga dem lika samvetsgrant som han. "Vi kunna derför," tillade de, "ej inse, hvari du skiljer dig från oss, om icke genom den der manteln, som du svept omkring dig, och hvilken troligen någon af dina grannar skänkt dig, för att dermed skyla din nakenhets blygd."

Kristen: "Lagar och stadgar skola icke frälsa er, eftersom I icke kommit in genom dörren. (Gal. 2: 16.) Och hvad manteln, som jag har på mig, angår, så har jag fått den till skänks af landets Herre, dit jag går; och det just, såsom I saden, för att skyla min nakenhet med. Jag anser den derför såsom ett bevis på hans ynnest mot mig; ty förut hade jag ingenting annat än trasor; och dessutom tröstar jag mig, under det jag vandrar framåt med sådana tankar som dessa: "Då jag kommer till stadens port, hoppas jag för visso, att dess Herre skall känna igen mig såsom en af hans folk, efter jag är klädd i hans mantel, hvilken han för intet skänkte mig samma dag, han klädde af mig mina trasor." Derjemte har jag, som ni kanske ej märkt, på min panna

ett tecken, hvarmed en af min Herres mest förtrogne vänner beseglade mig, i detsamma bördan föll af mina axlar. Slutligen vill jag säga er, att man vid samma tillfälle gaf mig en förseglad bokrulle, med hvars läsning jag skulle trösta mig under min vandring, och hvilken jag fick befallning att aflemna vid den himmelska porten till ett säkert tecken, att jag sjelf skall få slippa derin. Men alla dessa saker fruktar jag att I saknen, och det just derför att I icke gått in genom dörren."

På dessa ord gåfvo de honom intet svar, utan sågo endast på hvarandra och *skrattade.* Derefter såg jag, att alla tre fortsatte sin väg, ehuru *Kristen* gick före de andra utan att samtala med någon annan än sig sjelf; och detta gjorde han stundom under suckar, stundom med tröst och frimodighet. Äfven läste han ofta i bokrullen, som en af de skinande väsendena gifvit honom, och han kände sig deraf mycket vederqvickt.

Derpå såg jag, huru de alla vandrade framåt, tills de kommo till berget *Svårighet,* vid hvars fot en källa var belägen. Utom den vägen, som ledde rakt ifrån den trånga porten, fans det här äfven två andra vägar, som veko utaf, den ena till venster, den andra till höger om bergets fot; men den smala vägen gick rakt uppför berget, och var denna uppgång känd under namnet *Svårighet. Kristen* skyndade nu till källan och drack deraf för att vederqvicka sig; sedan började han sin färd uppför berget, sjungande:

"Brant är berget, men jag ställer
Dit min gång med stort begär;
Svårigheten mig ej fäller,
Ty dess stråt till lifvet bär.

Själ, var ej försagd; den rätta,
Svåra vägen bättre är,
Saligare, än den lätta,
Falska, som till döden bär."

De två andra kommo också till foten af berget; men när de sågo, att detta var brant och högt, samt att derjemte fans två andra vägar, hvilka de hoppades skulle på andra sidan om berget åter löpa tillsammans med den smala stig, som *Kristen* vandrade, så beslöto de att välja en af dessa två. Nu hette den ena af dessa vägar *Fara* och den andra *Undergång*. Och så gick den ene af de två männen den vägen, som kallas *Fara* och ledde till en stor skog, under det att den andre styrde kosan rakt fram på vägen *Undergång*, hvilken förde honom till ett vidsträckt fält, öfversålladt med *mörka berg* (Jer. 13: 16), bland hvilka han snafvade och föll, utan att mer kunna stiga upp

Derpå såg jag efter *Kristen*, för att se, huru han tog sig uppför berget, och då blef jag varse, huru han, i följd af vägens branthet, först började att gå, i stället för att springa, och sedan att krypa på händer och fötter, i stället för att gå. Nu låg der ungefär halfvägs upp till bergets topp en ljuflig *löfsal*, som bergets Herre uppfört till trötta vandrares vederqvickelse. Der steg alltså *Kristen* in och satte sig ned för att hvila. Sedan drog han fram sin bokrulle ur barmen och läste deri till sin tröst; äfven började han att ånyo beskåda den klädnad eller mantel, som han fått, medan han stod vid korset. Men då han en stund på detta sätt förnöjt sig, föll han omsider i en lätt slummer och sedan i en djup sömn, som qvarhöll honom på detta ställe, tills det var nära natt; och under denna sömn föll hans bokrulle ur hans hand. Medan han nu sof, kom någon till honom och väckte upp honom, sägande: *"Gå bort till myran, du late; se på hennes seder och lär."* (Ords. 6: 6.) Hvarvid *Kristen* plötsligen rusade upp och skyndade framåt på sin väg, tills han uppnådde bergets topp.

Så snart han nu kommit upp på berget, kommo två män med stor brådska springande bort emot honom; den ene hette *Rädd*, den andre *Misströstan*. "Mine herrar,"

sade *Kristen* till dem, "hvad är nu på färde? I springen ju åt orätt håll." Härpå svarade *Rädd*, att de varit på väg till *Sions stad* och verkligen kommit uppför den besvärliga branten. "Men," sade han, "ju längre vi gingo, desto flera faror råkade vi ut för; derför vände vi om och äro nu på hemvägen."

"Ja," sade *Misströstan*, "ty midt framför oss lågo tvenne lejon i vår väg (om de sofvo, eller voro vakna, veta vi icke), och vi kunde ej annat än tro, att om vi komme dem nära, skulle de genast slita oss i stycken."

Kristen: "I gören mig förskräckt; men hvart skall jag fly för att vara säker? Om jag går tillbaka till min fädernestad, så väntar mig der en säker undergång, efter den är bestämd att förgås genom eld och svafvel. Men om jag kan uppnå den himmelska staden, så är jag för alltid i säkerhet; jag måste derför våga försöket och gå framåt. Att vända tillbaka är oundviklig död; att åter gå framåt leder visserligen till dödsfara, men ock, sedan den blifvit öfverstånden, till evinnerligt lif. Ja, jag skall ännu gå framåt."

Derpå sprungo *Misströstan* och *Rädd* utför berget, men *Kristen* fortsatte sin väg. Då han nu erinrat sig, hvad de två männen sagt honom, så sökte han i barmen efter sin bokrulle för att läsa deri och hemta tröst; men han sökte och fann den icke. Då blef *Kristen* högligen bekymrad och visste ej, hvad han skulle göra; ty han saknade just det, som brukade hugsvala honom, och som skulle varit hans pass till den himmelska staden. I sin rådvillhet och bestörtning erinrade han sig slutligen, att han sofvit i löfsalen på bergsluttningen; och sedan han fallit på sina knän och bedt Gud om förlåtelse för sitt dåraktiga beteende, så gick han tillbaka för att söka efter sin rulle. Men hvem kan tillfyllest beskrifva den sorg, som uppfyllde *Kristens* hjerta, medan han så gick tillbaka? Än suckade han, än grät han, och än förebrådde han sig, derför att han varit dåraktig nog att somna in

på ett ställe, som endast var ämnadt att bereda honom en stunds vederqvickelse från hans trötthet. Hela vägen tillbaka såg han sig uppmärksamt om på båda sidor, i fall han händelsevis skulle få reda på den förkomna rullen, som så ofta tröstat honom under hans vandring. Så gick han då tillbaka, tills han kom i sigte af löfsalen, der han suttit och sofvit; men som denna syn återupplifvade minnet af hans synd, så fördubblade den endast hans sorg. (1 Tess. 5: 8, 9; Upp. 2: 4.) Han fortsatte alltså sin väg, bittert begråtande sin brottsliga sömn och sägande: "Ack, jag arma menniska, att jag kunde sofva midt på dagen! att jag kunde sofva midt på berget *Svårighet!* att jag kunde till den grad gifva efter för köttet, att jag till dess tillfredsställelse använde en hvila, som bergets Herre endast ämnat till vederqvickelse för pilgrimernas ande! Huru många steg har jag icke tagit förgäfves! Det har gått mig på samma sätt, som det gick Israels barn, hvilka för sin synds skull blefvo skickade tillbaka till Röda hafvet. Och nu måste jag med sorg vandra samma väg, som jag kunnat beträda med fröjd, om ej min syndiga sömn varit. Huru långt kunde jag ej annars hafva hunnit! Ja, jag måste gå samma stycke väg tre gånger, fastän jag ej behöft gå den mer än en gång, hvarjemte det är troligt, att jag blir öfverfallen af nattens mörker. O, om jag blott icke hade sofvit!"

Som han nu hunnit tillbaka till löfsalen, satte han sig ned der och grät en stund, men då han till slut genom Guds nådiga försyn kastade sin sorgsna blick under bänken, blef han der varse sin bokrulle, hvarpå han skyndsamt och bäfvande tog upp den och stoppade den i sin barm. Men hvem kan beskrifva vår vandringsmans glädje, att han återfått sin rulle? Ty denna klenod var honom en borgen, att han skulle lefva och blifva mottagen i den efterlängtade hamnen. Derför gömde han den sorgfälligt i barmen, tackade Gud, som styrt

hans ögon till det ställe, der den låg, och anträdde derpå under glädjetårar åter sin vandring. Men o, med hvilka snabba steg han nu skyndade uppför berget! Innan han kom upp på toppen, gick emellertid solen ned, hvilket ånyo påminde honom om hans fåvitska sömn, så att han åter började klaga öfver sig sjelf: "O, du syndiga sömn! det är för din skull, som nu natten öfverraskar mig på min färd, och jag måste vandra i mörker utan solens ljus, samt höra djurens ängsliga tjut." (1 Tess. 5: 6, 7.) Nu erinrade han sig också hvad *Misströstan* och *Rädd* berättat honom, om huru de blifvit skrämda vid åsynen af lejonen. "Utan tvifvel," sade *Kristen* till sig sjelf, "ströfva dessa vilddjur under natten omkring efter rof, och om de skulle träffa på mig i mörkret, huru skall jag då kunna undkomma dem? Huru skall jag undgå att bli sliten i stycken?" Under dessa tankar vandrade han framåt; men bäst han sålunda beklagade sitt olyckliga felsteg, lyfte han upp ögonen, och si, då låg framför honom ett ståtligt slott, benämdt *det Sköna,* tätt invid stora landsvägen. Nu såg jag i min dröm, att han påskyndade sina steg ditåt, i hopp att möjligen der finna herberge. Men innan han hunnit särdeles långt, kom han in på en mycket smal gång ungefär ett stenkast från portvaktarens stuga; och då han med uppmärksamma blickar spejade der framför sig, blef han varse två lejon i vägen. "Nu," tänkte han, "ser jag den fara, som förmådde *Misströstan* och *Rädd* att vända tillbaka." (Lejonen voro likväl bundna, men han såg ej kedjorna.) Och i sin förskräckelse tänkte han sjelf på att följa deras exempel; ty han såg ej annat än döden framför sig. Men då portvakten, som hette *Vaksam,* märkte, att *Kristen* stod stilla, liksom ville han vända om, så ropade han till honom: "Har du så liten styrka?" (Mark. 4: 40). "Frukta icke för lejonen, de äro bundna och ligga der endast för att pröfva tron, der den finnes,

och afslöja dem, som icke hafva någon. Håll dig blott midt på gångstigen, så skall intet ondt vederfaras dig."

Derpå såg jag, huru *Kristen* gick framåt, darrande af fruktan för lejonen; men som han noga rättade sig efter portvaktens föreskrift, så hörde han dem visserligen ryta, men de gjorde honom ingen skada. Då klappade han händerna af fröjd och gick vidare, tills han stannade framför porten, der portvaktaren stod. "Min herre," sade *Kristen* till honom, "hvad är detta för ett hus?" Portvaktaren svarade, att huset var uppbygdt af bergets Herre till pilgrimers vederqvickelse och beskydd; äfven frågade han *Kristen,* hvarifrån han var, och hvart han ämnade sig.

Kristen: "Jag kommer från staden *Förderf* och går till *Sions berg;* men som solen nu gått ned, så skulle jag gerna, om det tillåtes, vilja taga in här öfver natten."

Portvaktaren: "Hvad heter du?"

Kristen: "Jag heter nu *Kristen,* men från början var mitt namn *Nådelös.* Jag härstammar från Jafets slägte, som Gud låtit bo i Sems hyddor." (1 Mos. 9: 27.)

Portvaktaren: "Hvad är orsaken, att du kommer så sent? Solen är ju redan nedgången."

Kristen: "Jag skulle varit här förr, om jag, eländiga menniska, icke sofvit i *Löfhyddan,* som ligger på bergsluttningen. Ja, äfven det oaktadt, skulle jag varit här mycket förr, om jag icke under min sömn förlorat mitt betyg. Och jag saknade det icke, förrän jag kom på toppen af berget, men då jag der skulle känna efter det och ej fann det, så blef jag tvungen att med sörjande hjerta gå tillbaka till det ställe, hvarest jag legat och sofvit. Der fick jag reda på min bokrulle och är nu ändtligen här."

Portvaktaren: "Välan! Jag skall kalla ut en af detta ställes jungfrur, och om hon tycker om ditt tal, så skall hon, enligt husets regler, föra dig in till det öfriga husfolket."

I detsamma ringde *portvaktar Vaksam* på en klocka, och vid dess ljud kom en allvarlig och skön ung flicka vid namn *Klokhet* ut ur slottsporten och frågade, hvarför hon blifvit efterskickad.

Portvaktaren: "Denne man är stadd på resa från staden *Förderf* till *Sions berg*, men som han är uttröttad och blifvit öfverfallen af mörkret, så har han bedt mig att få dröja här i natt. Så sade jag honom då, att jag skulle ropa på dig, på det du skulle samtala med honom och sedan förfara med honom, såsom dig bäst synes, enligt husets lag och ordning."

Derpå frågade jungfrun honom, hvem han var och hvart han ämnade sig, och han upplyste henne derom. Äfven frågade hon honom, huru han kommit in på vägen, och han berättade henne, huru det tillgått. Vidare sporde hon, hvad han sett och erfarit på vägen. Sedan han nu gifvit henne besked äfven härom, frågade hon slutligen efter hans namn. Då svarade han: "Mitt namn är *Kristen.* Och jag längtar så mycket mer att få taga in här i natt, som, efter hvad jag hört, detta ställe blifvit uppbygdt af bergets Herre för att tjena pilgrimer till vederqvickelse och beskydd." Då smålog hon, men tårarne stego henne i ögonen. Efter en stunds tystnad sade hon: "Jag skall kalla ut två eller tre till af husets folk." Derpå sprang hon till dörren och kallade *Förstånd, Gudsfruktan* och *Kristelig kärlek.* Och sedan äfven dessa en stund samtalat med honom, förde de in honom i huset, då många af husfolket mötte honom på tröskeln, sägande: "*Kom in, du Herrens välsignade;* detta hus är uppbygdt af bergets Herre, enkom för att herbergera sådana vandringsmän som du." Då bugade han sitt hufvud och följde efter dem i huset. Sedan han nu kommit in och satt sig ned, gåfvo de honom något att dricka och öfverenskommo, att, på det tiden ej måtte gå onyttigt förbi, medan qvällsvarden tillagades, några af dem skulle förtroligt samtala med *Kristen;* och blefvo

Gudsfruktan, Förstånd och *Kristelig kärlek* dertill utsedda.

"Nå väl, gode *Kristen,*" så började nu *Gudsfruktan,* "efter vi visat dig den kärleken att mottaga dig i vårt hus i natt, så låtom oss, i hopp att det möjligen kunde lända oss till uppbyggelse, samtala med dig om allt, som händt dig på din vallfärd."

Kristen: "Mycket gerna; det fägnar mig, att I ären så sinnade."

Gudsfruktan: "Hvad bevekte dig först att välja en pilgrims lif?"

Kristen: "Jag jagades ut ur mitt fädernesland af ett förskräckligt rykte, som ständigt ljöd i mina öron, nämligen att der väntade mig en oundviklig undergång, om jag dröjde qvar derstädes."

Gudsfruktan: "Men huru kom det sig, att, då du lemnade ditt fädernesland, du tog vägen just åt detta håll?"

Kristen: "Gud ville så hafva det; ty då jag öfverfölls af fruktan för den undergång, som hotade mig, visste jag icke, hvart jag skulle vända mig; men under det jag så stod der darrande och gråtande, kom lyckligtvis till mig en man, som hette *Evangelist;* och han visade mig till den *Trånga porten,* som jag väl aldrig annars skulle hafva hittat på; och så kom jag in på den väg, som sedan ledt mig rakt till detta hus."

Gudsfruktan: "Men gick du icke förbi *Uttolkarens* hus?"

Kristen: "Jo, och der såg jag sådana ting, som aldrig skola gå ur mitt minne, så länge jag lefver. I synnerhet var det tre ting, som fäste min uppmärksamhet, nämligen huru Kristus trots satan underhåller sitt nådeverk i syndarens hjerta; vidare huru en man genom fortsatt syndande hade förlorat allt hopp om Guds barmhertighet, och slutligen huru en annan i sin sömn tyckte, att domedagen redan var kommen."

Gudsfruktan: "Hörde du honom då omtala sin dröm?"

Kristen: "Ja, och den förekom mig så förfärlig, att mitt hjerta öfverväldigades af ångest, under det han berättade den; men jag är i alla fall glad, att jag fick höra den."

Gudsfruktan: "Såg du ingenting mer i *Uttolkarens* hus?"

Kristen: "Jo, han förde mig till ett ståtligt palats och visade mig, huru dess innevånare voro klädda i guld; huru en djerf man kom och med sitt svärd banade sig väg genom de väpnade män, som stodo i dörren för att utestänga honom; och huru man bjöd honom att komma in och vinna evig härlighet. O huru allt detta hänryckte mitt hjerta! Om jag ej vetat, att jag måste gå vidare, skulle jag gerna ett helt år velat stanna i den gode mannens hus."

Gudsfruktan: "Och hvad såg du mera på din väg?"

Kristen: "Hvad jag såg! Jo, när jag gått endast ett litet stycke längre, så tyckte jag mig se en man hänga blödande på ett träd; och blotta åsynen af honom hade den verkan, att den tunga börda, under hvilken jag suckade, föll af min rygg. Detta förundrade mig högeligen, ty jag hade aldrig förr sett något dylikt. Ja, medan jag stod och såg upp på den blödande mannen (ty jag kunde ej taga mina ögon ifrån honom), så kommo tre skinande väsenden fram till mig. En af dem betygade, att mina synder voro mig förlåtna; den andre klädde af mig mina trasor och gaf mig den här stickade manteln, som jag har på mig; och den tredje satte på min panna det tecken, som ni ser der, samt lemnade mig denna förseglade skrift" (och härvid drog han fram sin bokrulle ur barmen).

Gudsfruktan: "Men du såg väl ännu något mer?"

Kristen: "Hvad jag redan berättat för er var det bästa; emellertid såg jag äfven några andra saker. Så

fick jag, under det jag vandrade framåt, se tre män, *Tanklös, Lätting* och *Förmäten,* ligga insomnade ett litet stycke från vägen med jernfjettrar omkring fötterna; men tror ni, att jag kunde väcka dem? Äfven såg jag, huru *Formalist* och *Skrymtare* kastade sig öfver muren, för att, som de sjelfva föregåfvo, vandra till Sion; men de omkommo snart, såsom jag förutsagt dem, ehuru de ej ville tro det. Men framför allt fann jag det mödosamt att klättra upp för det här berget, äfvensom att komma förbi de glupande lejonen. Och sannerligen, om icke den gode mannen, som vaktar porten till detta hus, varit, så tror jag nästan, att jag i alla fall hade vändt om; men nu tackar jag Gud, att jag är här, och tackar äfven eder, derför att I mottagit mig."

Derefter fann *Förstånd* för godt att göra några frågor, bedjande honom besvara dem.

Förstånd: "Tänker du stundom på det landet, hvarifrån du kom?"

Kristen: "Ja, men med mycket blygsel och afsky. Sannerligen, om min håg stått till det landet, hvarifrån jag kom, kunde jag nog haft tillfälle att vända om dit; men nu begär jag ett bättre fäderneslаnd, nämligen ett himmelskt." (Ebr. 11: 15, 16.)

Förstånd: "Bär du icke ännu med dig några af de ting, i hvilka du då lefde?"

Kristen: "Jo, men storligen mot min vilja; detta gäller i synnerhet om mina inre, köttsliga tankar och begärelser, i hvilka både jag och mina landsmän fordom funno sådant behag; men nu utgöra de min sorg; och om jag finge välja, så skulle jag aldrig mer ens tänka på dylika saker; *men då jag vill göra det goda, finner jag, att det onda låder vid mig."* (Rom. 7: 15—21.)

Förstånd: "Förefaller det dig icke stundom, som om dessa begärelser, som på andra tider förorsaka dig sådant bekymmer, vore öfvervunna?"

Kristen: "Jo, ehuru endast mycket sällan; men så ofta det händer, räknar jag det som mina gyllene stunder."

Förstånd: "Kan du erinra dig, hvilka medel du begagnat, då det någon gång förefaller dig, som om dina frestelser varit öfvervunna?"

Kristen: "Ja, när jag tänker på hvad jag såg på korset, det hjelper; när jag betraktar min stickade mantel, det hjelper; vidare, när jag läser i bokrullen, som jag bär i min barm, det hjelper; och slutligen, när jag i mitt hjerta blir brinnande vid tanken på landet, dit jag vandrar, det hjelper."

Förstånd: "Och hvad är det, som gör, att du längtar så till Sions berg?"

Kristen: "Jo, jag hoppas att der få se honom *lefvande,* som hängde död på korset; äfvensom jag hoppas att der blifva qvitt allt detta onda, som ännu finnes hos mig, och som är mig till ständigt förtret. Äfven säges det, att det ej der finnes någon död, samt att jag der skall få vistas i sådant sällskap, som jag mest älskar. (Es. 25: 8; Upp. 21: 4.) Ty sanningen att säga, så älskar jag honom, emedan han befriat mig från min börda; vidare är jag trött på mitt inneboende förderf, samt skulle gerna vilja vara der, hvarest jag icke mer skall dö, samt i deras sällskap, som beständigt ropa: *Helig, helig, helig.*"

Då sade *Kärlek* till *Kristen:* "Har du hustru och barn? Är du gift?"

Kristen: "Ja, jag har hustru och fyra små barn."

Kärlek: "Men hvarför tog du dem icke med dig?"

Då grät *Kristen* och sade: "Ack huru gerna hade jag ej gjort det! Men de voro alla rakt emot, att jag skulle begifva mig på denna vandring."

Kärlek: "Men du borde hafva talat med dem och försökt visa dem vådan af att stanna qvar."

Kristen: "Det gjorde jag också, äfvensom jag berättade dem, hvad Gud uppenbarat mig om vår stads stundande undergång. Men det föreföll dem som begabberi (1 Mos. 19: 14), och de trodde mig icke."

Kärlek: "Bad du också Gud, att han skulle välsigna de varningar, du gaf dem?"

Kristen: "Ja, och det af allt hjerta; ty ni kan väl förstå, att min hustru och mina stackars barn voro mig mycket kära."

Kärlek: "Men talade du icke med dem om din egen sorg och din fruktan att förgås? Ty jag förmodar, att den undergång, som hotade dig och staden, lifligt föresväfvade din själ."

Kristen: "Jo, mångfaldiga gånger. De kunde också läsa min fruktan i mitt ängsliga ansigte, i mina bittra tårar och i den bäfvan, som öfverföll mig, så ofta jag tänkte på den dom, som hängde öfver våra hufvuden; men ingenting kunde beveka dem att följa mig."

Kärlek: "Men hvad kunde de anföra till ursäkt för, att de ej gingo med?"

Kristen: "Jo, min hustru fruktade att förlora denna verlden, och mina barn voro begifna på ungdomens dåraktiga nöjen; af ett eller annat skäl läto de mig alltså vandra så här allena."

Kärlek: "Men kanske ditt eget fåfänga lefverne tillintetgjorde hela kraften af de ord, genom hvilka du sökte öfvertala dem att göra dig sällskap."

Kristen: "Jag kan visserligen icke rosa mitt lefverne, ty jag vet blott alltför väl, att det varit ganska bristfälligt. Äfven är det mig bekant, att en menniska genom sin umgängelse lätt kan nedrifva alla de skäl och grunder, genom hvilka hon sökt väcka de sina till någon omsorg om deras eviga väl. Så mycket kan jag likväl säga, att jag var mycket rädd för att genom något otillbörligt beteende å min sida gifva dem anledning att blifva afvogt stämda mot en pilgrims lif. Ja, just detta

var orsaken, hvarför de brukade säga, att jag var allt för nogräknad och förnekade mig (allt för deras skull) många saker, i hvilka de icke kunde se något ondt. Ja, jag tror mig kunna påstå, att om något, som de sågo hos mig, var dem till hinders, så var det just min ängsliga fruktan att synda emot Gud och göra min nästa någon orätt."

Kärlek: "Så hatade ock Kain sin broder, *derföre att hans gerningar voro onda, men hans broders rättfärdiga.* (1 Joh. 3: 12.) Om derför din hustru och dina barn förargades på dig för sådant, så hafva de dermed visat, att de hafva ett oförsonligt hat mot det goda, och *du har friat din själ från deras blod.*" (Hes. 3: 19.)

Nu såg jag i min dröm, att de sålunda sutto och samtalade, tills qvällsvarden var färdig. Derpå satte de sig ned att äta. Och var det ett härligt gästabud med *feto och märg och vin, deruti ingen drägg var;* hvarjemte deras samtal vid bordet helt och hållet vände sig omkring bergets Herre, såsom om hvad han hade gjort, hvarför han gjort hvad han gjort, och hvarför han byggt huset, hvari de voro; och af hvad de sade kunde jag förstå, att han varit en *stor krigare,* som stridt med och *nedslagit honom, som hade döden i sitt våld* (Ebr. 2: 14, 15), ehuru icke utan stor fara för honom sjelf; och kom detta mig att desto mer älska honom. Ty, som de sade och jag äfven tror, så kostade det honom stor blodsförlust. Men hvad som allra mest förhärligade hans nådefulla verk, det är, att han gjorde allt af idel kärlek till detta land. Och dessutom var det några af husfolket, som sade, att de sett honom och talat med honom, sedan han dog på korset; och de betygade, det de hört af hans egna läppar, att han hyste en sådan kärlek mot stackars pilgrimer, att maken ej står att finna från öster till vester. Vidare anförde de till bevis på sanningen af detta påstående, att han aflagt sin härlighet för att kunna göra de fattiga rika, samt att de hört honom säga och

försäkra, att han icke ville bo ensam på Sions berg. Slutligen berättade de, huru han gjort många vandringsmän till furstar, fastän de af naturen voro tiggare, och hade suttit i säck och aska. (1 Sam. 2: 8; Ps. 113: 7.)

På detta sätt samtalade de med hvarandra till sent in på natten; och sedan de anbefallt sig i sin Herres beskydd, så gingo de till hvila. Vår vandringsman fick ligga i öfre våningen i en stor sal, hvars fönster vette mot solens uppgång. Och var salens namn *Frid*. Der sof han nu till dagningen, då han uppvaknade och sjöng:

"Hvar är jag nu? O Jesu huld,
Som har förlåtit mig min skuld!
Din kärlek stor, din vård det är,
Att vandringsmän få hvila här,
Och uti denna fristad bo,
Som gränsar mest till himlens ro."

Sedan nu alla stigit upp följande morgon och haft något ytterligare samtal, sade husets innevånare till *Kristen*, att han icke skulle få resa, förrän de låtit honom se ställets märkvärdigheter. Först förde de honom in i studerkammaren och visade honom der några urkunder af mycket hög ålder, bland annat, så vidt jag erinrar mig i min dröm, bergets Herres *slägtregister*, enligt hvilket han är son till den *Gamle af dagarne* och har sin *uppgång af begynnelsen och af evighet.* Här funnos äfven fullständiga uppgifter om alla de gerningar, han utfört, äfvensom namnen på alla de hundraden, som han tagit i sin tjenst, samt försatt i boningar, som icke lida någon åverkan hvarken af tidernas längd eller naturens förgänglighet.

Derpå läste de för *Kristen* om några af de dråpliga verk, som åtskilliga af hans tjenare utfört, såsom huru de *hafva besegrat konungariken, öfvat rättfärdighet, fått löften, tillstoppat lejons munnar, släckt elds kraft, undkommit svärdsegg, blifvit starke efter svaghet, blifvit*

väldige i krig och drifvit främmande härar på flykten. (Ebr. 11: 33, 34.)

Sedan läste de vidare i en annan del af husets urkunder, der det visades, huru villig deras Herre är att i sin nåd upptaga hvilka som helst, ja hvilka som helst, äfven om de under sitt förflutna lif på det värsta försmädat hans person och hans verk. Här funnos också åtskilliga berättelser om många andra märkvärdiga ting, både från äldre och nyare tider, hvilka alla visades för *Kristen*, jemte profetior och förutsägelser om hvad som i sinom tid ofelbart skulle gå i fullbordan, icke mindre till fiendernas skräck och bestörtning, än till pilgrimernas hugnad och tröst.

Dagen derpå förde de honom in i *Rustkammaren* och visade honom alla slags vapen, som deras Herre anskaffat till Sionsvandrares tjenst, såsom svärd, sköld, hjelm, bröstharnesk, *bön utan återvändo*, och skor, som icke skulle slitas ut. Och var det vapenförråd, som här var samladt, stort nog för att utrusta lika många män till deras Herres tjenst, som det finnes stjernor på himlahvalfvet.

Äfven visade de honom somliga af de verktyg, med hvilka några Herrens tjenare hade utfört sina underbara gerningar, såsom Moses' staf, hammaren och spiken, hvarmed Jael dödade Sisera, äfvensom de krukor, basuner och lampor, med hvilka Gideon slog Mideans härar på flykten. Vidare visade de honom den herdestaf, hvarmed Samgar slog (Dom. 3: 31) sexhundra män, den åsnakindbåge, hvarmed Simson utförde sina väldiga bedrifter, slungan och stenen, hvarmed David slog Goliath af Gath, och slutligen det svärd, hvarmed deras Herre, då han står upp för att hämnas på sina fiender, kommer att dräpa syndens menniska. De visade *Kristen* äfven många andra härliga saker, som storligen fröjdade hans hjerta. Derpå gingo de åter till hvila.

Sedan såg jag i min dröm, huru han följande morgon steg upp och ville fortsätta sin vandring. Men de bådo honom stanna ännu en dag, så skulle de, om vädret blefve klart, visa honom de *Ljufliga bergen;* "ty," sade de, "åsynen af dem skall lända dig till ytterligare uppmuntran, alldenstund dessa berg ligga närmare den efterlängtade hamnen än det ställe, der du nu befinner dig." Så samtyckte han då att dröja. När det blef dag, förde de honom alltså upp på husets tak och bådo honom att se mot söder. Och då han så gjorde, si, då såg han i fjerran en härlig bergstrakt, prydd med skogar, vingårdar, allahanda frukter och blommor, källor och springbrunnar, hvilket allt var ljufligt att skåda. (Es. 33: 16, 17.) "Det der," sade de, "är Immanuels land, hvilket står lika öppet för alla pilgrimer som detta berg. Och när du kommer dit, kan du derifrån se porten till den himmelska staden, hvilken de der boende herdarne ej skola försumma att visa dig."

Nu tänkte han åter på att begifva sig åstad, och de hade ej heller något att deremot invända. "Men låt oss först," sade de, "ånyo gå in i rustkammaren." De gjorde så, och sedan han kommit ditin, klädde de honom från topp till tå i en rustning af härdadt stål, i händelse han skulle blifva öfverfallen på vägen. Sålunda utstyrd, gick han med sina vänner ut till porten, der han frågade *Portvaktaren,* om han sett någon Sionsvandrare gå der förbi. Sedan *Portvaktaren* bejakat *Kristens* fråga, sade denne vidare: "Säg mig, kände ni denne vandringsman?"

Portvaktaren: "Jag frågade honom, hvad han hette, och han sade mig, att hans namn var *Trofast."*

Kristen: "Ack, jag känner honom; han är min landsman och nära granne; han kommer från samma stad, der jag är född. Huru långt försprång tror ni att han kan hafva fått?"

Portvaktaren: "Vid det här laget måste han hafva hunnit till foten af berget."

Kristen: "Godt, gode *Portvakt,* Herren vare med er och välsigne er ännu rikligare för den vänlighet, ni visat mig."

Derpå anträdde han sin vandring; men *Klokhet, Gudsfruktan, Kärlek* och *Förstånd* ville beledsaga honom utför berget. Så vandrade de då tillsammans, under det de fortsatte sina förra samtal, tills de kommo till bergets fot. Då sade *Kristen:* "Liksom det var *svårt* att komma upp, så är det ock, så vidt jag kan se, farligt att gå ned."

"Ja," sade *Förstånd,* "så är det verkligen. Ty det är svårt för en menniska, att utan att snafva och falla stiga ned i *Förödmjukelsens dal,* der du nu befinner dig. Derför hafva vi ock kommit med för att ledsaga dig utför berget." Så började han då att stiga utföre, ehuru med mycken försigtighet; icke desto mindre snafvade hans fot en eller två gånger.

Derpå såg jag i min dröm, huru, då *Kristen* kom ned till foten af berget, hans gode följeslagare lemnade honom ett bröd, en flaska vin och en drufklase, hvarefter han fortsatte sin färd framåt.

Men i denna *Förödmjukelsens dal* råkade stackars *Kristen* i svårt trångmål; ty han hade endast gått ett litet stycke, då han blef varse en ond ande komma öfver fältet emot honom, och var andens namn *Apollyon.* Då började *Kristen* att blifva förskräckt och tänkte fram och tillbaka, huruvida han skulle vända om eller sätta sig till motvärn. Men så kom han ihåg, att han icke hade något harnesk på ryggen, och att han derför, om han toge till flykten, endast skulle göra det lättare för den onde anden att genomborra honom med sina glödande pilar. Han beslöt alltså att dristigt bjuda honom spetsen. "Ty," tänkte han, "äfven om jag icke hade något annat ögonmärke än att rädda mitt lif, skulle det dock vara rådligast att icke fly."

Han gick derför framåt, tills *Apollyon* mötte honom. Denne man var nu ett vidunder, hiskeligt till att skåda;

ty han var betäckt med fjäll såsom en fisk (och äro dessa fjäll hans stolthet); han hade vingar såsom en drake och fötter såsom en björn; ur hans buk utgingo eld och rök, och hans mun var såsom ett lejons gap. Framkommen till *Kristen*, betraktade han honom med föraktlig uppsyn och tillsporde honom sålunda:

Apollyon: "Hvarifrån kommer du, och hvart ämnar du dig?"

Kristen: "Jag kommer från staden *Förderf*, som är ett tillhåll för all slags ondska, och är på väg till Sions stad."

Apollyon: "Jag märker af ditt svar, att du är en af mina undersåter; ty hela det landet tillhör mig, och jag är dessutom furste och gud. Huru kommer det då till, att du rymt bort från din konung? Om jag ej hoppades, att du ännu kunde vara mig till tjenst, så skulle jag nu med ett enda slag fälla dig till marken."

Kristen: "Det är sant, att jag är född på ditt område, men din tjenst är en hård tjenst, och din lön sådan, att ingen menniska kan lefva på den, *ty syndens lön är döden.* (Rom. 6: 23.) Då jag derför kom till mognare år, så gjorde jag såsom andra förståndiga menniskor: jag såg mig om, i fall jag tilläfventyrs skulle kunna förbättra min ställning."

Apollyon: "Ingen furste går in på att så lätt förlora sina undersåter; ej heller vill jag ännu afstå från dig. Men eftersom du klagar öfver din tjenst och din lön, så lofvar jag dig här, att om du samtycker att gå tillbaka, så skall jag gifva dig allt, som vårt land kan erbjuda."

Kristen: "Men jag har redan tagit tjenst hos en annan, nämligen hos alla Konungars Konung; huru kan jag då med godt samvete vända om med dig?"

Apollyon: "Du har ju, såsom ordspråket säger, fallit ur askan i elden. Men det är helt vanligt med dem, som gifvit sig ut för att vara hans tjenare, att de efter en tid

Changed a bad for a worse," enligt originalet

rymma bort från honom och vända tillbaka till mig. Gör du på samma sätt, så skall allt bli väl."

Kristen: "Jag har svurit honom tro och lydnad. Huru kan jag då öfvergifva honom, utan att bli hängd som en förrädare."

Apollyon: "Du handlade på samma sätt emot mig, och likväl är jag villig att öfverse med allt, blott du nu vill vända om och gå tillbaka."

Kristen: "Då jag lofvade att lyda dig, var jag ännu omyndig; dessutom vet jag, att den Furste, under hvars banér jag står, kan lösa mig från mitt löfte, ja, äfven förlåta hvad jag gjorde af eftergifvenhet för din vilja. Och slutligen, för att säga dig sanningen,+ du själamördande *Apollyon*, så älskar jag hans tjenst, hans lön, hans tjenare, hans styrelse, hans sällskap och hans land långt mer, än hvad du har att bjuda på. Upphör derför att vidare söka öfvertala mig; jag är hans tjenare och vill följa honom."

Apollyon: "Betänk ännu en gång, medan du är vid lugn besinning, hvad som efter all sannolikhet kommer att vederfaras dig på den väg, du beträdt. Du vet, att hans tjenare merendels få ett olyckligt slut, emedan de svikit mig och öfvergifvit mina vägar. Huru många af dem hafva ej lidit en neslig död! Hvad vidare det angår, att du anser hans tjenst bättre än min, så har han ännu aldrig lemnat den ort, der han bor, för att rädda sina tjenare ur våra händer, då deremot hela verlden väl vet, huru många gånger jag, vare sig genom våld eller list, befriat dem, som troget tjenat mig, från honom och hans tjenare, om de råkat i hans våld. Och på samma sätt vill jag också befria dig."

Kristen: "Om min Konung icke här i tiden befriar sina tjenare, sker det derför, att han vill pröfva deras kärlek, huruvida de vilja blifva honom trogna intill ändan. Och hvad angår det olyckliga slut, som du säger att de få, så är det i deras ögon just det allra härligaste.

+ "Thou destroying Apollyon" (Orig.)

De göra sig ej heller förhoppningar om att bli förlossade från all vedermöda, ty de förbida en tillkommande härlighet; och denna skall tillfalla dem, när deras Konung kommer i sin och sina änglars härlighet."

Apollyon: "Men du har redan varit hans tjenst otrogen; huru kan du då inbilla dig, att han skall gifva dig någon lön?"

Kristen: "Säg mig, o *Apollyon,* hvaruti jag varit honom otrogen?"

Apollyon: "Du var nära att gifvas upp i början af din färd, nämligen då du höll på att drunkna i *Misströstans kärr;* du försökte att på orätta vägar bli din börda qvitt, då du dock borde hafva väntat, tills din Furste aflyftat densamma. Du föll i en syndig sömn och förlorade derunder dina klenoder. Äfven hade du så när vändt om, då du fick se lejonen. Och slutligen, så ofta du talar om din resa och om allt, som du hört och sett, så söker du hemligen din egen ära med allt hvad du säger."

Kristen: "Allt detta är sant, äfvensom mycket mer, som du utelemnat; men den Furste, som jag tjenar och ärar, är barmhertig och villig att förlåta. Dessutom beherskades jag af dessa svagheter, så länge jag var i ditt land, ty der hade jag insupit dem; och sedan har jag suckat under och sörjt öfver dem, samt erhållit min Furstes förlåtelse."

Nu råkade *Apollyon* i ett förfärligt raseri och sade: "Jag är en fiende till denne Furste; jag hatar hans person, hans lagar och hans folk och är kommen hit enkom för att göra dig motstånd."

Kristen: "*Apollyon,* tänk på hvad du gör; ty jag är på Konungens landsväg, på helighetens väg. Tag dig derför till vara."

Då ställde *Apollyon* sig tvärs öfver vägen med en fot på hvardera sidan och sade: "Jag är utan fruktan i denna saken; bered dig att dö; ty jag svär vid min eviga

afgrund, att du ej skall komma vidare; här skall jag göra slut på ditt lif."

I detsamma slungade han en glödande pil mot *Kristens* bröst, men denne uppfångade den med skölden, som han hade i sin hand, och undgick så den faran.

Nu drog *Kristen* sitt svärd; ty han såg, att det var tid att gå anfallsvis till väga; men *Apollyon* var ej sen att gå lös på honom, skjutande sina pilar så tätt som hagel; och oaktadt alla sina bemödanden att undvika dem, så blef *Kristen* sårad i hufvud, hand och fot och måste draga sig litet tillbaka. Nu sökte *Apollyon* att med fördubblad ifver fullfölja sin fördel, men *Kristen* repade åter mod och gjorde så manligt motstånd, som han kunde. Denna häftiga strid varade mer än en half dag, tills *Kristen* var alldeles utmattad. Ty I bören veta, att han i följd af sina sår ej kunde annat än blifva allt svagare och svagare.

Då *Apollyon* märkte den fördel, han sålunda vunnit, trängde han *Kristen* närmare på lifvet, samt brottades så länge med honom, tills den arme mannen gjorde ett förskräckligt fall, hvarvid ock svärdet flög ur hans hand. Då sade *Apollyon:* "Nu är jag viss om dig;" och i detsamma kramade han honom så hårdt, att *Kristen* började att förtvifla om lifvet. Men just som *Apollyon* måttade sitt sista hugg emot sin motståndare, för att, som han hoppades, gifva honom dråpslaget, styrde Gud det så, att *Kristen* helt hastigt räckte ut handen efter sitt svärd, fattade uti det och sade: *"Fröjda dig icke, min fiende, att jag nederligger; jag skall åter uppkomma"* (Mik. 7: 8); och i detsamma gaf han den onde anden en så väldig stöt, att han ryggade tillbaka, såsom en, som erhållit sitt banesår. Så snart *Kristen* märkte detta, gjorde han ett nytt utfall emot honom, sägande: *"I allt detta öfvervinna vi rikligen genom den, som har älskat oss."* (Rom. 8: 37.) Då utbredde *Apollyon* sina drakvingar och flög sin kos, och såg *Kristen* honom aldrig mer. (Jak. 4: 7.)+

+ Stån djäfvulen emot, så skall han fly ifrån Eder.

Men ingen utom den, som sjelf sett och hört det, kan föreställa sig, med hvilket gräsligt tjut och rytande *Apollyon* under hela striden uppfyllde luften; ty han *talade såsom en drake* (Upp. 13: 11); ej heller å andra sidan, hvilka suckar och klagorop som utbröto från *Kristens* hjerta. Ja, under hela tiden såg jag icke i hans ansigte ett enda uttryck af glädje, förrän han märkte, att han sårat *Apollyon* med sitt tveeggade svärd; ty då log han verkligen och lyfte upp ögonen till himmelen. Men det var den förfärligaste kamp, jag någonsin skådat.

När nu striden var slut, sade *Kristen:* "Jag vill nu tacka honom, som frälst mig ur lejonets gap, honom, som hjelpt mig emot *Apollyon.*" Derpå uppstämde han följande sång:

"Beelsebub beslöt att mig förstöra,
Han sände ut sin kämpe pansarklädd;
Med afgrundsilska sågs han anfall göra
Mot mig, mig arme, som var svag och rädd.

Men Mikael sin trogna hand mig räckte,
Och så mitt svärd kom fienden att fly.
Pris vare dig från slägte intill slägte,
Pris dig, o Gud, med lofsång evigt ny!"

Derpå räckte en hand honom några löf af lifvets träd, hvilka *Kristen* tog och lade på de sår, han fått i striden, och genast blefvo de helade. Äfven satte han sig ned på samma ställe för att äta bröd och dricka ur den flaska, som nyss gifvits honom. Sålunda vederqvickt, anträdde han åter sin färd med draget svärd i handen. "Ty," sade han, "jag vet ej, hvilka fiender ytterligare kunna möta mig." Men *Apollyon* ofredade honom ej vidare under återstoden af vägen genom denna dal.

Vid slutet af *Förödmjukelsens dal* låg nu en annan, benämd *Dödsskuggans dal,* hvilken *Kristen* nödvändigt måste genomvandra, emedan vägen till den himmelska staden gick midt derigenom. Denna dal är nu mycket

+ Ps. 44: 20. - dittvål sönderkrossade du oss där of hundar bo och öfvertäckte oss med dödsskugga.

ödslig och beskrifves sålunda af profeten Jeremi . *En öde vildmark, en torr och mörk mark, der ingen* (utan en kristen) *vistas, ej heller någon menniska bor.* (Jer. 2: 6.)

Här kom nu *Kristen* i ännu värre trångmål än under striden med *Apollyon,* såsom man kan se af det, som följer.

Jag såg nämligen nu i min dröm, huru, då *Kristen* uppnådde ingången till *Dödsskuggans dal,* två män, söner af dem, som fordom så illa beryktade det goda landet, kommo springande emot honom. Då *Kristen* såg dem sålunda skynda tillbaka, sade han till dem:

Kristen: "Hvart ämnen I eder?"

Männerna: "Tillbaka! tillbaka! Och vi råda er att göra detsamma, så framt frid och lif äro eder kära."

Kristen: "Huru då? Hvad är på färde?"

Männerna: "På färde? Vi vandrade samma väg som ni och gingo, så långt vi vågade; ja, vi hade så när aldrig kommit tillbaka; ty om vi gått blott litet längre, skulle vi ej nu varit här för att berätta er, hvad som vederfarits oss."

Kristen: "Men hvad har då händt er?"

Männerna: "Jo, vi skulle hafva kommit in i sjelfva *Dödsskuggans dal,* om vi icke till all lycka sett oss väl före och så upptäckt faran, innan vi störtade oss i densamma." (Ps. + 44: 20; ++ 107: 10.)

Kristen: "Men hvad hafven I sett?"

Männerna: "Jo, först dalen sjelf, hvilken är svart som beck. Sedan sågo vi der gastar, skogsrån, drakar från afgrunden. Vidare hörde vi i dalen oupphörliga tjut och jämmerrop, hvilka tyckes komma från menniskor, som under outsäglig ångest sutto der, bundna i jernfjettrar. Slutligen är dalen insvept i förtviflans tröstlösa moln, och döden utbreder för evigt deröfver sina hemska vingar. Med ett ord: den är full af fasor, och en gränslös förvirring råder der." (Job 3: 5; 10: 22.)

++ De sutto i mörker och dödsskugga, fångna i elände och järn. Ps. 107: 10.

... så säger Herren: Hvad orätt hafva edra fäder funnit hos mig, att de aflägsnade sig ifrån mig och lupo efter fåfänglighet och blefvo fåfängliga.

Kristen: "Af hvad I hittills sagt kan jag ej förstå annat, än att detta just är min väg till den efterlängtade hamnen." (Jer. 2: 5.)

Männerna: "Det må gerna vara din väg, men vår blir det icke."

Derpå skildes de åt, och *Kristen* fortsatte sin vandring, hållande sitt dragna svärd i handen af fruktan, att han skulle bli öfverfallen.

Sedan såg jag i min dröm, huru det, så långt denna dal räckte, på högra sidan var ett mycket djupt dike. Detta är det dike, hvari i alla tider blinda ledare hafva fört blinda, tills så väl de förra som de senare jämmerligen omkommit. På den venstra sidan åter var det ett mycket farligt träsk, der äfven en from man, om han skulle falla deri, ej kan finna någon botten att stå på. Det var i detta träsk, som konung David en gång sjönk ned, och han skulle utan tvifvel hafva drunknat der, om icke han, som är mägtig att hjelpa, hade upptagit honom derur. (Ps. 69: 15, 16.) Som slutligen gångstigen här var ytterst smal, så inses lätt, att den gode *Kristens* belägenhet var mycket svår; ty då han i mörkret sökte att akta sig för diket på den ena sidan, så var han i fara att tumla ned i träsket på den andra, och då han sökte att undvika träsket, kunde han ej utan största försigtighet undvika att falla i diket. Också hörde jag honom sucka tungt, under det han sålunda vandrade framåt. Ty utom de redan nämde farorna var gångstigen här så mörk, att ofta, då han lyfte upp foten för att gå framåt, så visste han icke, hvar eller hvarpå han vid nästa steg skulle sätta den.

Vidare märkte jag, huru ingången till *Helvetet* låg ungefär midt i denna dal, samt helt nära vägkanten. "Hvad skall jag nu göra?" tänkte här *Kristen*. Tillika utbröt litet emellanåt en sådan massa af eld och rök med gnistor och gräsliga ljud — allt saker, hvilka icke såsom *Apollyon* aktade *Kristens* svärd — att denne var

Ps. 69:15-16 — Rädda mig ur dyn, så att jag icke nedsjunker; låt mig blifva räddad från dem som hata mig ...

vallet fördränka mig eller djupet uppsluka m
och låt icke gropen tillsluta sitt gap öfver mig.

nödsakad att sticka det i skidan och tillgripa ett annat vapen, som hette *Oaflåtlig bön.* (Ef. 6: 18.) Så hörde jag honom då ropa: *Herre, fräls min själ.* (Ps. 116: 4.) På detta sätt gick han framåt en lång stund, ehuru lågorna hela tiden hotade att fatta uti honom. Dessutom hörde han omkring sig jämrande röster, samt dånet af skaror, som rusade fram och tillbaka, så att han stundom trodde, att han skulle blifva sliten i stycken, eller nedtrampad såsom träck på gatan. Och han måste se denna fruktansvärda syn och höra dessa förfärliga ljud under flera mil. Då han sedan kom till ett ställe, der han tyckte sig höra en hop onda andar komma emot honom, stannade han och begynte tänka efter, hvad som nu var att göra. Ibland hade han en half tanke på att gå tillbaka. Men så besinnade han, att han redan torde vara halfvägs genom dalen. Äfven rann det honom i minnet, huru han redan öfvervunnit många faror, äfvensom att det möjligen kunde vara äfventyrligare att gå tillbaka än att gå framåt. Alltså beslöt han att fortsätta sin färd. De onda andarne tycktes emellertid komma allt närmare och närmare. Men då de hunnit nästan ända fram till honom, utropade han med mycket ljudelig röst: *Jag vill vandra i Herrens Guds kraft.* Derpå veko de tillbaka och förföljde honom icke vidare.

En sak måste jag dock icke förbigå. Jag märkte nämligen, att den stackars *Kristen* nu var så förvirrad, att han icke kände igen sin egen röst. Och se här, huru jag fann att det tillgick. Just då han kom midt för ingången till den brinnande afgrunden, smög en af de onda andarne sig tyst bakom honom och hviskade i hans öra många gräsliga hädelser, som den arme mannen trodde komma från sitt eget hjerta. Tanken, att han nu kunde häda honom, som han förut älskat så högt, bedröfvade *Kristen* mer än något, som han hittills råkat ut för. Och likväl skulle han icke hafva gjort det, om

det berott af honom. Men han hade icke sans nog att tillstoppa sina öron eller att förstå, hvarifrån dessa hädelser kommo.

Sedan *Kristen* länge vandrat i denna tröstlösa belägenhet, tyckte han sig höra en röst af en man, som gick framför honom, sägande: *Om jag än vandrade i en mörk dal, fruktade jag intet, ty du är när mig.* (Ps. 23: 4.)

Då blef han glad, och det af följande skäl:

Först, emedan han häraf kunde sluta, att det i denna dal fans några andra än han, som fruktade Gud.

För det andra, emedan han märkte, att Gud var med dem, oaktadt de voro i detta mörka och dystra tillstånd. "Och hvarför," tänkte han, "kan han då icke ock vara med mig? Ehuru jag i följd af de svårigheter, som äro förenade med detta ställe, ej kan förnimma det."
11 (Job 9: 11.)

För det tredje, derför att han hoppades att snart få sällskap, om han blott kunde hinna upp dem.

Alltså gick han på och ropade till mannen, som var framför honom. Men denne visste ej, hvad han skulle svara, ty han hade också trott sig vara allena. Snart derefter började dagen att gry. Då sade *Kristen: Han gör af mörkret morgonen.* (Amos 5: 8.)

Sedan det nu dagats, såg han sig om, icke af lust att vända tillbaka, utan för att vid dagsljuset se, hvilka faror han i mörkret genomgått. Så kunde han då helt tydligt urskilja diket, som låg på ena, och kärret, som låg på andra sidan om hans väg; äfvensom huru smal vägen var, som lopp emellan dem båda. Han kunde äfven varsna gastarna, skogsråen och drakarne från afgrunden, dock endast i fjerran, ty efter dagningen höllo de sig på afstånd, ehuru det var honom gifvet att urskilja dem, enligt hvad som står skrifvet: *Han öppnar de mörka grund och förer mörkret ut i ljuset.* (Job 12: 22.)

11 Job 9:11 - Se, han går förbi mig, och jag ser det icke, och han svävar fram, och jag märker honom icke.

Nu blef *Kristen* mycket rörd vid tanken på sin befrielse från alla de faror, som omgifvit hans ensliga väg; ty ehuru han förut hade fruktat för dessa faror, så insåg han dem likväl nu klarare än förut, eftersom dagens ljus uppenbarade dem för honom. I detsamma gick ock solen upp, och detta var en ny nåd för *Kristen*. I måsten nämligen veta, att om ock den första delen af *Dödsskuggans dal* var farlig, så var dock den andra delen, som återstod för honom att genomvandra, om möjligt, ännu mycket farligare. Ty från det ställe, der han nu stod, ända till slutet af dalen, var hela vägen ömsom så besatt med snaror, fällor, giller och nät, och ömsom så full med gropar, hålor, branter och bråddjup, att om det nu varit mörkt, såsom då han gick den första delen af vägen, så skulle han ofelbart omkommit, hade han än haft tusende själar. Men som jag nyss sade, så gick solen just nu upp. Så sade då *Kristen*: *Hans lykta skiner öfver mitt hufvud, och jag gick i mörkret vid hans ljus.* (Job 29: 3.)

I detta ljus uppnådde han derför lyckligen dalens gräns. Nu såg jag i min dröm, huru det vid slutet af denna dal låg en massa af blod, ben, aska och stympade menniskokroppar, allt qvarlefvor efter pilgrimer, som förut vandrat denna väg. Och under det jag funderade, hvad som kunde vara orsaken härtill, upptäckte jag ett litet stycke framför mig en håla, som fordom beboddes af två jättar, *Påfve* och *Hedning*, hvilka genom sin makt och sitt tyranni bragt om lifvet de menniskor, hvilkas ben, blod, aska och lik jag sett ligga vid slutet af dalen. Till min förundran kom likväl *Kristen* utan stor fara förbi denna håla. Men jag har sedan försport, att *Hedning* redan länge varit död; och ehuruväl den andre ännu lefver, så har han likväl dels af ålderdom, dels af de många hårda stötar, han fått i sina yngre dar, blifvit så bräcklig och styf i lederna, att han ej förmår göra stort mer än sitta i ingången till sin håla, visa tänderna

mot pilgrimerna, då de gå förbi honom, och bita sig i naglarne af harm öfver, att han ej kan komma åt dem."

Så såg jag då, huru *Kristen* fortsatte sin väg; likväl visste han ej rätt, hvad han skulle tänka, då han fick se den gamle mannen sitta i ingången till hålan, i synnerhet som denne, ehuru han ej kunde gå efter honom, tilltalade honom, sägande: "I lären aldrig bättra eder, förrän några flera af er blifvit brända." Men *Kristen* teg stilla och gick vidare med lugn och frimodig uppsyn utan att lida någon skada. Derpå sjöng han:

"O verld af under; — så jag må det kalla,
Att jag går frälst ur dessa faror alla,
Som här mig hotat! Pris, pris vare dig!
Lof, pris din hulda hand, som frälste mig!

Af mörker, synd och afgrund med dess skara
I denna dal jag fann mig omhvärfd vara!
Ja, snaror, gropar, giller satan lagt
Omkring min stig i denna dödens trakt.

Jag arme dåre, lätt jag blifvit fången,
I nät omsnärjd, i afgrundsdjup förgången;
Men se, jag lefver genom dig, ej mig;
O Jesu! segerkronan tillhör dig!"

Då nu *Kristen* fortsatte sin väg, kom han till en liten höjd, som var uppkallad, enkom på det pilgrimer derifrån skulle kunna se, hvad som låg framför dem. *Kristen* steg alltså upp derpå och skådade sig omkring. Då fick han se *Trofast* vandra ett stycke framför honom, hvarpå han började att ropa till honom: "Hålla, stanna, så skall jag blifva din följeslagare." Då *Trofast* härvid såg sig om, ropade *Kristen* ånyo: "Stanna, stanna, till dess jag hinner upp dig." Men *Trofast* svarade: "Nej, jag springer för att rädda lifvet, och blodhämnaren är bakom mig."

Härvid blef *Kristen* något förskräckt och uppbjöd alla sina krafter, så att han snart upphann *Trofast*, ja,

till och med kom ett stycke framom honom; och blef så den *siste* den *främste.* Då begynte *Kristen* småle af sjelfbelåtenhet, derför att han fått något försprång framför sin broder. Men som han ej såg sig före, hvar han steg med sina fötter, så snafvade han plötsligen och föll, samt kunde ej resa sig upp, förrän *Trofast* kom och hjelpte upp honom.

Sedan såg jag i min dröm, huru de i all kärlek vandrade tillsammans under vänliga samtal om allt, som händt dem på deras vallfärd; och begynte *Kristen* sålunda:

Kristen: "Min ärade och högtälskade broder *Trofast,* det gläder mig, att jag hunnit upp dig, äfvensom att Gud så böjt våra hjertan, att vi kunna vandra som kamrater på denna hugneliga stig."

Trofast: "Jag hoppades, käre vän, att jag skulle få ditt sällskap ända från vår stad; men du hade fått för långt försprång framför mig. Derför blef jag nödsakad att vandra ända hit ensam."

Kristen: "Huru länge dröjde du i staden *Förderf,* innan du anträdde din vallfärd efter mig?"

Trofast: "Tills jag ej vågade dröja längre; ty strax sedan du lemnade vår stad, blef det ett allmänt talämne, att den inom kort skulle i grund uppbrännas af eld från himmelen."

Kristen: "Hvad, hade dina grannar sådant tal sinsemellan?"

Trofast: "Ja, en tid var det i hvar mans mun."

Kristen: "Verkligen? Och begaf sig ingen mer än du ifrån staden för att undkomma faran?"

Trofast: "Ehuru, såsom jag sade, det var mycket tal om den saken, så tror jag dock icke, att de på allvar trodde derpå. Ty midt under det de som ifrigast talade med hvarandra, hörde jag några af dem göra spe af dig och din förtviflade resa (ty så kallade de din vallfärd). Men jag trodde verkligen och tror ännu, att vår stad

skall förgås genom eld och svafvel från ofvan. Derför har jag ock flytt derifrån."

Kristen: "Hörde du icke något tal om vår granne *Lättböjd?*"

Trofast: "Jo, *Kristen,* jag hörde, att han följt efter dig, ända tills han kom till *Misströstans kärr;* och der säga somliga att han sjönk ned, ehuru han ej ville, att det skulle komma ut. Men jag är viss på, att så var, ty han var jämmerligen nedstänkt af smuts och orenlighet."

Kristen: "Och hvad sade grannarne till honom?"

Trofast: "Allt sedan sin återkomst har han varit ett föremål för mycket förakt och åtlöje, och det ibland alla slags menniskor; och knappt någon vill gifva honom arbete. Han är sju gånger värre, än om han aldrig lemnat sin födelsestad."

Kristen: "Men hvarför skulle de vara så afvogt stämda mot honom, då de ju ock föraktade den väg, som han öfvergaf?"

Trofast: "Åh, de säga: Häng honom; han är en, som vänder kappan efter vinden; han var icke sin bekännelse trogen. Jag tror, att Gud uppväckt sjelfva sina fiender emot honom, på det *han skulle varda till under, till hån och spott* (Jer. 29: 18, 19), derför att han öfvergifvit vägen."

Kristen: "Nåväl, då jag först begaf mig åstad, hade jag godt hopp om den mannen; men nu fruktar jag, att han kommer att förgås på samma gång, som hans stad går under. Ty det har gått honom, såsom det heter i ett sant ordspråk: *"En hund går åter till sina spyor,"* och *"Ett svin, som tvagit sig, går att vältra sig i träcken."* (2 Pet. 2: 22.)

Trofast: "Det är hvad också jag fruktar. Men hvem kan hindra den, som icke vill låta säga sig?"

Kristen: "Nåväl, granne *Trofast,* låtom oss lemna honom och tala om ting, som närmare angå oss sjelfva.

Berätta mig, hvad du upplefvat under vägen, ty jag vet, att du måste ha gjort hvarjehanda erfarenheter. Om ej så vore, borde det upptecknas som ett under."

Trofast: "Jag undgick kärret, hvari jag hör att du sjönk ned, och kom utan den faran upp till porten. Deremot träffade jag på en qvinna vid namn *Lättfärdig*, som var nära att tillfoga mig stor skada."

Kristen: "Det var väl, att du undkom hennes nät. Josef var en gång illa ute för henne (1 Mos. 39: 11—13), men undkom henne liksom du. Dock hade det så när kostat honom lifvet. Men hvad tog hon sig till med dig?"

Trofast: "Du kan ej tro (såvida du ej sjelf erfarit det), hvilken smickrande tunga hon har; hon uppbjöd hela sin öfvertalningsförmåga för att få mig att vika af vägen med henne, lofvande mig all sköns förnöjelse."

Kristen: "Men hon lofvade dig väl ej förnöjelsen af ett godt samvete?"

Trofast: "Du vet väl, hvad jag menar; all sköns köttslig och syndig förnöjelse."

Kristen: "Tacka Gud, att du undslapp henne. *Den Herren ogunstig är, han faller i hennes grop.*" (Ords. 22: 14.)

Trofast: "Ja, men jag vet knappt, om jag riktigt undkom henne."

Kristen: "Jag kan väl aldrig tro, att du gick in på hennes förslager?"

Trofast: "Nej, icke så att jag befläckade mig; ty jag erinrade mig en gammal skrift, som jag sett och som säger: *Hennes gångar få helvetet.* Alltså tillslöt jag mina ögon (Job 31: 1), eftersom jag ej ville bli tjusad af hennes ögonkast. Då bröt hon ut i oqvädingsord mot mig, och jag gick min väg.'

Kristen: "Råkade du ej ut för något annat angrepp under vägen?"

Trofast: "Jo, då jag kom till foten af berget *Svårighet,* så mötte jag en mycket gammal man, som frågade mig, hvad jag var, och hvart jag ämnade mig. Då jag sade honom, att jag var en pilgrim på väg till den himmelska staden, sade den gamle mannen: "Du ser ut att vara en redlig man; vill du hålla till godo med att stanna hos mig för den lön, jag skall gifva dig?" Då frågade jag honom, hvad han hette, och hvar han bodde. Han sade, att han hette den förste *Adam* och bodde i staden *Bedrägeri.* (Ef. 4: 22.) Derpå frågade jag honom, hvad han hade för arbete åt mig, och hvad jag skulle få i lön af honom. Han svarade mig, att hans arbete utgjordes af *många fröjder,* liksom hans lön bestod deruti, att jag till slut skulle bli hans arftagare. Vidare frågade jag honom, hvad slags hus han höll, samt hvilka andra tjenare han hade. Då sade han mig, att hans hus var försedt med alla verldens kräsligheter, samt att hans tjenare voro hans egen afföda. Derpå frågade jag honom, huru många barn han hade. Han svarade, att han endast hade tre döttrar, nämligen *Köttets begärelse, Ögonens begärelse* och *Högfärdigt lefverne* (1 Joh. 2: 16), samt att jag skulle få gifta mig med dem alla, om jag ville. Slutligen frågade jag, huru länge han önskade att jag skulle stanna hos honom. Hvarpå han svarade: Så länge jag sjelf lefver."

Kristen: "Nå, hur blef slutligen saken uppgjord emellan dig och den gamla menniskan?"

Trofast: "Jo, i början kände jag mig något böjd att gå med honom, ty jag tyckte, att han talade ganska vackert; men då jag under vårt samtal kom att se på hans panna, såg jag der skrifvet: *Afkläden eder den gamla menniskan med hennes gerningar."* (Kol. 3: 9.)

Kristen: "Och huru gick det då?"

Trofast: "Jo, då började den tanken att bränna mig i själen, att hvad han än vore, och huru han än smickrade, så ville han blott sälja mig till träl, om han

finge mig hem till sig. Alltså befallde jag honom att hålla inne med sitt tal, ty jag skulle dock aldrig nalkas hans tröskel. Då begynte han att smäda mig och hotade att skicka efter mig en, som nog skulle göra min väg bitter för min själ. Derpå vände jag mig om, för att gå bort från honom; men just som jag så gjorde, kände jag, huru han fattade tag uti min rygg och ryckte till så häftigt, att jag trodde, att han hade slitit bort ett stort köttstycke från min kropp, och utropade: *Jag arma menniska!* (Rom. 7: 24.) Derefter fortsatte jag min väg uppför berget."

"Då jag nu kommit ungefär halfvägs upp, såg jag mig om och blef varse en man, som sprang efter mig med vindens hastighet. Och just der hviloplatsen är, upphann han mig."

Kristen: "Det var just der, som jag satte mig ned för att hvila; men då jag blef öfverväldigad af sömnen, så föll den här pergamentsrullen ur bröstet på mig."

Trofast: "Men, käre broder, hör mig till slut. Så snart som den der mannen upphann mig, gjorde han saken kort med mig; ty han slog mig genast till marken, så att jag låg der, som om jag varit död. Då jag kommit mig litet före igen, frågade jag honom, hvarför han behandlade mig så, hvarpå han svarade: "Derför att du har en hemlig böjelse för den förste *Adam.*" Och i detsamma gaf han mig ett nytt, dödligt slag på bröstet, så att jag åter föll baklänges till marken och låg der såsom död. Då jag återfick sansningen, anropade jag honom om barmhertighet. Men han svarade: "Jag vet ej af någon barmhertighet;" och i detsamma slog han mig för tredje gången till marken. Och hade han utan tvifvel gjort slut på mig, om icke en kommit tillstädes, som befallde honom att hålla upp."

Kristen: "Hvem var det, som befallde honom hålla upp?"

Trofast: "I början kände jag icke igen honom; men när han gick framom mig, blef jag varse hålen i hans händer och i hans sida. Då förstod jag, att det var vår Herre. Och så gick jag upp för berget."

Kristen: "Den der mannen, som upphann dig, var ingen annan än *Moses*. Han skonar ingen, ej heller visar han någon barmhertighet mot dem, som öfverträda hans lag."

Trofast: "Jag vet det ganska väl, ty det var icke första gången jag råkade ut för honom. Det var han, som kom till mig, medan jag satt i all sköns trygghet i mitt hem, och som hotade att bränna upp huset öfver mitt hufvud, om jag stannade qvar der."

Kristen: "Men såg du icke huset, som låg ofvanför på det der berget, på hvars sluttning *Moses* mötte mig?"

Trofast: "Jo, och lejonen också, innan jag kom fram dit. Men hvad de senare angår, så tror jag, att de sofvo; ty det var just midt på dagen. Och eftersom jag hade så mycket af dagen qvar, så gick jag förbi portvaktaren och kom utför berget."

Kristen: "Han berättade mig också, att han sett dig gå förbi; men jag skulle önska, att du hade gjort besök i det huset; ty då skulle man visat dig så många märkvärdigheter, att du till din dödsdag väl aldrig skulle ha glömt dem. Men säg mig, mötte du någon i *Förödmjukelsens dal?*"

Trofast: "Ja, jag träffade en viss *Oförnöjsam*, som, om han kunnat, gerna skulle öfvertalat mig att vända om med honom. Det skäl, han anförde, var, att man i denna dal ej hade någon *ära* att vänta. Dessutom sade han, att om jag vandrade derigenom, skulle jag bryta med alla mina vänner, såsom *Stolthet, Högmod, Inbilskhet* och *Verldslig ära* med flera, hvilka han visste skulle taga det ganska illa om jag vore dåraktig nog att vandra genom denna dal."

Kristen: "Nå, hvad svarade du honom?"

Trofast: "Jag sade honom, att om ock alla de herrar, han nämt, med rätta kunde räkna slägt med mig (ty de voro verkligen mina fränder *efter köttet*), så hade de dock, sedan jag blef en pilgrim, ej velat kännas vid mig, liksom äfven jag å min sida uppsagt dem vänskapen; hvarför de ej heller nu gällde mer i mina ögon, än om vi aldrig varit slägt. Vidare sade jag honom, att hvad dalen beträffade, så hade han alldeles oriktigt framställt saken; ty *ödmjukhet går före ära, och högmod före fall.* Derför, sade jag, vill jag hellre gå genom denna dal till hvad jordens visaste räknat för ära, än utvälja det, som du anser vara mest värdt att sträfva efter."

Kristen: "Mötte du ingen mer i dalen?"

Trofast: "Jo, jag mötte en man vid namn *Blygsel;* men af alla, som jag träffat under min vallfärd, tyckes mig ingen så litet göra skäl för sitt namn. På de andra kunde jag efter en stunds disputerande tillstoppa munnen; men den oförskämde herr *Blygsel* ville aldrig taga besked."

Kristen: "Nå, hvad sade han till dig?"

Trofast: "Hvad han sade? Jo, han riktade sina invändningar mot sjelfva kristendomen; han sade, att det var pjunkigt, lågt och förnedrande för en karl att vinnlägga sig om gudsfruktan; han sade, att ett ömt samvete vore en omanlig svaghet, samt att en man, som vakade öfver sina ord och sin vandel för att icke göra sig skyldig till det fräcka sjelfsvåld, som är så vanligt bland tidens stolta andar, skulle göra sig till ett åtlöje för verlden. Äfven invände han, att endast få af denna verldens visa, mäktiga och rika någonsin hyllat mina åsigter och det först sedan de låtit öfvertala sig att blifva dårar och af frivillig galenskap sätta allt på spel för att vinna, ingen vet hvad. (1 Kor. 1: 26; 3: 18; Fil. 3: 7, 8; Joh. 7: 48.) Vidare förekastade han mig, huru de flesta pilgrimer tillhört de fattiga och ringa på sin tid, samt varit kända för okunnighet och bristande insigt i

alla menskliga vetenskaper. Ja, han förehöll mig en mängd andra saker i samma anda, som jag här icke kan uppräkna, såsom att det är en skam att sitta och klaga och gråta under predikan, samt sedan komma hem suckande och pustande; att det är en skam att bedja sin nästa om förlåtelse för några obetydliga fel, som man kunnat begå, eller att återställa hvad man med orätt tillegnat sig. Han sade äfven, att gudsfruktan hade till följd, att man för några få lasters skull (hvilka han gaf vackrare namn) hölle sig på afstånd från de höga och myndiga, på samma gång man för det andliga broderskapets skull upptoge och högaktade de fattiga och ringa; och är icke det, sade han, en skam?"

Kristen: "Och hvad svarade du honom?"

Trofast: "Hvad jag svarade? I början visste jag ej, hvad jag skulle svara. Ja, han ansatte mig så hårdt, att blodet af idel blygsel steg mig upp i ansigtet, och jag hade så när blifvit öfvervunnen. Men till slut började jag besinna, att hvad som aktas högt inför menniskor, *det är en styggelse inför Gud.* (Luk. 16: 15.) Sedan tänkte jag: Denne *Blygsel* säger mig hvad menniskorna äro, men han säger mig ingenting om hvad Gud och Guds ord är. Och vidare: På domens dag skola vi ej bli dömda till lif eller död, efter hvad verldens öfvermodiga andar mena, utan efter den Högstes lag och visdom. Derför, tänkte jag, är det bäst, som Gud säger vara bäst, skulle än alla menniskor i verlden vara deremot. Eftersom alltså Gud högt aktar den religion, han uppenbarat, eftersom Gud högt aktar ett ömt samvete, eftersom de, hvilka bli dårar för himmelrikets skull, äro de visaste, och den fattige, som älskar Kristus, är rikare än den högst uppsatta menniska, som hatar honom; derför sade jag: vik bort, du *Blygsel,* som är en fiende till min salighet. Skulle jag hylla dig framför min Herre och Konung? Huru skall jag då kunna skåda honom i ansigtet vid hans tillkommelse? Huru skall jag då kunna

vänta hans välsignelse, om jag nu blyges för hans vägar och hans tjenare? Men den der *Blygsel* var i sanning en djerf bof, så att jag knappast kunde afskudda mig hans sällskap; ja, han fortfor att förfölja mig och hviskade ständigt i mitt öra om än den ena än den andra af de skröpligheter, med hvilka kristendomen är behäftad. Men slutligen sade jag honom, att alla vidare försök å hans sida voro fruktlösa; ty just i de ting, som han föraktade, just i dem såg jag den största härlighet. Och så blef jag omsider qvitt den efterhängsne sällen. Då började jag att sjunga:

"Hvad har en Jesu vän
För frestelse att lida!
All ondska qväljer den,
Som hos sin Gud vill bida;
Ty fast han stadigt står, då köttet vill bedraga,
Det dock ej skäl vill taga,
Men kommer i en ny gestalt igen;
Ja, kommer snart igen, igen, igen.

Säg! önskar du dig då
Att Sions fröjd få smaka,
O vandringsman, du må
Bemanna dig och vaka,
På det din ovän skall dig ej på nytt besvika
Och du från vägen vika
Och bort från Herren evigt vilse gå,
Ja, evigt, evigt, evigt vilse gå."

Kristen: "Det gläder mig, min broder, att du gjorde den bofven ett så tappert motstånd; ty, såsom du säger, så tror jag ock, att ingen gör så litet skäl för sitt namn som han. Ty han är så fräck, att han följer oss ut på gatorna och försöker att bringa oss på skam inför alla menniskor, d. v. s. komma oss att blygas för det, som är godt; men om han icke sjelf vore så oförskämd, skulle han aldrig göra sådana försök. Låtom oss dock framhärda i vårt motstånd mot honom. Ty oaktadt allt sitt

braskande, så upphöjer han dock inga andra än dårar. *De visa skola ärfva ära,* säger Salomo, *men om de galne än högt uppkomma, varda de likväl till skam.*" (Ords. 3: 35.)

Trofast: "Jag tror, att vi måste anropa honom, som vill hafva oss till sanningens stridsmän på jorden, om hjelp emot denne *Blygsel.*"

Kristen: "Deri säger du sant. Men mötte du ingen mer i den der dalen?"

Trofast: "Nej, ty jag hade sedan solsken under hela vägen genom densamma, äfvensom genom *Dödsskuggans dal.*"

Kristen: "Det var lyckligt för dig; för mig var det sannerligen helt annorlunda. Ty nästan i samma stund jag kom in i *Förödmjukelsens dal,* hade jag att utstå en lång, förfärlig strid med den onde anden *Apollyon;* ja, jag trodde verkligen, att han skulle göra slut på mitt lif, i synnerhet då han fått mig omkull och med hela sin tyngd kastade sig öfver mig, som om han velat krossa mig i stycken. Ty i detsamma han slog mig till marken, flög mitt svärd ur handen på mig; ja, han sade mig, att han nu för alltid hade mig i sitt våld; men jag ropade till Gud, och han hörde min bön och befriade mig ur all min nöd. Derpå kom jag in i *Dödsskuggans dal,* der jag under nästan halfva vägen måste vandra i fullkomligt mörker. Också trodde jag flerfaldiga gånger, att jag der skulle få min bane; men omsider började det dagas, och solen gick upp, hvarefter jag tillryggalade den återstående delen af vägen med mycket mera lätthet och trygghet."

Vidare såg jag i min dröm, att då *Trofast* under deras fortsatta vandring råkade att se åt ena sidan, blef han varse en viss *Munkristen* gå i bredd med dem på något afstånd (ty på detta ställe var det tillräckligt utrymme för alla tre). Denne man var reslig till växten, men såg bättre ut på långt än på nära håll.

Honom tilltalade nu *Trofast* sålunda:

Trofast: "Vän, hvart går ni? Är ni också på väg till det himmelska landet?"

Munkristen: "Ja, just dit ämnar jag mig."

Trofast: "Det fägnar mig; då hoppas jag, vi få ert goda sällskap."

Munkristen: "Jag vill med största nöje vara er följaktig på vägen."

Trofast: "Kom då och låt oss gå tillsammans, samt använda tiden till samtal om uppbyggliga ting."

Munkristen: "Det är mig mycket angenämt att få samtala om uppbyggliga ting med eder eller med hvilken annan som helst; och det gläder mig, att jag träffat på dem, som hafva sinne och håg för ett så godt verk. Ty sanningen att säga, så finnas blott få, som under sin vandring bry sig om att så använda tiden, utan de flesta tycka mycket mera om att tala om onyttiga ting; och detta har ofta gjort mig ledsen."

Trofast: "Ja, det är i sanning högeligen att beklaga; ty hvad kan väl vara ett värdigare föremål för en menniskas tunga och mun här på jorden, än de ting, som Gud tillhöra?"

Munkristen: "Jag tycker ofantligt mycket om er, ty ert tal är fullt af öfvertygelse; jag vill blott tillägga: Hvad kan vara så angenämt eller så nyttigt, som att tala om de ting, som Gud tillhöra? Hvad kan vara så angenämt? Det vill säga, om man finner nöje i underbara ting. Till exempel: om någon finner nöje i att tala om tingens historia, eller tingens hemliga mening, eller om någon älskar att tala om underverk, eller tecken och under, hvar kan han väl finna dessa så väl upptecknade och så härligt skildrade som i den heliga Skrift?"

Trofast: "Det är sant; men vårt förnämsta syftemål bör dock vara att draga nytta af de ting, hvarom vi tala."

Munkristen: "Det är just hvad jag sade; ty ingenting kan vara nyttigare än att tala om sådana ting. Derigenom kan man nämligen få kunskap om många ting, såsom om de jordiska tingens fåfänglighet och förträffligheten af de ting, som ofvantill äro. Detta vare sagdt i allmänhet; men särskildt kan man derigenom lära sig den nya födelsens nödvändighet, våra gerningars otillräcklighet, behofvet af Kristi rättfärdighet o. s. v. Sedan kan man derigenom lära sig, hvad det är att ångra sig, att tro, att bedja, att lida och dylikt; vidare kan man, till sin egen hugsvalelse, derigenom lära sig, hvilka stora löften och tröstegrunder evangelium innehåller. Slutligen kan man derigenom lära sig att vederlägga falska meningar, försvara sanningen, samt undervisa de okunniga."

Trofast: "Allt detta är sant, och det fägnar mig att höra er så tala."

Munkristen: "Ack, bristen på dylika samtal är orsaken till, att så få förstå, huru nödvändiga tron och nådens verk i själen äro för det eviga lifvets ernående, samt att de flesta i sin okunnighet umgås med lagens gerningar, genom hvilka dock ingen kan förvärfva himmelriket."

Trofast: "Men tillåt mig säga er, att den himmelska kunskapen om dessa ting är en Guds gåfva, hvilken ingen kan ernå endast genom menskligt bemödande eller genom samtal derom."

Munkristen: "Allt detta vet jag ganska väl; *ty en menniska kan ingenting taga, utan det varder henne gifvet af himmelen.* Allt är af nåd, icke af gerningar. Till bevis härpå kunde jag anföra väl hundra bibelspråk."

Trofast: "Välan då! Hvilket ämne skola vi välja för en stunds samtal?"

Munkristen: "Hvad ni sjelf vill. Jag är villig att tala om himmelska ting eller jordiska ting; om de ting, som höra till lagen, eller de ting, som höra till evan-

gelium; om heliga ting eller verldsliga ting; om förflutna ting eller tillkommande ting; om utländska ting eller inhemska ting; om väsentliga ting eller tillfälliga ting; så vida nämligen samtalet föres på ett sätt, som länder till uppbyggelse."

Nu föll *Trofast* i största förundran, och gående fram till *Kristen* (som under hela samtalet gått tyst för sig sjelf), hviskade han till honom: "Hvilken ståtlig reskamrat hafva vi icke nu fått oss! Denne man blir utan tvifvel en förträfflig pilgrim."

Då begynte *Kristen* blygsamt småle och sade: "Denne man, af hvilken du är så intagen, skulle med sin tunga kunna bedraga tjugu sådana, som ej känna honom."

Trofast: "Känner då du honom?"

Kristen: "Om jag känner honom? Ja, bättre än han känner sig sjelf."

Trofast: "Men säg mig då, hvad han är?"

Kristen: "Han heter *Munkristen* och bor i vår stad; det förundrar mig, att han kan vara obekant för dig; men vår stad är stor."

Trofast: "Hvems son är han? och i hvilken del af staden bor han?"

Kristen: "Han är son till en viss herr *Vältalare,* bodde i *Pratgränd* och är bland alla sina bekanta känd under namnet *Munkristen från Pratgränd;* men oaktadt sin lediga tunga är han en ganska klen karl."

Trofast: "Men han tyckes vara en mycket hygglig man."

Kristen: "Ja, för dem, som ej känna honom närmare; ty han tar sig bäst ut ute bland främmande; hemma åter spelar han en ganska eländig roll. Ditt yttrande, att han ser ut som en hygglig man, påminner mig om hvad jag anmärkt angående vissa målares taflor, att de taga sig bäst ut på afstånd, men på nära håll äro allt annat än vackra."

Trofast: "Jag tror nästan, att du skämtar med mig, eftersom du smålog."

Kristen: "Om jag ock smålog, så förbjude Gud att jag skulle skämta i en sådan sak som denna, eller falskeligen anklaga någon. Men jag skall gifva dig en ännu fullständigare beskrifning på denne man. Han passar för hvilket sällskap som helst och för hvilket samtal som helst. Lika ledigt som han nu talar med dig, lika ledigt talar han en annan gång vid glaset. Och ju mer ölet stiger honom i hufvudet, desto mer flödar hans mun öfver med gudligt tal. Gudsfruktan har intet rum, hvarken i hans hjerta, hans hus eller hans umgänge; allt, som han har deraf, ligger på hans tunga, och han brukar kristendomen endast för att göra väsen dermed."

Trofast: "Säger du det? Då har jag storligen misstagit mig om denne man."

Kristen: "Misstagit dig! Ja, derpå kan du vara säker. Kom i håg språket: "*De säga, men göra intet; ty Guds rike består icke i ord, utan i kraft.*" (Mat. 23: 3; 1 Kor. 4: 20.) Denne man talar om bönen, bättringen, tron och den nya födelsen; men han kan endast *tala* derom. Jag har varit i hans hus och gifvit akt på honom både hemma och borta; och jag vet, att hvad jag säger om honom är sanning. Hans hus är så tomt på gudsfruktan, som ägghvitan är tom på smak. Det finnes hos honom hvarken bön eller tecken till ånger öfver synden; ja, de oskäliga djuren tjena på sitt sätt bättre Gud än han. Han är en riktig kristendomens skamfläck, vanära och blygd hos alla, som känna honom; och för hans skull har man knappt ett godt ord att säga derom i hela den trakt af staden, der han bor. (Rom. 2: 24, 25.) Det är ett allmänt ordspråk bland dem, som känna honom, *att han är ett helgon borta, men en djefvul hemma,* och hans stackars hustru och barn få nog erfara det. Han är så vresig, så grälaktig och så obillig mot sina

tjenare, att de hvarken veta, hvad de skola göra, eller huru de skola tala för att vara honom i lag. Alla, som hafva affärer med honom, säga, att det är värre att hafva att göra med honom än med en turk; ty af en sådan kunna de vänta sig någon ärlighet, men denne *Munkristen* gör allt hvad han kan för att besvika, preja och lura dem. Dessutom uppfostrar han sina söner till att vandra i hans fotspår; och om han hos någon af dem finner en *narraktig klenmodighet* (ty så benämner han första tecken till ett ömt samvete), så kallar han dem narrar och dumhufvuden och vill på intet vilkor bruka dem till något vigtigare ärende eller förorda dem hos andra. För min del är jag öfvertygad, att han genom sitt dåliga lefverne kommit många att snafva och falla och, om ej Gud förhindrar det, framdeles skall bringa ännu flera i förderfvet."

Trofast: "Välan, min broder, det är min skyldighet att tro dig; icke blott derför att du säger dig känna honom, utan äfven derför att jag hoppas, du bedömer menniskorna, såsom det anstår en kristen. Ty jag kan ej tro, att du säger allt detta af illvilja, utan derför att saken verkligen så förhåller sig."

Kristen: "Hade jag ej känt honom bättre än du, skulle jag kanske haft samma tankar om honom, som du i början hade. Ja, hade han fått detta vitsord endast af sådana, som äro kristendomens fiender, så skulle jag ansett alltsammans som förtal; ty det är ett missöde, som fromma menniskors namn och bekännelse ofta få lida af de ogudaktigas munnar. Men jag kan på grund af egen vetskap bevisa, att han är skyldig till allt hvad jag nu nämt, och till mycket mer, som ej är alls bättre. Dessutom blygas alla fromma för honom och kunna hvarken kalla honom för broder eller vän. Ja, om de känna honom, kommer blotta nämnandet af hans namn dem att rodna."

Trofast: "Väl an, jag ser, att *tala* och *göra* äro två olika saker, och skall framdeles bättre gifva akt på denna skilnad."

Kristen: "Ja, det är i sanning två olika saker, och lika skilda från hvarandra, som själ och kropp; ty liksom kroppen utan själen endast är ett dödt lik, så är ock *talandet,* om det stannar dervid, blott ett dödt lik. Själen i kristendomen är dess utöfning i verk och gerning enligt språket: "*Detta är en ren och obefläckad gudstjenst inför Gud och Fadren, att besöka fader- och moderlösa barn och enkor i deras bedröfvelse och bevara sig obesmittad af verlden.*" (Jak. 1: 27; se äfven vers 22—26.) Men detta inser icke *Munkristen;* ty han tror, att man blir en god kristen genom att blott *höra* och *tala,* och bedrager sålunda sin själ. Hörandet är endast den goda sädens utsående; talandet är intet tillräckligt bevis, att denna verkligen burit frukt i hjerta och lefverne; och vi må vara vissa, att på domens dag menniskorna skola dömas efter sin frukt. (Mat. 13 och 25.) Då skall det icke frågas: Trodden I? utan: Voren I *görande* eller endast *talande* kristna? Och derefter skola de ock dömas. Derför liknas verldens ände vid vår skördetid; och du vet, att vid skördetiden frågar man ej efter annat än frukt. Dock icke så att förstå, som om någonting, som icke går af tron, kunde täckas Gud, utan jag säger detta blott för att visa, huru *Munkristens* bekännelse den dagen skall blifva af noll och intet värde."

Trofast: "Detta påminner mig om Moses' beskrifning på de rena djuren. (3 Mos. 11; 5 Mos. 14.) Rena äro sådana, som både äro tvåklöfvade och idisla, icke sådana, som antingen äro blott tvåklöfvade, eller blott idisla. Haren idislar, men är likväl oren, derför att han icke är tvåklöfvad. Och detta är i sanning likt *Munkristen;* han idislar, han söker kunskap, han idislar ordet; men hans hof är icke klufven, han viker icke af från

syndares väg, utan liksom haren så behåller han en hunds eller björns fot och är derför oren."

Kristen: "Så vidt jag förstår, har du angifvit den rätta evangeliska meningen af dessa bibelställen. Och jag vill tillägga än en sak: Paulus kallar somliga menniskor, och deribland just sådana stortalare, "*en klingande malm eller en ljudande cymbal,*" d. v. s. såsom han på ett annat ställe förklarar dem, *ting, som gifva ljud ifrån sig och hafva dock intet lif.* (1 Kor. 13: 1—3; 14: 7.) *Ting, som intet lif hafva,* d. ä. sådana, som sakna den sanna tron och evangelii nåd, och som följaktligen aldrig få plats i himmelriket ibland dem, som äro lifvets barn, om ock deras ljud, att döma af deras tal, skulle vara likt en ängels mål eller röst."

Trofast: "Nåväl, hans sällskap var i början ej på långt när så angenämt för mig, som det nu är vidrigt. Hvad skola vi göra för att blifva honom qvitt?"

Kristen: "Följ mitt råd och gör, som jag säger dig, så skall du nog få se, att han också fattar afsmak för ditt sällskap, så framt icke Gud skulle träffa hans hjerta och omvända honom."

Trofast: "Hvad vill du då, att jag skall göra?"

Kristen: "Jo, gå fram till honom och inled ett allvarligt samtal om gudaktighetens kraft, och sedan han gifvit sitt bifall dertill, såsom han utan tvifvel kommer att göra, så fråga honom rent ut om denna kraft också bevisat sig i hans hjerta, hans hus och hans umgängelse."

Då steg *Trofast* åter fram till *Munkristen* och sade till honom: "Nå, hur står det till nu?"

Munkristen: "Jo, jag tackar, bra; jag trodde att vi vid det här laget skulle haft rätt mycket samtal med hvarandra."

Trofast: "Välan! Om ni vill, skola vi nu begynna; och efter ni lemnat åt mig att föreslå ämne, så må det bli detta: Huru uppenbarar sig Guds frälsande nåd i en menniskas hjerta?"

Munkristen: "Jag märker alltså, att vårt samtal kommer att vända sig omkring tingens kraft. Nåväl, det är en ganska god fråga, och jag vill gerna svara er. Och blir mitt svar i korthet följande: För det första, der Guds nåd är i hjertat, der verkar den ett ropande mot synden. För det andra —"

Trofast: "Nej, vänta litet, låtom oss genast närmare öfverväga detta första. Jag tycker, att ni snarare bordt säga: Nåden visar sig deruti, att den böjer själen att afsky sin synd."

Munkristen: "Ja, men hvad är det för skilnad emellan att ropa mot synden och att afsky henne?"

Trofast: "Jo, en ganska stor skilnad. En menniska kan af klokhetsskäl ropa emot synden, men afsky synden, det kan hon endast på grund af en helig motvilja mot densamma. Jag har hört många ropa mot synden på predikstolen, som blott alltför väl kunna fördraga henne i sitt hjerta, sitt hem och sin umgängelse. Josefs matmoder ropade med hög röst, som om hon varit en mycket helig qvinna; men skulle det oaktadt gerna velat förleda honom till synd och skam. (1 Mos. 39: 15.) Somliga ropa mot synden, alldeles som en moder kan ropa mot sitt barn, som hon håller i famnen, samt kalla det en liten slarfva och odygdspåse, och strax derefter börja att kyssa och omfamna det."

Munkristen: "Jag märker, att ni bara vill fånga och snärja mig."

Trofast: "Nej, visst icke, jag är endast angelägen, att sanningen skall komma i dagen. Men hvad var det andra, som enligt er mening bevisade tillvaron af ett nådens verk i hjertat?"

Munkristen: "Jo, stor kunskap i evangelii hemligheter."

Trofast: "Det tecknet borde ha kommit först; men antingen det kommer först eller sist, så är äfven det falskt. Ty kunskap, stor kunskap kan man förvärfva sig

i evangelii hemligheter, utan att dock hafva något nådens verk i själen. Ja, äfven om en menniska skulle ega all kunskap och alla hemligheter, så kan hon likväl vara *intet* och följaktligen ej heller ett lefvande Guds barn. (1 Kor. 13: 2.) Då Kristus sade: *Veten I allt detta?* och hans lärjungar svarade: *Ja,* tillade han: *Saliga ären I, om I det gören.* Han fäster saligheten, icke vid vetandet, utan vid görandet. Ty det finnes en kunskap, som icke åtföljes af görande, såsom Jesus äfven sade: *Den som vet sin herres vilja och icke gör derefter.* En menniska kan hafva kunskap såsom en ängel och likväl icke vara någon kristen; derför är ert tecken icke sant. Ja, att *veta* är något, som behagar pratmakare och skräflare; men att *göra,* det är hvad som behagar Gud. Dock icke så till förståendes, som kunde hjertat vara godt utan sann kunskap; ty derförutan är hjertat dödt. Det är derför skilnad emellan kunskap och kunskap, emellan en kunskap, som stannar vid blotta spekulerandet öfver tingen, och en kunskap, som åtföljes af trons och kärlekens nådeverk och beveker menniskan just till att af hjertat göra Guds vilja. Den första kunskapen tillfredsställer en munkristen, men ingen sann kristen kan låta sig nöja utan den andra. Hans bön är: *Undervisa mig, att jag må bevara din lag och hålla den af allt hjerta.* (Ps. 119: 34.)

Munkristen: "Du söker åter att snärja mig; sådant tjenar icke till uppbyggelse."

Trofast: "Välan, om ni behagar, så uppgif ett annat kännetecken, hvarigenom nådens verk uppenbarar sig, der det finnes till."

Munkristen: "Nej, det bryr jag mig ej om, ty jag ser, att vi i alla fall ej skola komma öfverens."

Trofast: "Välan, om ni ej vill göra det, så hoppas jag, ni ej har emot, att jag gör det?"

Trofast: "Nådens verk i själen uppenbarar sig dels för honom, som eger det, dels för dem, som omgifva honom.

Det uppenbarar sig för den menniska, som eger det, på följande sätt: det öfverbevisar henne om synd, särskildt om naturens orenhet och otrons synd (hvarför det står klart för hennes medvetande, att hon måste blifva fördömd, om hon icke genom tron på Jesus Kristus finner nåd och barmhertighet hos Gud). (Joh. 16: 8; Rom. 7: 24; Joh. 16: 9; Mark. 16: 16.) Åsynen och känslan häraf verkar hos henne sorg och blygsel öfver synden. Men å andra sidan blir ock verldens Frälsare uppenbarad för henne, så att hon inser nödvändigheten af att för hela lifvet blifva förenad med honom. Häraf uppväckes nu denna hunger och törst efter honom, åt hvilken löftet, att den skall blifva mättad, är gifvet. (Ps. 38: 18; Jer. 31: 19; Gal. 2: 16; Ap. 4: 12; Mat. 5: 6; Up. 21: 6.) Allteftersom nu hennes tro på Frälsaren är stark eller svag, så vexla ock hennes fröjd och frid, äfvensom hennes kärlek till helighet, hennes begär att bättre lära känna honom, samt hennes nit att tjena honom i denna verlden. Men ehuru, såsom jag säger, nådens verk på detta sätt uppenbarar sig för menniskan sjelf, så är det likväl endast sällan hon kan deraf sluta, att det verkligen är ett nådens verk, emedan hennes medfödda förderf samt förmörkade förnuft förvilla hennes omdöme i denna punkt; hvarför det ock fordras ett mycket sundt omdöme hos en pånyttfödd själ, för att hon skall med visshet kunna sluta, att hvad hon hos sig känner verkligen är ett nådens verk.

För andra menniskor åter uppenbarar sig detta verk på följande sätt: 1) Genom en på erfarenhet grundad bekännelse om tron på Kristus (Rom. 10: 10; Fil. 1: 27; Mat. 5: 19); 2) genom ett lefverne som öfverensstämmer med denna bekännelse, d. v. s. ett lefverne af helighet, helighet i hjertat, helighet i familjen (om den troende

har familj), helighet i umgänget ute ibland verlden; hvilken helighet lärer menniskan att i allmänhet invärtes afsky sin synd, ja, att i hemlighet för syndens skull styggas vid sig sjelf, äfvensom att söka undertrycka synden i sitt eget hus och befordra helighet i verlden, och det icke endast genom gudligt tal, som äfven skrymtare och munkristna kunna tillegna sig, utan genom lefvernets lydaktighet i tro och kärlek för ordets kraft. (Joh. 14: 15; Ps. 50: 23; Job 42: 5, 6; Hes. 20: 43.) Och nu, min herre, om ni har några anmärkningar att göra mot denna min beskrifning på nådens verk och dess kännetecken, så framställ dem; i annat fall så tillåt mig att göra er ännu en fråga."

Munkristen: "Nej, mitt göromål är nu icke att anmärka, utan att höra. Låt mig derför få höra er andra fråga."

Trofast: "Den lyder så: Har ni erfarit den första delen af min beskrifning på nådens verk? Och vittnar ert lefverne och er vandel om sanningen deraf? Eller består er gudsfruktan i orden och i tungan, men icke i gerning och i sanning? Käre, om ni är hågad att svara mig härpå, så säg icke mer, än ni vet, att Gud i höjden skall säga amen till, ej heller någonting, hvarför ert samvete skall beslå er med lögn. *Ty den som förordar sig sjelf, han är icke bepröfvad, utan den, hvilken Herren förordar.* (2 Kor. 10: 18.) Dessutom är det en stor gudlöshet att påstå sig vara så och så, då ens vandel och alla ens grannar säga, att man ljuger."

Då började *Munkristen* att rodna; men sedan hemtade han sig och svarade sålunda: "Ni tar er nu för att tala om erfarenhet, om samvete och om Gud, samt att vädja till honom för att få bekräftelse på hvad som blifvit taladt. Ett sådant slags samtal väntade jag mig icke; ej heller är jag hågad att gifva något svar på dylika frågor; ty jag anser det icke vara min skyldighet, så framt ni icke påtager er att vara min examinator; +

"catechiser" = en som katekiserar, enligt orig.

och äfven om ni skulle göra det, så är det icke säkert, att jag vill erkänna er som min domare. Men käre, säg mig dock, hvarför gör ni mig sådana frågor?"

Trofast: "Jo, emedan jag märkte, att ni var så dristig att tala, och ej visste, huruvida ni hade något annat än kunskap i hufvudet. Dessutom har jag, för att säga er sanningen, hört, att ni är en menniska, hvars gudsfruktan endast består i ord, samt att er vandel straffar er muns bekännelse för lögn. Man påstår, att ni är en skamfläck bland kristna, och att gudaktighetens väg försmädas i följd af er gudlösa vandel, att somliga redan hafva tagit anstöt af ert ogudaktiga lefverne, och att ännu flera löpa fara att deraf blifva förstörda. Er kristendom kan stå tillsammans med krogen, med girighet, med lösaktighet, med svärjande och ljugande, med lättsinniga sällskaper o. s. v. Liksom enligt ordspråket en sköka är en skamfläck för alla qvinnor, så är ni en skamfläck för alla Kristi bekännare."

Munkristen: "Efter ni är färdig att sätta tro till lösa rykten och så snar att döma, så måste jag tro, att ni är en snarsticken och svårmodig menniska, som man ej kan tala med; derför farväl."

Nu steg *Kristen* fram och sade till sin trosbroder: "Jag sade dig förut, hur det skulle gå; dina ord och hans lustar kunde icke förlikas. Han vill hellre försaka ditt sällskap än bättra sitt lefverne; men han är nu sin kos, och vi böra ej önska honom tillbaka, ty ingen förlorar derpå mer än han sjelf; han har blott besparat oss obehaget att draga oss ifrån honom; ty om han förblifvit sådan han nu är (och det kommer han nog att göra), så skulle han endast varit en skamfläck ibland oss. Dessutom säger apostelen: *Drag dig från sådana.*" (1 Tim. 6: 5.)

Trofast: "Jag är likväl glad, att vi hade detta korta samtal med honom; ty det är möjligt, att han framdeles kan komma att tänka derpå; i alla fall har jag ärligt

sagt honom sanningen och är alltså oskyldig till hans blod, om han går förlorad."

Kristen: "Du gjorde rätt, som talade rent språk med honom; det är skada, att sådant troget, ärligt förfarande mot menniskor nu för tiden är så sällsynt; och det är orsaken, hvarför gudsfruktan är så illaluktande för många. Ty derigenom att dessa pladdrande narrar, hvilkas hela kristendom ligger på tungan, under det att deras lefverne är lösaktigt och fåfängligt, så lätt få tillträde till de frommas kretsar, tager verlden anstöt, blir kristendomen försmädad och de uppriktiga bedröfvade. Jag önskar, att alla behandlade sådana menniskor på samma sätt som du; ty då skulle de antingen tvingas att göra allvar af sin gudaktighet, eller finna de heligas umgänge alltför hett för sig."

Då sjöng *Trofast:*

"Med ord och sken det här en liten tid kan lyckas
Bedraga menniskor, men snart skall slöjan ryckas
Från skrymtaren, och då försent han lära får:
"Guds rike ej i ord, men uti kraft består."

Gud hjelpe hvar och en att rätt uppriktig vara,
Ej skrymta inför Den, hvars ögons lågor klara
Jemt skåda hjertats djup; ty sist vi måste fram
I domens ljus, och då — då blottas skrymtarns skam.

Ja, re'n i döden, ack! — det blir en sträng bepröfning
Af kristendomens kraft, dess lif, dess sanna öfning.
Munkristen då blir tom på tro och mod och kraft,
Ty blott i hjernan, ej i hjertat tron han haft.

Gud, utransaka mig — jag faller dig till fota —
Blott du oss känner rätt, blott du kan saken bota!
Upplys och led mig du, och gör du hjertat visst!
Jag lägger det för dig, o Herre Jesu Krist!"

Sålunda fortsatte de sin vandring under samtal om hvad de sett och erfarit, och förkortade så vägen, hvil-

ken annars utan tvifvel skulle förefallit dem lång, eftersom de nu gingo genom en ödemark.

När de nu hunnit nästan till slutet af denna ödemark, råkade *Trofast* att kasta ögat tillbaka, då han fick se någon, som han tyckte sig känna, komma efter dem. "Ack," sade han till sin trosbroder, "hvem är det, som kommer der borta?" Då såg *Kristen* ditåt och sade: "Det är min gode vän *Evangelist.*" "Ja, han är också min gode vän," inföll *Trofast;* "ty det var han, som förde mig in på vägen till den trånga porten." *Evangelist* hade nu hunnit upp dem och helsade dem sålunda:

Evangelist: "Frid vare eder, högt älskade bröder, och frid vare dem, som göra eder godt."

Kristen: "Välkommen, välkommen, min gode *Evangelist.* Åsynen af ditt ansigte erinrar mig om din förra godhet och dina outtröttliga bemödanden för mitt eviga väl."

Trofast: "Ja, tusen gånger välkommen; huru önskvärdt är icke ditt sällskap, o ljuflige *Evangelist,* för oss stackars pilgrimer!"

Evangelist: "Huru har det gått eder i händer, käre vänner, sedan vi sist skildes åt? Hvad hafven I uppleft, och huru hafven I skickat eder?"

Då berättade *Kristen* och *Trofast* för honom allt, som händt dem på vägen, äfvensom på hvad sätt och med huru stor svårighet de kommit så långt.

Evangelist: "Det fägnar mig högligen, icke att svåra pröfningar mött eder, men att I segrande bestått dem, samt oaktadt många svagheter intill denna dag framhärden på den rätta vägen. Detta fägnar mig högligen, säger jag, och det både för min och eder skull. Jag har sått, och I hafven skördat, och den dagen nalkas, då både den, som sår, och de, som skörda, skola tillsammans glädjas; d. v. s. om I framhärden intill ändan; *ty i sinom tid skolen I ock skörda, om I icke tröttnen.* (Joh. 4: 36; Gal. 6: 9.) Kronan förehålles eder

ofvanefter, och det en ovansklig krona; *löpen så, på det att I skolen få den.* (1 Kor. 9: 24—27.) Det finnes nog sådana, som börja att löpa efter denna krona, men sedan de hunnit ganska långt på banan, så kommer en annan och tar den ifrån dem. *Behållen det I hafven, att ingen må taga eder krona.* (Upp. 3: 11.) I ären ännu icke utom skotthåll för djefvulen. *Ännu hafven I icke ända till blods emotstått, under kampen mot synden.* (Ebr. 12: 4.) Låten riket ständigt föresväfva eder själ och sätten en fast tro till de ting, som icke synas. Låten ingenting, som är på denna sidan om den tillkommande verlden, få fotfäste i er själ; men framför allt gifven noga akt på edert eget hjerta och dess lustar; ty hjertat är *ett argt och illfundigt ting, öfver all ting.* Gören edra ansigten hårda som flintsten; ty I hafven all makt i himmelen och på jorden på er sida."

Derpå tackade *Kristen Evangelist* för hans förmaning; men bad honom tillika, att han skulle fortsätta med sitt tal till deras hjelp och ledning för återstoden af vägen; och det så mycket mer, som de väl visste, att han vore en profet, som kunde förutsäga, hvilka vidrigheter skulle möta dem, äfvensom huru de skulle kunna motstå och öfvervinna dem. Som nu *Trofast* äfven instämde i denna begäran, begynte *Evangelist* åter, som följer:

"Mina söner, I hafven i evangelii sannings ord hört, att *I måsten genom många bedröfvelser ingå i Guds rike,* äfvensom att *i alla städer bojor och bedröfvelser vänta eder* (Ap. 14: 22; 20: 23): derför kunnen I ej vänta, att I skolen hinna långt på eder pilgrimsfärd, förrän något sådant på ett eller annat sätt vederfares eder. I hafven också redan i någon mån sjelfva fått erfara sanningen af dessa vittnesbörd, och ännu mer skall ofördröjligen komma. Ty, som I sen, hafven I nu nästan uppnått slutet af denna ödemark och skolen snart komma in i en stad, som straxt skall visa sig framför eder. Och i

denna stad skolen I blifva hårdt ansatta af fiender, som skola uppbjuda alla sina krafter för att bringa eder om lifvet; och I050bören veta, att endera eller båda två der måste med sitt blod besegla det vittnesbörd I afläggen; men *varen trofasta intill döden, så skall Konungen gifva eder lifvets krona.* Ehuru nu den af eder, som der skall omkomma, måste dö en onaturlig död, samt kanske utstå svåra lidanden, så blir dock hans lott bättre än hans kamrats; icke blott derför att han snarast får uppnå den himmelska staden, utan äfven emedan han kommer att undgå mycket elände, som skall vederfaras den andre under återstoden af hans vandring. När I nu anländt till staden och allt, som jag berättat eder, går i fullbordan, så minnens eder vän och skicken eder såsom män, *anbefallande edra själar åt Gud, såsom åt en trofast Skapare, med goda gerningar."* (1 Pet. 4: 19.)

Derpå såg jag i min dröm, att så snart de kommo ut ur ödemarken, fingo de se framför sig en stad, som hette *Fåfänglighet*, och i hvilken det hela året om hölls en marknad, kallad *Fåfänglighetens marknad.* Och har denna marknad fått sitt namn deraf, att staden, der den hålles, *väger mindre än intet* (Ps. 62: 10), äfvensom deraf att alla varor, som der säljas eller ditföras, äro intet annat än *Fåfänglighet*, såsom den vise säger: *"Allt är fåfänglighet."* (Pred. 1: 2—14; 2: 11—17; Es. 40: 17.)

Denna marknad är ej heller någon ny inrättning, utan en mycket gammal och häfdvunnen sak. Jag vill förtälja eder om dess första upprinnelse.

För nära 5,000 år sedan voro några pilgrimer på väg till den himmelska staden, liksom dessa två hederliga män nu äro. Men då *Beelzebub, Apollyon* och *Legio* med deras stallbröder af den kosa, dessa vandringsmän togo, kunde förstå, att deras väg till den himmelska staden skulle föra dem genom denna *Fåfänglighetens* stad, så hittade de på att der tillställa en marknad, en marknad, som skulle räcka hela året om, och der alla

slags fåfängligheter skulle utbjudas till salu. Derför säljas på denna marknad allahanda varor, såsom hus, jordagods, yrken, embeten, hedersställen, befordringar, titlar, länder, konungariken, lustar, njutningar och alla slags förnöjelser, såsom lättsinniga qvinnor, hustrur, äkta män, barn, husbönder, tjenare, lif, blod, kroppar, själar, guld, silfver, perlor, ädla stenar, och, jag vet ej hvad. Dessutom kan man på denna marknad alltid få skåda taskspelarekonster, skälmstycken, lekar, skådespel, narrar, apor, skälmar och spetsbofvar, och det af alla möjliga slag.

Här kan man få se — och det för ingenting — stölder, mord, äktenskapsbrott, menedare, och det af blodröd färg.

Och liksom det vid andra marknader af mindre betydenhet finnes flera husrader och gator med sina egna namn, der de och de varorna hållas fala, så har man ock här särskilda ställen, husrader och gator (d. v. s. länder och riken), der man lättast kan erhålla denna marknads olika handelsartiklar. Här finnes den engelska gatan, franska gatan, italienska gatan, spanska gatan, tyska gatan,+ svenska gatan, der olika slags fåfängligheter utbjudas till salu. Men liksom det på andra marknader plägar finnas någon viss vara, som är den mest eftersökta, så hafva de varor, som komma från Rom, på denna marknad stort företräde framför alla andra. Dock har engelska folket, samt några andra, fattat afsmak för dem.

Nu går, såsom jag sagt, vägen till den himmelska staden rakt genom den stad, der nämda ståtliga marknad hålles; så att den, som vill gå till den himmelska staden, utan att likväl färdas genom denna marknad, måste nödvändigt *gå ut ur verlden.* (1 Kor. 5: 10.) Då alla Konungars Konung var härnere, måste han sjelf genom denna stad fara till sitt eget land, och det på en marknadsdag till. Ja, såsom jag tror, var det *Beelzebub,*

+ "svenska gatan" står ej i originalet.

denna marknads högste styresman, som inbjöd honom att köpa af hans fåfängligheter. Ja, alldenstund han var en så högt uppsatt person, så förde *Beelzebub* honom från gata till gata och visade honom uti ett ögonblick alla riken i verlden, för att, om möjligt, locka den välsignade att inlåta sig i handel med honom och köpa några af hans fåfängligheter; men han fann intet behag i allt detta kram och lemnade derför staden utan att hafva kostat en enda cent på dessa fåfängligheter (Mat. 4: 8; Luk. 4: 5, 6). Denna marknad är alltså en mycket gammal och häfdvunnen sak, liksom den är mycket stor och besökt.

Nu måste, såsom jag sagt, våra pilgrimer nödvändigt gå genom denna marknad. Så gjorde de också; men si, just som de satte foten inom stadsporten, kom allt marknadsfolket i rörelse, ja, hela staden försattes liksom i uppror; och det af flera skäl; ty

För det första, hade pilgrimerna helt olika kläder med dem, som de andra marknadsbesökande buro. Derför spärrade alla upp ögonen, då de fingo se dem; somliga sade, att de voro narrar, andra, att de voro dårhushjon, andra åter, att de voro utländingar. (Job 12: 4; 1 Kor. 4: 3.)

För det andra, liksom folket undrade öfver deras klädsel, så undrade de ock öfver deras språk; ty det var få, som kunde förstå, hvad de sade; de talade helt ledigt Kanaans tungomål; men de, som höllo marknaden, voro af denna verldens menniskor; så att både våra vandringsmän förekommo marknadsfolket, och marknadsfolket förekom våra vandringsmän såsom barbarer. 1 Kor. 2: 7, 8. i orig.

För det tredje, väckte det i hög grad köpmännens åtlöje, att våra pilgrimer satte så ringa värde på deras varor; ja, de värdigades icke ens se på dem, och om någon uppmanade dem att köpa något, så satte de fingrarne i öronen och ropade: *Vänd bort mina ögon, att de icke se efter fåfänglighet* (Ps. 119: 37), och sågo uppåt,

Job 12:4 – står ej i originalet.

dermed gifvande tillkänna, att deras handel och *samfund är i himmelen.* (Fil. 3: 19, 20.)

Då man nu såg, huru de två pilgrimerna betedde sig, frågade en dem på spe: Hvad viljen I köpa? Men de sågo allvarsamt på honom och sade: *Vi köpa sanningen* (Ords. 23: 23), hvilket snart gaf folket anledning att ännu mer förakta dem, några begabbade dem, några öfverhopade dem med stickord, några bannade dem, några uppmanade andra att slå dem. Till slut blefvo uppståndelsen och oväsendet på marknaden så stora, att allt råkade i förvirring. Strax skickades bud till marknadens store styresman, och han kom skyndsamt dit ned och uppdrog åt några af sina mest pålitliga vänner att anställa förhör med dessa män, för hvilkas skull marknaden nästan blifvit upp- och nedvänd. Våra två pilgrimer blefvo alltså dragna inför rätta och af sina domare tillsporda, hvarifrån de kommo, hvart de ämnade sig, och hvad de gjorde der i en så ovanlig klädedrägt. Männerna sade dem att de voro främlingar och gäster i denna verlden, samt att de voro på väg till sitt eget fädernesland, nämligen det himmelska Jerusalem (Ebr. 11: 13—16), äfvensom att de hvarken gifvit stadens innevånare eller köpmän någon anledning att så misshandla dem och uppehålla dem på deras resa, utom möjligen, att då någon frågat dem, hvad de ville köpa, de svarat, att de ville köpa sanningen. Men de, som fått i uppdrag att förhöra dem, kunde icke få ur sitt hufvud, att de voro dårhushjon och galningar, eller ock orostiftare, som kommit för att ställa till oordningar på marknaden. Derför tog man fatt på dem, slog dem, öfverhöljde dem med smuts och insatte dem sedan i en bur, på det att de skulle blifva ett skådespel för allt marknadsfolket. Der fingo de derför ligga någon tid, ett föremål för hvars mans åtlöje, ilska och hämndlystnad, medan marknadens öfverste styresman skrattade åt allt, som öfvergick dem. Men som våra pilgrimer voro tåliga och icke vedergällde

bannor med bannor, utan fast mera välsignade sina förföljare, samt gåfvo dem goda ord för onda och vänlighet för oförrätter, så började några menniskor på marknaden, hvilka voro mera tänkande och mindre fördomsfulla än de andra, att hindra de mera illasinnade och förebrå dem deras beständiga ofog mot de två fångarna. Men då folket märkte detta, blefvo de mycket uppbragta, gingo löst äfven på dem, kallande dem för lika stora skälmar, som männen i buren, samt hotade att låta dem dela deras öde, efter de tydligen stodo i förbund med hvarandra. Härtill svarade de andra, att så vidt de kunde se, voro de två främlingarne stilla och ordentligt folk, hvilka icke hade ondt i sinnet mot någon, ja, att många bland dem, som köpte och sålde på deras marknad, voro mera värda att sitta i bur, ja, att bindas vid skampålen, än de två män, som man så illa hade misshandlat. Efter åtskillig ordvexling å ömse sidor (hvarunder de båda fångarna förhöllo sig ganska visligt och stilla) kom marknadsfolket alltså i slagsmål med hvarandra, hvarvid en och annan blefvo sårade. Då förde man våra stackars pilgrimer åter inför deras domare, beskyllande dem att hafva anstiftat äfven det sista oväsendet på marknaden. Domarne läto alltså jämmerligen piska dem, belägga dem med jernkedjor och leda dem sålunda bundna omkring på marknaden, andra till skräck och varnagel, på det ingen vidare skulle drista att tala till deras försvar eller göra gemensam sak med dem. Men *Kristen* och *Trofast* uppförde sig äfven nu så visligt och upptogo den skam och vanära, som tillfogades dem, med så mycket tålamod och saktmod, att ännu flera af marknadsfolket (ehuru endast få i jemförelse med de öfriga) blefvo vunna för dem. Detta stegrade likväl ännu mer den fiendtliga hopens raseri, så att de inom sig beslöto de tvänne männens död och skreko, att hvarken bur eller fjettrar vore ett tillräckligt straff för dem, utan att de måste dö,

derför att de stört den allmänna friden och förfört marknadsfolket.

Derpå gafs befallning, att man skulle åter insätta dem i buren, under afvaktan på vidare beslut. Så skedde, hvarjemte man till yttermera visshet fastläste deras fötter vid stocken.

Medan de sutto här, erinrade de sig ånyo, hvad de hört af sin trogne vän *Evangelist*, och som han sagt dem, hvad de hade att vänta, så blefvo de deraf ännu mer styrkta att framhärda på sin väg och i sina lidanden. Äfven tröstade de hvarandra med hans förklaring, att just den, på hvilkens lott det nu fölle att ljuta döden, skulle få det allra bäst, hvarför hvardera hemligen önskade, att detta företräde måtte beskäras honom. Dock öfverlemnade de sig åt hans allvisa ledning, som råder öfver allting, och läto sig nöja med den belägenhet, hvari de befunno sig, tills han skulle annorlunda förfoga öfver dem.

Sedan nu den för deras förhör utsatta dagen inträdt, förde man dem inför rätta, på det de skulle undergå ransakning och få sin dom. Domaren hette herr* *Fromhetshatare.* Anklagelserna mot dem voro till innehållet enahanda, ehuru till formen något olika; summan deraf var följande:

Att de voro fiender till och störare af deras handel och näringar; att de hade åstadkommit oordningar och söndringar i staden, samt att de med förakt för deras furstes lag skaffat sig ett anhang för sina egna högst farliga meningar.

Trofast anförde till sitt försvar, att han endast satt sig emot sådant, som satt sig emot honom, som är högre än de högsta. "Och," sade han, "hvad oordningar angår, så anställer jag inga sådana, emedan jag är en fridens man; de af stadens innevånare, som vunnits på vår sida, blefvo vunna derigenom, att de insågo sanningen och vår oskuld och hafva endast blifvit förda från en sämre

*"Hategood" = Hata-det-goda, orig.

väg till en bättre. Och hvad angår konungen, som I talen om, så alldenstund han ej är någon annan än *Beelzebub*, vår Herres fiende, så trotsar jag honom och alla hans änglar."

Sedan utfärdades en kungörelse, att alla, som hade något att anföra till fördel för sin herre, konungen, emot fångarne, som stodo inför rätta, genast skulle framträda och aflägga sitt vittnesmål. Då stego tre vittnen fram, nämligen *Afund*, *Vantro* och *Inställsamhet*. Derpå frågade man dem om de kände den anklagade, och hvad de hade att andraga för sin herre, konungen, emot honom.

Först steg *Afund* fram och talade sålunda: "Herre, jag har länge känt denne man och vill med ed intyga inför den hedervärda rätten, att han är —"

Domaren: "Håll! Förestafva honom eden."

Sedan han alltså aflagt eden, sade han: Ers Nåd, oaktadt sitt skenfagra namn är denne man en af de största skälmar i vårt land; han frågar hvarken efter konung eller folk, efter lag eller häfd, utan gör allt hvad han kan för att intala alla menniskor vissa sina upproriska meningar, hvilka han kallar med det gemensamma namnet trons och helighetens grundsatser. Särskildt hörde jag honom en gång påstå, att kristendomen och sederna i vår stad *Fåfänglighet* äro rakt stridande mot hvarandra och aldrig kunna förlikas. Genom hvilket yttrande han på samma gång icke blott fördömde alla våra lofliga företag, utan äfven oss sjelfva, som utföra dem."

Då sade *Domaren* till honom: "Har du något mer att säga?"

Afund: "Jag kunde säga mycket mer, om jag ej fruktade att derigenom uttrötta domstolens tålamod. Dock, om så behöfves, vill jag, sedan de andra herrarne aflagt sina vitnesmål, ännu göra några tillägg, hellre än att något skall fattas, som kan bidraga till den anklagades fällande." Och så fick *Afund* afträda.

Derpå förekallade man *Vantro* och befallde honom att se på fången. Och sedan man äfven frågat honom, hvad han hade att anföra för sin herre, konungen, och förestafvat honom eden, började han sålunda:

"Ers Nåd, jag är ej mycket bekant med denne man, ej heller önskar jag att göra närmare bekantskap med honom; att han likväl är en mycket förderflig menniska, dertill sluter jag af ett samtal, som jag härom dagen hade med honom i vår stad, då jag hörde honom säga, att vår religion duger till ingenting, samt att man genom densamma omöjligen kan täckas Gud. Af hvilket yttrande det, såsom Ers Nåd mycket väl vet, med nödvändighet följer, att all vår gudstjenst intill denna dag är fåfäng, samt att vi ännu äro i våra synder och till slut skola blifva fördömda. Och är detta hvad jag har att säga."

Derpå lät man *Inställsamhet* aflägga eden och befallde honom att anföra hvad han visste till fördel för sin herre, konungen, emot fången inför rätta.

Inställsamhet: "Herr domare och I, samtliga ädla herrar; jag har länge känt denne man och hört honom yttra saker, som aldrig borde sägas, ty han har försmädat vår ädle furste *Beelzebub* och talat med förakt om hans högtärade vänner, som heta grefve *Gammal menniska,* grefve *Köttslig förnöjelse,* grefve *Vällustig,* grefve *Fåfäng ärelust,* gamle grefve *Liderlighet,* baron *Rofgirighet* och alla våra öfriga högvälborna herrar; dessutom har han sagt, att om alla vore så sinnade som han, skulle icke en enda af dessa herrar längre få blifva qvar i vår stad. Slutligen har han ej skytt för att smäda äfven Ers Nåd, som nu fått i uppdrag att vara hans domare, ja, kallat eder en gudlös bof, jemte många andra dylika förklenande tillmälen, med hvilka han smutskastat de flesta herrskaperna i vår stad."

Då *Inställsamhet* hade slutat sitt yttrande, stälde domaren sitt tal till den anklagade, sägande: "Du af-

fälling, du kättare och förrädare; har du hört hvad dessa vittnat emot dig?"

Trofast: "Tillåtes mig att tala några få ord till mitt försvar?"

Domaren: "Slyngel, du förtjenar ej att lefva längre, utan att genast på stället förlora lifvet; på det likväl att alla må se vår mildhet mot dig, så låt oss höra hvad du har att säga."

Trofast: "Först säger jag då till svar på hvad herr *Afund* anfört, att jag aldrig sagt något annat än detta, att alla regler, lagar, bruk eller menniskor, som äro tvärt emot Guds ord, de stå ock i rak strid mot kristendomen. Om jag talat orätt häri, så öfvertyga mig om min villfarelse, och jag är färdig att inför er taga tillbaka mina ord.

Hvad för det andra herr *Vantro* och hans anklagelse mot mig angår, så sade jag endast, att det för att rätt dyrka Gud fordras en af Gud verkad tro, samt att det icke kan finnas någon af Gud verkad tro utan en gudomlig uppenbarelse af Guds vilja. Allt, som derför i strid med den gudomliga uppenbarelsen intrugas i Guds dyrkan, kan blott härröra från en mensklig tro, hvilken tro icke gagnar till evinnerligt lif.

Hvad nu för det tredje herr *Inställsamhets* anklagelse beträffar, så svarar jag (med förbigående af beskyllningen, att jag skulle hafva talat försmädligt och dylikt), att denna stads furste med hela hans anhang af hofmän och tjenare, som bemälte herre nämt, passa mer för att vara i helvetet än i denna stad och i detta land; och nu vare mig Herren Gud nådig."

Då ropade domaren till juryn, som hela tiden suttit der för att höra och anmärka: "Herrar jurymän, I sen denne man, för hvars skull det varit sådant upplopp i vår stad; I hafven äfven hört, hvad dessa aktningsvärda herrar vittnat emot honom, äfvensom hvad han dertill svarat och bekänt. Det åligger nu eder att efter bästa

Inställsamhet vitnar emot Trofast.

samvete antingen hänga eller fria honom. Emellertid anser jag det för min pligt att meddela eder några upplysningar angående vår lag.

Farao den store, vår furstes tjenare, utfärdade på sin tid en förordning, att alla Israelitiska gossebarn skulle kastas i elfven (1 Mos. 1: 22), på det att icke ett folk, som bekände sig till en annan religion än han, skulle förökas och blifva honom för starkt. Vidare utgafs under en annan af vår furstes tjenare, *Nebukadnesar* den stores dagar ett påbud, att hvar och en, som icke ville falla ned och tillbedja hans gyllene beläte, skulle kastas i en brinnande ugn. (Dan. 3.) Slutligen utfärdades en förordning under Darii regering, att hvar och en som inom en viss tid åkallade någon annan gud än han, han skulle kastas i lejonkulan. (Dan. 6.) Nu har denne upprorsstiftare brutit mot dessa lagars innehåll icke blott i tankar (hvilket redan icke bör tålas), utan äfven i ord och gerningar, hvilket derför är alldeles oförlåtligt.

Hvad *Faraos* lag angår, så stiftades den blott på en förmodan, för att förekomma brott, innan ännu något sådant blifvit begånget; men här är ett brott redan för handen. Hvad åter beträffar den andra och tredje förordningen, så sen I, att den anklagade gör anmärkningar mot vår gudsdyrkan; och för detta af honom sjelf erkända förräderi förtjenar han att döden dö."

Då afträdde juryns ledamöter, hvilkas namn voro: herr *Blindman*, herr *Oduglig*, herr *Ondskefull*, herr *Vällustälskare*, herr *Lösaktig*, herr *Envis*, herr *Högmodig*, herr *Fiendskap*, herr *Lögnare*, herr *Grymhet*, herr *Ljushatare*, herr *Oblidkelig;* alla dessa afgåfvo först i det rum, der de voro instängda med hvarandra, sina respektiva röster emot honom och beslöto sedan enhälligt att gemensamt inför domaren förklara honom skyldig. Och yttrade hvar och en sig först enskildt sålunda: Herr

Blindman, som var ordförande, sade: "Jag ser klart, att denne man är en kättare;" herr *Oduglig:* "Bort med en sådan menniska från jorden;" herr *Ondskefull:* "Ja, jag hatar blotta åsynen af honom;" herr *Vällustälskare:* "Jag har aldrig kunnat med honom;" herr *Lösaktig:* "Icke jag heller, ty han gjorde icke annat än fördömde mitt lefverne;" herr *Envis:* "Häng honom, häng honom;" herr *Högmodig:* "En eländig stackare!;" herr *Fiendskap:* "Det kokar i mig, blott jag får se honom;" herr *Lögnare:* "Han är en erkeskälm;" herr *Grymhet:* "Det är för godt för honom att hänga;" herr *Ljushatare:* "Låtom oss rödja honom ur vägen;" herr *Oblidkelig:* "Om man än gåfve mig hela verlden, så skulle jag aldrig kunna förlika mig med honom; låtom oss derför genast förklara honom skyldig till döden." Så gjorde de ock; hvarpå den anklagade strax blef dömd att föras från domstolen tillbaka till fängelset för att der aflifvas på det grymmaste sätt, man kunde upptänka.

Alltså förde de ut *Trofast* för att förfara med honom enligt sin lag; först hudflängde de honom, sedan slogo de honom med näfvarne, derpå sargade de honom med knifvar, dernäst stenade de honom; sedan stungo de honom med sina svärd och slutligen brände de honom till aska på bålet. Så lyktade *Trof* sitt lif.

Nu såg jag, huru bakom folkmassan en med hästar förspänd vagn stod och väntade på *Trofast;* och så snart dennes fiender gjort slut på hans lif, blef han upptagen i densamma och under basunklang förd rakt upp genom moln närmaste vägen till himmelens port.

Hvad *Kristen* beträffar, fick han ännu något anstånd och fördes tillbaka till fängelset. Der hölls han alltså någon tid inspärrad; men han, som råder öfver allting och har menniskornas raseri i sin hand, styrde det så, att han för den gången undkom fienderna och sattes på fri fot. Och då han nu åter vandrade framåt, sjöng han:

"Väl, *Trofast*, min broder! du trofast bekände
Din Herre, och nu du hos honom har frid!
Då trolösa själar gå bort till elände,
Som njöto sin lusta i verlden en tid.
Sjung, *Trofast!* ej du, ej ditt namn skall förgå,
Ty, fast de dig dödat, du lefver ändå."

Nu såg jag i min dröm, att *Kristen* icke vandrade allena; ty en man, som hette *Hoppfull* (och han hade blifvit en sådan genom aktgifvande på *Kristens* och *Trofasts* ord och uppförande under deras lidande på marknaden), sällade sig till honom och ingick brödraförbund med honom, sägande sig vilja blifva hans reskamrat. På samma gång således en dog för att vittna om sanningen, uppstod en annan ur hans aska för att blifva *Kristens* följeslagare på hans pilgrimsfärd. Denne *Hoppfull* sade äfven *Kristen*, att många flera af marknadsfolket blott väntade på lägligt tillfälle för att följa efter dem.

Derpå såg jag, att sedan de kommit ut från marknaden, upphunno de inom kort en man, som vandrade framför dem, och hvars namn var *Biafsigt*. Då de nu frågade honom, hvad landsman han var, och huru långt han ämnade färdas på den vägen, svarade han, att han kom från staden *Fagert tal* och var stadd på vandring till den himmelska staden; men sitt namn sade han dem icke.

"Från *Fagert tal?*" sake *Kristen*. "kan något godt komma derifrån?" (Ords. 26: 25.)

Biafsigt: "Ja, det hoppas jag."

Kristen: "Men, käre herre, hvad får jag kalla er?"

Biafsigt: "Jag är en främling för er, liksom ni är för mig. Om ni vandrar denna väg, så är jag mycket glad att få ert sällskap; hvarom icke, så får jag väl ändock gifva mig till freds."

Kristen: "Jag har hört talas om den der staden *Fagert tal;* och om jag mins rätt, så lär det bo mycket rikt folk der."

Biafsigt: "Ja, det kan jag försäkra er; jag har sjelf ganska många rika slägtingar der."

Kristen: "Hvilka äro då edra slägtingar, om jag törs fråga?"

Biafsigt: "Nästan hela staden; men särskildt baron *Vindflöjel*, baron *Stadstjenare*, baron *Fagert tal* (efter hvars förfäder staden först fick sitt namn). Vidare herr *Smilare*, herr *Se-åt-två-håll*, herr *Hvad-ni-vill*, samt kyrkoherden i vår församling, herr *Tvetalig*, som var min moders halfbroder på fadrens sida. Och för att säga er sanningen, så har jag arbetat mig upp till ett ganska godt stånd, ehuru min farfars far blott var en simpel roddare, som hade för vana att ro åt ett håll och se åt ett annat, och har jag genom samma yrke förvärfvat det mesta af min förmögenhet."

Kristen: "Är ni gift?"

Biafsigt: "Ja, och min hustru är ett dygdemönster och dotter af ett dygdemönster, nämligen af hennes nåd *Förställning*; hon är således af ganska förnäm börd och har derjemte hunnit en så hög grad af belefvenhet, att hon vet att skicka sig med alla, från fursten ned till bonden. Vår kristendom skiljer sig visserligen något från deras hem, som höra till det strängare slaget, men blott i två små punkter. För det första segla vi aldrig mot vind och ström. För det andra äro vi alltid då mest nitiska, när religionen går i silfvertofflor, d. v. s. vi vilja ej gerna vandra omkring med vår kristendom på gatorna, om icke solen skiner, och menniskorna klappa händerna åt densamma."

Då gick *Kristen* litet afsides till sin kamrat *Hoppfull* och sade: "Det faller mig just in, att detta är en viss *Biafsigt* från *Fagert tal;* om så är, hafva vi fått i sällskap den största skälm, som finnes i hela denna trakt." Då sade *Hoppfull:* "Fråga honom; han bör väl icke skämmas för sitt namn." *Kristen* gick alltså åter till honom och sade: "Herre, ni talar, som om ni visste

mer än hela den öfriga verlden; och om jag icke alltför mycket misstager mig, så har jag en half aning om, hvem ni är; heter ni icke *Biafsigt* från *Fagert tal?*"

Biafsigt: "Det är icke mitt verkliga namn, utan endast ett öknamn, hvilket jag fått af vissa menniskor, som ej kunna tåla mig; och måste jag hålla till godo dermed och tåligt lida denna försmädelse, såsom andra fromma män före mig måst lida sin."

Kristen: "Men har ni aldrig gifvit menniskorna anledning att så kalla er?"

Biafsigt: "Nej, aldrig, aldrig. Jag har aldrig gjort något värre, hvaraf de kunnat hemta anledning att gifva mig detta namn, än att jag alltid haft lyckan att i mina åsigter öfverensstämma med den rådande tidsandan, hurudan denna än varit, samt att det fallit sig så, att jag vunnit derpå. Men om goda ting sålunda falla en i skötet, så må man ju räkna det som en välsignelse, utan att illasinnade menniskor derför ha rätt att öfverhopa en med smädelser."

Kristen: "Jag kunde just tro, att ni var den mannen, om hvilken jag hört talas; och för att säga er hvad jag tänker, så fruktar jag, att det der namnet tillkommer er med mera skäl, än ni vill låta påskina."

Biafsigt: "Nåväl, om ni nödvändigt vill tro det, så kan jag ej hjelpa det; men skulle ni det oaktadt vilja antaga mig till er reskamrat, så skall ni i mig finna ett angenämt sällskap på vägen."

Kristen: "Om ni vill följa med oss, måste ni gå mot vind och ström, men det, kan jag förstå, strider emot edra grundsatser; äfven måste ni kännas vid kristendomen, icke mindre då den går i trasor, än då den går i silfvertofflor, ja, stå den bi, så väl då den är slagen i bojor, som då menniskorna klappa händerna åt den på gatorna."

Biafsigt: "Ni får icke befalla eller herska öfver min tro; lemna mig min frihet och låt mig gå med er."

Kristen: "Icke ett steg längre, med mindre ni handlar såsom vi i de stycken, jag nämt."

Biafsigt: "Jag ämnar aldrig öfvergifva mina gamla grundsatser, alldenstund de äro både oskadliga och inbringande. Om jag icke får följa med er, så måste jag väl gå för mig sjelf, såsom jag gjorde, innan I hunnen upp mig, till dess jag träffar några som bli glada att få mitt sällskap."

Nu såg jag i min dröm, att *Kristen* och *Hoppfull* öfvergåfvo *Biafsigt* och vandrade på något afstånd framför honom; men när en af dem råkade att se sig om, blef han varse tre män, som skyndade efter *Biafsigt*, och si, då de hunno upp honom, så bugade han sig mycket djupt för dem, och de besvarade hans helsning. Desse män hette herr *Verldslikställig*, herr *Penningkär*, herr *Behålla-sitt-lif* och voro gamla bekanta till *Biafsigt*, emedan de i yngre år gått i skola tillsammans hos en viss herr *Karg*, skolmästare i staden *Vinningslust*, som ligger norr ut i landskapet *Snikenhet*. Denne lärare hade undervisat dem i konsten att skrapa åt sig, vare sig med våld, svek, smicker, lögn eller ett sken af gudaktighet, och de fyra nämda herrarne hade gjort så stora framsteg i sin lärares konst, att hvar och en af dem skulle sjelf kunnat hålla skola deri.

Då de nu, såsom jag sade, helsade hvarandra, sade herr *Penningkär* till *Biafsigt:* "Hvad är det för två män, som gå der framför oss?" Ty *Kristen* och *Hoppfull* voro ännu i sigte.

Biafsigt: "Det är ett par långväga pilgrimer, som vandra till Sion, ehuru på sitt eget vis."

Penningkär: "Ack, hvarför väntade de icke så att vi kunnat få deras sällskap? Ty jag hoppas, att så väl de som vi och ni, min herre, alla äro stadda på vallfärd till Sion."

Biafsigt: "Ja, visst äro vi det; men de der männen framför oss äro sa stränga, samt älska så mycket sina

egna meningar och akta andras åsigter så ringa, att om en menniska är aldrig så gudlig, men icke i allt öfverensstämmer med dem, så stöta de genast bort henne från sitt sällskap."

Herr *Behålla-sitt-lif:* "Det är ganska illa gjordt; men vi läsa om somliga, som äro *alltför mycket rättfärdiga* (Pred. 7: 17), och sådana menniskors stränghet kommer dem att döma och fördöma alla utom sig sjelfva; men säg mig, i hvilka och huru många stycken voren I af olika meningar?"

Biafsigt: "Jo, i sin halsstarrighet hålla de det för sin pligt att i alla väder rusa framåt på sin färd; jag deremot anser, att man bör vänta på gynnsam vind och ström. De vilja genast sätta allt på spel för Gud; jag deremot söker begagna mig af alla fördelar för att rädda lif och egendom. De vilja fasthålla sina meningar, om de ock få alla menniskor emot sig; jag deremot hyllar kristendomen i sådant och så långt, som tiderna och min egen säkerhet medgifva. De bekänna sig till kristendomen, då den är klädd i trasor och öfverhöljd med förakt; jag deremot då den spatserar i gyllene tofflor, då solen skiner, och menniskorna klappa händerna åt den."

Verldslikställig: "Gode *Biafsigt*, fortfar, som du börjat; ty jag för min del måste anse den som en dåre, hvilken, då det står honom fritt att bibehålla hvad han eger, genom sin ovislighet låter det gå förloradt. Låtom oss vara *kloka som ormar.* Det är bäst att berga sitt hö medan solen skiner. Vi se ju, huru biet ligger stilla hela vintern och först då sätter sig i rörelse, när det kan förena nytta med nöje. Gud skickar ömsom regn, ömsom solsken. Om de äro sådana dårar, att de gå ut medan det regnar, så vilja dock vi tåligt vänta, tills vi få vackert väder med på resan. För min del tycker jag bäst om den slags gudaktighet, som kan stå tillsammans med ett tryggt åtnjutande af de välsignelser, Gud förlänat oss. Ty hvem, som ej förlorat sitt sunda förnuft,

kan föreställa sig annat, än att, då Gud beskärt oss denna verldens goda, han också vill, att vi för hans skull skola behålla det? *Abraham* och *Salomo* blefvo rika genom sin gudsfruktan, och hos Job heter det, att den fromme skall *få guld för stoft och gyllene bäckar för sten.* (22: 24.) Men då får han ej heller vara lik männen framför oss, om de äro sådana, som ni beskrifvit dem."

Herr *Behålla-sitt-lif:* "Jag tänker, att vi alla äro ense i denna saken; derför behöfva ej flera ord spillas derpå."

Herr *Penningkär:* "Nej, på detta ämne behöfva i sanning ej flera ord spillas; ty den, som hvarken tror Skriften eller förnuftet (och I sen, att vi hafva båda på vår sida), han förstår hvarken sin egen frihet eller söker sin egen välfärd."

Biafsigt: "Mina bröder, som I sen, äro vi alla stadda på vallfärd till Sion; tillåten mig alltså, för att så mycket lättare vända våra tankar från det, som är ondt, att till eder framställa följande fråga:

Låtom oss antaga, att en menniska — t. ex. en lärare, en handtverkare eller något dylikt — får sig ett tillfälle erbjudet att vinna några af detta lifvets välsignelser, dock blott med vilkor att han åtminstone till det yttre skenet visar sig ovanligt nitisk i vissa gudaktighetsöfningar, med hvilka han ej förut befattat sig. Kan han icke få göra bruk af detta medel för att uppnå sitt mål, och dock vara en i allo rättskaffens man?"

Herr *Penningkär:* "Jag ser till bottnen af eder fråga och vill med dessa herrars benägna tillåtelse försöka att åstadkomma ett svar. För att nu först hålla mig till er fråga, så vidt den angår en lärare, så antag, att en sådan, en aktningsvärd man, som sitter med ett mycket litet pastorat, får utsigt att erhålla ett mycket fetare och förmånligare, dock endast så framt han mera vinnlägger sig om ordet, predikar oftare och mera nitiskt,

samt, alldenstund församlingens smak så fordrar, ändrar några af sina grundsatser. Då ser jag för min del intet skäl hvarför ej en lärare (förutsatt att han får en kallelse), kan göra detta och ännu mycket mer, och icke desto mindre vara en hederlig man. Och hvarför? Jo:

För det första är hans åstundan att få ett större pastorat loflig (detta kan ej bestridas), alldenstund Försynen ställt det i hans väg. Alltså må han gerna söka vinna det, om han kan, utan att göra sig samvete deröfver.

För det andra gör hans åstundan efter nämda pastorat honom mera flitig i Ordets studium, mer nitisk i sin predikan o. s. v.; den gör honom derför till en bättre menniska, på samma gång den eggar honom att bättre ockra med sina pund, hvilket ju allt öfverensstämmer med Guds vilja.

För det tredje, hvad det angår, att han rättar sig efter församlingens smak genom att till dess tjenst afstå från några af sina grundsatser, så bevisar detta: 1) att han är af ett sjelfförsakande sinnelag; 2) att han har gåfvan att genom ett ljufligt sätt att vara vinna menniskors kärlek; och 3) att han af dessa skäl är så mycket mera passande för det presterliga kallet.

För det fjerde sluter jag af allt detta, att en lärare, som utbyter en mindre lägenhet mot en större, ej derför bör anses för girig; fast mer bör han, alldenstund han både förkofrat sig i flit och uppodlat sina gåfvor, högaktas såsom en man, hvilken lägger sig vinning om sitt kall och begagnar ett honom erbjudet tillfälle att göra godt.

Jag vill nu öfvergå till andra delen af er fråga, eller den som angick en handtverkare. Antag, att en sådan befinner sig i mycket torftiga omständigheter, men att han genom att blifva gudlig kunde mycket förbättra sin ställning, måhända få en rik hustru eller draga flera och långt bättre kunder till sin bod. Då ser jag för min del

intet skäl, hvarför ej han med full rätt skulle kunna tillgripa denna utväg för att komma på grön qvist. Och hvarför?

För det första är det en dygd att blifva gudlig, man må blifva det genom hvad medel som helst.

För det andra är det ej heller olofligt att skaffa sig en rik hustru eller flera kunder till sin bod.

För det tredje bekommer en man, som vinner dessa förmåner genom att blifva gudlig, det, som är godt af dem, som äro goda, genom att sjelf blifva god; här hafva vi nu en god hustru och goda kunder och en god vinst, och allt detta bekommet derigenom, att man blifvit gudlig, hvilket ock är en god sak. Alltså är det en god och nyttig sträfvan att söka erhålla allt detta genom att blifva gudlig."

Detta herr *Penningkärs* svar på *Biafsigts* fråga vann stort bifall hos dem alla, hvarför man kom öfverens, att det i allmänhet vore högst helsosamt och fördelaktigt att på så sätt se sig till godo. Och alldenstund, såsom de menade, ingen kunde säga något häremot, och *Kristen* och *Hoppfull* ännu voro inom hörhåll, så beslöto de enhälligt att, så snart de kunde upphinna dem, gå löst på dem med samma fråga, och det så mycket hellre, som de två männen förut motsagt *Biafsigt*. Alltså ropade de efter dem, hvarpå våra två pilgrimer stannade för att invänta dem; men under det de närmade sig, kommo de öfverens, att icke *Biafsigt*, utan gamle herr *Verldslikställig* skulle framställa frågan, emedan, såsom de hoppades, de två männernas svar till den sednare ej skulle ha qvar något af den häftighet, som kort förut vid deras skilsmessa uppstått mellan dem och *Biafsigt*.

Sedan man nu sammanträffat och å ömse sidor höfligt helsat hvarandra, framställde herr *Verldslikställig* sin fråga till *Kristen* och hans kamrat, uppmanande dem att besvara den, om de kunde.

Då sade *Kristen:* "Till och med ett spädt barn i kristendomen skulle kunna besvara tio tusen sådana frågor. Ty om det icke är tillåtet att följa Kristus för bröds skull, såsom det ju visserligen icke är (Joh. 6: 26), huru mycket vederstyggligare är det då icke att göra honom och kristendomen till ett trappsteg för att vinna och njuta af verlden! Ej heller finna vi några andra, som hylla denna mening, än hedningar, skrymtare, onda andar och trollkarlar.

1. Då hedningarne *Hemor* och *Sikem* fått begär till Jakobs dotter och boskap och sågo, att det icke fanns någon annan utväg för att komma åt dem än att låta omskära sig, så sade de till sina medborgare: *"Om vi omskära allt det, som mankön är ibland oss, såsom de omskurne äro, så skall deras boskap och egodelar och allt, det de hafva, blifva vårt."* Det var deras dotter och boskap, som de sökte komma åt, och de begagnade deras gudsdyrkan blott såsom en stege för att vinna sitt ändamål. Läs hela händelsen i 1 Mos. 34: 20–23.

2. De skrymtaktiga fariseerna hyllade äfven samma slags religion. *Ty de föreburo långa böner*, men att *uppäta enkors hus* var deras afsigt; hvarför ock deras straff blef en desto svårare dom af Gud.

3. Judas, som var "en djefvul," hade äfven samma slags gudsfruktan; ty han var gudlig för pungens skull, på det han måtte komma åt hvad som lades deruti. Men han gick förlorad och blef förkastad samt erhöll namnet *Förtappelsens son.*

4. Trollkarlen *Simon* hyllade äfven samma religion, ty han ville hafva den helige Ande för att förtjena penningar dermed, och hans dom från Petri mun blef ock derefter. (Ap. 8: 19—22.)

Slutligen kan jag ej annat än tro, att den, som tager på sig religionen för verldens skull, han kommer ock att för verldens skull kasta af sig densamma. Ty lika visst som Judas åsyftade verlden, då han blef gudfruktig,

lika visst sålde han ock för samma verlds skull sin gudsfruktan och sin Herre. Att derför med ja besvara denna fråga, såsom jag märker att I hafven gjort, och antaga ett sådant svar som giltigt, det är både hedniskt, skrymtaktigt och djefvulskt; hvarför ock eder lön skall blifva efter edra gerningar."

Då stodo de fyra männen och stirrade på hvarandra, men ingen af dem hade ett ord att svara *Kristen*. Och som *Hoppfull* också gillade *Kristens* helsosamma svar, så uppstod en djup tystnad dem emellan. Slutligen drogo *Biafsigt* och *hans sällskap* sig tillbaka och höllo sig sedan efter, på det att *Kristen* och *Hoppfull* skulle få försprång framför dem. Då sade *Kristen* till sin följeslagare: "Om de der männen icke kunna bestå inför menniskors dom, huru skola de då bestå inför Guds dom? Och om de förstummas, när de hafva att göra med ett lerkäril, huru skall det då gå dem, när de skola brinna i lågorna af en förtärande eld?"

Så förlorade nu *Kristen* och *Hoppfull* dem ur sigte och gingo framåt, tills de kommo till en ljuflig slätt, benämd *Ro*, öfver hvilken de vandrade med mycken förnöjelse. Som den emellertid icke sträckte sig särdeles långt, hade de snart kommit till slutet deraf. På andra sidan om denna slätt låg en kulle benämd *Vinning* och i denna kulle en *Silfvergrufva;* och hade några pilgrimer, som förut färdats den vägen, vikit af för att beskåda denna grufva, emedan det finnes ganska få af det slaget. Men som de gått för nära kanten på schaktet, och marken der var bedräglig, hade denna gifvit vika under deras fötter, och somliga förlorat lifvet, andra åter blifvit så illa lemlästade, att de till döddagar förblefvo krymplingar.

Sedan såg jag i min dröm, att ett litet stycke från vägen midtemot silfvergrufvan stod *Demas* (en herre med ett mycket städadt utseende) och ropade till de förbigående att komma och se. Denne man sade nu till

Kristen och hans kamrat: "Hålla, viken utaf hitåt, så skall jag visa eder något."

Kristen: "Kan något vara så märkvärdigt, att det lönar mödan att för dess skull vika af vägen?"

Demas: "Ja, här är en silfvergrufva, i hvilken några gräfva efter en skatt; om I viljen komma med, så skolen I med ringa möda kunna vinna stor rikedom."

Hoppfull: "Låt oss gå och se."

Kristen: "Jag går icke dit; ty jag har förr än nu hört talas om detta ställe, samt huru många som der hafva omkommit; dessutom är den der skatten en snara för dem, som söka efter densamma; ty den är dem ett hinder på deras vandring till Sion."

Då ropade *Kristen* till *Demas,* sägande: "Är icke det der stället farligt? Och har det icke varit många till hinder på deras vandring?"

"Åh nej," svarade *Demas,* "det är icke alls farligt utom för sådana, som ej veta att akta sig;" men rodnade dock, under det han så talade.

Då sade *Kristen* till *Hoppfull:* "Låt oss ej gå ett enda steg af vägen, utan stadigt fortsätta vår kosa."

Hoppfull: "Jag vill slå vad, att om *Biafsigt* kommer hit och samma uppmaning ställes till honom som till oss, så viker han genast utaf för att se."

Kristen: "Utan tvifvel; ty hans grundsatser gå åt det hållet; ja, jag vill hålla hundra mot ett att han der finner sin död."

Då ropade *Demas* ånyo: "Men viljen I icke komma hit öfver och se?"

Då tog *Kristen* bladet från munnen och sade: "*Demas,* du är en fiende till Herrens rätta vägar och har redan för ditt eget affall fått din dom af en bland konungens domare. (2 Tim. 4: 10.) Hvarför söker du då att bringa oss i samma fördömelse? Dessutom, ifall vi det minsta vika af vägen, så kommer det utan tvifvel till vår Herres, Konungens, vetskap, och då måste vi stå

med skam, der vi annars kunnat med frimodighet komma inför hans ansigte."

Demas ropade ännu en gång, att han tillhörde samma brödraskap som de och sjelf skulle följa med dem på deras väg, om de blott ville vänta litet.

Då sade *Kristen:* "Hvad är ditt namn? Är det icke just detsamma, hvarmed jag nyss tilltalade dig?"

Demas: "Jo, mitt namn är *Demas.* Jag är en Abrahams son."

Kristen: "Jag känner dig nog. *Gehasi* var din farfars fader (2 Kon. 5: 20), och *Judas* din fader (Mat. 26: 14, 15); och du har trädt i deras fotspår; du umgås endast med djefvulska konster. Din fader blef hängd som förrädare (Kr. 27: 1—6), och du förtjenar sjelf ingen bättre lön. Var viss på, att när vi komma till Konungen, så skola vi underrätta honom om ditt beteende."

Derpå fortsatte de sin väg.

Under tiden hade *Biafsigt* och hans kamrater åter kommit i sigte; och vid första vink veko de af till *Demas.* Antingen de nu föllo ned i grufvan, då de tittade öfver brädden, eller de gingo ned deri för att gräfva, eller de blefvo qväfda på bottnen af de dunster, som vanligen uppstiga derur, det vet jag icke med visshet; men så mycket är jag säker på att de aldrig mer syntes till på vägen till Sion. Då sjöng *Kristen:*

"*Biafsigt* och *Silfver-Demas* båda
Äro ense och i samma våda
Störta de för verldens vinst sin själ.
Demas lockar, strax den andre löper
Och en del i falska grufvan köper,
Stannar der och mister evigt väl."

Nu såg jag, att på andra sidan om denna slätt våra pilgrimer kommo till ett ställe, der man tätt intill landsvägen hade upprest en gammal minnesvård, hvilken

genom sitt sällsamma utseende gjorde dem båda mycket bestörta, ty det föreföll dem, som om det varit en qvinna förvandlad till en stod. Här stodo de nu och skådade och skådade, men visste en god stund icke, hvad de skulle tänka derom. Slutligen blef *Hoppfull* varse några ord med ovanliga bokstäfver, som voro skrifna öfver stodens hufvud; men som han var olärd, ropade han på *Kristen* (ty han var en studerad man) och bad honom försöka, om han kunde utleta meningen. *Kristen* gick alltså närmare, och sedan han en stund stafvat på inskriften, befanns den vara: *Kommen ihåg Lots hustru.* (1 Mos. 19: 26.) Sedan han nu läst dessa orden för sin kamrat, föll det båda in, att det måste vara den saltstod, hvartill Lots hustru blef förvandlad till straff derför, att hon med åtrå i hjertat såg sig om efter *Sodom,* under det hon flydde derifrån för att rädda sitt lif. Och gaf dem denna plötsliga och häpnadsväckande syn anledning till följande samtal.

Kristen: "Ack, min broder, detta är en syn i rättan tid; den kom just lägligt för oss efter den inbjudning, *Demas* nyss gifvit oss att komma öfver för att bese kullen *Vinning.* Och hade vi vikit af vägen, såsom han uppmanade oss, och du, min broder, var hågad att göra, så är det mycket sannolikt, att vi gjort oss sjelfva till en dylik varnagel som denna qvinna för dem, som framdeles skola färdas här fram."

Hoppfull: "Det gör mig ledsen att jag var så dåraktig, och jag kan ej annat än undra, att jag ej nu är i samma fördömelse som *Lots* hustru; ty hvad är det för skilnad emellan hennes synd och min? Hon såg sig tillbaka, och jag hade lust att gå och se; må derför nåden blifva prisad, på samma gång jag måste skämmas, att en sådan tanke någonsin kunde få insteg i mitt hjerta."

Kristen: "Låtom oss till framtida gagn akta på hvad vi här sett: denna qvinna undgick *en* straffdom.

ty hon förgicks icke med Sodom; och dock drabbades hon af en *annan:* hon blef, som vi se, förvandlad till en saltstod."

Hoppfull: "Sannt, och hon kan tjena oss både till en varning och till ett tecken eller exempel; till en varning, att vi böra undvika hennes synd, och till ett tecken eller exempel på den dom, som skall öfvergå alla, som ej låta hejda sig af denna varning. På samma sätt blefvo äfven *Korah, Dathan* och *Abiram* jemte de 250 män, som omkommo i deras synd, ett tecken eller en varnagel för andra. (4 Mos. 26: 9, 10.) Men hvad som allra mest förundrar mig är, att *Demas* och hans gelikar kunna stå så lugna der borta och leta efter samma skatt, för hvars skull denna qvinna blef förvandlad till en saltstod; och dock gjorde hon ej mer, än såg sig tillbaka efter densamma; ty vi läsa icke, att hon tog ett enda steg af vägen; och är detta så mycket underligare, som hon genom den straffdom, som drabbade henne, blifvit en varnagel, som kan ses från det ställe, der de befinna sig; ty de kunna icke undgå att se hennes bild, om de blott lyfta upp ögonen."

Kristen: "Ja, det är verkligen att undra på och bevisar, att deras hjertan blifvit förhärdade i sin synd; jag vet ej heller, hvarvid jag bättre kan likna dem än vid fräcka spetsbofvar, som plundra andras fickor under domarens ögon eller stjäla börsar under galgen. Det säges om Sodoms innevånare, att de *syndade svårligen,* emedan de syndade *inför Herren,* d. v. s. inför hans ögon och oaktadt de välgerningar, han slösat på dem; ty den ängden omkring Sodom *var såsom en Herrens lustgård.* (1 Mos. 13: 10—13.) Detta upptände derför ännu mer Guds nitälskan och gjorde deras pina så het, som hans eld ifrån himmelen kunde göra den. Det är också lätt begripligt, att de, hvilka, såsom dessa menniskor, synda i Herrens åsyn, och det trots sådana var-

nande, för deras ögon alltid stående exempel, de måste hemfalla under de svåraste straffdomarna."

Hoppfull: "Häruti har du utan tvifvel rätt. Men hvilken nåd det är, att icke du, och framför allt icke jag blifvit en sådan varnagel! Så mycket större anledning hafva vi att tacka Gud, att vandra i hans fruktan och alltid ihågkomma Lots hustru."

Derpå såg jag, huru de gingo vidare, tills de kommo till en ljuflig flod, som konung *David* kallade *Guds källa*, men *Johannes* en *klar flod med lifvets vatten* (Ps. 65: 10; Upp. 22; Hes. 47); och gick deras väg tätt utmed stranden. Här vandrade nu *Kristen* och hans följeslagare med stor förnöjelse. De drucko äfven af flodens vatten, hvilket var behagligt och upplifvande för deras uttröttade lifsandar. Dessutom stodo på flodens båda stränder grönskande träd, som buro allehanda frukter, och hvilkas löf kunde användas till läkemedel; och åto de både trädens frukter för att förnöja sig dermed och deras löf för att förekomma äckel och olust, samt andra sjukdomar, för hvilka vandringsmän, hvilkas blod blifvit upphettadt af långa resor, äro utsatta. På ömse sidor om floden låg äfven en äng, som var smyckad med underbart sköna liljor och höll sig grön hela året om. Och på denna äng lade de sig ned att sofva; ty här kunde de *tryggeligen hvila*. (Ps. 23: 2; Es. 14: 30.) Då de vaknade, plockade de ånyo af trädens frukter och drucko af flodens vatten, och lade sig sedan åter ned för att sofva. Och så framlefde de flera dagar och nätter. Då sjöngo de:

"Hur ljufligt floden svallar
Och vandringsmannen kallar
Till svalka, tröst och ro!
På ängen vid dess sida,
Der klara liljor sprida
Sin vällukt, vi en stund fått bo.

Se dessa stränder gröna,
Se dessa frukter sköna,
Som vi till hugnad fått!
Här är oss godt att vara!
Må hela verlden fara,
Den stund vi njuta detta blott!"

Då de nu fingo lust att fortsätta sin färd (ty de voro ännu icke vid dess mål), åto och drucko de ännu en gång och begåfvo sig sedan på väg.

Nu såg jag i min dröm, att innan de färdats långt, deras väg och floden för någon tid skildes åt, hvilket icke litet bedröfvade dem. Likväl vågade de icke vika af vägen, ehuru denna, alltsedan den lemnat flodstranden, var ojemn och skroflig, och deras fötter ömmade efter den långa vandringen. Så blefvo då våra pilgrimer *ledsna vid vägen* (4 Mos. 21: 4) och önskade, under det de vandrade framåt, att de skulle träffa på en bättre sådan. Nu låg det ett litet stycke framför dem, på venster hand om vägen, en äng, till hvilken man kom öfver medelst en stätta, och kallades den ängen för *Bivägens äng*. Då sade *Kristen* till sin kamrat: "Ifall denna äng ligger längs efter vår väg, så kunna vi ju gå öfver dit." Derpå gick han till stättan för att se efter, huru det förhöll sig, och si, på andra sidan om gärdesgården följde en gångstig utmed ängen. "Det är just hvad jag önskade," sade *Kristen;* "här är det lättast att vandra; kom, käre *Hoppfull,* och låt oss gå öfver stättan."

Hoppfull: "Men tänk, om denna stig skulle leda oss från vägen?"

"Det är ej sannolikt," sade *Kristen;* "se, den löper ju tätt utmed vägkanten." Alltså lät *Hoppfull* öfvertala sig af sin kamrat och gick efter honom öfver stättan. Då de nu kommit in på gångstigen, funno de den mycket angenäm för fötterna; dessutom blefvo de varse en man (och var hans namn *Fåfäng förtröstan*), som vandrade framför dem på samma stig som de, och då de ropade

efter honom och frågade, hvart vägen ledde, så svarade han: "Till den himmelska porten."

"Ser du," sade *Kristen*, "sade jag icke det? Nu kan du vara viss på, att vi gå rätt." Alltså följde de efter mannen, och han gick före dem. Men si, då natten inbröt, och det blef mörkt, då förlorade de, som voro efter, honom, som gick före, ur sigte.

Som nu mannen, som gick före dem (*Fåfäng förtröstan* var hans namn), ej kunde se, hvar han satte sina fötter, så föll han i en djup grop, som den traktens furste låtit gräfva der enkom för att fånga öfvermodiga dårar, och blef i fallet krossad i stycken. (Es. 9: 16.)

Då nu *Kristen* och hans kamrat hörde honom falla, ropade de till honom för att få veta hvad som var å färde; men intet svar hördes, utan endast ett ängsligt suckande. Då sade *Hoppfull:* "Hvar äro vi nu?" Men *Kristen* teg, emedan han började frukta, att han fört sin kamrat från rätta vägen. Derjemte begynte det att regna, samt förfärligt åska och blixtra, och vattnet steg hastigt.

Då suckade *Hoppfull* inom sig, sägande: "O att jag hade förblifvit på rätta vägen!"

Kristen: "Hvem kunde ha trott, att denna stig skulle leda oss vilse?"

Hoppfull: "Jag fruktade det i början och gaf dig derför en lätt varning. Jag skulle talat renare språk, om icke du varit äldre än jag."

Kristen: "Käre broder, blif icke ond, det gör mig ledsen, att jag fört dig från vägen och bragt dig i en så öfverhängande fara; jag beder dig, min broder, förlåt mig; jag gjorde det icke i ond mening."

Hoppfull: "Var vid god tröst, min broder, ty jag förlåter dig; jag tror också, att detta skall lända till vårt bästa."

Kristen: "Jag är glad att jag har med mig en barmhertig broder; men vi få icke stå så här; låt oss försöka att gå tillbaka."

Hoppfull: "Ja, men låt mig, käre broder, gå förut."

Kristen: "Nej, om du tillåter, så vill jag gå förut, på det att, om någon fara är å färde, jag må vara den förste, som råkar ut derför, eftersom det är min skull, att vi båda kommit på oriktig väg."

Hoppfull: "Nej, du får icke gå förut, ty i det upprörda tillstånd, hvari din själ nu befinner sig, kunde du åter lätt taga miste om vägen."

I det samma hörde de en röst, som till deras uppmuntran sade: "*Styren edert hjerta in på den rätta vägen, der I uppå vandrat hafven; vänden om igen.* (Jer. 31: 21.) Men nu hade vattnet stigit så högt, att det var ganska vådligt att gå tillbaka. (Då tänkte jag, huru mycket lättare det är att vika af vägen, då vi äro på densamma, än att åter komma på vägen, då vi förirrat oss derifrån.) Likväl vågade de försöket och vände om; men det var så mörkt, och vägarne så öfversvämmade, att de under återvägen nio eller tio gånger voro i fara att drunkna.

Ej heller kunde de, oaktadt alla ansträngningar, den aftonen hinna tillbaka till stättan; hvarför de slutligen kröpo under ett litet skjul, som de träffade på, och sutto der, tills det dagades; men som de voro alldeles uttröttade, så somnade de snart in. Nu fanns det icke långt från det ställe, der de lågo, ett slott, kalladt *Tviflans slott,* hvars egare var *Jätten Förtviflan;* och var det på hans mark, som våra pilgrimer nu sofvo. Då derför jätten tidigt följande morgon vandrade omkring på sina egor, träffade han på *Kristen* och *Hoppfull,* der de lågo insomnade på hans område. Då befallde han dem med barsk och vredgad stämma att vakna upp, samt frågade dem, hvarifrån de kommo, och hvad de gjorde på hans egor. De sade honom, att de voro pilgrimer, som gått

vilse. Då utbrast *Jätten:* "I hafven denna natt förgripit eder mot mig, emedan I trampat ned och legat på mina egor; derför måsten I följa med mig." De voro alltså tvungna att gå med honom, emedan han var starkare än de. De hade ej heller mycket att invända, ty de visste med sig, att de felat. Jätten dref dem derför framför sig och inspärrade dem i sitt slott i en mörk, smutsig och för deras sinnen mycket motbjudande fängelsehåla. (Ps. 88.) Här fingo de då ligga från onsdagsmorgonen till lördagsaftonen utan en bit bröd, eller en droppe vatten, utan ljus och utan någon, som frågade efter dem. De befunno sig derför i ett jämmerligt tillstånd, *fjerran från sina vänner och närmaste. Kristen* hade dock dubbel sorg, emedan det var i följd af hans ovisa förhastande, som de råkat i detta trångmål.

Nu hade *Jätten Förtviflan* en hustru, som hette *Misstro;* då han derför gått till sängs, sade han henne, hvad han hade gjort, nämligen att han hade tagit ett par fångar och kastat dem i sin fängelsehåla, derför att de förgripit sig på hans egor. Sedan frågade han henne, hvad han vidare borde göra med dem. Då frågade hon honom, hvad de voro, hvarifrån de kommo, och hvart de ämnade sig. Sedan han nu besvarat hennes frågor, rådde hon honom att nästa morgon, då han stigit upp, piska upp sina fångar utan barmhertighet. Så snart han derför kommit upp, skaffar han sig en väldig knölpåk af suräppleträ och går ned i fängelset. Inkommen dit, börjar han först att öfverösa de arma männen med oqvädinsord, som om de varit hundar, ehuru de icke sagt ett enda ondt ord till honom; sedan rusar han på dem och slår dem så förfärligt, att de ej förmådde hjelpa sig sjelfva, eller ens vända sig på golfvet. Efter förrättadt ärende aflägsnar han sig och lemnar dem qvar för att tillsammans sörja öfver sin nöd och trösta hvarandra, så godt de kunde. Hela den dagen tillbragte de alltså under suckan och bittra jämmerrop. Följande natt talade

Misstro åter med sin man om fångarne, och då hon hörde, att de ännu lefde, tillstyrkte hon, att han skulle gifva dem det rådet att sjelfva förkorta sitt lif. När morgonen kom, går han alltså in till dem med samma bistra uppsyn som förut; och då han märkte, att de hade mycken värk efter de slag, han dagen förut tilldelat dem, sade han till dem: "Som I efter all sannolikhet aldrig kommen ut härifrån, så är det ert enda råd att genast göra slut på ert lif, vare sig med knif, rep eller gift; ty hvarför skullen I längre vilja lefva, då ert lif är förenadt med så mycken vedermöda?" När de nu bådo honom att släppa dem, betraktade han dem med vredgade blickar, rusade på dem och skulle utan tvifvel sjelf gjort slut på deras lif, om han icke fått ett af sina anfall (ty i soligt väder hade han ibland anfall af slag) och för någon tid förlorat bruket af sin hand. Derför gick han sin väg, lemnande dem såsom förra gången åt deras betraktelser. Då öfverlade pilgrimerna med hvarandra, om de borde följa hans råd eller icke. Och började de sålunda sitt samtal.

Kristen: "Broder, hvad skola vi göra? Det är ett eländigt lif, vi nu framsläpa. För min del vet jag icke, hvilketdera är värst, att lefva så här, eller att dö för sin egen hand. *Min själ önskar sig vara hängd, och mina ben döden* (Job 7: 15), och grafven förefaller mig drägligare än detta fängelse. Skola vi följa jättens råd?"

Hoppfull: "Vår närvarande belägenhet är i sanning förfärlig, och döden skulle vara mig långt mera välkommen än att ständigt nödgas så lefva. Men låtom oss betänka, att Konungen i det land, dit vi äro på väg, har sagt: *Du skall icke dräpa.* Om vi alltså icke få döda en annan menniska, äro vi ännu mer förbjudna att enligt jättens råd förkorta vårt eget lif. Dessutom, den, som dräper en annan, kan blott förderfva hans kropp; men att döda sig sjelf, det är att på en gång förderfva både själ och kropp. Vidare talar du, min

broder, om ro i grafven; men har du förgätit helvetet, dit helt visst alla mördare fara? Ty *ingen mandråpare hafver evinnerligt lif blifvande i sig.* Låtom oss ock betänka, att *Jätten Förtviflan* ej har all makt i sin hand; efter hvad jag hört, ha andra före oss blifvit fångade af honom, och ha dock sluppit ur hans våld. Hvem vet, om icke den Gud, som skapat verlden, kan så laga, att *Jätten Förtviflan* dör, eller någon gång glömmer att låsa igen om oss? Eller ock kan det ju hända, att jätten snart i vår närvaro får ett af sina anfall och förlorar sina lemmars bruk. Och om det skulle inträffa en gång till, så är jag för min del fast beslutad att taga mod till mig och våga det yttersta för att undkomma honom. Jag var en dåre, som ej försökte göra det förra gången. Låtom oss, käre broder, i alla händelser vara tåliga och ännu en tid härda ut; den stund kan komma, då vi blifva lyckligt förlossade härifrån. Men låtom oss icke vara våra egna mördare."

Med dessa ord lugnade *Hoppfull* för tillfället sin broders sinne; och så sutto de den dagen stilla tillsammans i mörkret och i sitt sorgliga och jämmerfulla tillstånd.

Nåväl, emot aftonen går *Jätten* ånyo ned i fängelset för att se, om fångarne följt hans råd; men då han kom dit, fann han dem ännu vid lif; men ej heller mer än vid lif, ty dels af brist på bröd och vatten, dels till följd af de sår, de fått, då han slog dem, kunde de nu föga mer än andas. Men som jag sagt, han fann dem dock vid lif; detta försatte honom i förskräckligt raseri, och han sade, att efter de icke lydt hans råd, skulle det nu gå dem värre, än om de aldrig blifvit födda.

Dessa ord uppfyllde dem med bäfvan, och jag tror nästan, att *Kristen* svimmade utaf; men då han kommit sig litet igen, förnyade de sitt samtal angående *Jättens* råd, huruvida de borde följa det eller ej. Nu tycktes

Kristen åter vara böjd derför, men *Hoppfull* svarade honom för andra gången sålunda.

Hoppfull: "Min broder, kommer du icke ihåg, huru tapper du förut varit? Hvarken *Apollyon* eller något, som du i *Dödsskuggans dal* såg, eller hörde, eller kände, kunde nedslå ditt mod. Tänk, hvilka mödor, hvilka förskräckelser, hvilka fasor du der redan genomgått! Och nu är du alldeles tillintetgjord af fruktan! Du ser, att jag, som af naturen är mycket svagare än du, måste ligga i samma fängelse som du; vidare har *Jätten* sargat mig lika så väl som dig, samt undanhållit äfven mig bröd och vatten; och jag lider lika mycket som du öfver ljusets förlust. Men låtom oss ännu en liten tid hafva tålamod. Kom ihåg, huru manligt du betedde dig på *Fåfänglighetens marknad,* utan att frukta hvarken bojorna eller buren, ja icke ens blodig död. Låtom oss derför (för att åtminstone undvika den skam, som det ej anstår en kristen att ådraga sig) med tålamod bära vårt öde, så godt vi kunna."

När det åter blifvit natt, och *Jätten* och hans hustru gått till sängs, frågade hon sin man, huru det stod till med fångarne, och om de hade följt hans råd, hvarpå han svarade: "Nej, de äro hårdnackade skälmar, som hellre vilja fördraga alla lidanden än göra utaf med sig sjelfva." Då sade hon: "För dem i morgon ut på borggården, visa dem de menniskors ben och hufvudskallar, som du redan aflifvat, och försäkra dem, att du, innan en vecka förflutit, också skall slita dem i stycken, såsom du gjort med deras gelikar före dem."

Då det nu blef morgon, går *Jätten,* såsom hans hustru uppmanat honom, ånyo till fångarne, för dem ut på borggården och visar dem de sorgliga qvarlefvor, som der lågo kringströdda. "Dessa," sade han, "voro en gång pilgrimer, liksom I, och förgrepo sig liksom I på mina egor; hvarför jag ock slet dem i stycken, då det behagade mig, och så skall jag också inom tio dagar

göra med eder. Och packen eder nu ned i er kula igen." Och så dref han dem med hugg och slag dit tillbaka. Hela lördagen lågo de nu i det mest jämmerliga tillstånd, såsom förut. Men när natten åter inbröt, och fru *Misstro* och hennes man *Jätten* voro i säng, begynte de ånyo samtala om fångarna, då den gamle *Jätten* uttryckte sin förundran, att han hvarken genom sina slag eller sina råd kunnat bringa dem om lifvet. Härtill svarade hans hustru: "Jag fruktar, att de lefva i hoppet, att någon skall komma och undsätta dem; eller ock att de hafva hos sig några dyrkar, med hvilkas tillhjelp de hoppas kunna undkomma." "Säger du det? min kära," svarade *Jätten*, "då skall jag i morgon hålla visitation med dem."

Nåväl, på lördagsnatten omkring kl. tolf började fångarne att bedja och höllo ut dermed nästan intill dagningen.

En liten stund, förrän det blef dag, utbrast den gode *Kristen*, likt en som vore halft förryckt, i följande häftiga ord: "Hvilken dåre jag är, som ligger så här i detta stinkande fängelse, då jag likaväl kunde gå fri! Jag har ju i barmen en nyckel, som heter *Löfte*, och som jag är öfvertygad kan öppna hvartenda lås i *Tviflans slott*." Då sade *Hoppfull*: "Det är glada nyheter, käre broder, tag fram den ur barmen och försök."

Då drog *Kristen* fram nyckeln ur barmen och började försöka den på dörren till deras fängelsehåla, och så snart han vred om nyckeln, så sprang rigeln tillbaka, dörren flög helt lätt upp, och *Kristen* och *Hoppfull* kommo båda ut. Derpå gingo de fram till den yttre dörren, som leder till borggården, och öppnade med sin nyckel äfven densamma. Sedan gick han till jernporten, som äfven måste öppnas; men det låset gick mycket tungt; emellertid öppnades också det af hans nyckel. Derpå stötte de upp porten för att skyndsamt fly undan; men i detsamma porten flög upp, gnisslade den så starkt

att det väckte *Jätten Förtviflan*, som hastigt störtade upp för att förfölja sina fångar; men i detsamma nekade hans lemmar honom sin tjenst (ty han fick just då ett af sina vanliga anfall), så att det var honom alldeles omöjligt att springa efter dem. Så gingo de vidare, tills de kommo till Konungens landsväg, der de voro trygga för *Jättens* angrepp, emedan de här voro utom hans område.

Då de nu kommit öfver stättan, började de öfverlägga sinsemellan, hvad de borde göra för att hindra andra, som skulle komma efter dem, från att falla i *Jätten Förtviflans* våld. Slutligen beslöto de att der uppresa en pelare och att på densamma inrista följande ord: "Öfver denna stätta går vägen till *Tviflans slott*, hvilket bebos af *Jätten Förtviflan*, som föraktar det himmelska landets Konung och söker att förgöra hans heliga pilgrimer." Och läste många, som kommo efter dem, denna inskrift och undkommo sålunda faran. Efter förrättadt ärende sjöngo de, som följer:

"Från vägen läto vi oss föra
Och fingo bittert smaka då,
Hur snart det kan en själ förstöra
Att på förbjudna vägar gå.
Och de, som följa, der vi gått,
Med omsorg akte de sig alla,
Att i den *Jättens* händer falla,
Som bor i *Tviflans* mörka slott.

Derpå fortsatte de sin vandring, tills de kommo till de *Ljufliga bergen*, hvilka tillhöra det bergets Herre, hvarom vi förut hafva talat. Så gingo de då upp på dessa berg för att bese de der anlagda parkerna, trädgårdarna, vingårdarna och springbrunnarne. Äfven fingo de efter behag äta af vingårdarnas frukt, samt dricka af och bada sig i springbrunnarnes vatten. Nu fanns det högst uppe på dessa berg herdar, som vallade sina fårhjordar, och de stodo just då vid sidan af landsvägen.

Våra vandringsmän gingo alltså fram till dem och frågade, under det de (som trötta vandringsmän pläga, då de stå och tala med någon på vägen) stödde sig på sina stafvar: "Hvem tillhöra dessa ljufliga berg, samt de får, som beta på dem?"

Herdarne: "Dessa berg äro *Immanuels land,* och kan man härifrån se hans stad; dessa får äro också hans, och han har för dem *utgifvit sitt lif.*" (Joh. 10: 11.)

Kristen: "Är detta vägen till den himmelska staden?"

Herdarne: "Ja, detta är just rätta vägen."

Kristen: "Hur långt är det dit?"

Herdarne: "För långt för alla andra, än dem som verkligen skola komma dit."

Kristen: "Är vägen säker eller farlig?"

Herdarne: "Den är säker för *de rättfärdiga, som vandra deruppå, men öfverträdarna falla deruppå.*" (Os. 14: 10.)

Kristen: "Kunna pilgrimer, som äro trötta och försmäktande af vägen, här få någon vederqvickelse?"

Herdarne: "Dessa bergs Herre har ålagt oss att icke *förgäta att herbergera främlingar* (Ebr. 13: 2); derför står allt det goda, som här finnes, till er tjenst."

Äfven såg jag i min dröm, att då herdarne förnummo, att de voro vägfarande män, gjorde de dem åtskilliga frågor (hvilka de besvarade på samma sätt som ofta förut), såsom: "Hvarifrån ären I? Huru kommen I in på denna vägen?" Och: "Genom hvad medel hafven I så länge kunnat framhärda derpå? Ty endast få af dem, som begynna att vandra hitåt, visa sina ansigten på dessa berg." Men då herdarne hörde deras svar och funno dem tillfredsställande, sågo de mycket kärleksfullt på dem och sade: "Välkomna till de *Ljufliga bergen.*"

Derpå togo herdarne, hvilkas namn voro *Kunskap, Erfarenhet, Vaksam* och *Uppriktig,* dem vid handen, förde dem in i sina tält och undfägnade dem med hvad

de för tillfället hade till hands. Vidare sade de: "Vi skulle önska, att I villen stanna här någon tid, på det I mån bli bekanta med oss och framför allt vederqvicka eder med det goda, som dessa *Ljufliga berg* hafva att bjuda på." Då nu pilgrimerna svarade, att de gerna skulle stanna, så gingo alla till hvila för natten, ty det var ganska sent.

Sedan såg jag i min dröm, att bittida nästa morgon herdarne väckte upp *Kristen* och *Hoppfull* för att med dem företaga en spatserfärd på bergen. Alltså gingo de ut tillsammans och spatserade en stund, på alla sidor omgifna af härliga utsigter. Då sade herdarne till hvarandra: "Skola vi visa dessa pilgrimer några af ställets under?" Och när de öfverenskommit att så göra, förde de dem först på toppen af ett berg, benämdt *Villfarelse,* hvilket på den bortre sidan var mycket brant, och bådo dem se ned i djupet. Då nu *Kristen* och *Hoppfull* blickade ned, blefvo de på bottnen varse flera menniskor, som blifvit krossade af fallet från bergets spets. Då sade *Kristen:* "Hvad betyder detta?" Herdarne svarade: "Hafven I ej hört talas om dem, som genom att lyssna till *Hymeneus* och *Filetus* förirrade sig från sanningen angående de dödas uppståndelse?" (2 Tim. 2: 17, 18.) De svarade: "Jo." Då sade herdarne: "Det är just dem, som I sen ligga krossade i stycken vid foten af detta berg; och såsom I sen, så har ingen till denna dag fått begrafva dem, på det de må tjena till en varnagel för andra att icke klifva för högt eller komma för nära kanten af detta berg."

Derpå såg jag, huru herdarne förde dem upp på spetsen af ett annat berg, som kallas *Varning*, och bådo dem att skåda i fjerran; och då de gjorde så, blefvo de, såsom de tyckte, varse flera män, som vandrade fram och tillbaka ibland grafvar; och kunde de förstå, att dessa män voro blinda, emedan de stundom snafvade

mot grafvarne och icke kunde leta sig ut ifrån dem. Då sade *Kristen:* "Hvad betyder detta?"

Herdarne svarade då: "Sågen I icke ett litet stycke nedanför dessa berg en stätta, som ledde till en äng på venstra sidan om denna väg?" "Jo," svarade de. Då sade *herdarne:* "Från denna stätta går en gångstig som leder rakt till *Tviflans slott,* hvilket tillhör *Jätten Förtviflan,* och de der männen, som I sen bland grafvarne, vandrade också, såsom I gören, till Sion, ända tills de kommo till den nämda stättan. Och efter den rätta vägen var ojemn på det stället, så togo de sig före att vika af in på den der ängen, och der blefvo de gripna af *Jätten Förtviflan,* som inkastade dem i *Tviflans slott;* och sedan han en tid der hållit dem inspärrade i en fängelsehåla, så utstack han deras ögon och ledde ut dem till dessa grafvar, bland hvilka de sedan fått irra omkring tills denna dag, på det att den vises ord måtte gå i fullbordan: *En menniska som går ifrån klokhetens väg, hon skall blifva uti de dödas hop.*" (Ords. 21: 16.) Då sågo *Kristen* och *Hoppfull* på hvarandra, under det tårarne strömmade utför deras kinder, dock sade de ingenting till herdarne.

Sedan såg jag i min dröm, huru herdarne förde dem till ett annat ställe i en djup däld, der man såg en dörr i sidan af ett berg; denna dörr öppnade de och bådo pilgrimerna att se dit in. De gjorde så och märkte, att allt derinne var mycket mörkt och fullt af rök; äfven tyckte de, att de der hörde ett dånande gny såsom af eld och ett skrän såsom af menniskor, som pinas och plågas, samt att en svafvellukt kom emot dem. Då sade *Kristen:* "Hvad betyder detta?" *Herdarne* svarade: "Detta är en biväg till helvetet, nämligen den, på hvilken skrymtare gå dit, d. v. s. sådana, som med *Esau* sälja sin förstfödslorätt, som med *Judas* sälja sin Herre, som med *Alexander* försmäda evangelium, och med *Ananias* och hans hustru *Safira* ljuga och förställa sig."

Då sade *Hoppfull* till herdarne: "Jag märker, att alla dessa hade ett sken af att vara vandrare till Sion, såsom vi nu hafva, — är det icke så?"

Herdarne: "Jo, och de behöllo äfven detta sken ganska länge."

Hoppfull: "Huru långt kunde de väl hinna på sin vandring, då de likväl till slut blefvo så ömkeligen förkastade?"

Herdarne: "Somliga längre än till dessa berg, andra icke fullt så långt."

Då sade pilgrimerna till hvarandra: "Huru väl behöfva vi icke att anropa den Starke om styrka!"

Herdarne: "Ja, och att också använda den, då I undfått den."

Nu önskade pilgrimerna att färdas vidare, och herdarne hade ej heller någonting deremot. Alltså vandrade de tillsammans, tills de hunno till slutet af bergen. Då sade herdarne till hvarandra: "Låtom oss här visa pilgrimerna portarne till den himmelska staden, ifall de ega förmåga att se genom vårt synglas." Då nu pilgrimerna med begärlighet omfattade deras anbud, förde herdarne dem upp på spetsen af ett högt berg, som hette *Klarhet*, och lemnade dem synglaset för att se derigenom.

Då försökte de att se, men minnet af hvad herdarne sist visat dem kom deras händer att darra, så att de ej kunde se stadigt genom synglaset; likväl tyckte de sig skönja något, som liknade en port, äfvensom något af ställets härlighet. Derefter gingo de vidare, sjungande följande sång:

"Så Öfverherdens trogna herdar sköta
De får, för hvilka han utgaf sitt lif!
Med vislig kärlek vandrarne de möta
Och leda, ej med herskarton och kif.

O deras fötter, som oss godt predika,
Hur ljufliga på bergen äro de!

Guds hemligheter, djupa, varningsrika
Och tröstliga, dig dessa herdar ge."

Då de nu stodo i begrepp att begifva sig åstad, gaf en af herdarne dem en beskrifning öfver vägen. En annan bad dem taga sig till vara för *Smickraren.* Den tredje bad dem akta sig för att sofva på den *Förtrollade marken.* Och den fjerde önskade dem Guds beskydd på resan. Derpå vaknade jag ur min dröm.

Men jag somnade åter in och drömde ånyo och såg samma två pilgrimer gå utför bergen på landsvägen, som leder till staden. Ett litet stycke nedom dessa berg på venster hand ligger nu landet *Inbilskhet;* och leder en liten krokig gata derifrån till den väg, hvarpå våra vandrare gingo. Här mötte de en mycket glad och hurtig yngling, hvars namn var *Okunnig.* Då *Kristen* nu frågade honom, från hvad trakt han kom, och hvart han ämnade sig, svarade han: "Jag är född i landet, som ligger derborta, ett stycke till venster, och är stadd på väg till den himmelska staden."

Kristen: "Men huru tänker ni att komma in genom porten? Ty der torde det möta någon svårighet."

Okunnig: "Jo, på samma sätt som andra fromma menniskor."

Kristen: "Men hvad har ni att uppvisa vid porten, så att man öppnar den för er?"

Okunnig: "Jag vet min Herres vilja och har alltid fört en from vandel. Jag betalar hvar och en hvad jag är honom skyldig; jag beder, fastar, betalar tionde och gifver almosor, och jag har öfvergifvit mitt fädernesland för det landets skull, dit jag går."

Kristen: "Men ni gick icke in genom den trånga porten, som ligger vid början af denna väg; ni kom in på den genom den der krokiga gatan; derför fruktar jag, att huru väl ni än må tänka om er sjelf, så blir ni dock, när räkenskapsdagen kommer, anklagad som en tjuf och en röfvare i stället att få inträde i staden."

Okunnig: "Mina herrar, I ären fullkomligt främmande för mig; jag känner eder icke; låten eder nöja med att dyrka Gud efter edert lands sed, jag vill dyrka honom efter mitt lands. Jag hoppas, att allt skall gå väl; och hvad porten, som ni talar om, angår, så vet hela verlden, att den ligger mycket långt från vårt land; ja, jag kan icke tro, att någon menniska i hela vår trakt ens känner vägen dit; ej heller betyder det något, eftersom vi, som I sen, ha en vacker, grön och treflig gata, som från vårt land leder direkte in på vägen."

Då *Kristen* såg att den unge mannen var vis i sin egen inbillning, hviskade han till *Hoppfull: "Det är mera hopp om en dåre, än om honom"* (Ords. 26: 12), och tillade: *"Ändock den galne sjelf galen är i sina anslag, håller han likväl alla för galna.* (Pred. 10: 3.) Säg, skola vi tala vidare med honom, eller skola vi för närvarande gå ifrån honom, för att lemna honom rådrum att tänka på hvad han redan hört, och sedan åter invänta honom för att se, om vi småningom kunna vara honom till någon nytta?" Då sade *Hoppfull:*

"Gif *Okunnig* tid att besinna sitt tal
Och må han ej dröja att göra sitt val
Och lyda ditt råd, att han ej må befinnas
Så okunnig mer, hur målet skall vinnas.
Gud säger, att den, som förstånd han har gifvit,
Men brukar det ej, skall gå miste om lifvet."

Derefter tillade han: "Det synes mig icke rådligt att med ens säga honom allt; låtom oss derför, om du så tycker, gå förbi honom och så framdeles tala med honom, efter som han kan fördraga det."

Alltså gingo båda före, och *Okunnig* följde efter. När de nu fått litet försprång, kommo de in på en mycket mörk gata, der de mötte en man, hvilken sju onda andar bundit med sju starka rep och släpade tillbaka till dörren, som de sågo i bergväggen. Nu begynte den gode *Kristen* att skälfva, och detsamma gjorde äfven

hans följeslagare *Hoppfull*. Under det de onda andarne ledde bort mannen, kastade emellertid *Kristen* en blick på honom för att se, om han kände honom; och då tyckte han sig känna igen en viss *Återvändare*, som bodde i staden *Affall*. Dock kunde han icke fullkomligt se hans ansigte, ty han hängde hufvudet, liksom en tjuf, som blifvit ertappad å bar gerning. Men när han kommit förbi dem, vände *Hoppfull* sig om och fick se på hans rygg ett papper, hvarpå stod skrifvet: *En lösaktig bekännare och fördömelsevärd affälling*. Då sade *Kristen* till sin kamrat: "Nu erinrar jag mig något, som, efter hvad jag hört berättas, händt en from man i denna trakt. Denne man hette *Klentro*, men var dock en from man och bodde i staden *Uppriktig*. Händelsen var nu denna: Vid början af denna väg stöter der till en gata, som kommer från *Bredvägsporten* och kallas *Dödmansgatan* i följd af de många mord, som der pläga föröfvas. Här råkade nu *Klentro*, under det han, såsom vi, var stadd på vandring till Sion, att sätta sig ned och somna. Men just då hände sig, att tre fräcka bofvar, som hette *Feghet*, *Misströstan* och *Skyldig* och voro bröder, kommo utför den gatan från *Bredvägsporten;* och då de sågo hvar *Klentro* satt, så rusade de genast på honom. Nu hade den gode mannen just nyss vaknat och stod i begrepp att stiga upp för att fortsätta sin vandring, då de alla tre kommo fram till honom och befallde honom med hotande språk att stå stilla. Härvid blef *Klentro* så hvit i ansigtet som ett lärft och förlorade all kraft både att fäkta och att fly. Då sade *Feghet:* "Lemna ifrån dig din börs." Men då *Klentro* ej genast efterkom befallningen (ty han ville ej gerna förlora sina penningar), sprang *Misströstan* fram till honom, stack handen i hans ficka och drog ut en pung med silfver. Då ropade den arme mannen: "Tjufvar, tjufvar!" Men i detsamma gaf *Skyldig* honom med en stor klubba, som han hade i

handen, ett slag i hufvudet, hvilket sträckte honom raklång till marken. Så låg han då der och blödde, som skulle han blöda till döds, under det att tjufvarne hela tiden stodo bredvid och sågo på. Men då de hörde någon komma på vägen och fruktade, att det kunde vara en viss *Stor nåd*, som bor i staden *Fast tillförsigt*, så togo de slutligen till fötterna och lemnade den gode mannen att reda sig, bäst han kunde. Efter en stund kom dock *Klentro* till sig igen, reste sig upp och krälade framåt, så godt hans krafter det tilläto. Detta var nu *Klentros* historia."

Hoppfull: "Men togo tjufvarne ifrån honom allt hvad han egde?"

Kristen: "Nej, de hittade aldrig på gömstället, der han hade sina klenoder, så att dem fick han behålla. *) Men efter hvad man berättat mig, var den gode mannen mycket bedröfvad öfver sin förlust; ty tjufvarne hade tagit största delen af hans reda penningar. Hans klenoder kommo de emellertid icke åt; hvarjemte han också hade litet småmynt qvar, ehuru näppeligen så mycket, att det kunde räcka för honom till resans slut; ja, om jag ej är illa underrättad, så blef han tvungen att tigga under vägen för att uppehålla lifvet. Ty sina klenoder fick han icke sälja. Men hur han än tiggde, och huru han än bjöd till, så måste han dock större delen af den återstående resan, såsom ordspråket lyder, gå med hungrig mage."

Hoppfull: "Men är det icke ett under, att de ej togo ifrån honom hans betyg, i kraft hvaraf han skulle slippa in i den himmelska staden?"

---

*) Hör och märk! Sjelfva klenoderna: Kristi rättfärdighet och den helige Ande, sjelfva denna klena tro eller trons och kärlekens anda, samt barnaskapet och arfvet — dessa förlorade han icke, utan blott gåfvorna; trösten, frimodigheten och starkheten, lefvernet, dessa voro lösören — de bortröfvades; men — icke klenoderna, de voro för djupt gömda. (Luk. 22: 31, 32; 2 Tim. 1: 12—14; 1 Pet. 1: 5—9.)

C. O. Rosenius.

Kristen: "Jo, det är ett under; men de kunde ej få reda derpå, ehuru icke till följd af någon förtjenst å hans sida; ty han blef så förskräckt öfver deras plötsliga anfall, att han hade hvarken kraft eller förstånd att dölja något. Alltså hade han snarare Guds nådiga försyn, än sina bemödanden att tacka för, att tjufvarne gingo miste om denna hans skatt."

Hoppfull: "Men det måste ha varit en tröst för honom, att de icke röfvade från honom hans klenoder."

Kristen: "Det kunde varit honom en stor tröst, om han gjort rätt bruk af dem; men de, som berättade mig händelsen, sade, att han under hela återstoden af vägen hade blott ringa gagn af dem; så stor var hans ängslan öfver, att de tagit bort hans penningar. Ja, under en stor del af resan glömde han alldeles bort sina klenoder; och då de någon gång kommo honom i minnet, och han började trösta sig dermed, så vaknade genast tanken på hans förlust med förnyad kraft, tanken derpå uppslukade alla andra."

Hoppfull: "Ack, stackars man! Det måste hafva varit honom en stor sorg."

Kristen: "Sorg! Ja, i sanning en stor sorg! Tänk, huru det skulle hafva känts för oss, om vi blifvit så behandlade som han, om vi blifvit först plundrade och sedan sårade, och det på en främmande ort! Det är ett under att han ej dog af sorg, stackars själ. Jag har hört sägas, att han hela återstoden af resan uppfyllde luften med bittra jämmerrop; äfven berättade han för alla, som upphunno honom, eller som han upphann, huru och hvarest han blifvit plundrad; hvilka som föröfvat dådet, och hvad han förlorat; huru han blef sårad, och med hvilken möda han sluppit undan med lifvet."

Hoppfull: "Men det är ett under, att nöden icke tvang honom att sälja eller pantsätta några af sina klenoder, för att dermed hjelpa sig fram på vägen."

Kristen: "Du talar, som om du ännu icke krupit ur skalet. För hvad skulle han pantsätta dem? Eller till hvem skulle han sälja dem? I hela den trakten, der han blef plundrad, satte ingen något värde på hans klenoder; ej heller brydde han sig om den vederqvickelse, som der kunde beredas honom. Och dessutom, om hans klenoder saknats vid den himmelska stadens port, så skulle han, såsom han sjelf väl visste, gått miste om sin arfslott derstädes; och det skulle hafva varit långt värre för honom än att bli öfverfallen och misshandlad af tiotusen röfvare."

Hoppfull: "Men hvarför är du så skarp, min broder? *Esau* sålde sin förstfödslorätt, och det för ett mål mat (Ebr. 12: 16), ehuruväl denna förstfödslorätt var hans dyrbaraste klenod; men om han gjorde så, hvarför kunde icke också *Klentro* göra detsamma?"

Kristen: "*Esau* sålde visserligen sin förstfödslorätt, och det göra också många andra och utesluta sålunda sig sjelfva, liksom denne sjelfspilling, från den förnämsta välsignelsen; men du måste gifva akt på skilnaden emellan *Esau* och *Klentro,* äfvensom emellan deras olika tillstånd. *Esaus* förstfödslorätt var förebildlig, icke så *Klentros* klenoder. *Esaus* buk var hans gud, icke så *Klentros.* *Esaus* fel bestod i hans köttsliga begär, *Klentros* åter i svagheten af hans tro. Dessutom hade *Esau* ej något högre mål än tillfredsställandet af sina lustar, ty han sade: *Si, jag måste dock dö; hvad varder mig den förstfödslorätten nyttig?*" (1 Mos. 25: 32.) Men ehuru det var *Klentros* lott att blott ega en liten tro, så bevarade dock denna lilla tro honom från sådana öfverträdelser, samt lärde honom att högre akta sina klenoder, än att han skulle sälja dem, såsom *Esau* gjorde med sin förstfödslorätt. Vi läsa ingenstädes, att *Esau* hade tro, nej, icke ens en liten tro; derför är det intet att undra på, att sådana, hos hvilka köttet ensamt förer spiran (såsom det gör hos hvar och en, der det ej finnes

någon tro, som gör det motstånd), sälja sin förstfödslorätt, sin själ och allt, och det till djefvulen i helvetet; ty det förhåller sig med sådana som med *vildåsnan, då hon af stor hetta så oförvägen löper, att ingen kan stilla henne.* (Jer. 2: 24.) När de fått lusta till något, så vilja de hafva det, kosta hvad det kosta vill. Men *Klentro* hade ett annat sinne; hans håg var vänd till gudomliga ting; hans själ lefde af andliga och himmelska ting.

För hvad ändamål skulle derför en menniska af hans sinnelag sälja sina klenoder (äfven om det hade funnits någon, som velat köpa dem)? För att uppfylla sin själ med fåfängliga ting? Hvem vill väl lägga ut penningar för att fylla sin buk med hö? Eller kan man förmå turturdufvan att lefva af as såsom korpen? Om ock de otrogna kunna för sina köttsliga lustars tillfredsställande pantsätta, bortbyta eller sälja allt hvad de ega, ja, sig sjelfva på köpet, så kunna dock icke de, som hafva en aldrig så liten saliggörande tro, göra detsamma. Här ligger alltså ditt misstag, min broder."

Hoppfull: "Jag erkänner det; likväl hade jag så när blifvit ond öfver din skarpa tillrättavisning."

Kristen: "Jag liknade dig ju blott vid vissa foglar af det lifligare slaget, som pläga springa fram och tillbaka på obanade stigar, medan skalet ännu sitter qvar på deras hufvud. Men låtom oss lemna den saken och betrakta hvad som nu egentligen är i fråga, så skola du och jag snart bli ense igen."

Hoppfull: "Men käre *Kristen,* de der tre bofvarne, som plundrade *Klentro,* måste vara idel fega stackare. Tror du, att de annars skulle hafva sprungit, som de gjorde, så snart de hörde någon komma på vägen? Hvarför tog icke *Klentro* mera mod till sig? Jag tycker han väl kunde ha stått ut en dust med dem och först då gifvit sig, när det ej fanns någon annan råd."

Kristen: "Att de äro fega stackare, ha många sagt, men få ha i pröfningens stund funnit dem sådana. Och hvad stort mod angår, så egde *Klentro* alls intet af det slaget; ja, om jag känner dig rätt, min broder, så om du varit i hans ställe, skulle du väl i början hållit dig tapper, men snart också gifvit allt förloradt. I sanning, just derför att du nu, då de äro så långt borta, är så stormodig, fruktar jag, att om de komme öfver dig, såsom de kommo öfver honom, skulle de snart bringa dig på andra tankar. Besinna dessutom, att de der skälmarne endast äro lärlingar i tjufyrket, hvilka stå i tjenst hos afgrundens konung; och i nödfall kommer denne sjelf till deras hjelp, och hans röst är såsom ett lejons rytande. (Ps. 7: 3; 1 Pet. 5: 8.) Jag har sjelf varit lika illa ute som *Klentro* och stod mig då ganska slätt. Samma tre bofvar rusade på mig, och då jag i början gjorde dem motstånd, såsom det anstår en kristen, så upphäfde de ett rop, hvarvid deras herre genast kom tillstädes. Och då skulle jag, som man säger, velat sälja mitt lif för ett öre, om jag icke genom Guds nåd varit klädd i en ogenomtränglig rustning. Men ehuru jag var så väl skyddad, fann jag det dock ganska svårt att skicka mig som en man; ty ingen, som ej sjelf varit med i striden, kan föreställa sig, huru det kännes."

Hoppfull: "Nåväl, men som du ser, sprungo de, blott de misstänkte, att *Stor nåd* var i annalkande."

Kristen: "Sant, både de och deras herre ha ofta flytt, så snart *Stor nåd* blott visat sig; och det är ej heller att undra på, ty han är Konungens kämpe. Men du inser väl, att det är stor skilnad mellan *Klentro* och en Konungens kämpe. Alla Konungens undersåter höra icke till hans kämpar; ej heller kunna de, om de sättas på prof, utföra sådana vapenbragder som *Stor nåd*. Är det också rimligt, att ett litet barn skulle kunna bjuda Goliat spetsen, såsom David gjorde? Eller att en sparf skulle ega en oxes styrka? Somliga äro starka, andra

svaga; somliga ha stor tro, andra liten tro. Denne man hörde nu till de svaga, derför måste han bita i gräset."

Hoppfull: "Jag önskar för deras egen skull, att de fått att göra med *Stor nåd.*"

Kristen: "Men äfven han skulle då fått händerna fulla; ty du bör veta, att ehuru *Stor nåd* är en mästare i konsten att föra vapen och kan reda sig väl mot sina fiender, så länge han med sitt svärd förmår hålla dem från lifvet på sig, så om blott *Feghet, Misströstan* eller *Skyldig* lyckas tränga sig in i hans hjerta, då är fara värdt, att de slå honom till marken. Och när en man en gång nederligger, hvad kan han väl då göra?

Hvar och en, som noga betraktar *Stor nåds* ansigte, blir ock der varse en mängd ärr och skråmor, som tillräckligt intyga sanningen af hvad jag säger. Ja, jag har till och med hört berättas, att han en gång (och det då han var i sjelfva striden) skall hafva sagt: *Vi ock misströstade om lifvet.* (2 Kor. 1: 8, 9.) Huru tvungo icke dessa oförskämda skälmar och deras stallbröder *David* att sucka, sörja och ryta! Ja, äfven då *Heman* (1 Kr. 15: 19; Ps. 88) och *Hiskia* blefvo angripna af dem, så, ehuru de voro kämpar på sin tid, blefvo de nödsakade att uppbjuda alla sina krafter för att icke bli besegrade; och ändock kommo de icke ur striden utan ganska svåra vedermälen. *Petrus* ville också en gång försöka, hvad han kunde uträtta mot dem; men ehuru han, såsom somliga påstå, är apostlarnes furste, så tilltygade dessa bofvar honom så illa, att han slutligen lät skrämma sig af en stackars tjensteflicka.

Dessutom kunna de alltid gifva tecken till sin Konung; ty han är aldrig utom hörhåll och kommer, så vidt möjligt, till deras hjelp, om de någon gång skulle råka i trångmål. Och om honom heter det: "*Om man vill till honom med svärd, så rörer han sig intet, eller med spets, sköld och harnesk. Han aktar jern såsom strå och koppar såsom ruttet trä. Ingen skytt förjagar*

honom; slungstenar äro honom såsom agnar; hammaren aktar han som strå, han bespottar de bäfvande spetsar.” (Job 41: 19, 20.) Hvad kan väl en menniska förmå mot en sådan fiende? Väl är det sant, att om man alltid hade till hands Jobs häst, samt egde skicklighet och mod nog att rida honom, så skulle man kunna uträtta stora ting. *Ty hans hals är prydd med gnäggande; han förfäras icke såsom gräshoppor. Hvad förfärligt är, det är hans nos' pris. Han rifver jorden och är frimodig i sin starkhet och drager ut emot den väpnade. Han bespottar räddhågan och förfäras intet och flyr icke för svärd; om än kogret emot honom skallrade, och glimmade både glafven och sköld. Han skälfver och rasar och trampar jorden; och tror intet, att trumpeten ljuder. När trumpeten fast klingar, så säger han “huj;” och känner lukten af striden lång väg, furstarnes rop och fröjd.* (Job 39: 23—28.)

Men hvad sådant fotfolk angår, som du och jag, så låtom oss aldrig önska att möta en sådan fiende, eller braska, som skulle vi kunna reda oss bättre, då vi höra talas om andra, som blifvit besegrade, eller smickrade oss med höga tankar om vår egen manlighet; ty sådana stå sig vanligen sämst, när det gäller. Se blott på *Petrus,* som jag nyss nämde; han kunde icke låta bli att braska och bedyrade i sitt hjertas högmod att han skulle göra mer för och bevisa mera trohet emot sin Herre än alla andra; men hvem har väl blifvit så besegrad och kullslagen af dessa bofvar som han?

När vi derför höra talas om, att sådana rån blifva föröfvade på Konungens landsväg, tillkommer det oss att iakttaga två ting. Först att aldrig gå ut utan harnesk och i synnerhet ej förgäta att taga sköld med oss; ty det var af brist härpå, som han, hvilken dock så modigt angrep *Leviathan,* icke kunde förmå honom att gifva vika; ty i sanning, om vi äro utan sköld, så fruktar han oss alls intet.

Derför har en, som var öfvad i dylika strider, sagt: *Jemte allt detta tagen trons sköld, med hvilken I skolen kunna utsläcka alla den ondes glödande pilar.* (Ef. 6: 16.)

För det andra är det rådligt att bedja Konungen om en skyddsvakt, ja, att anhålla att han sjelf måtte gå med oss. Det var på detta sätt, som *David* kunde fröjdas midt i *Dödsskuggans dal;* och *Moses* ville hellre dö, der han stod, än att gå ett enda steg utan sin Gud. (2 Mos. 33: 15.) O, min broder, om blott vår Konung vill gå med oss, för hvad behöfde vi väl då frukta, äfven om tiotusende hofve sig upp emot oss? (Ps. 3: 5—8; 27: 1—3.) Men utan honom *falla de stolta hjelpare bland de slagne.* (Es. 10: 4.)

Jag för min del har redan förr än nu varit med i elden, och om jag än, som du ser, genom hans godhet, som är den bäste, ännu är vid lif, så kan jag likväl ej skryta af mitt hjeltemod; och jag skall prisa mig mycket lycklig, om jag för framtiden blir förskonad från flera strider af det slaget; ehuru jag fruktar, att vi ännu icke äro utan all fara. Som likväl lejonet och björnen ej fingo uppsluka mig, hoppas jag, att Gud äfven skall frälsa oss från den oomskurne filisté, som härnäst möter oss."

Då sjöng *Kristen:*

"En svag *Klentrogen* snart blir röfvad,
I striden sårad och bedröfvad.
Du själ, som tror, sök alltid mer,
Mer tro, mer ljus, mer lif, som brinner;
Din tro då öfver tusen vinner,
Då annars trenne slå den ner."

Sedan fortsatte de sin vandring, och *Okunnig* följde efter på något afstånd. Omsider kommo de till ett ställe, der en väg stötte intill deras väg, och dock tycktes denna väg löpa lika rakt som den, på hvilken de gingo. Här visste de nu icke, hvilkendera de skulle välja; ty båda vägarne syntes ligga rakt framför dem; derför stodo de

stilla och öfverlade, hvad de borde göra. Medan de så voro villrådiga om vägen, si, då kom en man, som var svart till färgen, men klädd i en mycket ljus mantel, emot dem och frågade dem, hvad de stodo der för? De svarade, att de vandrade till den himmelska staden, men icke visste, hvilken af de två vägarne, som lågo framför dem, de skulle välja. "Följen mig," sade mannen, "jag är ock på väg dit." Alltså gingo de efter honom på den vägen, som nyss hade stött intill den rätta; men småningom började den nya vägen att kröka sig, och det ju längre dess mer, tills inom kort deras ansigten voro alldeles bortvända ifrån staden, dit de ämnade sig; och likväl fortforo de att följa sin vägvisare. Men det dröjde ej länge, innan han, utan att de anade oråd, fört dem inom omkretsen af ett nät, i hvilket båda blefvo så insnärjda, att de ej visste, hvad de skulle göra; och i detsamma föll den hvita manteln från den svarte mannens rygg. Då insågo de, hvar de voro, och lågo der en tid bortåt och jämrade sig; ty de kunde icke sjelfva lösgöra sig.

Då sade *Kristen* till sin kamrat: "Nu ser jag, att jag låtit föra mig vilse. Bådo icke herdarne oss att taga oss till vara för smickraren? I dag hafva vi funnit sanningen af den vises ord: *Den som smickrar med sin nästa, han utbreder ett nät för hans fötter.*" (Ords. 29: 5.)

Hoppfull: "De gåfvo oss också en beskrifning öfver vägen, på det vi måtte desto säkrare få reda på den, men vi hafva äfven glömt att läsa deri och sålunda ej kunnat taga oss till vara för mördarens väg. I detta hänseende var *David* visare än vi, ty han säger: *Jag förvarar mig i dina läppars ord, för menniskors gerningar, på mördarens väg.* (Ps. 17: 4.) Så lågo de nu i nätet och begräto sin synd. Slutligen fingo de se en skinande varelse närma sig dem med ett gissel af fina tåg i handen. Då han kom fram till dem, frågade han dem, hvarifrån de voro, och hvad de gjorde der. De sade

honom, att de voro stackars pilgrimer på väg till *Sion*, men att de blifvit lockade från rätta vägen af en svart man i hvita kläder, hvilken uppmanat dem att följa honom, efter också han ämnade sig dit. Då sade mannen med gisseln: "Det var *Smickrare*, en falsk apostel, som förskapat sig i en ljusens ängel." (Ords. 24: 5; Dan. 11: 32; 2 Kor. 11: 13, 14.) Derpå ref han sönder nätet och befriade våra vandringsmän. Sedan sade han till dem: "Följen mig, så skall jag åter föra eder på rätta vägen;" och så ledde han dem tillbaka till vägen, som de lemnat för att följa *Smickraren*. Vidare frågade han dem: "Hvar lågen I sista natten?" De svarade: "Hos herdarne på de *Ljufliga bergen*." Ytterligare frågade han dem, om de icke af herdarne fått någon beskrifning öfver vägen, hvarpå de svarade ja. "Men," fortfor han, "togen I icke fram och lästen i er beskrifning, då I blefven villrådiga om vägen?" De svarade: "Nej." Han frågade: "Hvarför icke?" De svarade, att de hade glömt att göra det. Slutligen frågade han: "Bådo icke herdarne er akta er för *Smickraren?*" "Jo," svarade de; "men vi kunde aldrig föreställa oss, att den der vältalige mannen var en sådan." (Rom. 16: 18.)

Derpå såg jag i min dröm, att han befallde dem att lägga sig ned; och då de gjort så, tilldelade han dem en allvarlig aga (5 Mos. 25: 2) för att lära dem den goda vägen, på hvilken de borde vandra (2 Kr. 6: 26, 27); och under det han agade dem, sade han: *"Alla dem jag älskar, dem tillrättavisar och agar jag; gören derför eder flit och bättren eder."* (Upp. 3: 19.) Derefter befallde han dem fortsätta sin väg och dervid noga gifva akt på herdarnes öfriga föreskrifter. Så tackade de nu honom för all hans godhet och gingo stilla fram på den rätta vägen, sjungande:

"Kommen och skåden, I vandrare kära,
Som uppå vägen till *Sion* gån fram!
De, som af rådet ej läto sig lära,

Kommo i snärjande nätet på skam.
Nu har väl Herren dem löst; men han gaf
Skarpaste aga; ack, lären deraf!"

Nu blefvo de en stund derefter på långt håll varse en man, som kom helt ensam med långsamma steg emot dem. Då sade *Kristen* till sin kamrat: "Der borta är en man, som vänder ryggen till Sion och kommer rakt emot oss."

Hoppfull: "Jag ser honom, och låtom oss nu taga oss till vara, i fall också han skulle vara en smickrare." Emellertid kom mannen allt närmare och närmare, tills han slutligen mötte dem. Han hette *Atheist* och frågade dem, hvart de ämnade sig.

Kristen: "Vi äro på väg till *Sions berg.*"

Då utbrast *Atheist* i ett högljudt skratt.

Kristen: "Hvad menar ni med ert skratt?"

Atheist: "Jag må väl skratta, då jag ser huru fåvitska I ären, som företagen eder en så långsam och mödosam resa, och dock ej lären få annan lön för eder möda än sjelfva resan."

Kristen: "Huru? Tror ni, att vi ej skola blifva emottagna?"

Atheist: "Emottagna? Ett sådant ställe, som det, om hvilket I drömmen, finnes icke i hela denna verlden."

Kristen: "Nej, men det finnes i den tillkommande verlden."

Atheist: "Då jag var hemma i mitt fädernesland, hörde jag just detsamma, som I nu påstån; och på grund deraf drog jag åstad för att se efter, men har nu i tjugu års tid sökt den der staden, utan att finna mer, än jag gjorde den första dagen, jag begaf mig på väg." (Jer. 22: 12; Pred. 10: 15.)

Kristen: "Vi åter hafva både hört och tro, att det verkligen finnes ett sådant ställe."

Atheist: "Om icke jag trott det, då jag var hemma, hade ej heller jag kommit så långt för att söka det der

berget; men som jag ej kunnat få reda derpå (och likväl borde jag hafva fått reda derpå, om det verkligen funnits till; ty jag har gått längre än I för att söka det), är jag nu på återvägen och ämnar söka min förlustelse med de ting, jag då bortkastade i hopp att vinna det, som jag nu ser ej finnes till."

Då sade *Kristen* till sin kamrat *Hoppfull:* "Kan det vara sant, som denne mannen säger?"

Hoppfull: "Vakta dig, han är en af smickrarne; kom ihåg, hvad det redan en gång kostat oss att lyssna till sådana slags menniskor? Hvad! Intet *Sions berg?* Sågo vi icke stadens port från de *Ljufliga bergen.* Och dessutom, böra vi icke vandra i tron? Låt oss strax gå vidare, så att icke mannen med gisseln åter upphinner oss. Du borde sjelf hafva gifvit mig den förmaning, som jag vill idkeligen upprepa i dina öron: *Låt af, min son, att höra den tuktan, som förer från förnuftig lära.* (Ords. 19: 24.) Jag säger, min broder, låtom oss icke lyssna på honom, utan *tro för att vinna själen."* (Ebr. 10 39.)

Kristen: "Min broder, jag ställde icke min fråga till dig, derför att jag sjelf tviflade på sanningen af vår tro utan derför att jag ville pröfva dig och aflocka dig någon frukt af ditt hjertas redlighet. Hvad denne man angår, så vet jag, att han är förblindad af denna verldens gud. Låtom oss två gå vidare, emedan vi veta, att vi tro sanningen, och ingen lögn är af sanningen. (1 Joh. 2: 11, 12.)

Hoppfull: "Nu fröjdar jag mig i hoppet om Guds härlighet."

Alltså vände de sig bort ifrån mannen; och han gick sin väg, skrattande åt dem.

Nu såg jag i min dröm, att de vandrade framåt, tills de kommo till en viss trakt, der sjelfva luften har egenskapen att göra alla främlingar, som komma dit, sömniga. Här började alltså *Hoppfull* att känna sig

tung i hufvudet, hvarför han sade till *Kristen:* "Jag börjar blifva så sömnig, att jag knappast kan hålla upp ögonen. Låtom oss lägga oss ned här och taga oss en enda liten lur."

Kristen: "Ingalunda; på det vi ej må insomna för att aldrig mer uppvakna."

Hoppfull: "Hvarför det min broder? Sömnen är ljuf för arbetaren; vi skulle möjligen känna oss vederqvickta, om vi toge oss en lur."

Kristen: "Kommer du ej ihåg, att en af herdarne varnade oss för den *Förtrollade marken?* Han ville dermed säga, att vi borde akta oss för att somna; *låtom oss derför icke sofva såsom de andra, utan låtom oss vaka och vara nyktra."* (1 Tess. 5: 6.)

Hoppfull: "Jag erkänner, att jag felat; och hade jag varit här ensam, så hade jag lupit fara att insomna i döden. Jag ser, att det är sant, som den vise säger: *Så äro nu två bättre än en.* (Pred. 4: 9.) Hittills har ditt sällskap varit mig en välsignelse; och du skall få god lön för din möda."

Kristen: "Välan då, på det att sömnaktigheten icke här må bli oss öfvermäktig, så låtom oss begynna något nyttigt samtal."

Hoppfull: "Hjertans gerna."

Kristen: "Hvar skola vi börja?"

Hoppfull: "Der Gud först började med oss. Men var du så god och begynn."

Kristen: "Jag vill först sjunga följande sång:

"Troget Herren varnar: "Vaker, beder!
Väl anden villig är, men köttet svagt."
Märk hans ord: "Och hvad jag säger eder
Jag säger allom: "Vaker!" — gifven akt!

Bröder! hjelpen ock hvarann att vaka.
Ett huldt uppmuntringsord är godt att få,
När en broder börjar se tillbaka,
Att kallna, slumra — bröder, skynden då!

Skynden då att upp till ljusets länder
Hans tunga öga åter vända hän!
Stärken, stärken då de trötta händer
Och vederqvicken så de matta knän."

"Nu," fortsatte *Kristen*, "vill jag göra dig en fråga. Huru kom du först på tanken att göra hvad du nu gör?"

Hoppfull: "Menar du, hur jag först kom att tänka på min själs välfärd?"

Kristen: "Ja, det var min mening."

Hoppfull: "Jag fortfor länge att ha min lust i de ting, som visades och såldes på vår marknad, ting, hvilka jag nu är öfvertygad skulle ha sänkt mig i förderf och förtappelse, om jag fortlefvat i dem."

Kristen: "Hvad var det för ting?"

Hoppfull: "Alla verldens skatter och rikedomar. Äfven fann jag stort nöje i bullrande sällskaper, i fråsseri och dryckenskap, i lögn och svordom, i okyskhet och sabbatsbrott, och jag vet icke hvad, som var egnadt att förderfva min själ. Men genom att höra och begrunda hvad du och den käre *Trofast*, som för sin tro och heliga vandel blef dödad på *Fåfänglighetens marknad*, sade mig om gudomliga ting, fann jag slutligen, att *änden på ett sådant lif är döden*, äfvensom att *för sådant kommer Guds vrede öfver otrons barn*." (Rom. 6: 21—23; Ef. 5: 6.)

Kristen: "Och lät du genast i samvetet döma dig för din synd?"

Hoppfull: "Nej, jag ville icke genast erkänna synden såsom synd, eller den fördömelse, som följer på dess begående; utan då min själ först blef uppväckt af ordet, så försökte jag att tillsluta mina ögon för dess ljus."

Kristen: "Men hvad var orsaken till, att du så kunde förhålla dig emot Guds heliga Andes första klappningar på ditt hjerta?"

Hoppfull: "Orsakerna härtill voro: 1) Jag visste icke, att detta var Guds verk i min själ. Det föll mig aldrig in, att Gud begynner en syndares omvändelse genom att väcka honom till känsla af sin synd. 2) Mitt kött älskade ännu mycket synden; och det kostade på mig att öfvergifva den. 3) Jag visste icke, huru jag skulle kunna skiljas från mina gamla stallbröder; så kärt var mig ännu deras umgänge och lefverne. 4) De stunder, då syndakänslan öfverväldigade mig, voro för mig så besvärliga och hjertängsliga, att jag icke ens kunde fördraga minnet af dem."

Kristen: "Det tyckes alltså, som om du stundom blifvit din oro qvitt."

Hoppfull: "Ja, det är sant; men den kom snart öfver mig igen, och då kändes det lika svårt, ja värre än förut."

Kristen: "Men hvad var det, som åter påminde dig om dina synder?"

Hoppfull: "Jo, många saker; t. ex. 1) om jag blott mötte en from man på gatan; eller 2) om jag hörde någon läsa i Bibeln; eller 3) om mitt hufvud började att värka; eller 4) om jag fick höra, att någon af mina grannar blifvit sjuk; eller 5) om jag hörde klockorna ringa öfver någon död; eller 6) om jag kom att tänka på min egen död; eller 7) om det berättades, att någon annan plötsligen dött; men 8) framför allt då det kom mig i tankarne, att jag sjelf snart måste framträda för domen."

Kristen: "Och kunde du någonsin fullt skaka af dig känslan af din skuld, sedan någon af de nämda sakerna uppväckt den hos dig?"

Hoppfull: "Nej, icke på sednare tiden; ty då brukade de endast gripa så mycket fastare tag i mitt samvete; och om det i sådana stunder blott föll mig in att vända tillbaka till synden (ehuru min håg stred deremot), så blefvo mina qval dubbelt svårare."

Kristen: "Och hvad gjorde du då?"

Hoppfull: "Jag tänkte, att jag måste försöka att bättra mitt lefverne; ty eljest var jag viss på, att jag skulle bli fördömd."

Kristen: "Och försökte du att bättra ditt lefverne?"

Hoppfull: "Ja, jag flydde icke allenast från mina synder, utan äfven från syndiga sällskaper, samt underkastade mig allehanda gudaktighetsöfningar såsom att bedja, läsa, gråta öfver synden, tala sanning till mina grannar m. m. Allt detta gjorde jag, jemte mycket annat, som det blefve för vidlyftigt att här omtala."

Kristen: "Och trodde du då, att allt stod väl till med dig?"

Hoppfull: "Ja, till en tid; men slutligen kom min oro med fördubblad häftighet öfver mig igen, och det i trots af alla mina förbättringar."

Kristen: "Men hvad kunde orsaken vara dertill, efter du dock nu förde ett nytt lif?"

Hoppfull: "Det är flera saker, som åter gjorde mig orolig, i synnerhet sådana språk som dessa: *Alla våra rättfärdigheter äro såsom ett orent och befläckadt kläde.* (Es. 64: 6.) *Intet kött skall af lagens gerningar varda rättfärdigadt.* (Gal. 2: 16.) *När I hafven gjort allt som har blifvit eder befaldt, så sägen: Vi äro onyttige tjenare* (Luk. 17: 10); jemte många andra dylika. I följd häraf började jag att sålunda resonera med mig: Om alla mina rättfärdigheter äro såsom ett orent och befläckadt kläde; om intet kött varder rättfärdigadt genom lagens gerningar, och om vi, då vi gjort allt, dock äro onyttige tjenare, då är det ju idel dårskap att vilja genom lagen vinna himmelen. Vidare tänkte jag sålunda: Om någon hos en köpman satt sig i skuld för 2,000 dollars, men sedan betalar allt, som han tar ur hans bod, så kan köpmannen det oaktadt lagsöka honom för hans gamla skuld, så länge denna ej blifvit öfverkorsad i hans bok,

samt låta sätta honom i fängelse, tills han betalt hvad han är honom skyldig."

Kristen: "Nå, hvilken tillämpning gjorde du häraf på dig sjelf?"

Hoppfull: "Jo, jag tänkte så här: Jag har genom synden åsamkat mig en stor skuld i Guds bok, och den räkningen kan min nuvarande förbättring icke betala, derför måste jag ännu, trots alla mina bättringsförsök, fråga mig: Huru skall jag undgå den fördömelse, som jag ådragit mig genom mina förra öfverträdelser?"

Kristen: "En mycket god tillämpning; men fortfar."

Hoppfull: "En annan sak, som oroade mig, äfven sedan jag börjat med mina bättringsförsök, är, att om jag noga granskar det bästa, som jag nu gör, så ser jag ännu synd, ny synd blanda sig i det bästa, jag gör; så att jag nu är tvungen till den slutsatsen, att jag, oaktadt alla mina förra inbilska tankar om mig sjelf och mina dygder, i en enda utöfvad pligt begått synd nog för att störta mig i helvetet, äfven om mitt förra lif varit felfritt."

Kristen: "Och hvad gjorde du då?"

Hoppfull: "Gjorde? Jag visste icke, hvad jag skulle göra, förrän jag öppnade mitt hjerta för *Trofast;* ty han och jag voro nära bekanta. Och han sade mig, att så framt jag icke kunde erhålla en menniskas rättfärdighet som aldrig hade syndat, då kunde hvarken min egen eller hela verldens rättfärdighet frälsa mig."

Kristen: "Och trodde du, att han talade sanning?"

Hoppfull: "Hade han sagt mig detta, medan jag ännu var nöjd och belåten med mina egna förbättringsförsök, så skulle jag till tack för hans besvär kallat honom en dåre; men eftersom jag nu inser min egen svaghet och den synd, som låder vid äfven mina bästa gerningar, har jag blifvit tvungen att gifva honom rätt."

Kristen: "Men trodde du, då han först framställde saken för dig, att det var möjligt att finna en sådan menniska, om hvilken det med sanning kunde sägas, att hon aldrig begått någon synd?"

Hoppfull: "Jag måste tillstå, att hans ord först klingade ganska sällsamt i mina öron; men efter något mera samtal och umgänge med honom blef jag fullt öfvertygad om, att en sådan person verkligen funnits."

Kristen: "Och frågade du honom, hvad det var för en menniska, och huru du skulle bli rättfärdigad genom honom?"

Hoppfull: "Ja, han sade mig, att det var Herren Jesus, som sitter på den Allrahögstes högra hand. Och, sade han, du måste på följande sätt rättfärdigas genom honom: du måste förlita dig på det, som han i sitt kötts dagar gjorde genom sig sjelf, äfvensom på det, som han led, då han hängde på trädet. Vidare frågade jag honom, huru den mannens rättfärdighet kunde ha en sådan kraft, att den rättfärdigade en annan inför Gud. Då sade han mig, att han var Gud allsmäktig, samt gjorde hvad han gjorde, och dog den död, han dog, icke för sig sjelf, utan för mig, samt att, om jag trodde på honom, hans gerningar och deras förtjenst skulle tillräknas mig." (Ebr. 10; Rom. 4; Kol. 1; 1 Petr. 1.)

Kristen: "Och hvad gjorde du då?"

Hoppfull: "Jag gjorde mina invändningar deremot, ty jag trodde icke att han var villig att frälsa mig."

Kristen: "Och hvad svarade *Trofast* dig då?"

Hoppfull: "Han uppmanade mig att sjelf gå till honom och se. Då sade jag, att det var förmätet. Hvartill han svarade: Nej, ty du är inbjuden att komma. (Mat. 11: 28.) Derpå gaf han mig en bok, som Jesus sjelf låtit uppskrifva för att uppmuntra mig att desto frimodigare komma, samt sade mig angående den boken, att hvarje bokstaf och prick deri stodo fastare än himmel och jord. (Mat. 24: 35.) Derefter frågade jag honom,

hvad jag skulle göra, då jag kom; och han sade mig, att jag måste af allt hjerta och af all själ på mina knän anropa Fadren, att han måtte uppenbara honom för mig. (Ps. 95: 6; Dan. 6: 10; Jer. 9: 12, 13.) Sedan frågade jag honom vidare, huru jag skulle andraga min bön inför honom. Och han sade: "Gå, så skall du finna honom sittande på en nådastol, der han sitter hela året om för att gifva förlåtelse och aflösning åt alla dem, som komma till honom. (2 Mos. 25: 22; 3 Mos. 16: 2; 4 Mos. 7: 8, 9; Ebr. 4. 16.) Då jag nu sade honom, att jag ej visste, hvad jag skulle säga, då jag kom, uppmanade han mig att säga, såsom följer: Gud, misskunda dig öfver mig, syndare, och gif mig nåd att lära känna och tro på Jesus Kristus; ty jag ser, att om icke hans rättfärdighet vore, eller om jag icke kan tro på denna rättfärdighet, så är jag för evigt förlorad. Herre, jag har hört, att du är en barmhertig Gud och har förordnat, att din Son Jesus Kristus skall vara verldens Frälsare; och vidare att du är villig att skänka honom åt sådana arma syndare, som mig (och en syndare är jag i sanning). Herre, begagna derför detta tillfälle att förhärliga din nåd genom min själs frälsning genom din Son, Jesus Kristus. Amen."

Kristen: "Och gjorde du, såsom han uppmanade dig?"

Hoppfull: "Ja, den ena gången efter den andra."

Kristen: "Och uppenbarade Fadren sin Son för dig?"

Hoppfull: "Icke första, icke andra, icke tredje, icke fjerde, icke femte, ja, icke ens sjette gången."

Kristen: "Hvad tog du dig då till?"

Hoppfull: "Hvad? Jag visste ju icke hvad jag skulle göra."

Kristen: "Men föll det dig icke in att sluta upp med att bedja?"

Hoppfull: "Jo, väl hundrade sinom hundrade gånger."

Kristen: "Och huru kom det sig, att du likväl icke gjorde det?"

Hoppfull: "Jo, jag trodde, att hvad som blifvit mig sagdt var sant, nämligen att utan Kristi rättfärdighet hela verlden icke kunde frälsa mig; derför tänkte jag för mig sjelf: Om jag slutar upp med att bedja, så dör jag; och jag kan ej mer än dö vid nådastolen. Derjemte kom det språket mig före: *Om han fördröjer, så förbida honom, han kommer visserligen och skall icke fördröja.* (Hab. 2: 3.) Alltså fortfor jag att bedja, tills Fadren visade mig sin Son."

Kristen: "Och huru blef han uppenbarad för dig?"

Hoppfull: "Jag såg honom icke med mina lekamliga ögon, utan med *mitt förstånds ögon.* (Ef. 1: 18, 19.) Och gick det sålunda till: En dag var jag mycket bedröfvad, ja, jag tror mera bedröfvad än någonsin förr i mitt lif; och kom denna min bedröfvelse deraf, att jag haft en blick in i mina synders storhet och vederstygglighet. Medan jag nu icke såg annat än helvetet och min själs eviga fördömelse framför mig, tyckte jag, att jag plötsligen blef varse Herren Jesus skåda ned från himmelen till mig, sägande: *Tro på Herren Jesus Kristus, så varder du frälst.* (Ap. G. 16: 30, 31.)

Men jag invände: Herre, jag är en stor, mycket stor syndare. Och han svarade: *Min nåd är dig nog.* (2 Kor. 12: 9.) Derpå sade jag: Men, Herre, hvad vill det säga att tro? Då förstod jag af språket: *Den som kommer till mig, han skall icke hungra, och den som tror på mig, han skall aldrig törsta* (Joh. 6: 35), att *tro* och *komma* var ett och detsamma, och att den, som kom, d. v. s. som med sitt hjertas begär sträckte sig efter frälsningen genom *Kristus,* han trodde i sjelfva verket på *Kristus.* Då kommo tårarne mig i ögonen, och jag frågade vidare: Men, Herre, kan en så stor syndare

som jag verkligen blifva mottagen och frälsad af dig? Då hörde jag honom säga: *Den som kommer till mig skall jag sannerligen icke kasta ut.* (Joh. 6: 37.) Men huru, Herre, fortfor jag, bör jag anse dig, då jag så kommer till dig, på det min tro må blifva rätteligen ställd på dig? Då svarade han: *Kristus Jesus har kommit i verlden för att frälsa syndare.* (1 Tim. 1: 15.) *Han är lagens ände till rättfärdighet för hvar och en som tror.* (Rom. 10: 4.) *Han har blifvit utgifven för våra synders skull och uppväckt för vår rättfärdiggörelses skull.* (Rom. 4: 25.) *Honom, som älskar oss och har löst oss från våra synder med sitt blod.* (Upp. 1: 5.) *Han är en medlare mellan Gud och menniskor.* (1 Tim. 2: 5.) *Han lefver alltid för att bedja för oss.* (Ebr. 7: 25.) Af allt detta slöt jag nu, att jag måste söka min rättfärdighet i hans person och tillfyllestgörelsen för mina synder i hans blod; att hvad han gjorde, då han uppfyllde sin Faders lag och underkastade sig dess straff, det var ej för honom sjelf, utan för hvar och en, som vill mottaga det till sin själs frälsning och är tacksam derför. Och nu var mitt hjerta fullt af fröjd, mina ögon fulla af tårar, och min själ öfverflödade af kärlek till Jesu Kristi namn, folk och vägar."

Kristen: "Ja, detta kan i sanning kallas en uppenbarelse af Kristus för din själ. Men säg mig särskildt, hvad verkan detta hade på ditt sinne?"

Hoppfull: "Det kom mig att se, det hela verlden, oaktadt all sin rättfärdighet, är i ett tillstånd af fördömelse. Det kom mig att se, det Gud Fader, ehuru han är rättfärdig, ändock kan med all rättvisa rättfärdiga den till honom kommande syndaren. Det kom mig att storligen blygas för mitt förflutna lifs vederstygglighet och öfverväldigade mig med känslan af min egen okunnighet; ty aldrig förr än nu hade någon tanke uppstigit i mitt hjerta, som så visade mig Jesu Kristi dägelighet. Det kom mig att älska ett heligt lefverne

och att längta att göra något till Herren Jesu namns ära och förhärligande; ja, jag tyckte, att om jag nu haft tusen kannor blod i min kropp, så skulle jag kunnat utgjuta hvar enda droppe för Herren Jesu skull."

Derpå såg jag i min dröm, att *Hoppfull* såg sig om och blef varse *Okunnig*, som de lemnat bakom sig, komma på långt afstånd. "Se," sade han till *Kristen*, "huru långt den der unge fålen blifvit efter oss!"

Kristen: "Ja, ja, jag ser honom; han är icke angelägen om vårt sällskap."

Hoppfull: "Jag tror dock, att det icke skulle ha skadat honom, om han hittills hållit jemna steg med oss. *)

Kristen: "Det är sant, men jag ansvarar för, att han tänker annorlunda."

Hoppfull: "Det tror jag ock; men låt oss i alla fall invänta honom." Så gjorde de ock, hvarpå *Kristen* sade till honom: "Kom hit, unge man, hvarför håller ni er så efter oss?"

Okunnig: "Jag tycker om att vandra ensam, ja, mycket mer än i sällskap, såvida det ej är ett sådant, som särskildt behagar mig."

Då sade *Kristen* till *Hoppfull* (dock med låg röst): "Sade jag dig icke, att han var lika nöjd om vårt sällskap? Men låt oss i alla fall närma oss honom och på detta ensliga ställe fördrifva tiden med samtal." Derpå vände han sig till *Okunnig* och sade: "Nå, hur har du det nu? Hurn står saken mellan Gud och din själ?"

Okunnig: "Bra, hoppas jag; ty jag är alltid full af goda rörelser, som komma mig i sinnet till min uppmuntran, medan jag vandrar framåt."

---

*) Märk här en fläkt af högmodsanden! Den är ock tecknad just på sitt rätta ställe, nämligen då man strax efter en öfversigt af sina egna stora "uppenbarelser" och erfarenheter, kastar ögonen tillbaka på en *Okunnig* — "den der unge fålen, som blifvit så långt efter oss" m. m. Ja, så ömkeligt är det med menniskohjertat! 2 Kor. 12: 7.

C. O. Rosenius.

Kristen: "Hvilka goda rörelser, käre, säg oss det?"

Okunnig: "Jo, jag tänker på Gud och himmelen."

Kristen: "Det göra ock djeflarne och de fördömda."

Okunnig: "Men jag tänker på dem med begär."

Kristen: "Detsamma göra många, som sannolikt aldrig skola komma till himmelen. *Den late begärar och får dock intet.*" (Ords. 13: 4.)

Okunnig: "Men jag tänker på dem och öfvergifver allt för deras skull."

Kristen: "Derpå tviflar jag; ty att öfvergifva allt är en svår sak; ja, svårare än många föreställa sig. Men på hvad grund är du öfvertygad, att du öfvergifvit allt för Guds och himmelens skull?"

Okunnig: "Mitt hjerta säger mig det."

Kristen: "Den vise säger: *Den som sig på sitt hjerta förlitar, han är en dåre.*" (Ords. 26: 27.)

Okunnig: "Ni talar om ett ondt hjerta, men mitt hjerta är godt."

Kristen: "Men huru bevisar du det?"

Okunnig: "Det tröstar mig med hoppet om himmelen."

Kristen: "Det kan vara en följd af dess bedräglighet; ty en menniskas hjerta kan trösta henne med hoppet om saker, till hvilka hon icke har någon rättighet?"

Okunnig: "Men mitt hopp och mitt lefverne stämma öfverens med hvarandra; derför är mitt hopp väl grundadt."

Kristen: "Hvem har sagt dig, att ditt hjerta och lefverne stämma öfverens?"

Okunnig: "Mitt hjerta säger mig det."

Kristen: "Ditt hjerta säger dig det! Det är det samma som att säga: Fråga min kamrat, om jag är en tjuf. Så framt icke Guds ord vittnar i denna sak, så äro alla andra vittnesbörd af intet värde."

Okunnig: "Men är icke det ett godt hjerta, som har goda tankar? Och är icke det ett godt lefverne, som öfverensstämmer med Guds bud?"

Kristen: "Jo, det är visserligen ett godt hjerta, som har goda tankar, och det ett godt lefverne, som öfverensstämmer med Guds bud; men det är en helt annan sak att ega dessa ting, och att inbilla sig att man eger dem."

Okunnig: "Säg mig då, hvad ni anser för att vara goda tankar och ett med Guds ord öfverensstämmande lefverne."

Kristen: "Det finnes olika slags goda tankar; somliga hafva afseende på oss sjelfva, andra på Gud, andra på Kristus, andra åter på andra saker."

Okunnig: "Hvad kallar ni goda tankar med afseende på oss sjelfva?"

Kristen: "Sådana, som öfverensstämma med Guds ord."

Okunnig: "När öfverensstämma våra tankar om oss sjelfva med Guds ord?"

Kristen: "Då vi fälla samma dom öfver oss sjelfva, som Guds ord fäller öfver oss. Eller för att förklara hvad jag menar: Guds ord säger om menniskor, som äro i sitt naturliga tillstånd: *Den är icke till, som rättfärdig är; ingen är, som godt gör, icke en.* (Rom. 3.) Det säger också: *Menniskans hjertas uppsåt och tanke är alltid benäget till det ondt är.* (1 Mos. 6: 5.) Och vidare: *Menniskans hjertas uppsåt är ondt allt ifrån ungdomen.* (1 Mos. 8: 21.) När vi nu, på grund af egen känsla och erfarenhet, tänka på samma sätt om oss sjelfva, då äro våra tankar goda, emedan de öfverensstämma med Guds ord."

Okunnig: "Jag skall aldrig låta öfvertyga mig, att mitt hjerta är så dåligt."

Kristen: "Derför har du ej heller i hela din lifstid haft en enda god tanke med afseende på dig sjelf. Men

låt mig gå vidare. Liksom Ordet fäller dom öfver vårt hjerta, så fäller det ock dom öfver våra vägar; och då våra tankar om våra hjertan och vägar öfverensstämma med den dom, som Ordet fäller öfver båda, då äro våra tankar om båda goda, emedan de öfverensstämma med Ordet."

Okunnig: "Förklara er mening tydligare."

Kristen: "Jo, Guds ord säger, att menniskornas vägar äro icke goda, utan *vrånga* och *förvända* (Ps. 125: 5; Ords. 2: 15); det säger, att menniskorna af naturen icke äro på den goda vägen, ja, att de icke *känna* den. (Rom. 3.) När nu en menniska tänker på samma sätt om sina vägar, d. v. s. när hon på grund af egen erfarenhet och med hjertats förödmjukelse så tänker, då har hon goda tankar med afseende på sina vägar, emedan hennes tankar öfverensstämma med Guds ords dom."

Okunnig: "Hvilka tankar äro goda med afseende på Gud?"

Kristen: "Alldeles såsom jag sagt med afseende på oss sjelfva: våra tankar om Gud äro goda då de öfverensstämma med hvad Ordet säger om honom, d. v. s. då vi tänka om hans väsende och egenskaper, såsom Ordet lärer; hvarom jag nu icke kan handla fullständigare. Men för att tala om honom med hänsyn till oss, så hafva vi då rätta tankar om Gud, när vi tro, att han känner oss bättre, än vi känna oss sjelfva, och kan se synd i oss, när och hvarest vi sjelfva ej kunna se någon; när vi tro, att han känner våra innersta tankar, och att vårt hjerta med alla sina djup alltid ligger öppet för hans ögon; slutligen när vi tro, att all vår rättfärdighet är stinkande inför honom, och att han derför icke kan tåla, att vi framträda inför honom med någon förtröstan äfven till våra bästa gerningar."

Okunnig: "Tror ni, att jag är en sådan dåre, att jag tror, det Gud ej kan se längre än jag? Eller att

jag skulle vilja komma inför Gud i förlitande på äfven mina bästa gerningar?"

Kristen: "Nå, huru tänker du då i denna sak?"

Okunnig: "Jo, i korthet sagdt, så tänker jag, att jag till min rättfärdiggörelse måste tro på Kristus."

Kristen: "Huru? Du tror, att du måste tro på Kristus, ehuru du icke inser ditt behof af honom! Du ser ju hvarken din arfsynd eller dina verksynder, utan hyser sådana tankar om dig och hvad du gör, som tydligen visa, att du aldrig insett nödvändigheten af Kristi personliga rättfärdighet, för att du skall bli rättfärdiggjord inför Gud. Huru kan du då säga, att du tror på Kristus?"

Okunnig: "Jag tror i alla fall alldeles tillräckligt."

Kristen: "Huru tror du då?"

Okunnig: "Jag tror, att Kristus dog för syndare, och att jag blir inför Gud rättfärdigad från förbannelsen, derigenom att han nådigt antager min lydnad för hans lag. Eller med andra ord: Kristus gör mina gudaktighetsöfningar på grund af sin förtjenst antagliga för sin Fader, och så blir jag rättfärdiggjord."

Kristen: "Låt mig gifva ett svar på denna din trosbekännelse:

1) Du tror med en inbillad tro; ty den tro, du säger dig hafva, finnes ingenstädes beskrifven i Guds ord.

2) Du tror med en falsk tro, alldenstund du tager rättfärdiggörelsen från Kristi personliga rättfärdighet och tillegnar den din egen rättfärdighet.

3) Din tro gör icke Kristus till en rättfärdiggörare af din person, utan till en rättfärdiggörare af dina gerningar, och af din person för dina gerningars skull, hvilket är falskt.

4) Derför är din tro en bedräglig tro, nämligen en sådan, som skall lemna dig under vreden på den allsmäktige Gudens dag. Ty den sanna rättfärdiggörande tron drifver själen (emedan hon inser sitt förtappade till-

stånd efter lagen) att taga sin tillflykt till Kristi rättfärdighet (och är denna hans rättfärdighet icke en nådeshandling, hvarigenom han (till rättfärdiggörelse) gör din lydnad antaglig inför Gud, utan sjelfva hans personliga lydnad för lagen, i det att han gjorde och led för oss hvad lagen fordrade af oss); denna rättfärdighet, säger jag, omfattar nu den sanna tron, och då själen sålunda insvept sig i dess mantel och genom densamma blifvit framstäld utan fläck och skrynkla inför Gud, så blir hon antagen och förklarad fri från fördömelsen."

Okunnig: "Hvad? Vill du, att vi skola lita på det, som Kristus utan oss gjort i sin egen person? En sådan villfarelse skulle lemna våra lustar lösa tyglar och tillåta oss att lefva, såsom oss lyster. Ty hvad betyder det, huru vi lefva, om vi kunna bli rättfärdigade från allt genom Kristi personliga rättfärdighet, blott vi tro derpå?"

Kristen: "*Okunnig* är ditt namn; och sådant ditt namn är, sådan är ock du; just detta ditt svar bevisar sanningen af hvad jag säger. Du är okunnig om, hvad den rättfärdiggörande rättfärdigheten är, äfvensom lika okunnig om sättet, huru du skall genom tron skydda din själ för Guds tunga vrede. Ja, du är också okunnig om de sanna verkningarna af den saliggörande tron på denna Kristi rättfärdighet, hvilka verkningar bestå deri, att hjertat böjes och drages till Gud i Kristo, så att man börjar älska hans namn, hans ord, hans vägar och hans folk, tvärtemot hvad du i din okunnighet inbillar dig."

Hoppfull: "Fråga honom om han någonsin fått Kristus uppenbarad för sig ifrån himmelen?"

Okunnig: "Hvad! Ni är en sådan, som frågar efter uppenbarelser? Jag tror, att allt, som både ni och edra gelikar säga om den saken, blott är en frukt af förryckta hjernor."

Hoppfull: "Vet du icke, att Kristus är så fördold i Gud för allt kötts förnimmelse, att ingen menniska

kan på ett saliggörande sätt känna honom, om icke Gud Fader uppenbarar honom för henne?"

Okunnig: "Det är er tro, men icke min; i alla fall tviflar jag icke på, att min tro är lika god som er, fastän jag icke har så många underliga griller i hufvudet som ni."

Kristen: "Tillåt mig att få ett ord med i laget. Man bör icke tala så lättsinnigt om denna saken; ty det kan jag dristigt påstå (i likhet med hvad min gode kamrat här nyss sagt), att ingen menniska kan känna Jesus Kristus, med mindre Fadren uppenbarar honom (Mat. 11: 27); ja, äfven tron, med hvilken själen omfattar och tillegnar sig Kristus, måste (om den skall vara rätt) verkas af den *öfversvinneliga storheten af hans mäktiga kraft* (1 Kor. 12: 3; Ef. 1: 18, 19), ehuru jag märker, att du, arme *Okunnig*, om detta trons verk ingenting vet. Vakna då upp en gång, lär dig inse ditt eget elände och fly till Herren Jesus, så blir du genom hans rättfärdighet, som är Guds rättfärdighet (ty han är sjelf Gud), frälst från fördömelsen."

Okunnig: "I gån så fort, att jag icke kan följa med er. Gån I före; jag måste dröja efter en stund."

Då sade de:

"Du vill då städse så en dåre blifva,
O, du okunnige, och städse sky
Det ljus, de råd, som Gud dig velat gifva,
Och till ditt eget hjertas mörker fly!
O stanna dock i tid — räds ej att stanna
Och pröfva, om du har det rätt och rent!
Du eljest skall med evig sorg besanna
De ord, du hört i dag — men då försent!"

Derpå tilltalade *Kristen* sin kamrat sålunda:

Kristen: "Nåväl, kom, min gode *Hoppfull*, jag ser, att du och jag måste åter vandra för oss sjelfva."

Sedan såg jag i min dröm, att de gingo med raska steg framåt, under det *Okunnig* kom linkande efter dem.

Då sade *Kristen* till sin kamrat: "Det gör mig mycket ondt om denne stackars man; det kommer säkert att till slut gå honom illa."

Hoppfull: "Tyvärr fins det i vår stad en mängd menniskor, ja, hela hus och gator (och det till och med ibland vandrare till Sion), som äro i samma belägenhet som han; och om det finnes så många i vår trakt, tänk då, huru många det måste vara på den ort, der han är född!"

Kristen: "Ordet säger också: *Han hafver förblindat deras ögon, att de icke skola se.* Men efter vi äro allena, så säg mig, hvad du tänker om sådana menniskor. Bli de aldrig, tror du, i sitt samvete straffade för synd, så att de begynna frukta, att deras tillstånd är farligt?"

Hoppfull: "Nej, besvara du den frågan sjelf, efter du är äldre än jag."

Kristen: "Då svarar jag: efter hvad jag tror, så kan det nog tidtals hända; men som de af naturen äro okunniga, så förstå de icke, att dylika bestraffningar i samvetet åsyfta deras bästa; derför göra de allt för att qväfva dem, samt fortfara att förmätet smickra sig med sitt eget hjertas ingifvelser."

Hoppfull: "Jag tror också, såsom du säger, att fruktan länder menniskorna till mycken nytta och bidrager att försätta dem i en rätt sinnesstämning, då de skola anträda sin pilgrimsfärd."

Kristen: "Ja, utan tvifvel, om den är af rätta slaget. Ty så säger Ordet: *Herrans fruktan är vishetens begynnelse.*" (Job 28: 28; Ps. 111: 10; Ords. 1: 7; 9: 10.)

Hoppfull: "Hur vill du beskrifva den rätta fruktan?"

Kristen: "Den sanna eller rätta fruktan igenkännes på tre saker:

1) På dess uppkomst: den verkas af en lefvande syndakännedom.

2) Den drifver själen att omfatta Kristus för att så vinna saligheten.

3) Den alstrar och underhåller i själen en stor vördnad för Gud, hans ord och vägar, samt gör henne varsam och rädd att afvika från dem, antingen till höger eller till venster, till något, som kunde vanära Gud, störa hennes frid, bedröfva Anden eller ge fienden anledning att försmäda."

Hoppfull: "Väl sagdt; jag tror, du har träffat sanningen. Hafva vi icke nu nästan hunnit öfver den *Förtrollade marken?*"

Kristen: "Nå, är du redan trött på detta samtal?"

Hoppfull: "Nej, visst icke; men jag skulle vilja veta, hvar vi nu äro?"

Kristen: "Vi hafva ej nu mer än en tredjedels mil qvar deraf. Men låt oss återkomma till vårt ämne. De okunniga veta icke, att sådana bestraffningar i samvetet, som åsyfta att ingifva dem fruktan, lända till deras bästa; derför söka de att qväfva desamma."

Hoppfull: "Huru söka de att qväfva dem?"

Kristen: "1) De mena att dylika farhågor verkas af djefvulen (ehuru de dock verkas af Gud), och emedan de så mena, göra de dem motstånd såsom något, som vill föra dem rakt i förderfvet. 2) De mena vidare, att dessa farhågor äro egnade att förstöra deras tro (då likväl, tyvärr, de arma menniskorna ej hafva någon tro alls); och derför förhärda de sina hjertan emot dem. 3) De inbilla sig att det är en pligt att icke frukta, och derför tilltaga de trots samvetets bestraffningar i förmäten sjelftillit. 4) De inse att dessa farhågor gå ut på att beröfva dem deras gamla eländiga sjelffromhet, och derför sträfva de med all makt emot dem."

Hoppfull: "Jag har sjelf någon erfarenhet härom; ty innan jag lärde känna mig sjelf, var det alldeles så med mig."

Kristen: "Godt, vi vilja nu lemna vår granne *Okunnig* och öfvergå till någon annan nyttig fråga."

Hoppful: "Mycket gerna, men du måste äfven denna gång börja."

Kristen: "Nåväl, kände du icke för tio år sedan en viss *Halfväckt*, som bodde i din trakt och på den tiden var en ganska framstående man i sin gudaktighet?"

Hoppfull: "Om jag kände honom? Jo visst, han bodde i staden *Nådelös*, som ligger ungefär en half mil från *Ärlighet*, och var närmaste granne till en viss *Återvändare.*"

Kristen: "Rätt så, båda två bodde under samma tak. Nåväl, denne man blef en gång kraftigt väckt. Jag tror, att han då fått någon syn på sina synder och på deras välförtjenta lön."

Hoppfull: "Det är också min tanke; som mitt hus icke låg mera än en half mil från hans, så plägade han ofta helsa på mig, och det under många tårar. Det gjorde mig riktigt ondt om mannen, och jag var ej alldeles utan hopp om honom. Men man får minsann erfara, att *icke hvar och en, som ropar: Herre, Herre, inkommer i himmelriket.*"

Kristen: "Han sade mig en gång, att han beslutat anträda samma vandring, hvarpå vi nu äro stadda; men helt hastigt gjorde han bekantskap med en viss *Skona-dig-sjelf*, och från den tiden blef han en främling för mig."

Hoppfull: "Efter vi nu kommit att tala om honom, så låt oss litet forska efter orsaken, hvarför han och så många andra plötsligt vända om till verlden."

Kristen: "Ja, det kunde vara oss mycket nyttigt, men börja du."

Hoppfull: "Nåväl, efter mitt omdöme finnes det fyra orsaker dertill:

1. Ehuru sådana menniskors samvete blifvit uppväckt, så är dock deras sinne oförändradt. Då derför

den första häftigheten af deras syndakänsla aftager, så upphör ock det, som dref dem till gudsfruktan, och så vända de sig helt naturligt tillbaka till sitt förra lefnadssätt. Det är med dem såsom med en hund, som känner qväljningar af något, som han ätit. Så länge det qväljer honom, så kastar han upp allt, som han förtärt; men han gör det icke af fri vilja (om man kan säga, att en hund har fri vilja), utan emedan det besvärar hans mage; men sedan väl hans qväljningar gått öfver, och hans mage blifvit lättad, så, alldenstund hans begär ännu står efter hans spyor, går han tillbaka till dem och slickar åter upp alltsammans; och så besannas hvad som är skrifvet: '*En hund går åter till sina spyor.*' (2 Petr. 2: 22.) På samma sätt, vill jag säga, äro ock dessa menniskor angelägna om himmelen, endast emedan de fått något intryck af och fruktan för helvetets pina; så snart derför deras intryck af helvetets fasor förslöas, och deras fruktan för fördömelsen aftager, så afsvalnar ock deras åtrå efter himmel och salighet. Så sker då, att när deras syndakänsla och fruktan upphöra, så är det ock slut med deras farande efter det, som ofvantill är; och de vända om till sitt gamla lefnadssätt.

2. En annan orsak är den, att de hafva en slafvisk fruktan, som regerar öfver dem; jag talar nu om deras menniskofruktan; *ty den som rädes för menniskor, han kommer på fall.* (Ords. 29: 25.) Ehuru de alltid tyckas vara angelägna om himmelen, så länge helvetets lågor fräsa kring deras öron, komma de dock på andra tankar, så snart förskräckelsen litet lagt sig. De tänka, att det är bäst att vara vislig och icke, för att vinna, de veta ej rätt hvad, sätta allt på spel, eller åtminstone ådraga sig oundvikliga och onödiga ledsamheter; och så gå de tillbaka till verlden igen.

3. Den smälek, som åtföljer den sanna gudsfruktan, ligger också som en stötesten i deras väg; de äro stolta

och högmodiga, och gudsfruktan är i deras ögon ringa och föraktlig; så snart de derför förlorat sina intryck af helvetet och den tillkommande vreden, så återvända de till sitt forna lefverne.

4. Det bjuder dem emot att tänka på sin skuld och den förestående domen; de tycka icke om att se sin nöd, innan de störta deruti, ehuru kanske åsynen deraf, om de läte den sig behaga, kunde drifva dem att fly dit, der de rättfärdiga taga sin tillflykt och äro trygga; men alldenstund de, såsom jag nyss antydde, sky för tanken på sin skuld och domen, så äro de glada att få förhärda sina hjertan, så snart de sluppit ifrån sina ängsliga tankar på Guds vrede och straffdomar, samt utvälja sådana vägar, som skola ännu mer förhärda dem."

Kristen: "Du har kommit sanningen ganska nära; ty grunden till alltsammans är bristen på förändring i sinne och vilja; och derför äro de endast lika missdådaren, som står inför domaren; han skälfver och darrar och tyckes på det hjertligaste ångra sig; men alltsammans är blott fruktan för galgen, icke någon afsky för brottet; såsom man kan tydligen se deraf, att om blott samme man återfår sin frihet, så förblir han en tjuf och en skälm, då han annars, om hans sinne vore förändradt, skulle bli en ny menniska."

Hoppfull: "Sedan jag nu visat dig orsakerna, hvarför de gå tillbaka, så säg mig du sättet, huru det går till."

Kristen: "Det vill jag gerna.

1. De söka att, så mycket de kunna, vända sina tankar från Gud, döden och den tillkommande domen.

2. De lösgöra sig småningom från sina enskilda pligter, såsom att bedja i sin kammare, lägga band på sina lustar, vaka, sörja öfver synden och dylikt.

3. De sky lefvande och varma kristnas sällskap.

4. Derefter blifva de likgiltiga för sina offentliga pligter, såsom att höra och läsa Guds ord, besöka andliga sammankomster m. m.

5. Derpå begynna de att, såsom man säger, leta efter hål i de frommas kläder, och det i den djefvulska afsigten att af de skröpligheter, de upptäckt hos dem, erhålla en skenfager förevändning att kasta all gudsfruktan bakom sin rygg.

6. Sedan börja de att sluta sig till och umgås med köttsliga, lättsinniga och sedeslösa menniskor.

7. Derpå tillåta de sig i hemlighet köttsliga och lättsinniga samtal, och äro mycket glada, om de kunna ertappa några, som anses vara uppriktiga kristna, med detsamma, på det att de genom deras exempel må kunna göra det så mycket dristigare.

8. Derefter börja de att öppet leka med smärre synder.

9. Och sedan de sålunda blifvit förhärdade, visa de sig slutligen sådana, som de äro, och störta sig sålunda åter i eländets afgrund, för att, om icke ett nådens under kommer emellan, för evigt förgås i sin egen villa."

Nu såg jag i min dröm, att pilgrimerna just då hunnit öfver den *Förtrollade marken* och kommo in i det landet, som kallas *Min lust* (Es. 62: 4; Hög. Vis. 2: 10—12), och der luften var ljuf och angenäm. Och som deras väg gick rakt derigenom, så vederqvickte de sig der för en tid. Ja, här hörde de oupphörlig fogelsång, här sågo de alla dagar nya blommor uppspira ur jorden, och turturdufvans röst lät höra sig i landet. Här skiner ock solen både natt och dag, ty landet ligger på andra sidan om *Dödsskuggans dal,* äfvensom utom jätten *Förtviflans* område; ej heller kunde man härifrån ens se *Tviflans slott.* Deremot voro de här i sigte af staden, dit de voro på väg, och mötte äfven några af dess innevånare. Ty som detta land låg nära gränsen till himmelen, så hände det ofta, att skinande varelser ströfvade ditöfver. I detta land förnyades äfven förbundet emellan bruden och brudgummen; ja, såsom *en brudgumme gläder sig öfver bruden, så fröjdade sig ock deras Gud*

öfver dem. (Es. 62: 5.) Här hade de ingen brist på *säd* och *vin* (v. 8), ty hvad de under hela sin vallfärd förgäfves sökt, det funno de här i öfverflöd. Här hörde de ock röster från staden, högljudda röster, som sade: *Sägen dottren Sion: Si, din salighet kommer! Si, hans lön är med honom.* (v. 8.) Här kallade alla landets innevånare dem: *Det heliga folket, Herrens förlossade, de besökte och icke öfvergifne.* (v. 12.)

Medan de nu vandrade i detta land, hade de mera fröjd och förnöjelse, än de haft i nejder, som lågo mera aflägset från det rike, dit de ämnade sig; och som de nu närmade sig staden, sågo de den ännu tydligare. Den var byggd af perlor och ädla stenar; dess gator voro ock belagda med guld, så att till följd dels af stadens egen härlighet, dels af solstrålarnes återsken derpå, *Kristen* blef sjuk af åtrå derefter. *Hoppfull* hade äfven ett eller två anfall af samma sjukdom. Här måste de derför lägga sig ned en stund, under det de för smärtas skull ropade: *Finnen I min vän, så sägen honom, att jag af älskog krank ligger.* (Hög. Vis. 5: 8.)

Men sedan de repat litet krafter och voro bättre i stånd att fördraga sin sjukdom, fortsatte de sin vandring och närmade sig så allt mer och mer staden, tills de kommo till fruktträdgårdar, vingårdar och blomsterträdgårdar, hvilkas portar voro öppna åt stora vägen. Och si, örtagårdsmästaren stod invid vägen, och pilgrimerna frågade honom: "Hvem tillhöra dessa härliga vingårdar och trädgårdar?" Han svarade: "De tillhöra Konungen och äro planterade för hans eget nöje, äfvensom för pilgrimernas vederqvickelse." Derpå förde örtagårdsmästaren dem in i vingårdarne och uppmanade dem att förfriska sig, med deras sköna frukter. (5 Mos. 23: 24.) Äfven visade han dem Konungens lustparker och löfsalar, der han älskade att dväljas. Här slogo de sig alltså ned och sofvo.

Nu såg jag i min dröm, att de talade mera under denna sin sömn, än de förut gjort under hela resan; och då jag undrade derpå, sade örtagårdsmästaren till mig: "Hvarför undrar du härpå? Det är en egenhet hos drufvorna i dessa vingårdar att deras saft går ned så ljufligt, att de komma de sofvandes läppar att tala."

Derefter såg jag, att då de vaknade upp, gjorde de sig redo till att gå upp till staden. Men, som jag sagt, var återskenet af solstrålarne på staden — ty staden var af *rent guld* (Uppb. 21: 18) — så outsägligen härligt, att de icke kunde betrakta den med blotta ögat, utan måste begagna ett för det ändamålet förfärdigadt synglas. Sedan såg jag, att under det de gingo framåt, mötte dem två män, hvilkas kläder glänste såsom guld, och hvilkas ansigten skeno såsom solens ljus.

Dessa män frågade pilgrimerna, hvarifrån de kommo; och de svarade dem. Äfven frågade de dem, hvar de hade fått herberge, samt hvilka svårigheter och faror, hvilka fröjder och vederqvickelser de upplefvat på vägen; och de sade dem äfven detta. Derpå sade männen, som mött dem: "I hafven nu endast två svårigheter till att utstå och så ären I framme i staden."

Kristen och hans kamrat bådo då männen gå med dem, hvilket de ock lofvade att göra. "Men," sade de, "I måsten dock vinna ert mål genom eder egen tro." Och så såg jag, att de gingo tillsammans framåt, tills de fingo porten i sigte.

Nu såg jag vidare, att mellan dem och porten låg en flod; men ehuru denna flod var mycket djup, fans det ingen bro öfver densamma. Vid denna syn blefvo pilgrimerna alltså mycket bestörta, men männen, som följde med dem, sade: "I måsten gå öfver denna flod, eljest kunnen I ej komma till porten."

Pilgrimerna började då att fråga efter, om det icke möjligen fans någon annan väg till porten, och fingo då till svar: "Jo, men alltsedan verldens grundläggning ha

endast två män, nämligen *Enok* och *Elias*, fått beträda den vägen, ej heller skall det tillåtas någon mer, ända tills den sista trumpeten skall ljuda." Då begynte våra vandringsmän (i synnerhet *Kristen*) att fälla modet och se sig om åt alla sidor; men förgäfves; de kunde ej upptäcka någon väg, hvarigenom de kunde slippa att gå ned i floden. Då frågade de männen, om vattnet var lika djupt på alla ställen. De svarade: "Nej, men vi kunna i alla fall ej hjelpa er; ty I skolen finna det djupare eller grundare i samma mån, som I hafven tro på stadens Konung."

Derpå gjorde de sig redo att gå ned i vattnet, men då *Kristen* steg ned deruti, började han att sjunka och ropa till sin gode vän *Hoppfull*: "*Jag sjunker ned i djupt vatten; vatten går öfver min själ; alla vattuvågor och böljor gå utöfver mig. Selah.*"

Då sade den andre: "Var vid godt mod, min broder, jag känner bottnen, och den är god." "Ack, min vän," sade *Kristen*, "dödens qval hafva omfattat mig; jag får aldrig se det landet, som flyter af mjölk och honung." Och i detsamma föll ett stort mörker och en stor förfäran öfver *Kristen*, så att han icke kunde se framför sig. Äfven förlorade han här i betydlig mån sina sinnen, så att han hvarken kunde minnas eller redigt omtala någon af de ljufliga vederqvickelser, som mött honom på hans vallfärd. Tvärtom vittnade hvarje ord, som han sade, om den själsångest, hvari han var stadd, äfvensom om hans fruktan, att han skulle dö i floden och aldrig slippa in genom den himmelska stadens port. Här ansattes han ock, såsom de, hvilka stodo der nära, kunde märka, af många ängsliga tankar på de synder, han hade begått, både sedan och innan han blef en pilgrim. Äfven kunde man förstå af ord, som då och då undföllo honom, att hemska syner af gastar och onda andar oroade honom. *Hoppfull* hade derför mycket göra för att hålla sin broders hufvud öfver vattnet; ja, ibland

sjönk han alldeles och kom sedan om en stund halfdöd upp igen. *Hoppfull* försökte också att trösta honom, sägande: "Broder, jag ser porten och männerna, som stå der, färdiga att mottaga oss;" men *Kristen* svarade: "Det är på dig, det är på dig, som de vänta; du har alltsedan jag lärde känna dig, gjort skäl för ditt namn *Hoppfull*." "Du har också haft ett godt hopp genom nåden," sade *Hoppfull*. "Ack, broder," sade *Kristen*, "om det vore rätt med mig, skulle han helt visst nu stå upp för att hjelpa mig; men han har fört mig i snaran för mina synders skull och har öfvergifvit mig." Då sade *Hoppfull*: "Min broder, du har alldeles glömt bort det språket, der det säges om de ogudaktiga: *De äro i ingen dödsfara, de stå fasta såsom ett palats; de äro icke i olycka såsom andra menniskor och varda icke såsom andra menniskor plågade.* (Ps. 73: 4, 5.) Den oro och nöd, som du i denna flod har att utstå, äro intet tecken, att Gud har öfvergifvit dig, utan äro dig tillskickade för att pröfva dig, om du vill ihågkomma hvad du förut erfarit af hans godhet, samt under din nöd hafva ditt lif i honom."

Då såg jag i min dröm, att *Kristen* en stund försjönk i djupa tankar. Derpå tillade *Hoppfull*: "Var vid god tröst; *Jesus Kristus gör dig helbregda*." Och i detsamma utropade *Kristen* med hög röst: "O, jag ser honom igen! Och han säger till mig: *Om du går genom vatten, vill jag vara när dig, att strömmarne icke skola dränka dig*." (Es. 43: 2.) Då repade båda två mod, och fienden var derefter så tyst som en sten, så länge de voro i floden. *Kristen* fann ock genast botten att stå uppå, och floden var sedan hela tiden grund; och så kommo de lyckligen öfver floden. Nu fingo de på den andra stranden åter se de två skinande männen, som der väntade på dem och helsade dem, så snart de kommit upp ur floden, sägande: "*Vi äro tjensteandar, utsända till tjenst för deras skull, som skola ärfva frälsning.*"

(Ebr. 1: 14.) Sålunda gingo de tillsammans upp emot porten. Nu bören I märka, att staden låg uppå ett ganska högt berg, men pilgrimerna gingo helt lätt uppför detsamma, emedan de två männen togo dem under armarne; äfven hade de lemnat efter sig i floden sina dödliga kläder; ty fastän de hade dem på sig, då de stego ned deri, så kommo de upp derur utan dem. Alltså ilade de med mycken lätthet och skyndsamhet uppför berget, ehuru grundvalen, hvarpå staden var byggd, var högre än molnen. Så gingo de då upp genom luftens högre rymder under ljufligt samtal och med fröjd i hjertat, derför att de lyckligen kommit öfver floden och hade sådana härliga väsenden till följeslagare.

Deras samtal med de skinande männen vände sig omkring staden, hvars skönhet och härlighet, såsom dessa sade dem, voro obeskrifliga. "Der," sade de, "är *Sions berg och den lefvande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och de otalige änglar och de fullkomnade rättfärdigas andar.* (Ebr. 12: 22—24.) I gån nu till *Guds paradis,* der I skolen få se *lifvets träd* (Upp. 2: 7), samt äta af dess ovanskliga frukter; och då I kommen dit, skall man gifva eder *hvita kläder* (Upp. 3: 4), och I skolen alla dagar, ja, i alla evigheters evighet få umgås och tala med Konungen. Der skolen I ej mer få se sådana ting, som mötte eder, medan I voren i jordens låga nejder, såsom sorg, sjukdom, bedröfvelse och död; *ty det första har gått till ända.* (Upp. 21: 4.) I gån nu till Abraham, Isaak och Jakob och profeterna, — menniskor, hvilka Gud tagit bort undan det tillkommande onda, och som nu hvila sig af sina vedermödor och alla vandra omkring i hans rättfärdighet." (Es. 57: 1, 2; 65: 16, 17.) Då frågade pilgrimerna: "Hvad blir vårt göromål på denna heliga ort?" — "I skolen der," blef svaret, "få hugnad för allt edert arbete, glädje för all eder sorg; I fån der skörda, hvad I hafven utsått, nämligen frukten af alla edra böner och tårar och lidan-

den för Konungen under resan. (Gal. 6: 7.) Der fån I bära kronor af guld och för alltid njuta af den Heliges åsyn; *ty vi skola se honom såsom han är.* (1 Joh. 3: 2.) Der skolen I också ständigt tjena honom med lof och pris, jubel och tacksägelse, honom, som I i verlden önskaden att tjena, ehuru köttets skröplighet förorsakade er många svårigheter. Der skola edra ögon förnöjas med att se den Allsmäktige, och edra öron med att höra hans ljufliga röst. Der skolen I åter få njuta af edra vänners umgänge, hvilka gått dit före eder, och der skolen I med glädje välkomna alla, som efter er anlända till den heliga staden. Der skolen I också krönas med ära och härlighet och sitta upp uti Israels vagn för att fara ut med *ärones Konung.* När han skall komma i skyn med basunaljud, såsom på vindens vingar, då skolen I komma med honom; och när han skall sitta på domstolen, skolen I sitta der med honom; ja, när han skall afkunna domen öfver alla ogerningsmän, vare sig änglar eller menniskor, så skolen I ock hafva en röst med i den domen, emedan de voro hans och edra fiender. (1 Tess. 4: 13—17; Jud. 14; Dan. 7: 9, 10; 1 Kor. 6: 2, 3.) Och slutligen, då han skall återkomma till staden, så skolen också I gå derin med basunaklang och för alltid vara när honom."

Medan de nu sålunda närmade sig porten, si då kom en hop af den himmelska härskaran ut emot dem, och till dem sade de andra två skinande männen: "Dessa äro de män, som, då de voro i verlden, älskade vår Herre och lemnade allt för hans heliga namn; och han har sändt oss för att hemta dem, och vi hafva nu beledsagat dem så nära det efterlängtade målet för deras resa, på det de må gå in och med fröjd skåda sin Förlossares ansigte." Då uppstämde den himmelska härskaran ett högt jubel, sägande: *Saliga de som äro kallade till Lammets bröllopsmåltid!* (Upp. 19: 9.) På samma gång gingo ock ut emot dem flera af Konungens

basunblåsare, hvilka voro klädda i hvita skinande kläder och kommo sjelfva himlarna att återskalla af deras högljudda, skönt klingande spel. Och helsade dessa basunblåsare *Kristen* och hans kamrat tiotusenfaldt välkomna från verlden, och det under fröjderop och basunaklang.

När detta var gjordt, omringade de dem på alla sidor; somliga gingo före, andra bakom, somliga på högra sidan, andra på venstra (liksom för att vara deras lifvakt genom de högre rymderna), och under hela tiden uppfyllde de luften med sina basuners skönt klingande toner, så att, om någon fått vara en åskådare, det såg ut, som om sjelfva himmelen kommit ned för att möta dem. På detta sätt färdades de alltså uppåt; och under det de gingo, betygade basunblåsarne litet emellan så väl med blickar och åtbörder, som fröjdefullt spel, för *Kristen* och hans broder, huru välkomna de voro till deras sällskap, och med hvilken glädje de sjelfva kommit dem till mötes. Och nu voro de två männen så till sägandes redan i himmelen, innan de kommo ditin; så öfverväldigade voro de af glädje öfver änglarnes åsyn och öfver klangen af deras himmelska toner. Derjemte hade de ock sjelfva staden framför sina ögon och tyckte sig höra klockorna derinne ringa för att välkomna dem dit; men framför allt, huru uppvärmdes och fröjdades icke deras hjertan af den tanken, att de sjelfva skulle få bo der i sådant härligt sällskap, och det från evighet till evighet! Hvilken tunga eller penna kan väl beskrifva de saliga känslor, som härvid genomströmmade dem? Och så kommo de upp till porten.

Då de nu kommo fram, sågo de följande ord med guldbokstäfver skrifna öfver porten: *Saliga äro de som två sina kläder, att de må få tillträde till lifvets träd och genom portarna ingå i staden.* (Upp. 22: 14.)

Derpå såg jag i min dröm, att de skinande männen uppmanade våra pilgrimer att klappa på porten; och då de så gjorde, sågo några ofvanifrån ned öfver porten,

nämligen *Enok, Moses* och *Elias* m. fl., och man sade till dem: "Dessa pilgrimer äro komna från staden *Förderf* af kärlek till detta ställes Konung." Derpå lemnade *Kristen* och *Hoppfull* dem hvar sitt intyg, hvilket de mottagit vid början af sin vandring. Och sedan dessa intyg blifvit inburna till Konungen, och han läst dem, sade han: "Hvar äro de två männen?" Och då man svarade, att de stodo utanför porten, befallde han öppna densamma, på det, sade han, *det rättfärdiga folket, som tro bevarar, må gå härin.* (Es. 26: 2.)

Nu såg jag i min dröm, att de två männen gingo in genom porten; och i detsamma de kommo in, så blefvo de förvandlade, och man satte på dem kläder, hvilka glänste som guld. Äfven kom man dem till mötes med harpor och kronor, hvilka öfverlemnades till dem, harporna för att dermed lofsjunga Gud, och kronorna såsom äretecken. Derpå hörde jag i min dröm, att man ringde i alla stadens klockor af glädje, och att man sade till dem: *Gån in i eder Herres glädje.* (Mat. 25: 23.) Äfven hörde jag männen sjelfva med hög röst sjunga: *Honom, som sitter på tronen, och Lammet vare lof och pris och ära och kraft i evigheters evighet!* (Upp. 5: 13.)

Just som nu portarne öppnades för att släppa in männen, såg jag efter dem; och si, staden sken såsom solen; gatorna voro ock belagda med guld, och på dem vandrade en mängd menniskor med kronor på sina hufvuden, med palmer i sina händer, samt gyllene harpor att sjunga Guds lof med.

Der voro ock sådana, som hade vingar, och de svarade hvarandra oupphörligen: *Helig, helig, helig är Herren.* Sedan tillslöt man portarne; men när jag sett allt detta, önskade jag mig vara ibland dem.

Medan jag nu med spänd blick betraktade dessa ting, kom jag att vända mig om, och då fick jag se *Okunnig* närma sig flodens strand; men han kom snart öfver, och det utan hälften så mycken svårighet som de

två andra männen. Ty det föll sig så, att en viss färjkarl vid namn *Fåfängt hopp* just då råkade vara der och han hjelpte *Okunnig* öfver i sin båt. Och sedan såg jag honom gå uppför berget såsom de andra och närma sig porten, endast med den åtskilnad att han gick ensam, och ingen kom honom till mötes med den minsta uppmuntran. När han kommit fram till porten, såg han upp på inskriften öfver densamma och begynte så att klappa på, i hopp att han genast skulle blifva insläppt. Men männen, som sågo ned öfver porten, frågade honom: "Hvarifrån kommer du och hvad vill du?" Han svarade: *"Jag har ätit och druckit inför Konungen, och han har lärt på våra gator."* (Luk. 13: 26.) Då frågade de honom efter hans intyg, på det de måtte gå in och visa det för Konungen. Så famlade han då i sin barm efter ett sådant; men kunde ej finna något. Då sade de: "Har du intet intyg?" Men mannen svarade dem icke ett ord. De anmälde nu saken för Konungen, men han ville icke komma ned för att se honom, utan befallde de två skinande männen, som ledsagat *Kristen* och *Hoppfull* till staden, att binda honom till händer och fötter och föra bort honom. Derpå togo de upp honom och buro honom genom luften till den dörren, som jag sett i bergets sida, och kastade ned honom dergenom. Då insåg jag, att det fans en väg till helvetet, lika väl från himmelens port, som från staden *Förderf*. Och så vaknade jag, och det var en dröm.

Min vän, jag har förtäljt min dröm för dig;
Se till, om du kan tolka den för mig.
För grannen, för dig sjelf! Tag dig till vara,
Att du ej må dess under falskt förklara;
Ty orätt tolkning föder villa blott
Och vänder det till ondt, som gafs till godt.
Låt ock ej drägtens fägring dig beveka,
Att allt för länge med dess yta leka.

Förvara ock min sagas bilder väl
För skämt och löje och för gagnlöst gräl;
Slikt lemne du åt endast barn och dårar;
Men du, gif akt, att du min mening spårar.
Glöm ej, att under denna dröm dock bor
Den sanning, hvarpå allt ditt väl beror.
Drag undan täckelset, som saken höljer,
Och se det allvar, som deri sig döljer.
Mitt slagg du kaste bort med dristighet,
Om guldet blott du väl bevara vet.
Fins guldet kopparblandadt, är dock galet,
Att kasta hela äpplet bort för skalet,
Men kan du allt förkasta och försmå —
Jag om en annan resa drömmer då!

Kristinnas Resa

genom verlden till den saliga evigheten,

framstäld såsom sedd i en dröm

AF

JOHN BUNYAN,
Predikant i Bedford.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKAN.

CHICAGO,
The Engberg-Holmberg Publishing Co.
1885.

Samtal emellan Författaren och Boken.

Författaren.

Så gå då ut, min bok, gå ut till dem,
Hos hvilka *Kristen* förr fann hus och hem;
Gå, klappa på — och frågas: "Hvem är der?"
Så svara du, att det *Kristinna* är;
Och öppnar man dervid, stig dristigt på
Med dina söner och din vän också.
Säg allas deras namn, så väl som ditt,
Och säg, att du och de pilgrimer blifvit,
Men säg också, hvad eder dertill drifvit,
Och hur du blef din motståndsanda qvitt.

Beskrif jemväl de faror, som dig mött,
Och hur du många gånger känt dig trött,
Och hur du kämpat mången väldig strid
Men vunnit seger i *Guds kraft* dervid;
Ja prisa framförallt den hjelp, du haft
Uti din Konungs kärlek, nåd och kraft.
Beskrif, hur ömt han följt dig på din stig
Och burit, styrkt och uppehållit dig,
Ja, mången gång ock vederqvickt dig så,
Att du med fröjd hans vägar kunnat gå
Beskrif också till slut den salighet,
Som han åt dig beredt i evighet.
Kanhända lyssnar någon så på dig,
Att han på resa ock begifver sig.

Boken.

Men tänk, om man ej sätter tro till mig,
Om intet hjerta för mig öppnar sig!
Om alla möta mig med ett: "Tillbaka!" —
"Vi tro dig ej, du är ej Kristens maka;

Och den, som skrifvit Kristen, skref ej dig."
Säg, käre, hur jag då skall skicka mig?

Författaren.

Gå blott i tron din stilla väg framåt
Och vet, att *Herren* stakat ut din stråt,
Han skall ock rödja rum för dig, ty han
Kan göra hvad som ingen annan kan.
Och att du verkligt *Kristens* maka är,
Af många skäl man snart dock finna lär:
Du har ju samma pilgrimsdrägt lagt an,
Och för ju samma sannings språk, som han,
Du kommer ej i främmande gestalt,
Och har ju samma *syftemål* med allt;
Gå derför, gå i Herrens namn frimodig,
Och skulle man likväl ej vilja tro dig,
Så vänd dig med din klagan blott till mig:
Jag skall betyga, att jag känner dig.

Boken.

Men tänk — om jag dervid ock skulle nå
Just dem, som velat Kristens död — hör på,
Hur skall jag göra, om de ock mot mig
På samma sätt begynna resa sig?

Författaren.

Ack frukta ej, dertill har du ej skäl,
Ty den med *Herren* går, den går det väl;
Nu är ock du ett Herrens sändebud,
Så gå då trygg och lita på din Gud,
Och vet, att "Kristens resa" redan är
För månget hjerta vorden dyr och kär.
På skilda tungomål, i skilda länder
Den vandrat redan genom många händer,
Och mången pilgrim funnit tröst af den,
Och tänkt: "Se, samme Herre lefver än!
Och *han*, som hjelpte *Kristen* fram till slut,
Skall hjelpa mig i rätta stunden ut."
Gå derför äfven du, *Kristinna*, gå,
Och frukta ej, hvad än dig möta må;
Gå ut, att ock till Lammets bröllop kalla,
Ty i din Faders hus är rum för alla!

Boken.

Men hör, den ene säger: "O, jag kan
Ej tycka om en dröm — den är ej sann.
Och boken har en allt för lätt gestalt,
För litet allvar — syns det mig — i allt."
En annan säger: "Boken är för tung,
Den passar ej, när man är glad och ung.
Jag dessa dunkla bilder ej förstår,
Och tydningen deraf blir mig för svår."

Författaren.

Så har det alltid varit, kära du,
Och verlden, verlden är sig lik ännu;
Förgäfves söker man behaga alla —
Ve dig, om alla skulle god dig kalla.
Man ler och gråter dock på samma gång,
Så gör ock du; och trots all tidens tvång,
Du syns väl litet lätt och glad till sinnes,
Dock vet jag, att på botten allvar finnes,
Och den, som söker sanningen i allt,
Skall slutligt finna guldets äkta halt.
Ja, de, som äro af Guds Anda lärde,
De skola snart förstå ditt sanna värde.

Så gå då ut och visa en och hvar,
Så hvem du är, som hvem du med dig har,
Säg: "Här är *jag* och mina *fyra barn*,
Som alla undansluppit satans garn.
Här är *Barmhertig*, som begifvit sig
Af egen drift på denna färd med mig.
Må alla unga lära sig i tid
Att, såsom hon, besinna rätt sin frid,
Och vända ryggen åt den tomma flärd,
Som i sig sjelf ock ingenting är värd!
Här är herr *Redlig* med de gråa håren,
Som länge följt sin Mästare i spåren,
Och här herr *Ängslig*, stackars vandringsman,
Som ingen frid på denna jorden fann,
Men nu omsider frid och trygghet funnit,
Se'n han blott lyckligt öfver floden hunnit.
Här herr *Försagd*, så vek och svag och arm,
Men dock i hjertat för sin Konung varm.

Och här i raden står herr *Hjeltemodig*,
Som kämpat mången strid så het och blodig,
För segerpalmen och för kronan skön,
Den Herren gifva skall som nådelön.
Bland många andra nämner jag till slut
Blott den, som jag bort nämna långt förut:
Ledsagaren, vår gode vän, *Frimodig*,
Som alltid gått framför oss, stark och modig.
Och hjelpt oss genom allt. — Så se nu här,
Såväl hvem jag — som ock mitt sällskap är!"

Och måtte Herren nu välsigna dig,
Och följa med dig på din vandringsstig,
Och göra dig välsignad ock för dem,
Som skola för dig öppna sina hem!
Ja, må de ock till Sion börja vandra,
Då skola vi hos Gud få se hvarandra!

Författaren.

KRISTINNAS RESA,

från denna verlden till evigheten,

under bilden af en dröm.

KÄRE läsare! För någon tid sedan berättade jag för dig min dröm om *Kristen* och hans farliga resa till det himmelska landet; och liksom detta var mig ett nöje, hoppas jag, att det ej heller varit utan nytta för dig. Då förtäljde jag också, hvad jag såg angående hans hustru och barn, samt huru ovilliga de voro att följa med honom på hans färd; så att han slutligen blef tvungen att anträda densamma utan dem; ty han tordes ej stanna qvar i staden *Förderf* och sålunda blottställa sig för den undergång, som han fruktade snart skulle utbryta deröfver. Alltså lemnade han de sina qvar och begaf sig allena åstad, såsom redan nämndt är.

Nu har det fallit sig så, att jag af en mängd göromål blifvit hindrad från mina vanliga resor till den trakt, hvarifrån Kristen härstammade, och derföre ej haft tillfälle att skaffa mig några vidare underrättelser om hans efterlemnade hustru och barn. Men som nyligen några angelägenheter förde mig åt det hållet, beslöt jag att åter göra ett besök i staden *Förderf*. Medan jag nu rastade i en skog, som låg ungefär en fjerdingsväg derifrån, slumrade jag in och begynte ånyo att drömma.

Och si, i min dröm såg jag en gammal herre färdas förbi det ställe, der jag låg; och som vi ett stycke hade samma väg, så tyckte jag, att jag steg upp och följde

med honom. Medan vi nu vandrade framåt, råkade vi, såsom resande pläga, i samspråk med hvarandra, hvarvid talet föll på *Kristen* och hans resa.

"Min herre," sade jag till den gamle mannen, "hvad är det för en stad, som ligger dernere till venster om vägen."

"Det är staden *Förderf,"* svarade *Skarpsinnig,* (ty det var min reskamrats namn), "ett mycket folkrik ort, men innevånarne äro kända såsom ogudaktiga lättingar."

"Jag trodde just, att det var den staden," sade jag. "Jag har en gång sjelf farit derigenom, hvarföre jag vet, att er beskrifning på densamma är sann."

Skarpsinnig. "Ja blott alltför sann; jag önskar, att jag sanningsenligt kunde gifva dess innevånare ett bättre vitsord."

"Rätt så, min herre," sade jag; "nu märker jag, att ni är en rätt-tänkande man, som finner nöje uti att höra och tala om det, som är godt. Men säg mig, hörde ni aldrig, huru det gick med en man från denna stad, som hette *Kristen* och som för någon tid sedan anträdde en resa till himmelens land?"

Skarpsinnig. "Hörde talas om honom? Jo visst hörde jag det, äfvensom alla de svårigheter, mödor, krig, fångenskaper, suckar, rop, förskräckelser och farhågor, som han hade att utstå under sin resa. Hela vårt land genljuder föröfrigt af hans rykte, så att det finnes ganska få hus, der man ej hört talas om honom och hans öde, samt skaffat sig beskrifningen på hans resa. Ja, jag tror, jag kan påstå, att hans äfventyrliga färd tillvunnit honom många menniskors välönskningar och deltagande. Ehuru han nemligen, så länge han var här, i hvar mans mun gick och gällde för en *dåre,* så prisas han likväl nu efter sin bortgång af alla; ty det förljudes, att han har det mycket godt, der han nu är; ja, på många, som äro fast beslutade att aldrig företaga

sig ett sådant vågspel som han, vattnas det i munnen vid berättelsen om all den sällhet, han nu åtnjuter."

"Ja," sade jag, "de må väl tänka, att han har det godt, der han nu är; han bor nemligen vid och i Lifsens källa, der han är fri från all möda och oro; ty ingen sorg blandar sig der i hans sällhet. Men säg mig, hvad för tal har folket der om honom?"

Skarpsinnig. "Tal! man talar besynnerliga saker om honom. Somliga säga, att han nu vandrar i *hvita kläder* (Uppb. 3: 4; 6: 11), att han har en gyllene kedja omkring halsen och en med perlor besatt guldkrona på hufvudet. Andra säga, att de skinande väsenden, som stundom visade sig för honom under hans resa, nu utgöra hans ständiga umgänge, och att han i sin nya vistelseort är lika förtrolig med dem, som en granne härnere är med en annan. Dessutom påstås det med mycken visshet, att Konungen i det landet, der han är, redan skänkt honom en mycket präktig och angenäm bostad vid hofvet, samt att han alla dagar får äta och dricka, spatsera och samtala med honom (Sak. 3: 7; Luk. 14: 15), äfvensom emottaga en mängd huldhets- och ynnestbevis af honom, som är allas domare der. Derjemte vänta några, att *Kristens* Furste, eller det der landets Herre, inom kort skall komma ned till vår jord och undersöka om Kristens grannar kunna gifva honom något skäl, hvarföre de bemötte den gode mannen med sådant förakt och åtlöje (Jud. 14, 15), så snart de märkte, att han ämnade anträda vandringen till Sion. Ty det säges, att han nu står så högt i sin Furstes kärlek, och att denne är så uppbragt öfver de förolämpningar, som vederfarits *Kristen* efter hans afresa från staden *Förderf,* att han kommer att anse dem, såsom hade de blifvit begångna emot honom sjelf (Luk. 10: 16); och detta är ej heller underligt, ty det var af kärlek till sin Furste, som han underkastade sig så många faror och lidanden."

"Det fägnar mig mycket att höra det," sade jag; "ty nu har den arme mannen fått hvila efter alla sina mödor, nu får han med glädje skörda hvad han under tårar utsått, och nu är han ur skotthåll för sina fienders pilar, samt skyddad mot alla dem, som hata honom (Uppb. 14: 13; Ps. 126: 5, 6). Det gläder mig också, att ryktet om dessa händelser spridt sig i detta land; ty hvem vet, om det icke kan hafva någon god inverkan på dem, som stannat qvar der? Men säg mig, medan jag har allt detta i friskt minne, hörde ni talas om *Kristens* hustru och barn? Stackars menniskor, jag undrar så mycket, hvad de taga sig till."

Skarpsinnig. "Hvilka? *Kristinna* och hennes söner? För dem kommer det troligtvis att gå lika bra som för Kristen sjelf; ty ehuru de alla i början handlade som dårar och hvarken af hans tårar eller böner kunde öfvertalas att följa honom, hafva de dock vid närmare besinning kommit på andra tankar, packat ihop sina tillhörigheter och farit samma väg som han."

"Allt bättre och bättre," inföll jag. "Hvad, hafva allesammans, både hustru och barn, gifvit sig på väg efter honom?"

Skarpsinnig. "Ja, så är det verkligen. Jag kan berätta er hela förloppet, ty jag var just då på stället och är noga underrättad om alltsammans."

"Man kan då," frågade jag, "utan fara omtala deras afresa såsom verkligen skedd?"

Skarpsinnig. "Ja, det kan ni tryggt göra; ty allesammans, både den goda qvinnan och hennes fyra gossar hafva anträdt vandringen till det himmelska Kanaan. Och som jag märker, att vi hafva samma väg ett långt stycke, så skall jag nu berätta för er, huru allt tillgick."

"Alltsedan *Kristen gått öfver floden* (Del. 1, sid 183), började *Kristinna* (så hette hans hustru ifrån den dag, då hon och hennes barn begynte sin vallfärd) att blifva

"Vi äro alla förlorade."

orolig och ängslig. Först derföre att hon förlorat sin man och att det nära kärleksband, som förenat dem, nu var för alltid slitet. "Ty, som ni vet," sade *Skarpsinnig* till mig, "ligger det i vår natur, att förlusten af kära slägtingar ingifver de efterlefvande många sorgsna tankar. Hennes mans bortgång kostade henne derföre mången tår. Men detta var icke allt; ty *Kristinna* började också att besinna, huruvida icke hennes kärlekslösa uppförande mot hennes make var en af orsakerna, hvarföre han blifvit tagen ifrån henne. Och nu började en här af minnen, huru ovänligt, onaturligt och gudlöst hon bemött sin bäste vän, att med oemotståndlig makt tränga sig på henne, tilldess en tung syndabörda lägrade sig öfver hennes samvete. Dessutom var det djupt förkrossande för henne att komma ihåg sin mans ångestfulla suckar, ymniga tårar och bittra sjelfanklagelser, äfvensom den hårdhet, hvarmed hon förstockat sitt hjerta mot alla hans böner och kärleksfulla uppmaningar, att hon och hennes söner skull göra honom sällskap. Ja, det fans ingenting, som *Kristen* antingen sagt eller gjort, medan bördan ännu tryckte hans rygg, som icke nu kom öfver henne med ljungeldens kraft och sönderslet hennes hjerta; isynnerhet skallade hans jämmerfulla utrop: *Hvad skall jag göra, att jag må varda frälst?* (Del. 1, sid. 15) oupphörligt i hennes öron.

Slutligen sade hon till sina barn: "Mina kära söner, vi äro alla förlorade; jag är med min synd skulden till, att er fader blifvit tagen ifrån oss; han gjorde allt för att få oss med på sin färd; men jag ville icke sjelf gå och hindrade äfven er att beträda lifvets väg." Och härvid brusto gossarne i gråt och ropade, att de ville gå efter sin fader.

"Ack!" sade *Kristinna,* "om vi blott varit kloka nog att göra honom sällskap, så skulle allt gått oss bättre i händer, än det nu sannolikt kommer att göra. Ty fastän jag i min fåvitsko föreställde mig, att er faders

bekymmer blott voro en följd af dåraktiga inbillningar eller af onda vätskor, kan jag likväl nu icke komma ifrån den tanken, att de härledde sig från en annan orsak, den nemligen att *Lifsens ljus* (Jak. 1: 23—25; Joh. 8: 12) uppgått för honom, hvarigenom han, så vidt jag förstår, undkommit *dödens snaror* (Ordspr. 14: 27)." Derpå begynte de alla att åter gråta och ropade: "O ve! o ve!"

Nästa natt hade *Kristinna* en dröm; och si, det förekom henne, som om ett bredt pergament blifvit upprulladt framför henne, hvari allt hvad hon gjort och tänkt var upptecknadt; och hon tyckte, att allt stirrade mot henne såsom idel svarta brott. Då ropade hon högt i sömnen: *Gud, miskunda dig öfver mig syndare* (Luk. 18: 13) och hennes små barn hörde, huru hon ropade.

Derefter tyckte hon sig se två hemska gestalter stå vid hennes säng och säga till hvarandra: "Hvad skola vi göra med denna qvinna? Ty både vakande och sofvande ropar hon om nåd. Om hon får fortfara, som hon börjat, så förlora vi henne, såsom vi förlorat hennes man. Vi måste derföre på ett eller annat sätt förströ hennes tankar på hvad som komma skall; eljest kan icke hela verlden hindra henne från att blifva en vallfarare till Sion."

Nu uppvaknade hon i ett svettbad af ångest, hvarpå hon började att skälfva i hela kroppen; men om en stund somnade hon åter in. Då tyckte hon, att hon såg sin man *Kristen* i himmelens salighet bland en mängd odödliga väsenden stå med en harpa i handen och spela inför en, som satt på en tron med regnbågen omkring sitt hufvud. Hon tyckte också, att hon såg honom buga sig ned med ansigtet ända till golfvet, som var under Furstens fötter, och säga: "Hjertligen tackar jag dig, min Herre och Konung, som fört mig till detta ställe." Derpå började hela skaran, som stod deromkring,

att jubla och slå på sina harpor. Men ingen lefvande menniska kunde fatta, hvad de sjöngo, utom *Kristen* och hans följeslagare.

Nästa morgon, då *Kristinna* stigit upp, bedit till Gud och talat en stund med sina barn, bultade någon hårdt på dörren. "Om du kommer i Guds namn, så kom in." "Amen," svarade det utanför, hvarpå en man öppnade dörren och helsade henne med orden: "*Frid vare detta hus.*" Derefter sade han: "*Kristinna,* vet du, hvarföre jag kommer hit?" Då rodnade och darrade hon, men tillika blef hennes hjerta brinnande af en innerlig åstundan att få veta, hvarifrån den okände kom, och hvad hans ärende till henne var. Så sade han då till henne: "Mitt namn är *Hemlighet,* och jag bor bland de heliga i höjden. Det säges deruppe, att du åstundar att också komma dit; äfven förljudes det, att du inser och erkänner den synd, du begått mot din man, då du förhärdade ditt hjerta mot hans ord och qvarhöll dessa dina späda barn i deras okunnighet. *Kristinna,* den Barmhertige har sändt mig för att säga dig, att han är en Gud, *som har lust till barmhertighet och hos hvilken är mycken förlåtelse* (Es. 55: 7). Han vill äfven, att du skall veta, det han inbjuder dig att komma inför hans ansigte och sitta ned vid hans bord, der han vill föda dig med sitt huses rika håfvor, samt gifva dig din fader Jakobs arfvedel. *Kristen,* din fordne man, är nu deruppe och med honom en oräknelig skara, hvilka för evigt skåda hans ansigte, som ger lif åt alla, som se deruppå. Och de skola alla fröjdas, så snart de få höra ljudet af dina fötter på din faders tröskel.

Helt betagen af blygsel och förvåning, böjde nu *Kristinna* hufvudet till jorden. Men främlingen fortfor och sade: "Här är också ett bref till dig, hvilket jag har med mig från din mans Konung." Hon tog och öppnade det, och det doftade såsom af den härligaste vällukt (Hög. V. 1: 11, 12). Äfven var det skrifvet

med gyllene bokstäfver och innehöll, att Konungen ville, det hon skulle följa sin man *Kristens* exempel, ty det var rätta sättet för att komma till hans stad och att för evigt få dväljas inför hans ansigte med fröjd. Nu blef den goda qvinnan alldeles öfverväldigad, och hon ropade till sin gäst: "Herre, vill ni föra mig och mina barn med eder, på det att vi må gå och tillbedja denne Konung?"

Då sade främlingen: "*Kristinna, det bittra måste gå före det söta.* Liksom din man måste du genom mycken bedröfvelse ingå i den himmelska staden. Derföre råder jag dig att göra såsom *Kristen:* Gå till den *trånga porten* på andra sidan om den der slätten, ty den utgör sjelfva ingången till den väg, uppför hvilken du har att gå. Och nu lycka till på din färd! Äfven råder jag dig att stoppa detta bref i din barm, samt läsa deri för dig sjelf och dina barn, tills I lärt det utantill. Ty det är en af de andliga visor (Ps. 119; 54), som du bör sjunga, sålänge du är i denna din tälthydda. Detta bref måtte du ock aflemna vid den himmelska stadens port."

Nu såg jag i min dröm, att den gamle herrn sjelf syntes mycket rörd af denna historia, medan han berättade den för mig. Han fortfor emellertid, sägande: "Alltså kallade *Kristinna* tillsammans sina söner och begynte att sålunda tilltala dem: Mina kära söner, som ni torde hafva märkt, har jag på sednare tiden varit mycket bedröfvad öfver eder faders död, ehuru jag icke alls tviflar på, att han nu är salig; ty jag är fullt förvissad, att han nu har det så godt man kan. Vidare har tanken på mitt och edert tillstånd, hvilket jag vet efter naturen är högst jämmerligt, uppfyllt mig med oro. Mitt uppförande mot eder fader under hans själanöd är också en tung börda för mitt samvete; ty jag förhärdade både mitt eget och edert hjerta emot hans föreställningar och vägrade att följa honom på hans vallfärd.

Tanken på allt detta skulle nu alldeles döda mig, om icke en dröm, som jag haft i natt och den uppmuntran, som denne främling i dag gifvit mig, något upplifvade mitt mod. Kommen, mina barn, låtom oss packa ihop våra saker och begifva oss till porten, som leder till det himmelska landet, så att vi få återse eder fader, samt lefva med honom och hans följeslagare i frid, efter det landets lagar."

Nu brusto barnen i gråt af glädje deröfver, att deras moder var så sinnad. Alltså sade deras gäst dem farväl; och de begynte att rusta sig för afresan.

Men just då de skulle begifva sig på väg, kommo två af *Kristinnas* grannqvinnor till hennes hus och bultade på. Såsom hon förut sagt till främlingen så sade hon ock nu: "Om I kommen i Guds namn, så stigen in," hvilka ord högeligen förvånade de två grannqvinnorna, ty de voro icke vana att höra sådant språk från *Kristinnas* läppar. De stego emellertid in, men funno till sin förundran, att den goda qvinnan lagade sig i ordning att lemna sitt hus.

"Kära granne," sade de då, "hvad är menningen med all detta?"

Kristinna svarade den äldste af dem, som hette fru *Rädd*, att hon höll på att rusta sig för en resa. (Denna fru *Rädd* var dotter till honom, som mötte *Kristen* på *Svårighetens berg* (Del. 1, sid. 51) och ville öfvertala honom att vända om af fruktan för lejonen).

Fru *Rädd*. "Men säg mig, för hvilken resa?"

Kristinna. "Jo, för att fara efter min gode man," och härvid började hon att gråta.

Fru *Rädd*. "Jag kan aldrig tro, att du är så dåraktig, kära granne. För all del, tänk på dina stackars barn, och var barmhertig mot dem, om du ej vill vara barmhertig mot dig sjelf."

Kristinna. "Nej, mina barn skola följa med mig. Intet af dem har lust att stanna qvar här."

Fru *Rädd.* "Jag undrar just, hvad och hvem som satt sådana griller i hufvudet på dig."

Kristinna. "Ack, kära granne, om du visste, hvad jag vet, är jag viss på, att också du ville följa med."

Fru *Rädd.* "Säg mig, hvad du fått för en ny kunskap, som dragit ditt hjerta från dina gamla vänner och nu drifver dig att resa, ingen vet hvart."

Kristinna. "Jag har varit mycket bedröfvad, sedan min käre man reste ifrån mig, men isynnerhet sedan han for *öfver floden* (1 Del. sid 183). Hvad som likväl mest oroar mig, är det ovänliga sätt, hvarpå jag bemötte honom, medan han var i ångest för sin själ. Dessutom är jag nu stadd i samma nöd, hvari han då var, och jag kan derföre ej få någon ro, förrän jag brutit upp härifrån. Jag drömde i natt, att jag såg honom. O att min själ vore, der han är! Han bor i den store Konungens åsyn; han sitter och äter med honom vid hans bord; han har till sitt sällskap odödliga väsenden och har fått ett hus att bo uti (2 Kor. 5: 1—4), i jemförelse hvarmed de präktigaste palatser på jorden blott äro vämjeliga fängelsehålor. Landets Furste har äfven skickat efter mig och lofvat att väl taga emot mig, om jag kommer till honom; hans budbärare har just varit här och lemnat mig ett inbjudningsbref." Och i detsamma drog hon fram sitt bref och läste upp det. Derpå frågade hon sina grannqvinnor: "Nå, hvad sägen I härtill?"

Rädd. "O hvilken galenskap har fått makt öfver dig och din man, som sjelfviljandes kasten eder i sådana svårigheter? Du har säkert hört, hvad din man hade att genomgå, redan vid första stegen på sin vandring, såsom våra grannar, *Halsstarrig* och *Lättböjd*, kunna intyga; ty de följde honom till vägs (1 Del., sid. 16—23), ända tills de såsom kloka menniskor fruktade att gå längre. Vi hafva också mångfaldiga gånger hört omtalas, huru han råkade ut för lejonen, *Apollyon, Döds-*

skuggans dal och många andra farligheter. Ej heller bör du glömma, hvilken fara han lopp på *Fåfängans marknad.* Ty om han, som var en karl, kom i sådant trångmål, huru skall det då gå för dig, som är blott en stackars qvinna? Besinna ock, att de här fyra älskliga barnen äro kött af ditt kött och ben af dina ben. Om du derföre skulle vara nog tanklös att vilja störta dig sjelf i förderfvet, så stanna dock hemma af medlidande med din lifsfrukt."

Men *Kristinna* svarade: "Fresta mig icke, kära granne. Jag har nu fått i min hand en skatt, att ockra med, och jag vore den allrastörsta dåre, om jag ej hade mod att begagna mig af ett så gynnsamt tillfälle. Och hvad de besvärligheter angår, som ni säger att jag sannolikt skall möta på vägen, så är det så långt ifrån, att de afskräcka mig, att de blott tjena mig till bevis, att jag har rätt i min föresats. *Det bittra måste föregå det söta,* och det skall äfven göra det söta ännu sötare. Efter du derföre icke kommer till mig i *Guds namn,* som jag sade, så ber jag dig att gå din väg och ej vidare oroa mig."

Nu började fru *Rädd* att öfverhopa henne med oqvädinsord och sade till sin kamrat: "Kom, granne *Barmhertig,* låt oss lemna henne åt sig sjelf, efter hon föraktar våra råd och vårt sällskap. Men *Barmhertig* var i en svår klämma, så att hon ej hade så lätt att efterfölja sin grannes uppmaning; och det af två skäl: först ömmade hennes hjerta för *Kristinna;* alltså sade hon inom sig: "Om min grannqvinna nödvändigt vill gå, så skall jag följa med ett stycke och hjelpa henne." "För det andra var hon i bekymmer för sin egen själ (ty hvad *Kristinna* sagt, hade gjort något intryck på hennes sinne). Derföre sade hon vidare till sig sjelf: "Jag skall söka att få litet mera samtal med den här *Kristinna,* och om jag finner sanning och lif i det hon säger, så skall jag hjertligen gerna gå med henne."

Så svarade då *Barmhertig* sin granne *Rädd* sålunda: "Kära granne, jag kom verkligen hit med dig endast för att helsa på *Kristinna;* men efter hon, som du ser, är i begrepp att säga farväl till sin fädernestad, så ämnar jag gå med henne ett litet stycke denna soliga morgon för att hjelpa henne på vägen."

Men det andra skälet, hvarföre hon ville följa *Kristinna,* sade hon henne icke, utan behöll det för sig sjelf.

Rädd. "Nåväl, jag ser, att du också har lust att bli en dåre; men akta dig i tid och var klok; så länge vi äro utom fara, tycka vi oss vara så trygga, men när vi väl råkat in i nätet, då blir det ej så lätt att komma derur."

Alltså vände fru *Rädd* om till sitt, och *Kristinna* anträdde sin resa. Men så snart den förra kom hem, skickade hon efter några af sina grannqvinnor, nemligen fru *Mullvadsöga,* fru *Obetänksam,* fru *Lättsinnig* och fru *Okunnig;* och då de voro samlade, begynte hon att berätta för dem om *Kristinna* och hennes tillämnade resa. Och lydde hennes berättelse så:

Rädd. "Mina kära grannar, som jag i morse ej hade något särdeles att göra, så gick jag och helsade på *Kristinna.* När jag nu kom till hennes hus och som vanligt klappade på dörren, svarade hon: *"Om ni kommer i Guds namn, så stig in."* Och så steg jag in, i hopp att allt stod väl till; men då jag kom in, fann jag, att hon rustade sig till att med sina barn resa från staden. Då jag nu frågade henne, hvad hon hade för mening med det, sade hon mig kort och godt, att hon ämnade företaga samma vallfärd som förut hennes man. Hon berättade mig också en dröm, som hon haft, samt huru konungen i det landet, der hennes man nu bor, skickat henne ett bjudningsbref att komma öfver dit."

Då sade fru *Okunnig:* "Och du tror verkligen, att hon kommer att lemna vår stad?"

Fru *Rädd.* "Ja, helt visst, hvad det än må kosta henne. Jag vet detta så mycket mer, som just det hufvudskäl, som jag tänkte skulle förmå henne att stanna hemma (nemligen, de vedervärdigheter, som hon sannolikt kommer att möta på vägen), gjorde henne ännu mera bestämd att företaga sin resa. Ty hon sade mig uttryckligt: *Det bittra föregår det söta,* ja gör det söta ännu sötare."

Fru *Mullvadsöga.* "Ack hvilken blind och dåraktig fjolla! Vill hon ej låta varna sig af sin mans många bedröfvelser? För min del är jag viss, att om han vore här igen, så skulle han vara glad, att få behålla sitt skinn helt och aldrig mer kasta sig i så stora faror för ingenting."

Fru *Obetänksam.* "Bort med alla sådana svärmiska dårar från vår stad! För min del tycker jag, att det är en god sak, att vi blifva *Kristinna* qvitt. Om hon stannade qvar hos oss med samma tänkesätt, som hon nu har, så kunde ingen få lefva i fred för henne. Ty antingen skulle hon bli ytterst tråkig och dyster eller ock tala om sådana saker, som ingen klok menniska kan stå ut med. Derföre är jag för min del inte alls ledsen öfver hennes afresa; hon må gerna fara och lemna rum för några bättre; verlden blir aldrig hvad hon förr var, sålänge det finns sådant der underligt folk ibland oss."

"Se så, låt oss lemna det här ämnet," tilltalade fru *Lättsinnig.* "Jag var i går hos fru *Vällustig,* och vi roade oss der af alla krafter. Ty hvilka tron I vore der, om icke fru *Köttets begärelse* jemte herr *Liderlig* och fru *Otuktig,* samt några flera? Vi roade oss med musik och dans och hvad som eljest kan förhöja vår glädje. Och jag bedyrar, att vår värdinna är ett utmärkt väl uppfostradt fruntimmer, och herr *Liderlig* mycket hygglig.

Kristinna hade emellertid begifvit sig åstad med sina barn. Då hon såg den unga *Barmhertig* (ty hon var ännu ung) göra henne sällskap, började hon följande samtal med henne:

"Kära *Barmhertig,* jag anser det som en oväntad nåd, att du skulle lemna vår stad för att följa mig ett stycke till vägs."

Barmhertig. "Om jag trodde, att det lönade mödan för mig att gå med dig, så skulle jag aldrig mer vända tillbaka till vår stad."

Kristinna. "Kära *Barmhertig,* följ du mitt exempel. Jag vet med visshet, att vår färd leder till ett härligt mål. Min make skulle ej för hela Spaniens guld vilja öfvergifva det land, der han nu är. Ej heller behöfver du frukta, att du skall blifva förkastad, fastän du kommer endast på min inbjudning. Konungen, som skickat efter mig och mina barn, har lust till *barmhertighet.* Dessutom skall jag städsla dig, om du vill, så att du kan komma med såsom min tjenarinna. Men under tiden skola vi hafva allting gemensamt, bara du kommer med."

Barmhertig. "Men huru kan jag vara viss att också jag blir emottagen? Hade jag blott från säker källa visshet derom, då skulle jag ej tveka längre, utan om än vägen vore aldrig så besvärlig, fortsätta vandringen med hans hjelp, som hjelpa kan."

Kristinna. "Nå väl, kära *Barmhertig,* jag skall säga dig, hvad du bör göra. Gå med mig till den *trånga porten,* så skall jag höra mig för, huru det låter för dig, och om du ej der röner någon uppmuntran, skall jag ej sätta mig emot, att du återvänder till ditt hem, samt tillika betala dig för din vänlighet att följa mig och mina barn ett så långt stycke på vår väg."

Barmhertig. "Då skall jag gå med, följderna må blifva, hvilka de vilja; Herren gifve blott, att jag måtte

få min lott och del i det landet, samt finna nåd inför himmelens Konung."

Kristinna fröjdades nu hjertligen, icke blott derföre, att hon fått en följeslagarinna, utan äfven emedan hon lyckats förmå den stackars flickan att med allvar söka sin egen frälsning. Så vandrade de då tillsammans; men snart började *Barmhertig* att gråta. Då sade *Kristinna:* "Hvarföre gråter du, min syster?"

Barmhertig. "Ack" sade hon, "huru kan jag annat än sörja, då jag betänker mina stackars slägtingars belägenhet, hvilka ännu äro qvar i vår syndiga stad? Och hvad som gör min sorg ännu bittrare är, att de ej hafva någon, som undervisar dem, eller varnar dem för hvad som komma skall."

Kristinna. "Ja, det anstår oss, pilgrimer, att vara medlidsamma; och du får nu erfara samma bekymmer för dina vänner, som min gode *Kristen* kände för mig, då han nödgades lemna mig; han sörjde, derföre att jag ej ville lyssna till hans ord; men hans och vår Herre *uppsamlade hans tårar och lade dem i sin lägel* (Ps. 56: 9), och nu skörda både du och jag och alla dessa mina kära barn frukten och välsignelsen af dem. Så hoppas jag ock, kära *Barmhertig,* att dessa dina tårar ej skola vara förlorade; ty *Sanningen* har sagt: *De, som med tårar så, skola med glädje uppskära. De gå åstad och gråta och bära ut ädel säd och komma igen med glädje och bära sina kärfvar* (Ps. 126: 5, 6)."

Då sjöng *Barmhertig:*

O, Herre, led och för Du mig
Igenom mörker eller ljus,
Framåt på salighetens stig
Upp till Guds helga berg och hus!

Och låt mig aldrig vika af
Åt höger eller venster — Nej,
Ditt ord, din trogna käpp och staf,
Och dina löften svika ej!

Men mina kära, som ännu
Ej funnit frid uti ditt namn,
Ack, samla dem, o Herre, Du!
En gång med mig uti din famn!

Nu fortfor min gamle vän och sade: "Men när *Kristinna* kom till *Misströstans Dy,* (Del. 1 sid. 22) höll hon stilla; ty, sade hon: "det var här min käre man var nära att drunkna i dyn." Hon märkte äfven, att ehuru Konungen befallt, att detta ställe skulle göras farbart för pilgrimer, så var det snarare värre än förr. "Är det verkligen så?" frågade jag den gamla herrn. "Ja," svarade han, blott alltför sannt. Det finns nemligen många, som ehuru de påstå sig vara Konungens arbetare och säga, att de äro sysselsatta med att iståndsätta Konungens landsväg, likväl ditföra smuts och gödsel i stället för stenar och sålunda förderfva i stället att laga densamma." Detta var skälet hvarföre *Kristinna* och hennes söner ej vågade gå vidare. Men *Barmhertig* sade: "Låtom oss göra ett försök, ehuru med all försigtighet." Så gingo de då på, gifvande noga akt, huru de stego med fötterna, och lyckades omsider under mycken oro och tvekan att komma öfver träsket. Flera gånger hade likväl *Kristinna* varit nära att sjunka ned i dyn.

Så snart de nu voro på andra sidan, tyckte de sig höra någon säga till dem följande ord: *Och salig är hon som trodde, ty det skall fullbordas, som blifvit sagt till henne från Herren* (Luk. 1: 45).

Derpå fortsatte de åter sin väg, och *Barmhertig* sade till *Kristinna:* "Hade jag blott lika god grund för mitt hopp om ett nådigt emottagande vid den *trånga porten,* som du har, så tror jag icke, att någon *Misströstans Dy* skulle göra mig modfälld."

"Nå väl, min kära vän," sade *Kristinna,* "du har din ömma punkt och jag min, och vi skola båda få tillräckligt med bedröfvelse, innan vi hinna vår resas mål.

Ty huru kan man tro, att de, som hoppas ernå en sådan öfversvinnelig härlighet, och hvilkas sällhet har så många afundsmän, skulle kunna undgå alla de förskräckelser, besvärligheter och sorger, som våra fiender om möjligt vilja tillfoga oss?"

Nu lemnade herr *Skarpsinnig* oss för att låta mig sjelf drömma min dröm till slut. Så tyckte jag då, att jag såg *Kristinna* och *Barmhertig* och gossarne gå tillsammans upp till porten. Framkomna dit, började de en kort öfverläggning med hvarandra om, huru de bäst skulle anmäla sin ankomst och tilltala honom, som öppnade för dem. Slutligen beslöts, att efter *Kristinna* var äldst, skulle hon bulta på porten och föra ordet i sitt och de andras namn. Så begynte då *Kristinna* att klappa på, men, liksom hennes stackars man (Del. 1, sid. 36), så måste hon upprepa sin bultning flera gånger, och i stället för svar, tyckte de sig höra en stor hund komma skällande emot dem, så att de i sin förskräckelse ej vågade att vidare klappa på. Så voro de nu i största villrådighet, hvad de skulle taga sig till. Bulta tordes de icke af fruktan för hunden; gå tillbaka tordes de ej heller, ty de voro rädda, att portvaktaren skulle märka det och blifva förtörnad på dem. Slutligen beslöto de att bulta ännu en gång och det häftigare än i början. Då sade portvaktaren: "Hvem är det?" Hvarpå hunden upphörde att skälla, och porten öppnades för dem.

Nu gjorde *Kristinna* en djup bugning och sade; "Käre Herre, tag ej illa upp, att vi, dina tjenarinnor, klappat på denna furstliga port." Då sade portvaktaren: "Hvarifrån kommen I, och hvad är er åstundan?"

Kristinna svarade: "Vi komma från samma stad som *Kristen* och i samma ärende som han, nemligen att, om ni tillåter, genom denna port få komma in på den vägen, som drager till den himmelska staden. Vidare

får jag säga er, att mitt namn är *Kristinna,* hustru till *Kristen,* som nu är deruppe."

"Hvad?" sade portvaktaren högeligen förundrad. "Har hon, som för en tid sedan afskydde hela den vägen, nu blifvit en Sionsvandrare?"

Kristinna böjde ned sitt hufvud och sade: "Ja, det har hon, och äfven dessa mina kära barn."

Derpå tog han henne vid handen och släppte in henne och hennes barn, tilläggande: *Låten barnen komma till mig,* och tillstängde så porten. Derefter ropade han till en af trumpetarne ofvanför porten att välkomna *Kristinna* med jubel och basunaklang; och strax uppfylldes luften med den ljufligaste och fröjdefullaste musik (Luk. 15: 7).

Emellertid stod stackars *Barmhertig* utanför, darrande och gråtande, af fruktan att hon skulle bli förskjuten. Men så snart *Kristinna* sjelf kommit in med sina söner, tänkte hon på sin vän och lade sig med följande ord ut för henne: "Min Herre, jag har med mig en kamrat, som kommit hit af samma orsak som jag, och hon står ännu utanföre. Hon är mycket nedslagen till sinnes, emedan hon tror, att hon kommer utan att vara efterskickad, då deremot jag blifvit inbjuden af min mans Konung."

Barmhertig, som nu började blifva mycket otålig, ty hvarje minut förekom henne så lång som en timme, afbröt nu *Kristinnas* förbön genom att sjelf bulta på porten. Och hon bultade så hårdt, att *Kristinna* hoppade till af förskräckelse. Då sade portvaktaren: "Hvem är det?" "Det är min vän," svarade *Kristinna.*

Då öppnade han porten och tittade ut; men *Barmhertig* låg der afsvimnad, så förskräckt hade hon varit, att porten ej skulle blifva upplåten för henne. Men han tog henne vid handen och sade: *"Flicka, jag säger dig, statt upp."*

"O, Herre," sade hon, "jag försmäktar, och det finnes knappt något lif qvar i mig." Men han svarade såsom en af de gamle: "*Då min själ öfvergaf sig, tänkte jag uppå Herren och min bön kom till dig uti ditt heliga tempel* (Jon. 2: 8). Frukta icke, utan stå på dina fötter och säg mig, hvarföre du kommit hit."

Barmhertig. "Jag har kommit till ett ställe, dit jag aldrig blifvit inbjuden. Min vän *Kristinna* fick sin inbjudning från Konungen sjelf, men jag fick min endast från henne. Derföre fruktar jag, att jag varit alltför dristig."

Portvaktaren. "Uppmanade hon dig att följa henne dit?"

Barmhertig. "Ja, och såsom min Herre ser, så har jag nu kommit. Och om det nu finns någon nåd och syndaförlåtelse qvar, så besvär jag er att låta er tjenarinna blifva delaktig deraf."

Då tog han henne åter vid handen, ledde sakta in henne och sade: "Jag beder för alla, som tro på mig, på hvilket sätt de än må hafva kommit till mig." Sedan sade han till dem, som stodo der nära: "Gån efter någonting åt *Barmhertig* att lukta på, så att hon blir utaf med sin mattighet." Alltså hemtade de åt henne ett knippe myrrha; och efter en stund qvicknade hon åter vid.

Så hade nu Herren vid början af deras vandring vänligt undfått och tilltalat *Kristinna,* hennes söner och *Barmhertig.* Sedan bekände och begräto de ännu ytterligare inför honom sina synder samt bådo honom skänka dem sin förlåtelse och säga dem, hvad de vidare borde göra.

"Jag skänker eder min förlåtelse," sade han, "både med ord och i gerning; med ord, genom mitt löfte om förlåtelse; i gerning, genom att visa eder det sätt, hvarpå jag förvärfvat densamma (Hög. V. 1: 2; Joh. 20: 20).

Mottagen det förra från mina läppar med en kyss och det senare, såsom det nu skall uppenbaras för eder."

Då såg jag i min dröm, att han talade till dem många kärleksfulla ord, som storligen fröjdade deras hjertan. Derjemte förde han dem ofvanpå porten och visade, genom hvilken *gerning* de blifvit frälsta, tilläggande, att de till sin tröst och hugsvalelse skulle under sin vandring få återse samma syn.

Och så lemnade han dem i ett skönt lusthus, der de hade följande samtal med hvarandra.

"O, hvad jag är glad, att vi kommit in här!" började *Kristinna.*

Barmhertig. "Ja, det må vi väl vara; allramest har likväl jag skäl att hoppa af fröjd."

Kristinna. "En stund trodde jag, medan vi stodo utanför porten, att all vår möda var förspilld, eftersom ingen svarade, då vi klappade på. Men isynnerhet sjönk mitt hopp, då den der förfärliga hunden började att skälla så häftigt mot oss."

Barmhertig. "Jag åter blef mest ängslig, då jag såg, huru du blef tagen till nåd, medan jag lemnades qvar utanföre. Nu, tänkte jag, går det i fullbordan, som är skrifvet: *Två qvinnor mala på qvarnen; en upptages och en lemnas qvar* (Matt. 24: 41), så att jag knappt kunde afhålla mig från att utropa: *"Förtappad, förtappad!"* Ej heller vågade jag att klappa på igen. Men då jag såg upp och fick se, hvad som var skrifvet öfver porten, så repade jag mod, så mycket mer som jag tänkte, att jag ej hade något annat val än att antingen klappa på eller dö (1 Del. sid. 36). Och så klappade jag på, men jag vet ej hur; ty nu kämpade min själ mellan lif och död."

Kristinna. "Vet du ej, huru du bultade på? Du bultade minsann med en sådan ifver, att jag spratt till af förskräckelse. Jag trodde, att jag aldrig hört sådant klappande i allt mitt lif, samt att du ämnade storma

porten och *våldsamt rycka himmelriket till sig"* (Matt. 11: 12).

Barmhertig. "Huru kunde någon, som var i samma belägenhet som jag, göra annorlunda? Du såg, huru dörren stängdes emot mig, och hörde den der arga hunden skälla på alla sidor. Hvem, som var så klenmodig som jag, skulle ej då hafva bultat på med all makt? Men säg mig, hvad sade vår Herre om min ohöflighet? Blef han icke ond på mig?"

Kristinna. "Då han hörde det starka buller, du gjorde på porten, smålog han på ett underbart, kärleksfullt sätt. Ja, jag tror, att du äfven behagade honom ganska mycket, ty han visade inga tecken till motsatsen. Men jag undrar mycket, hvarföre han håller en sådan elak hund. Hade jag vetat det förut, fruktar jag, att jag aldrig haft mod att klappa på. Då vi nu emellertid lyckligt kommit hitin, så gläder jag mig deråt af allt hjerta."

Barmhertig. "Om du vill, så skall jag fråga honom, nästa gång han kommer hitned, hvarföre han håller en så otäck hund på sin gård. Jag hoppas, att han ej upptager det illa."

"Ja, gör det," sade barnen, "och öfvertala honom att låta hänga honom; ty vi äro rädda, att han skall bita oss, då vi gå härifrån."

Då nu portvaktaren omsider åter kom ned till dem, föll *Barmhertig* på sitt ansigte inför honom, tillbad honom och sade: *"Herre, mottag mitt lofoffer och mina läppars oxar"* (Ordspr. 14: 3).

Derpå sade han till henne: *"Frid vare dig, stå upp."* Men hon fortfor att ligga på sitt ansigte och sade: *"Herre, om jag än ville till rätta gå, så behåller du dock rätten; likväl måste jag tala med dig om rätten* (Jer. 12: 1, 2). Hvarföre håller du en så grym hund på din gård? Ty då sådana svaga qvinnor och barn,

som vi, få se och höra honom, så äro vi färdiga att i förskräckelsen fly bort från din port."

Han svarade och sade: "Den der hunden har en annan *egare* och är instängd på annan mans mark, ehuru mina pilgrimer få höra hans skällande. Han hör till det der slottet, som du ser i fjerran (Del. 1, sid. 31), men kan springa ända fram till murarne, som omgifva min gård. Han har med sitt förfärliga rytande skrämt mången hederlig vallfarare från den närvarande onda verlden till det tillkommande goda. Hans egare håller honom ej heller af någon välvilja mot mig och mitt folk, utan tvärtom för att hindra pilgrimer att komma till mig och afskräcka dem från att klappa på denna port. Några gånger har han också slitit sig lös och rifvit dem, som jag älskar; men jag fördrager det tills vidare med tålamod. Jag kommer också i rättan tid till mina pilgrimers hjelp, så att han ej får tilltyga dem så illa, som han i sin ilska gerna skulle vilja. Men, min dyrt återlösta, äfven om du vetat allt detta på förhand, kan jag väl aldrig tro, att du skulle varit rädd för en hund? Tiggare, som gå från dörr till dörr, blottställa sig ju mycket hellre för faran, att hundar skola skälla på dem, ja bita dem, än de vilja gå miste om en almosa, som de hoppas få; skulle då en hund, och det en hund på en annans gård, och hvars ondska jag vänder till godo för mina pilgrimer, hindra någon från att komma till mig? Jag frälsar *dem från de unga lejon och min ensamma från hundarna"* (Ps. 35: 17; 22: 21).

Barmhertig. "Jag bekänner min okunnighet. Jag talade, hvad jag ej förstod, och erkänner, att du gör allting väl."

Derpå begynte *Kristinna* tala med portvaktaren om deras resa och fråga honom efter rätta vägen. Då gaf han dem mat, tvättade deras fötter och ledde dem in på rätta vägen i hans fotspår, såsom han förut hade gjort med *Kristen* (1 Del., sid. 33). Så såg jag i min

dröm, huru de under en ljuflig väderlek vandrade sin väg framåt. Då började *Kristinna* sjunga sålunda:

Ack, sälla dag,
Då äfven jag
En pilgrim blef för dig,
O Herre god,
Som med ditt blod
Förvärfvat, vunnit mig!

Ack, länge nog
Jag miste tog
Om mål och väg och allt,
Men nu med dig,
Och på din stig,
Mitt lif fått ny gestalt!

Och se, i frid
Du bytt min strid,
Min ångest uti fröjd!
Och än långt mer
Af nåd Du ger
En gång i Salems höjd!

Nu fanns det på andra sidan om muren, som inhägnade den väg, uppför hvilken *Kristinna* och hennes reskamrater måste gå, en trädgård; och den trädgården tillhörde egaren till den förutnämnda skällande hunden. Och som träden i denna trädgård här och der sköto sina grenar med mogna frukter öfver muren, så hände icke sällan, att vandrare till sin skada plockade och åto af dessa. Då nu *Kristinnas* söner kommo till ett sådant ställe, fingo de stor lust till de sköna frukterna och började att plocka och äta. *Kristinna* bannade dem väl derföre, men de fortforo icke destomindre. "Mina kära gossar," sade hon till dem, "det är ej rätt att taga de der frukterna, ty de äro icke våra." Likväl visste hon icke, att de tillhörde fienden, ty i så fall är jag viss på, att hon skulle varit nära att dö af förskräckelse.

Saken var emellertid skedd, och de gingo vidare framåt. Då de nu vandrat ungefär två skotthåll från det ställe, der de inkommit på vägen, fingo de se två karlar med styggt utseende komma springande emot dem. Genast drogo *Kristinna* och *Barmhertig* ned sina slöjor och gingo så vidare med barnen framför sig. Då karlarne kommo fram till qvinnorna, ville de omfamna dem, men *Kristinna* ropade: "Hållen eder på afstånd, eller fortsätten i frid eder väg." Men karlarne lyssnade ej till hennes ord, såsom om de varit döfva, och begynte att bära händer på dem, hvarvid *Kristinna* blef mycket uppbragt och sparkade dem med sina fötter. *Barmhertig* gjorde ock allt hvad hon kunde för att blifva dem qvitt. *Kristinna* ropade ännu en gång: "Hållen eder på afstånd eller gån stilla förbi, ty vi hafva inga penningar att förlora, efter vi äro fattiga pilgrimer, som lefva på våra vänners almosor." Då sade den ene af de två männen: "Vi anfalla er icke för edra penningars skull, utan hafva kommit för att säga er, att om I viljen bevilja oss en enda liten begäran, så är er lycka för alltid gjord."

Kristinna, som började ana, hvad de ville, svarade nu: "Vi vilja hvarken höra på eller samtycka till det, som I önsken. Vi hafva brådtom och kunna icke stanna; vårt företag är ett företag på lif och död."

Alltså gjorde hon och hennes följeslagare ett nytt försök att komma förbi dem. Men de stängde vägen för dem och sade: "Vi ämna icke skada ert lif; det är något annat vi åstunda."

Kristinna. "Ja, I viljen förderfva både vår kropp och själ. Ty jag vet nu hvarföre I antasten oss. Men vi vilja heller dö på stället, än låta locka oss in i sådana snaror, som skola bringa vår eviga välfärd på spel." Och härvid började båda att skrika: *Mord, Mord!* och stälde sig dermed under beskydd af de lagar, som blifvit stiftade till qvinnans försvar. (5 Mos. 22:

23, 26, 27). Och som karlarne fortforo att ofreda dem, för att blifva dem öfvermäktiga, så ropade de ännu en gång. Och som de ej voro långt ifrån porten, genom hvilken de blifvit insläppta, så hördes deras rop ända dit; och så snart man igenkände *Kristinnas* röst, skyndade en stridskämpe till de stackars qvinnornas hjelp. Dessa voro också nu bragta till det yttersta, och barnen stodo bredvid och gräto. Då ropade deras räddare till våldsverkarne: "Hvad tagen I eder till? Viljen I tvinga Herrens folk till synd?" Derpå försökte han att taga fatt på dem, men de flydde öfver muren in i trädgården, som tillhörde den arga hundens egare; och så tog hunden dem under sitt beskydd. Räddaren kom nu fram till qvinnorna och frågade, huru de befunno sig. "Tack vare din Furste," svarade de, "temligen väl; vi hafva endast blifvit något skrämda; vi tacka äfven dig, som kom till vår hjelp, ty annars hade vi säkert blifvit öfvervunna."

Räddaren. "Då I blefven mottagna vid porten deruppe, undrade jag mycket, att I, som vissten, att I voren endast svaga qvinnor, icke båden Herren der om en ledsagare; ty han skulle gerna gifvit eder en sådan, och I skullen så hafva undvikit dessa besvärligheter och faror."

"Ack," sade *Kristinna,* "vi voro så upptagna af vår närvarande sällhet, att vi glömde bort de faror, som stundade; och dessutom, hvem skulle hafva trott, att sådana gudlösa sällar kunde ligga på lur så nära Konungens slott? Det hade verkligen varit godt för oss om vi hade bedt vår Herre om en ledsagare; men jag undrar, att han ej sjelf sände en sådan med oss, efter som han väl visste, att vi skulle hafva behof deraf."

Räddaren. "Det vore ej nyttigt, om Gud alltid gåfve oss saker, hvarom vi ej bedit; ty då skulle vi ej sätta mycket värde på dem. Men när vi få känna saknad af något, då lära vi att värdera det, såsom det för-

tjenar, och att hädanefter göra ett rätt bruk deraf. Hade min herre utan er bön gifvit eder en ledsagare, skullen I ej heller begråtit er försummelse att ej bedja om en sådan, såsom I nu fått anledning att göra. Sålunda tjenar allting till edert bästa och afser att göra eder mera försigtiga."

Kristinna. "Skola vi gå tillbaka till min Herre och bekänna vår dårskap, samt bedja om en ledsagare?"

Räddaren. "Jag skall framföra till honom er bekännelse om eder dårskap. I behöfven ej heller gå tillbaka; ty hvarhelst I kommen, skolen I finna allt, som I behöfven, alldenstund alla de herbergen, som min Herre iordningställt för sina pilgrimers emottagande, äro försedda med allt, som fordras för att afvärja den ondes anfall. Men som jag nyss sade, så vill han, att de skola bedja honom om allt (Hesek. 36: 37); och det måste vara en usel sak, som ej lönar mödan att bedja om."

Efter dessa ord vände *Räddaren* tillbaka till sin post, och våra pilgrimer fortsatte sin vandring.

Då sade *Barmhertig:* "Detta var en oväntad missräkning! Jag föreställde mig, att vi redan hade öfverstått alla faror och aldrig mer behöfde hafva några bekymmer."

Kristinna. "Din oskuld, min syster, kan vara dig till ursäkt; men mitt fel är så mycket större, som jag såg denna fara, innan jag begaf mig åstad, och likväl ej sökte hjelp, der hjelp kunde fås."

Barmhertig. "Huru kunde du veta detta, innan du lemnade ditt hus? Kära, förklara för mig den gåtan."

Kristinna. "Jo, jag skall säga dig, huru det var möjligt. Innan jag begaf mig till vägs, hade jag en natt, då jag låg i min säng, en dröm härom. Jag tyckte, att jag såg två män, alldeles lika de der två karlarne, stå vid min säng och stämpla, huru de skulle förhindra min frälsning. Deras egna ord lydde så: Hvad skola vi göra med denna qvinna? Ty vaken och sofvande ropar

hon om förlåtelse (jag var nemligen då ännu i min själanöd); om hon får fortfara, som hon börjat, så förlora vi henne, liksom vi förlorade hennes man. I följd häraf borde jag hafva tagit mig mera tillvara och sett mig om efter hjelp, der sådan stod till buds."

Barmhertig. "Nå väl, liksom vi genom denna vår försummelse haft anledning att lära känna våra egna brister, så har ock vår Herre begagnat detta tillfälle att uppenbara sin nåds rikedomar. Ty, såsom vi se, har han gått efter oss med oombedd kärlek och af sin blotta nåd befriat oss från deras händer, som voro stärkare än vi."

Under det de fortsatte att så tala med hvarandra, nalkades de ett hus (*Uttolkarens hus*), som stod vid vägen, och som var uppbygdt till pilgrimernas vederqvickelse, såsom blifvit utförligare omtaladt i berättelsen om *Kristens* resa (1 Del. sid. 36). Då de nu kommo fram till dörren, hörde de ett lifligt samtal innanför, och då de lyssnade, tycke de sig höra *Kristinna* nämnas vid namn; ty ryktet om henne och hennes barns vallfärd hade gått före dem. Och det goda folket derinne gladdes så mycket mer häröfver, som de hörde, att hon var *Kristens* hustru, som för någon tid sedan icke ens ville höra talas om vandringen till den himmelska staden. Så stod då den lilla pilgrimskaran stilla och hörde, huru de berömde *Kristinna,* föga anande, att hon var utanför dörren. Slutligen klappade hon på, såsom förut på den trånga porten. Och när hon så klappade, kom en ung flicka och öppnade dörren för att se efter, hvem det var. Och si, då stodo der två qvinnor.

Flickan. "Hvem söken I här?"

Kristinna. "Vi hafva hört sägas, att detta hus är enkom inrättadt till fattiga pilgrimers tjenst, sådana som vi äro. Vi bedja derföre, att vi här måtte få njuta den hvila och vederqvickelse, vi så väl behöfva. Ty

som du ser, är dagen framliden, och vi förmå ej gå längre i qväll."

Flickan. "Säg mig, hvad ni heter, så att jag kan anmäla er hos min Herre derinne."

Kristinna. "Mitt namn är *Kristinna;* jag var hustru till den pilgrimen, som för några år sedan reste hitupp, och detta är hans fyra barn. Och denna unga qvinna har äfven gjort mig sällskap på min vallfärd."

Då sprang *Oskyldig* (ty detta var den unga flickans namn) och sade till folket innanför: "Kunnen I tänka, hvem som står utanför dörren? Jo, det är *Kristinna* och hennes barn jemte en hennes följeslagarinna, alla väntande på att här blifva herbergerade." Nu hoppade alla af glädje och sprungo för att berätta det för sin Herre. *Uttolkaren* gick alltså till dörren, såg på den främmande och sade; "Är du den *Kristinna,* som den gode *Kristen* lemnade qvar i staden *Förderf,* då han tog till vandringsstafven?"

Kristinna. "Jag var just den qvinnan, som var hårdhjertad nog att göra narr af min mans bekymmer och lät honom ensam anträda sin resa; och detta är hans fyra barn; men nu har jag också kommit, ty jag är öfvertygad, att detta är den enda rätta vägen."

Uttolkaren. "Så blir då uppfyldt hvad som är skrifvet om mannen, som sade till sin son: *Gå i dag och arbeta i min vingård. Men han svarade och sade: Jag vill icke. Sedan ångrade han sig och gick"* (Matt. 21: 28, 29).

Kristinna. "Amen, gifve Gud, att detta måtte vara en sanning med afseende på mig, samt att jag till slut må varda funnen af honom i frid, *utan fläck eller skrynka."*

Uttolkaren. "Men hvarför står du så vid dörren? Kom in, du Abrahams dotter; vi höllo just på att samtala om dig; ty vi hafva redan fått underrättelser om,

att du blifvit en pilgrim. Kommen in, barn, kom in, unga qvinna." Och så förde han dem alla in i huset.

Då de nu kommit in, uppmanade man dem att sätta sig ned och hvila, hvarefter de, som plägade betjena husets gäster, kommo in i rummet för att helsa på dem. Allas ansigten strålade af glädje deröfver, att *Kristinna* blifvit en pilgrim; det fägnade dem äfven mycket att se hennes gossar, och de klappade dem på kinden, för att visa, huru välkomna de voro. De bemötte också *Barmhertig* med den största kärlek och välkomnade dem således alla på bästa sätt till sin Herres hus.

Efter en stund tog *Uttolkaren*, medan aftonmåltiden tillreddes, dem in i sin bildersal och visade dem, hvad *Kristen* någon tid förut der skådat. Här fingo de alltså se *mannen i jernburen*, mannen, som vaknade upp ur drömmen, mannen, som slog sig igenom sina fiender, taflan, som föreställde honom, som är större än dem alla, jemte allt det andra, som varit *Kristen* till sådan nytta (1 Del., sid. 36—46).

Sedan *Kristinna* och hennes sällskap nu något begrundat alla dessa saker, tog *Uttolkaren* dem åter afsides och förde dem först in i ett rum, der de blefvo varse en man, som endast kunde se nedåt jorden och hade en mullkratta i handen. Under tiden höll en annan öfver hans hufvud en gyllene krona, som han erbjöd honom i stället för hans kratta; men den arme mannen kunde ej ens se uppåt, utan fortfor att räfsa ihop åt sig något af det skräp och det damm, som låg på golfvet.

Kristinna. "Jag tror, att jag någorlunda förstår, hvad detta betyder; ty är det icke, gode Herre, en bild af en denna verldens menniska?"

Uttolkaren. "Du har gissat rätt, äfvenså är denna mullkratta en bild af det köttsliga sinnet. Och att mannen visar sig mera angelägen att skrapa ihop litet stickor, strå och stoft på golfvet, än att lyssna till, hvad

den himmelska budbäraren med kronan i hand har att säga honom, det betecknar, att för somliga himmelen blott är en dikt, under det att de jordiska tingen synas dem vara det enda verkliga. Att vidare samme man endast kunde se nedåt, det vill lära oss, att då de jordiska tingen få makt öfver menniskornas hjertan, så draga de dem bort ifrån Gud."

Då sade *Kristinna:* "Ack, befria mig från kärleken till denna verlden."

Uttolkaren. "Den bönen har legat så länge obegagnad, att den blifvit lik ett förrostadt verktyg. Knappt en ibland tusende beder af hjertat: *Rikedom gif mig icke* (Ordspr. 30: 8). Hö och strå och stoft är hvad de flesta fika efter."

Härvid började *Barmhertig* och *Kristinna* att gråta, sägande: "Ack, det är blott alltför sannt."

Sedan *Uttolkaren* visat dem dessa saker, förde han dem in i det allra bästa rummet i huset (och det var i sanning ett präktigt rum), samt tillsade dem att se sig omkring, ifall de der kunde upptäcka något lärorikt. Så sågo de sig omkring åt alla håll utan att blifva varse något; ty der fanns ingenting annat än en mycket stor spindel på väggen, och honom ansågo de ej värd deras uppmärksamhet.

Slutligen sade *Barmhertig:* "Jag ser ingenting;" men *Kristinna* teg.

Då nu *Uttolkaren* uppmanade dem att se efter ännu en gång, svarade *Barmhertig:* "Här är ingenting annat än en otäck spindel, som hänger på väggen." Då sade han: "Finns det blott en enda spindel i hela detta stora rum?" Då kommo tårarne i ögonen på *Kristinna,* ty hon var en qvinna på snabb uppfattning, och hon sade: "Jo, Herre, här finnes mer än en spindel, och det spindlar, hvilkas gift är långt mera dödligt än den der insektens." Då såg *Uttolkaren* vänligt på henne och sade: "Du har sagt sanningen." Hvarvid *Barmhertig* rodnade och

gossarne skylde sina ansigten; ty alla begynte nu att förstå gåtan.

Derpå sade Uttolkaren åter: *"Som I sen, virkar (el. griper) spindeln med sina händer och är i konungapalats* (Ordspr. 30: 28). Och detta är upptecknadt endast för att visa eder, att så fulla I än mån vara af syndens gift, så fån I dock i tron ingå och bo uti det bästa rummet i Konungens palats deruppe."

Kristinna. "Jag anade något häraf, men kunde icke fatta allt. Det förekom mig, att vi just voro lika spindlar och skulle se vederstyggliga ut, om vi än vore i ett aldrig så vackert rum. Men att vi af denna giftiga och fula spindel skulle lära oss, hvad det är att *öfva tro,* det föll mig icke in; och likväl har han med sina långa armar hakat sig fast vid väggen och bor nu i den bästa delen af slottet. Gud har ej skapat något förgäfves."

Nu tycktes alla vara glada; men tårarne stodo dem i ögonen. Emellertid sågo de på hvarandra och bugade sig för *Uttolkaren.*

Derpå förde denne dem i ett annat rum, der de sågo en höna med sina kycklingar, och bad dem en stund betrakta dessa djur. Så gick då en af kycklingarna fram till en liten vattenho, för att dricka, och hvarje gång hon drack, lyftade hon upp hufvud och ögon mot himmelen. "Sen," sade *Uttolkaren,* "hvad denna lilla kyckling gör, och lären af henne att erkänna, hvarifrån alla edra välsignelser komma, genom att skåda uppåt, hvarje gång I mottagen något godt. Men," fortfor han, "gifven ännu en gång akt på den lilla familjen." Då märkte de, att hönan brukade fyra olika slags ljud för att göra sig förstådd af sina kycklingar. Först hade hon ett *allmänt läte,* som hon använde hela dagen. För det andra hade hon ett *särskildt läte,* som hon blott i vissa fall begagnade. För det tredje hade hon ett läte, som hon endast brukade, då hon rufvade på äggen; och

för det fjerde hade hon ett *nödrop* (Matt. 23: 37). "Jemför nu," sade han, "vår Konung med denna höna och hans trogna med dessa kycklingar. I likhet med hönan har äfven han olika sätt att behandla sitt folk; genom sina allmänna kallelser gifver han ingenting; genom sin särskilda kallelse har han alltid någonting att gifva; han har äfven ett rufvande läte för dem, som äro under hans vingar; och slutligen har han ett nödrop för att göra alarm, då han ser fienden komma. Jag ansåg lämpligt, mina älskade, att föra er in i rummet med hönan och kycklingarna, emedan I ären qvinnor och derföre lätt kunnen fatta sådant."

Kristinna. "Ja, käre Herre, låt oss se ännu något mer."

Derpå förde han dem in i ett slagtarhus, der en slagtare höll på att slagta ett får; och si, fåret höll sig helt stilla och lät tåligt döda sig. Då sade *Uttolkaren:* "I bören lära af detta får att utan knot och klagan lida och fördraga oförrätter. Se, huru stilla det ljuter döden och utan några invändningar låter draga af sig skinnet. Eder Konung kallar eder för sina får."

Derefter förde han dem in i sin trädgård, der det fanns en mängd olika blommor. Och han sade: "Sen I alla dessa blommor?" "Ja," svarade *Kristinna.* "Gifven akt," återtog han, "huru de äro olika till storlek, beskaffenhet, färg och lukt; några äro ock bättre än andra. Och hvarest trädgårdsmästaren satt dem, der stå de och gräla ej med hvarandra."

Vidare förde han dem ut på sin åker, som han besått med hvete och annan säd. Men då de sågo närmare efter, voro alla axen afhuggna och endast halmen var qvar. Och han sade åter: "Denna åker var väl gödslad och plöjd och besådd; men hvad skola vi göra med grödan, sådan den nu ser ut?" "Jo, bränna en del," svarade *Kristinna,* "och blanda det andra med gödseln." Då återtog *Uttolkaren:* "Ja, I sen, att frukt

är det första, hvarefter I frågen, om I ej finnen någon, så dömen I växten till elden; sen blott till, att I ej med detsamma fördömen eder sjelfva."

Medan de nu voro på väg in, fingo de se en liten rödbrösta med en stor spindel i näbben. "Se der," utropade *Uttolkaren.* Då de nu sågo dit, undrade *Barmhertig,* hvad det var, men *Kristinna* sade: "Hvilken skam för en så liten vacker fogel som rödbröstan, hvilken annars står framför så många andra foglar och älskar att pläga ett slags umgänge med menniskan, att lefva af andra djur! Jag trodde, att hon endast lefde af brödsmulor och andra sådana oskyldiga ämnen. Jag tycker mindre om henne än förut."

Då genmätle *Uttolkaren:* "Denna rödbrösta är en ganska träffande bild af somliga bekännare; liksom denna lilla fogel utmärker sig för sina sköna toner, vackra färger och nätta skapnad, så hafva de äfven ett ganska fagert sken. De tyckas hysa stor kärlek till de uppriktiga bekännarne, samt föredraga deras sällskap framför alla andras, liksom om de ville lefva af de smulor, som falla från deras bord. De föregifva äfven, att detta är skälet, hvarföre de besöka de gudfruktiges hus och bruka Herrens nådemedel, men då de äro för sig sjelfva, kunna de liksom rödbröstan fånga och sluka spindlar, d. ä. de kunna lefva efter verldens sätt, samt dricka orättfärdighet och svälja synd såsom vatten."

Som aftonmåltiden ännu icke var färdig, då de kommo tillbaka till *Uttolkarens* hus, bad *Kristinna* denne ånyo, att han skulle antingen visa eller berätta dem något annat, som kunde vara dem till uppbyggelse.

Då begynte *Uttolkaren* och sade: "Ju fetare en so är, desto mer älskar hon dyn; ju fetare oxen är, desto muntrare går han till slagtaren; och ju friskare den lastbare är, desto böjdare är han för det, som ondt är."

"Qvinnor hafva ett stort begär efter grannlåt och fina kläder; men den sanna skönheten är att vara prydd med det, som är kostligt inför Gud."

"Det är lättare att vaka en eller två nätter, än att sitta uppe ett helt år tillsammans; på samma sätt är det lättare att i början föra en kristlig umgängelse, än att framhärda deri intill ändan."

"Under storm är hvarje skeppare villig att kasta öfverbord den minst dyrbara delen af sin last; men hvem är så dåraktig, att han först utkastar den dyrbaraste delen? Jo, endast den, som icke fruktar Gud."

"En enda läcka är nog för att komma ett skepp att sjunka, och en enda synd för att störta en syndare i förderfvet."

"Den, som förgäter sin vän, är otacksam mot honom; men den, som förgäter sin Frälsare, är obarmhertig mot sig sjelf."

"Den, som lefver i synd och väntar sig salighet, är lik en man, som sår ogräs och hoppas fylla sin lada med korn och hvete."

"Om en menniska vill se goda dagar, bör hon ständigt umgås med tanken på sin sista dag."

"Örontasslande och meningsskiljaktigheter bevisa att synden är inkommen i verlden."

"Om denna verlden, hvilken Gud aktar ringa, värderas så högt bland menniskor, hvad måste icke då himmelen vara, som Gud sjelf beprisar!"

"Om vi äro så ovilliga att låta detta lifvet fara, hvilket dock är behäftadt med så många besvärligheter, hvad måste då icke lifvet deruppe vara!"

"Alla äro färdiga att upphöja menniskors godhet, men hvem är, såsom sig bör, genomträngd af Guds godhet?"

"Vi sätta oss sällan till bords, utan att lemna något af hvad som blifvit framsatt för oss; likaså finnes det i

Jesus Kristus mera förtjenst och rättfärdighet, än hela verlden behöfver."

Sedan *Uttolkaren* slutat, förde han dem åter ut i sin trädgård och visade dem ett träd, hvars inre var helt och hållet bortruttnadt, men som likväl växte och bar löf. "Hvad betyder detta?" frågade *Barmhertig*. "Detta träd," svarade han, "som utvärtes är fagert, men invärtes förruttnadt, är en bild af många menniskor, som stå i Guds örtagård. Med munnen tala de stora ting om Gud, men vilja ej göra något för honom; deras bekännelse är vacker, men deras hjerta duger ej till annat än att vara ett tunder för satans glödande pilar."

Nu var aftonmåltiden färdig, bordet dukadt och alla rätterna framburna; alltså satte de sig ned och åto, sedan en af dem hade tackat Gud för maten. Och som vanligen *Uttolkaren* under måltiden plägade undfägna sina gäster med musik, så började nu flera sköna instrumenter att spela. Någon, som hade en mycket vacker röst, sjöng äfven följande sång:

O Herre, när jag hafver dig,
Kan intet, intet fattas mig,
Ty, ack, ett saligt nog för lifvet
Är mig med dig för evigt gifvet!

Då sången och musiken upphört, frågade *Uttolkaren Kristinna:* "Hvad var det, som först bevekte dig att välja en pilgrims lif?" *Kristinna* svarade: "Först gick min mans frånfälle mig mycket till hjertat; men det var blott naturlig kärlek. Sedan kom jag ihåg min mans själanöd och afresa, äfvensom den kärlekslöshet, hvarmed jag i anledning deraf bemött honom. Nu greps jag så häftigt af känslan af min brottslighet, att jag skulle hafva sjunkit ned i förtviflans afgrund, hade jag ej i rätta stunden haft en dröm, som visade mig min mans lycksalighet, samt fått ett bref från Konungen i det landet, der *Kristen* nu bor, med inbjudning att

komma dit. Det var den drömmen och det brefvet, som förmådde mig att anträda denna färd."

Uttolkaren. "Men rönte du icke något motstånd, innan du begaf dig åstad?"

Kristinna. "En af mina grannqvinnor, fru *Rädd* (en dotter till den mannen, som så när hade öfvertalat *Kristen* att vända om af fruktan för lejonen), gjorde också narr af mig för mitt tillämnade, såsom hon kallade det, dumdristiga vågspel; äfven framhöll hon, för att afskräcka mig, de vedermödor och lidanden, som min make haft att utstå; dock allt detta fördrog jag temligen lätt. Men jag blef mycket oroad af en dröm, som jag hade, om två män med styggt utseende, hvilka jag tyckte stämplade efter att bringa mig på fall under min resa. Ja, den drömmen kommer ännu ofta för mig och gör mig rädd för alla, som jag möter, att de möjligen skola göra mig skada eller locka mig från vägen. Jag vill också berätta för er något, som jag ej skulle önska, att alla visste, nemligen att emellan detta ställe och porten, hvarigenom vi kommo in på vägen, blefvo *Barmhertig* och jag så häftigt öfverfallna, att vi måste ropa: Mördare; och de två karlar, som gjorde detta angrepp på oss, liknade dem, som jag sett i min dröm."

Då sade *Uttolkaren:* "Din början är god; men slutet skall blifva ännu härligare." Derpå vände han sig till *Barmhertig* och sade: "Och hvad förmådde dig, min älskade, att begifva dig hit?" Då rodnade och darrade *Barmhertig* och satt en stund tyst.

Uttolkaren. "Frukta dig icke, allenast tro och säg, hvad du har på hjertat."

Barmhertig. "Sanningen att säga, Herre, är det min brist på erfarenhet, som gör, att jag helst vill vara tyst, och äfven uppfyller mig med farhågor, att jag till slut skall blifva tillbaka. Jag kan ej tala om några syner eller drömmar, såsom min vän *Kristinna.* Ej

heller vet jag, hvad det är att sörja öfver, att jag ej velat följa fromma anförvandters råd."

Uttolkaren. "Hvad är det då, kära, som bevekt dig att lemna staden *Förderf?*"

Barmhertig. "Jo, då min vän här bröt upp för att resa från vår stad, så gingo jag och en annan grannqvinna händelsevis för att helsa på henne. Så knackade vi på dörren och stego in. När vi nu sågo, att hon höll på att lägga ihop sina saker, frågade vi, hvad hon ämnade företaga. Då svarade hon, att hon fått bud att resa till sin man. Vidare berättade hon, huru hon sett honom i en dröm, der han bodde på en härlig ort ibland de odödliga med en krona på hufvudet, spelade på harpa, åt och drack vid sin Furstes bord, samt sjöng hans lof, derföre att han fört honom dit, o. s. v. Medan hon nu berättade alla dessa ting för mig, tyckte jag, att mitt hjerta blef brinnande inom mig. Och jag sade till mig sjelf: Om detta är sannt, så vill jag lemna min fader och min moder och mitt fäderneslând, samt, om jag får, göra *Kristinna* sällskap. Så frågade jag henne då vidare, om hvad hon sagt var sanning, samt om hon ville låta mig följa med; ty jag insåg nu, att det var omöjligt att längre dröja i vår stad utan fara att förgås. Men likväl skildes jag derifrån med ett tungt hjerta, ej derföre, att jag för egen del ogerna lemnade den, utan derföre, att jag hade så många af min slägt qvar der. Och så har jag då kommit hit, och vill, om jag får, hjertligen gerna gå med *Kristinna* till hennes man och hans Konung."

Uttolkaren. "Begynnelsen af din färd är god, ty du har gifvit sanningen ära; du är en Ruth, som af kärlek till Naemi och hennes Gud lemnade fader, moder och fädernesland, för att fara till ett folk, som hon ej förut kände. *Herren vedergälle dig det, du gjort hafver, och din lön vare fullkommen när Herren Israels Gud, till*

hvilken du kommen är till att hafva tröst under hans vingar" (Ruth 2: 11, 12).

Nu var aftonmåltiden slut, och man rustade sig att gå till hvila. Men *Barmhertig* kunde ej sofva af glädje, ty nu voro alla hennes tvifvel, att hennes resa skulle sluta väl, skingrade, och så låg hon och prisade Gud, som visat henne sådan barmhertighet.

Morgonen derpå stego de upp med solen och rustade sig till affärd; men *Uttolkaren* ville, att de skulle dröja ännu en stund; "ty," sade han, "I måsten i vederbörlig ordning resa härifrån." Derpå sade han till den unga flickan, som först öppnade dörren för dem: "Tag dem med dig i trädgården till *badet,* samt tvätta dem der rena från den smuts, som under vandringen vidlådit dem." Då förde *Oskuld* dem in i trädgården till badet och tillsade dem att der två och rena sig. Ty det önskade hennes Herre, att alla qvinnor kulle göra, som på sin vallfärd besökte hans hus. Så stego alla ned i vattnet, först qvinnorna och sedan gossarne; och då de kommo upp ur badet, voro de ej blott rena och täcka, utan lifvade och styrkta i alla leder. Då de nu kommo in ifrån trädgården, der de badat sig, tog *Uttolkaren* emot dem, såg på dem och sade: *"I ären dägeliga som månen"* (Hög. V. 6: 9). Derpå skickade han efter sitt insegel, hvarmed han plägade besegla dem, som tvagit sig i hans bad. Man lemnade honom inseglet och han satte sitt tecken på dem midt emellan deras ögon, att man måtte kunna känna igen dem på alla de orter, der de skulle fara fram. Men inseglet var innehållet och summan af det påskalam, som Israels barn åto vid utgången ur Egypten (2 Mos. 13: 8, 9, 10). Och förhöjde detta tecken storligen deras skönhet, ty det var en prydnad för deras ansigten, liksom det äfven gaf dem ett uttryck af större värdighet, samt gjorde deras anleten lika änglars anleten.

Derpå sade *Uttolkaren* åter till den unga flickan, som betjenade qvinnorna: "Gå in i klädkammaren och hemta fram hvita kläder för dessa pilgrimer." Hon gjorde, som hon var befalld, och lade ned kläderna framför honom. Hvarpå han tillsade dem att taga dem på sig. Och kläderna voro gjorda *af rent och skinande silke*. När nu qvinnorna blifvit så prydda och sågo på hvarandra, uppfylldes de med förskräckelse; ty den ena kunde ej hos sig sjelf blifva varse den härlighet, som hon såg hos den andra. Så begynte de då att hålla hvarandra yppare än sig sjelfva. Den ena sade: "Du är skönare än jag." Och den andra: "Du är härligare än jag." Barnen stodo också slagna af häpnad, då de sågo på sin nya drägt.

Derpå kallade *Uttolkaren* fram en af sina tjenare, vid namn *Stort Mod* och sade till honom: "Tag svärd, hjelm och sköld och för dessa mina döttrar till det huset, som kallas *det sköna*, der de härnest få hvila sig." Så tog han sina vapen och gick framför dem. *Uttolkaren* önskade dem Guds välsignelse på resan, hvarjemte de, som hörde till hans hus, beledsagade dem med många välönskningar. Så begåfvo de sig då åstad och sjöngo under vägen:

Vår andra hviloplats, hur skön —
Må vi i tacksamhet och bön
Förvara minnet utaf den
Och alla dessa under än!

Mullskofveln, *spindeln*, *hönan*, *se*,
Hvad lärdom vilja de oss ge,
Med *fåret*, *åkern*, *fogeln* der,
Och *trädet*, som sin frukt ej bär?

Må vi ej gå med hjertat kallt,
Men draga nytta utaf allt,
Till undervisning, tröst och hopp,
Hvar gång vi lyfta blicken opp!

Ja, må vi rätt af hjertats grund
I bönen vaka hvarje stund,
Hvar dag ock taga korset på,
Och städs i Herrens fruktan stå!

"Nu såg jag i min dröm, att de vandrade framåt med *Stort Mod* i spetsen, tills de kommo till det ställe, der bördan föll från *Kristens* rygg ned i grafven" (Del. 1, sid. 47). Här höllo de då stilla en stund och lofvade äfven för sin del Gud. "Nu," sade *Kristinna*, "kommer jag i håg, hvad man sade oss vid *porten*, nemligen att vi få förlåtelse genom *ord* och genom *gerning*; genom *ord*, d. ä. genom löfte; genom *gerning*, d. ä. genom ett verk, som förvärfvat densamma. Hvad löftet är, derom har jag något begrepp; men hvad är det att få förlåtelse genom *gerning*, eller det verk, hvarigenom den förvärfvats? Käre herr *Stort Mod*, ni vet utan tvifvel, huru härmed förhåller sig; var derföre god och upplys oss derom."

Stort Mod. "Förlåtelse genom gerning är förlåtelse förvärfvad af någon för en annan, som har behof deraf, förvärfvad ej af den person, som får förlåtelse, utan genom det verk, hvarigenom, såsom denne andre säger, jag förvärfvade densamma. För att alltså tillämpningsvis framställa saken, så blef den förlåtelse, som du och *Barmhertig* och dessa gossar erhållit, förvärfvad af en annan, nemligen af den mannen, som släppte in er genom porten; och han har förvärfvat densamma på ett tvåfaldigt sätt: han har frambragt rättfärdighet för att skyla eder med, samt utgjutit sitt blod för att två eder uti."

Kristinna. "Men om han afträder sin rättfärdighet åt oss, hvad skall han då hafva för sig sjelf?"

Stort Mod. "Han har mer rättfärdighet, än både du och han sjelf behöfva."

Kristinna. "Käre, förklara detta för oss."

Stort Mod. "Af allt hjerta; men nu först måste jag anmärka, att han, om hvilken vi ämna tala, ingenstädes har sin like. Han har två naturer i en person, hvilka lätt låta skilja sig i begreppet, men omöjligt i verkligheten. Hvardera af dessa naturer eger sin för densamma väsentliga rättfärdighet, så att man kan lika lätt tillintetgöra dessa naturer, som lösrycka från dem hvarderas rättvisa och rättfärdighet. Af dessa tvänne rättfärdigheter blifva vi alltså icke delaktiga, såsom skulle antingen båda eller endera påklädas oss, för att göra oss rättfärdiga och lefvande. Men utom de nämnda rättfärdigheterna finns ännu en tredje, hvilken denna person eger såsom sammanfattningen af hans tvänne naturer. Och den är icke en gudomens rättfärdighet såsom skild från mandomen, ej heller en mandomens rättfärdighet såsom skild från gudomen, utan en rättfärdighet, som grundar sig på båda naturernas förening och kan betecknas såsom en rättfärdighet, hvilken nödvändigt fordrades för att göra honom skicklig till det medlareembete, hvarmed Gud skulle bekläda honom. Om han afstår från sin första rättfärdighet, afstår han ifrån sin gudom. Om han afstår från sin andra rättfärdighet, afstår han ifrån sin mandoms renhet. Om han afstår från sin tredje rättfärdighet, afstår han ifrån den fullkomlighet, som gör honom duglig för hans medlareembete. Fördenskull eger han ännu en fjerde rättfärdighet, som består i *fullgörande* af eller lydnad för en uppenbarad vilja. Och är det denna rättfärdighet, som han ikläder syndarne och genom hvilken deras synder blifva öfverskylda. Derföre står det skrifvet: *Ty såsom genom den ena menniskans olydnad de många hafva blifvit gjorda till syndare, så skola ock genom den enes lydnad de många göras rättfärdiga"* (Rom. 5: 19).

Kristinna. "Men äro de andra rättfärdigheterna oss till ingen nytta?"

Stort Mod. "Jo, visserligen; ty ehuru de väsentligt tillhöra hans naturer och hans embete och derföre ej kunna meddelas åt en annan, så är det likväl på grund af dem, som den rättfärdiggörande rättfärdigheten har sin giltighet och verkan. Hans gudoms rättfärdighet gifver kraft åt hans lydnad, hans mandoms rättfärdighet gifver hans lydnad förmåga att rättfärdiggöra, och den rättfärdighet, som grundar sig på dessa två naturers förening i och för hans embete, gifver den rättfärdiggörande rättfärdigheten myndighet att utföra det verk, hvartill den är förordnad."

"Här är alltså en rättfärdighet, hvilken Kristus såsom Gud icke behöfver; ty han är Gud förutan densamma. Här är en rättfärdighet, hvilken Kristus såsom menniska icke behöfver, ty han är en fullkomlig menniska äfven förutan densamma. Här är slutligen en rättfärdighet, hvilken Kristus, såsom Gud, såsom menniska och såsom Gud och menniska i förening, ej för egen del behöfver och derföre kan undvara, en rättfärdiggörande rättfärdighet, som han ej för egen del behöfver och alltså kan gifva bort, hvarföre den ock kallas *rättfärdighetens gåfva* (Rom. 5: 17). Ja, eftersom Herren Jesus Kristus gjort sig sjelf under lagen, så *måste* denna rättfärdighet bortgifvas; ty lagen förbinder hvar och en, som är under densamma, att icke blott *göra rätt*, utan äfven att öfva barmhertighet. Derföre måste och bör han enligt lagen, om han har två kjortlar, gifva den ena åt dem, som ej hafva någon. Och nu har vår Herre verkligen två kjortlar, en för sig sjelf, och en till öfverlopps; derföre skänker han för intet den ena åt dem, som ej hafva någon. På detta sätt kommer då eder förlåtelse, *Kristinna, Barmhertig* och I alla andra, som här äro, genom *gerning,* eller genom en annan persons arbete. Er Herre Kristus är den, som arbetat och som gifver bort sitt arbetes frukt åt den förste arma tiggare, han påträffar."

"Men vidare, för att en förlåtelse genom *gerning* skall komma till stånd, måste lika väl någon lösepenning betalas till Gud, som en klädnad blifvit beredd för att skyla oss med. Synden har öfverantvardat oss åt en rättfärdig lags rättvisa förbannelse; derföre måste vi friköpas från denna förbannelse genom en återlösning, eller derigenom att en lösen erlägges för den synd, vi begått. Och detta skedde, då er Herre utgöt sitt blod i eder stad och ställe, samt dog den död, edra öfverträdelser förtjent. Sålunda har hon genom blod återlöst eder från edra öfverträdelser, samt med rättfärdighet öfverskylt edra orena och vanställda själar (Rom. 4: 24), på grund hvaraf Gud, då han kommer att döma verlden (Gal. 3: 13), skall gå framom eder och ej låta förderfvaren göra eder någon skada."

Kristinna. "O huru härligt! Nu inser jag, att vi hade något att lära deraf, att vi förlåtas genom *ord* och genom *gerning*. Kära *Barmhertig,* låtom oss sträfva att behålla detta i minnet; och I mina barn, kommen äfven ihåg det. Men, Herre, var det icke detta, som kom min gode *Kristens* börda att falla från hans rygg, samt honom sjelf att hoppa af glädje?"

Stort Mod. "Jo, det var tron härpå, som afskar dessa band, som ingen annan kunde slita; liksom det var för att gifva honom ett bevis på kraften af denna rättfärdighet, som han fick bära sin börda, tills han kom till korset."

Kristinna. "Jag kunde tro det; ty om än mitt hjerta var lätt, och gladt förut, så är det likväl nu tio gånger lättare och gladare. Och af hvad jag erfarit, ehuru detta är blott litet, är jag öfvertygad, att om den mest betungade menniska i verlden vore här, samt såge och trodde detsamma som jag, så skulle det göra hennes hjerta i samma grad förnöjdt och fröjdefullt."

Stort Mod. "Åsynen och begrundandet af dessa saker har icke blott gifvit oss tröst och aflyftat vår

börda, utan äfven födt hos oss en innerlig kärlek. Ty hvem, som blott en gång betänker, att förlåtelse kommer icke blott genom *löfte*, utan sålunda genom *gerning*, kan annat än älska denna återlösnings sätt och medel, äfvensom den man, som bragt den för honom till stånd?"

Kristinna. "Sannt. Det känns, som om mitt hjerta ville blöda, då jag betänker, att han blödde för mig. O du kärleksfulle! O du högtlofvade! Du förtjenar att hafva mig hel och hållen. Du har köpt mig, du har betalt för mig tiotusende gånger mer, än jag är värd. Intet under, att tanken härpå lockade tårar min mans ögon, samt bevekte honom, att skynda så hurtigt framåt (1 Del., sid. 47). Jag är viss på, att han önskade hafva mig med sig; men jag, eländiga usling, lät honom resa helt allena. Ack, *Barmhertig*, om din fader och moder vore här, och fru *Rädd* också! Ja, jag önskar, af allt hjerta, att äfven fru *Vällust* gjorde henne sällskap. Sannerligen deras hjertan skulle blifva så rörda häraf, att hvarken den förras rädsla eller den senares mäktiga lustar skulle förmå dem att återvända hem från sin pilgrimsfärd."

Stort Mod. "Du talar nu i din första kärleksifver; men tror du, att det alltid skall kännas så för dig? Dessutom uppenbaras detta icke för hvar och en, ja det uppenbarades icke ens för alla, som sågo din Jesus blöda. Många, som stodo der nära och sågo hans blod löpa ned från hans sida till jorden, voro så långt från att erfara något sådant intryck, att de i stället för att gråta öfver honom, hånlogo åt honom, i stället att blifva hans lärjungar, ännu mera förhärdade sina hjertan emot honom. Alla de intryck, som I, mina döttrar, emottagit, härleda sig derföre från en särskild gudomlig inverkan på edra själar under betraktandet af de sanningar, jag omtalat för eder. Kommen ihåg, hvad *Uttolkaren* sade eder, att hönan genom sin allmänna kallelse ej gifver någon mat åt sina kycklingar. I

hafven således en särskild nåd att tacka för dessa erfarenheter."

Nu såg jag vidare i min dröm, att de färdades, tills de kommo till det ställe, der *Tanklös, Lätting* och *Förmäten* lade sig ned och insomnade (Del. 1, sid. 48), under det *Kristen* fortsatte sin pilgrimsfärd. Och si, deras kroppar voro upphängda i jernkedjor ett litet styke derifrån på andra sidan.

Då sade *Barmhertig* till deras vägvisare och ledsagare: "Hvad är detta för tre män? Och hvarföre hafva de blifvit hängda?"

Stort mod. "Det var tre mycket dåliga män; de hade ej lust att sjelfva blifva pilgrimer och hindrade alla, som de kunde, derifrån; de älskade sjelfva *lätja* och *dårskap,* samt intalade så många som möjligt, att äfven göra detsamma; och på samma gång inbillade de dem, att det i alla fall till slut skulle gå bra. De lågo och sofvo, då *Kristen* gick förbi, och nu, då du vandrar här fram äro de hängda."

Barmhertig. "Men lyckades de öfvertala några att följa deras exempel?"

Stort Mod. "Ja, de lockade flera från den rätta vägen. Sålunda öfvertalade de herr *Sengångare, Andtruten, Olustig, Fikare-efter-snöd-lust, Sömnaktig* och en ung qvinna vid namn *Tröghet.* Dessutom utspridde de dåliga rykten om eder Herre och sökte öfvertyga andra, att han var en hård tuktomästare. Äfvenledes yttrade de sig förklenande om det goda landet och sade, att det ickevar hälften så godt, som man påstod. Vidare smädade de hans tjenare och beskrefvo de bäste bland dem såsom besvärliga, efterhängsna fjeskar, som ej ville lemna andra menniskor i fred, samt kallade Guds bröd för svinadraf, hans barns fröjder för inbillningar, samt pilgrimernas möda och arbete för onödigt besvär."

Kristinna. "Om de vore sådana, skall jag ej mycket begråta dem; de hafva endast fått sin förtjenta lön; och

jag anser det mycket bra, att de hänga så nära stora landsvägen, till en skräck och varnagel för andra. Men hade det ej varit godt, om deras brott för att varna andra illasinnade menniskor blifvit inristadt på någon jern- eller kopparplåt, som man sedan uppsatt här, der de gjort så mycken skada?"

Stort Mod. "Det är just hvad man gjort, såsom du kan se, om du går litet närmare muren."

Barmhertig. "Nej, nej, låt dem sjelfva hänga och förruttna, men deras brott för alltid lefva och vittna emot dem! Jag anser det för en stor nåd, att de blifvit hängda, innan vi kommo hit. Hvem vet annars, hvartill de kunde hafva lockat sådana stackars qvinnor som vi?" Derpå utgöt hon sina känslor i följande sång:

Se *Tanklös*, *Lätting* och *Förmäten* der,
O, hvilken varning denna syn oss är!
De ha föraktat Herrens väg, och re'n
De fått sin rätta lön för längese'n,
Då svaga barn och qvinnor gå med fröjd
I Herrens kraft till Sions ljusa höjd!

Derpå gingo de vidare, tills de kommo till *Berget Svårighet* (Del 1, sid. 51); och deras gode vän, *Stort Mod,* försummade ej heller der att berätta för dem, hvad som hände, då *Kristen* gick derförbi. Först förde han dem till *källan* (Del. 1, sid. 51). "Se," sade han, "detta är den källa, hvarur *Kristen* drack, innan han gick uppför detta berg. Den var då klar och välsmakande, men nu hafva några, som ej vilja, att pilgrimer här skola släcka sin törst, *grumlat och orenat den med sina fötter"* (Hes. 34: 18).

"Huru kunna de vara så missundsamma?" inföll *Barmhertig.* "Men," sade vägvisaren, "det kan hjelpas, om man tar upp vattnet och öser det uti ett rent och friskt kärl; ty då sjunker smutsen till bottnen, och

vattnet klarnar.” Så hemtade då *Kristinna* och hennes följeslagare upp vattnet ur källan och hällde det i en lerkruka, der det fick stå, tills orenligheten sjunkit till bottnen; och så drucko de deraf.

Dernäst visade han dem de två *bivägarne* vid foten af berget, på hvilka *Formalist* och *Skrymtare* förvirrade sig (Del. 1, sid. 52). “Detta är farliga stigar,” sade han, “och här gingo två män förlorade, då *Kristen* gick förbi; och ehuru, såsom du ser, dessa vägar nu äro tillspärrade med kedjor och pålar, samt afstängda medelst ett dike, så vilja dock somliga hellre försöka sig der, än göra sig möda att gå uppför berget.”

Kristinna. “*Öfverträdarens väg är hård* (Ordspr. 13: 15). Det är ett under, att de kunna komma in på de der vägarne, utan att bryta af sig halsen.”

Stort Mod. “De vilja nödvändigt försöka sin lycka der. Ja, om händelsevis någon af Konungens tjenare får se dem, ropar till dem, att de äro på en orätt väg, och varna dem för deras fara, så begynna de att smäda och svara: *Efter de ord, som du oss säger i Herrens namn, vilja vi icke höra dig; utan vi vilja göra efter allt det ord, som af vår mun går* (Jer. 44: 16, 17). Ja, om du ser efter litet längre fram, så skall du finna, att det ej fattas varningar på dessa vägar; ty der äro ej blott kedjorna, pålarne och diket, utan de äro äfven igenstängda utaf täta häckar. Icke destomindre är det många, som välja dem.”

Kristinna. “De äro lätjefulla och tycka icke om, att göra sig någon möda; derföre är hvarje väg, som bär uppföre, dem oangenäm. Så besannas på dem hvad som är skrifvet: *Den lates väg är full med törne* (Ordspr. 15: 19). Ja, de vilja hellre vandra på en snara än gå uppför det här berget och så vidare till den himmelska staden.”

Derpå satte de sig i rörelse, och började att gå uppför berget; men innan de hunno upp till spetsen, begynte

Kristinna att pusta och sade: "Detta är ett berg, som pröfvar på lungorna; intet under, att de, som mer älska sin beqvämlighet än sin själ, välja en jemnare väg." Då sade *Barmhertig:* "Jag måste sätta mig ned," och äfven de minsta af barnen började att gråta. "Kommen, kommen," sade *Stort Mod*, "sätten er ej här, ty litet högre upp ligger *Furstens löfhydda.*" Och så tog han den lille gossen vid handen och ledde honom uppför kullen.

Då de nu kommo till *löfhyddan* (1 Del., sid. 52), voro de mycket glada att få hvila sig, ty alla voro i ett svettbad. Då sade *Barmhertig:* "Huru ljuf är icke hvilan för de arbetande och betungade (Matt. 11: 28); och huru god är icke pilgrimernas Furste, som föranstaltat sådana hviloplatser åt dem! Jag har hört mycket talas om denna löfhydda, men aldrig förr sett den. Låtom oss nu väl akta oss för att somna; ty, som jag hört berättas, kostade det stackars Kristen ganska dyrt, att han här slumrade in."

Då sade herr *Stort Mod* till de små: "Nå, mine käre gossar, huru står det till med eder? Hvad sägen I nu om en pilgrims lif?" "Herre," svarade den minste, "jag var nära att förlora modet; men jag tackar er, som räckte mig handen i min nöd; och nu minnes jag, hvad min moder sagt mig, nemligen att vägen till himmelen är lik en stege, men vägen till helvetet lik en utförsbacke. Men jag vill hellre gå uppför stegen till lifvet, än utför backen till döden."

"Ja, men ordspråket säger," inföll *Barmhertig*, "att det går lättare utför än uppför backen." "Men," svarade Jakob (ty det var hans namn), "den dagen nalkas, då, efter hvad jag tror, det blir allra svårast för dem, som gå utföre." "Du är en snäll gosse," sade ledsagaren, "du har svarat rätt." Då log *Barmhertig*, men den lille gossen rodnade.

Kristinna. "Kommen och låtom oss vederqvicka oss med någon föda, medan vi hvila våra trötta ben.

Jag har här en bit af ett grannatäpple, som herr Uttolkaren stack i min hand, då jag lemnade hans hus; jag har äfven ett stycke honungskaka, samt en liten flaska med vin."

"Jag trodde, att han gaf dig något," sade *Barmhertig*, "efter han kallade dig afsides."

"Ja," sade *Kristinna*, "det gjorde han verkligen, men, *Barmhertig*, det skall blifva, som jag lofvade, då vi först begåfvo oss hemifrån. Du skall dela med mig allt det goda, jag har, efter du så villigt gjorde mig sällskap på min vandring."

Och så gaf hon både åt *Barmhertig* och gossarne och de åto. *Kristinna* frågade äfven herr *Stort Mod*, om icke han ville dela deras måltid. Men han svarade: "I skolen fortsätta eder vallfärd, jag åter skall snart vända tillbaka. Måtte er resekost väl bekomma eder! Jag lefver alla dagar derhemma af detsamma." Då de nu hade ätit och druckit, samt samspråkat litet längre, sade deras ledsagare till dem: "Tiden lider; om I finnen för godt, så låtom oss rusta oss till affärd." Så stego de då upp för att begifva sig på väg, och de små gossarne gingo före. Men som *Kristinna* glömde att medtaga sin vinflaska, sände hon sin minsta gosse tillbaka att hemta den. Då sade *Barmhertig*: "Det ser ut, som om man alltid måste förlora något här. Det var här som *Kristen* förlorade sin pergamentsrulle, och här lemnade *Kristinna* efter sig sin flaska. Herre, hvad kan vara orsaken dertill?" Ledsagaren svarade: "Orsaken är *sömn* och *glömska;* somliga sofva, då de borde vaka; och somliga glömma, då de borde minnas; och detta är just orsaken, hvarföre det ofta händer, att pilgrimer på sina hviloplatser ofta förlora i stället för att vinna. De borde vaka äfven under vederqvickelsens tider och minnas, hvad de redan undfått; men derföre att de försumma detta, slutar deras fröjd ofta med tårar, och deras sol

går ned i moln, såsom *Kristens* historia på detta ställe bevisar (Del. 1, sid. 53, 54)."

Då de kommo till det ställe, der *Misströstan* och *Rädd* mötte *Kristen* och sökte öfvertala honom att gå tillbaka af fruktan för lejonen, blefvo de varse något, som liknade en schavott, och framför denna åt vägen till en stor tafla, hvarpå man läste en vers och under densamma orsaken, hvarföre denna ställning blifvit upprest. Versen lydde sålunda:

Så hängen der, I tre, till varning för en hvar,
Som efter eder nu densamma vägen far!
Må ingen våga sig mot sanningen att strida,
Och ej mot Sions barn, som fram mot målet skrida!
Och måtte Herren sjelf oss hjelpa, hägna så,
Att vi i tro och hopp till änden faste stå!

Under versen stodo orden: "Denna schavott uppfördes till deras afstraffning, som i följd af misströstan och rädsla ej våga att fortsätta sin vallfärd; på denna schavott fingo ock både *Misströstan* och *Rädd* tungan genomborrad med ett glödgadt jern, derföre att de försökte hindra *Kristen* på hans resa."

Då sade *Barmhertig:* "Detta påminner om hvad han, som är vår kärlek, säger: *Hvad kan den falska tungan göra dig? Och hvad kan hon uträtta? Hon är såsom en väldigs skarpa pilar, såsom eld i enebärsträd"* (Ps. 120: 3, 4).

Derefter gingo de vidare, tills de fingo lejonen i sigte (1 Del., sid. 55). Nu var herr *Stort Mod* en stark man, så att han ej var rädd för lejonen. Men då man kom fram till stället, der de fruktansvärda djuren lågo, voro likväl gossarne, som gingo före, glada att få krypa bakom de andra. Härvid log deras ledsagare och sade: "Huru nu, mina gossar? Tycken I om att gå före, då ingen fara är på färde, men hålla er bakefter, då lejonen visa sig?"

När de nu började att gå uppföre höjden, drog herr *Stort Mod* sitt svärd för att trots lejonen bana väg för våra pilgrimer. Då framträdde en jättelik man, som tycktes hafva tagit på sig att understödja lejonen, och frågade ledsagaren, hvarföre de kommit dit. Och hette denne mannen *Grym* eller *Blodtörstig*, derföre att han dödat många pilgrimer, och var af jättarnes slägte.

Stort Mod. "Dessa qvinnor och barn äro stadda på vallfärd till den himmelska staden, och detta är den väg, de måste färdas. Och de *skola* ock komma fram på denna väg trots dig och lejonen."

Grym. "Detta är icke deras väg, och de skola ej heller få gå på densamma. Jag har kommit för att hindra dem och bistå lejonen."

För att nu säga sanningen, hade den vägen, till följe af lejonens raseri och deras bundsförvandters hotande hållning, på senare tiden varit mycket litet begagnad, så att den var nästan alldeles igenvuxen med gräs.

Då sade *Kristinna:* "Om än denna väg hittills varit föga besökt, och resande tvungits att gå på bistigar, så skall det ej längre så vara, efter som jag nu är *uppkommen, en moder i Israel*" (Dom. 5: 6).

Då svor *Grym* vid lejonen, att det skulle förblifva på gamla viset, och befallde pilgrimerna att vika undan, ty der skulle de aldrig komma fram.

Men *Stort Mod* gick löst på *Grym* och tilltygade honom så illa med sitt svärd, att han måste draga sig tillbaka.

Då sade lejonens bundsförvandt: "Vill du dräpa mig på min egen mark?"

Stort Mod. "Nej, vi befinna oss på Konungens landsväg, och det är du som ställt dina lejon på hans mark; men fastän dessa qvinnor och barn äro svaga, skola de trots dem fortsätta sin vandring. Och härmed gaf han honom ånyo ett så väldigt slag, att han segnade

ned på sina knän. Med nästa hugg krossade han hans hjelm och med det tredje högg han af hans ena arm. Då upphäfde jätten ett så förfärligt rytande, att qvinnorna darrade af förskräckelse, ehuru de gladdes att se honom ligga badande i sitt blod på marken. Som lejonen voro fastkedjade, kunde de ej sjelfva göra något, hvarföre ock *Stort Mod,* då nu gamle *Grym,* som ämnat understödja dem, var död, sade till pilgrimerna: "Följen blott mig, så skola lejonen ej kunna göra eder någon skada." Så vandrade de framåt, men qvinnorna darrade, när de gingo förbi lejonen, och äfven gossarne sågo halfdöda ut af förskräckelse. Emellertid kommo alla förbi utan någon vidare skada.

Så hade de nu kommit i sigte af *portvaktarens* stuga; och som de påskyndade sina steg, emedan de visste, att det var farligt att nattetid färdas der, voro de snart framme. Då de kommo till porten, klappade deras ledsagare på, och portvaktaren ropade: "Hvem är der?" Men så snart herr *Stort Mod* sade: "*Det är jag,*" kände han igen hans röst, (ty den förre hade ofta färdats der fram såsom vägvisare åt andra pilgrimer) och kom ned och öppnade porten. "Huru nu, herr *Stort Mod?*" sade han till honom (ty han såg icke de bakom honom stående qvinnorna). "Hvad har ni för ärende här så sent på natten?" "Jag har med mig," svarade han, "några pilgrimer, som min Herre befallt skola få herberge här. Jag skulle hafva varit här för en god stund sedan, hade icke jätten, som brukar understödja lejonen, hindrat mig. Efter en lång och svår strid har jag likväl nedhuggit honom och fört pilgrimerna helbregda hit."

Portvaktaren. "Vill du icke gå in och stanna qvar tills i morgon?"

Stort Mod. "Nej, jag skall i natt återvända till min Herre."

Kristinna. "Ack, herre, jag vet ej, huru jag skall kunna låta er lemna oss på vår pilgrimsfärd. Ni har varit så trofast och kärleksfull mot oss, ni har stridt så modigt för oss, ni har så beredvilligt gått oss tillhanda med goda råd, att jag aldrig skall glömma er vänlighet."

Barmhertig. "O, att vi kunde få behålla ert sällskap ända till vår resas slut! Huru skola sådana stackars qvinnor som vi utan en vän och försvarare kunna taga oss fram på en så farlig och mödosam väg som denna?"

Då sade Jakob, den yngste af gossarne: "Käre herre, låt öfvertala er att följa med oss, efter vi äro så svaga, och så många faror hota oss."

Stort Mod. "Jag lyder min Herres bud och vink. Om han bestämmer mig till er ledsagare under hela vägen, så skall jag gerna stå till er tjenst; men I begingen ett fel redan i början; ty då han befallde mig att följa er hit, så borden I hafva bedt honom, att han skulle låta mig gå med er till resans slut. Då skulle han utan tvifvel hafva beviljat er bön. För närvarande måste jag likväl vända om och säger eder derföre, du goda *Kristinna,* du *Barmhertig* och I snälla barn farväl."

Derpå frågade portvaktaren, herr *Vaksam,* (1 Del., sid. 56), *Kristinna* om hennes fädernesland och slägt. Hon svarade: "Jag är kommen från staden *Förderf* och min man, hvars namn var *Kristen, pilgrimen,* är död." "Huru," sade portvaktaren, "var det din man?" "Ja," sade hon, "och detta är hans barn; och denna qvinna," tillade hon, pekande på *Barmhertig,* "är en af mina grannqvinnor i staden." Då ringde *portvaktaren* efter sin vana på sin klocka, hvarpå en ung flicka, som hette *Ödmjukt Sinne,* kom till dörren. "Gå och omtala derinne," sade han till henne, "att *Kristinna, Kristens* hustru, och hennes barn kommit hit på vallfärd." Och

hon gjorde så. Men o hvilket jubel det blef der, så snart hon framförde sitt budskap!

Alla derinne skyndade nu till *portvaktaren,* ty *Kristinna* stod ännu utanföre porten; och några af de förnämsta ibland dem sade till henne: "Kom in, *Kristinna,* du den gode mannens hustru; kom in, du välsignade qvinna, kom in med hela ditt sällskap." Alltså steg hon in, åtföljd af sina barn och sin vän, hvarefter de blefvo införda i ett mycket stort rum, der man uppmanade dem att sätta sig ned. Då de nu tagit plats, tillkallade man husets förnämsta innevånare, att de skulle se och välkomna de nya gästerna; och då de kommo in och fingo höra, hvilka de voro, helsade de dem med en kyss och sade: "Välkomna, I Guds nåds käril, välkomna till oss, edra trogna vänner."

Som det nu var något sent, och pilgrimerna voro både trötta af sin resa och matta af den förskräckelse, som åsynen af lejonen, samt *Stort Mods* och jättens strid ingifvit dem, så bådo de att så snart som möjligt få gå till hvila. "Ja," svarade husets folk, "men först måsten I vederqvicka eder med litet mat." Ty man hade tillredt åt dem ett lamm, med dertill hörande sås (2 Mos. 12: 3, 8; Joh. 1: 29). *Portvaktaren* hade nemligen på förhand hört, att de skulle komma, och berättat det för husets innevånare. Då de nu hade ätit qvällsvard och slutat med bön och en psalm, bådo de ånyo att få gå till hvila. "Men låt oss," tillade *Kristinna,* "om vi få vara djerfva nog att välja, ligga i det rum, som min man begagnade, då han var här" (Del. 1 sid. 64). Och så fingo de alla gå upp dit.

Då de nu hade lagt sig, började *Kristinna* och *Barmhertig* samtala om hvad som låg dem närmast om hjertat.

Kristinna. "Föga trodde jag, då min man anträdde sin vallfärd, att jag en gång skulle följa honom."

Barmhertig. "Och lika litet kunde du ana, att du skulle hvila ut just i hans rum och i hans säng."

Kristinna. "Ja, och ännu mindre, att jag en gång med fröjd skall få se hans ansigte och med honom tillbedja hans Herre och Konung, hvilket jag dock nu hoppas att få göra."

Barmhertig. "Tyst! Hör du ej ett buller?"

Kristinna. "Jo, det är troligen ljudet af den musik, som uppstämmes af glädje deröfver, att vi äro här."

Barmhertig. "O, huru underbart! glädjemusik i detta hus, glädjemusik i hjertat och glädjemusik i himmelen, derföre att vi äro här!"

Sedan de så samtalat en stund, somnade de. Då de vaknade på morgonen, sade *Kristinna* till *Barmhertig.*

Kristinna. "Huru kom det sig, att du i natt skrattade i sömnen? Jag förmodar, att du drömde.

Barmhertig. "Ja, det gjorde jag. O, jag hade en så ljuflig dröm. Men är du viss på, att jag skrattade?"

Kristinna. "Ja, du skrattade rätt hjertligt; min kära *Barmhertig,* berätta mig din dröm."

Barmhertig. "Jag drömde, att jag satt helt allena på ett ensligt ställe och gret öfver mitt hjertas hårdhet. Men jag hade ej länge suttit så, förrän jag tyckte, att en mängd menniskor samlade sig omkring mig för att se på mig och höra, hvad jag sade. Så lyssnade de då, och jag fortfor att klaga öfver mitt hjertas hårdhet. Då började några att skratta åt mig, några att kalla mig en dåre, och andra att rycka mig hit och dit. I detsamma tyckte jag, att jag såg upp och fick se en bevingad man komma flygande mot mig. Då han kom fram till mig, sade han: "*Barmhertig,* hvad fattas dig?" Då han nu hörde orsaken till min klagan, sade han: "*Frid vare dig.*" Afven aftorkade han mina tårar med sin svetteduk, samt klädde mig i silfver och guld (Hes. 16: 10—12). Vidare satte han en kedja om min hals,

örringar i mina öron och en skön krona på mitt hufvud. Derpå tog han mig vid handen och sade: "*Barmhertig*, följ mig." Sedan for han upp i luften, och jag följde efter, tills vi kommo till en gyllene port. När han bultade på, och man öppnat inifrån, gick han in och jag följde honom upp till en tron, på hvilken En satt, som sade till mig: "Välkommen, dottter." Stället glänste och blänkte liksom stjernorna eller rättare liksom solen, och jag tyckte, att jag såg din man der; och så vaknade jag upp från min dröm. Men skrattade jag verkligen?"

Kristinna. "Skrattade! ja visst; du hade ock allt skäl dertill, efter en sådan lycka vederfors dig. Du måste låta mig säga dig, att det var en god dröm, och som du funnit början sann, så skall du ock i sinom tid finna återstoden sann. *En gång talar Gud, och två gånger, när man ej märker derpå, i den nattliga synens dröm, när dvala faller på menniskorna i den oroliga slummern på lägret* (Job 33: 14, 15). Vi behöfva ej ligga vakna för att samtala med Gud; han kan besöka oss, medan vi sofva, och låta oss höra hans röst. Ofta vakar ock vårt hjerta, medan kroppen sofver, och Gud kan tala till detsamma, antingen genom ord, genom ordspråk, genom tecken eller liknelser, lika väl som då man är vaken."

Barmhertig. "Jag är så glad öfver min dröm; ty jag hoppas att inom kort få se den uppfylld, så att jag åter får le."

Kristinna. "Det är nu hög tid, tänker jag, att stiga upp och taga reda på, hvad vi hafva att göra."

Barmhertig. "Om han uppmanar oss att dröja ännu en stund, så låt oss tacksamt antaga inbjudningen. Jag är så mycket mera benägen dertill, som jag då får tillfälle att blifva bättre bekant med dessa unga flickor, *Förstånd, Gudsfruktan* och *Kärlek,* hvilka tyckas mig se så älskliga och förståndiga ut" (Del. 1, sid. 57).

Kristinna. "Vi få väl se, hvad man säger."

Då de nu stigit upp och kommit ned, frågade man dem, huru de sofvit, och om de kände sig uthvilade.

Barmhertig. "Jag har sofvit förträffligt; det är ett af de bästa nattqvarter, jag någonsin haft i mitt lif."

Då sade *Förstånd* och *Gudsfruktan:* "Om I viljen låta öfvertala eder att dröja här litet längre, skola vi undfägna eder med det bästa, huset förmår."

"Ja, och det af allt vårt hjerta," sade *Kärlek.* De samtyckte alla och stannade der omkring en månad eller mer, hvarunder de hade mycken uppbyggelse af hvarandras umgänge. Och som *Förstånd* önskade se, huru *Kristinna* hade uppfostrat sina barn, bad hon henne om tillåtelse att få förhöra dem, hvartill hon gerna gaf sitt befall. Så började hon med den yngste, som hette Jakob.

Förstånd. "Nå, Jakob, kan du säga mig, hvem som skapat dig?"

Jakob. "Gud Fader, Gud Son och Gud den Helige Ande."

Förstånd. "Det var bra. Kan du säga mig, hvem som frälsar dig?"

Jakob. "Gud Fader, Gud Son och Gud den Helige Ande."

Förstånd. "Också bra. Men huru frälsar Gud Fader dig?"

Jakob. "Genom sin nåd."

Förstånd. "Huru frälsar Gud Son dig?"

Jakob. "Genom sin rättfärdighet och död, genom sitt blod och lif."

Förstånd. "Och huru frälsar Gud den Helige Ande dig?"

Jakob. "Genom sin upplysning, sin förnyelse och sin bevarande nåd."

Då sade *Förstånd* till *Kristinna:* "Du förtjenar beröm för det sätt, hvarpå du uppfostrar dina barn

Jag förmodar, att jag icke behöfver göra de andre barnen samma frågor, efter den yngste kan besvara dem så väl. Jag skall derföre nu vända mig till den näst yngste."

Förstånd. "Kom *Josef* (så hette denne gosse), vill du låta mig förhöra dig?"

Josef. "Ja, mycket gerna."

Förstånd. "Hvad är menniskan?"

Josef. "En förnuftig varelse, skapad af Gud, såsom min bror sade."

Förstånd. "Hvad förutsätter ordet *frälst?"*

Josef. "Att menniskan genom synden iråkat ett tillstånd af fångenskap och elände."

Förstånd. "Hvad förutsätter den sanningen, att hon frälsas af den Heliga Treenigheten?"

Josef. "Att synden är en så stor och mäktig tyrann, att ingen utom Gud kan rycka oss ur dess våld, samt att Gud är så god och kärleksfull mot menniskan, att han verkligen rycker henne ur detta eländiga tillstånd."

Förstånd. "Hvad är Guds afsigt, då han så frälsar arma menniskor?"

Jasef. "Förhärligandet af hans namn, hans nåd och hans rättvisa m. m. samt hans skapade varelsers eviga sällhet."

Förstånd. "Hvilka skola blifva frälsta?"

Josef. "De, som antaga hans frälsning."

Förstånd. "Du är en snäll gosse, Josef, din moder har väl undervisat dig, och du har lyssnat till det, som hon sagt dig."

Derpå sade *Förstånd* till *Samuel*, som var näst den äldste sonen.

Förståndig. "Nå, *Samuel,* vill du, att jag skall förhöra dig också?"

Samuel. "Ja, visst, om ni sjelf så vill."

Förstånd. "Hvad är himmelen?"

Samuel. "Ett i högsta grad saligt ställe och tillstånd, emedan Gud bor der."

Förstånd. "Hvad är helvetet?"

Samuel. "Ett i högsta grad olyckligt ställe och tillstånd, emedan det är syndens, djefvulens och dödens boningsort."

Förstånd. "Hvarföre vill du komma till himmelen?"

Samuel. "På det jag må få se Gud och utan att tröttna tjena honom; på det jag må få se *Kristus* och för evigt älska honom; på det att den Andens fullhet, som jag här icke kan åtnjuta, må bo i mig."

Förstånd. "Du är ock en ganska snäll gosse, som blifvit väl undervisad."

Derpå vände hon sig till den äldste, hvars namn var *Matteus.*

Förstånd. "Kom, *Matteus,* skall jag också förhöra dig?"

Matteus. "Ja, mycket gerna."

Förstånd. "Så frågar jag dig då, om någonting funnits till före Gud."

Matteus. "Nej, ty Gud är evig. Ej heller har någonting utom han sjelf funnits till före begynnelsen af den första dagen. *Ty i sex dagar skapade Gud himmel och jord och hafvet, och allt hvad deruti är* (2 Mos. 20: 11).

Förstånd. "Hvad tänker du om bibeln?"

Matteus. "Det är Guds heliga ord."

Förstånd. "Står der något skrifvet, som du ej förstår?"

Matteus. "Ja, ganska mycket."

Förstånd. *"Hvad gör du, när du der träffar på ställen, som du icke begriper?"*

Matteus. "Jag tänker, att Gud är visare än jag. Äfven ber jag, att han måtte uppenbara för mig allt deri, som han vet vara mig till nytta."

Förstånd. "Hvad tror du angående de dödas uppståndelse?"

Matteus. "Jag tror, att detsamma skall uppstå, som begrofs, ehuru ej längre i förgänglighet, utan i oförgänglighet. Och jag tror detta af tvänne skäl. Först, emedan Gud har lofvat det. För det andra, emedan han är mäktig att utföra det."

Då sade *Förstånd* till gossarne: "I bören fortfara att lyssna till eder moders ord; ty hon har ännu mer att lära eder. I bören äfven gifva akt på allt gagneligt, som I kunnen få höra af andra; ty det är för eder skull, som de tala det, som kan lända till uppbyggelse. Varen äfven mycket uppmärksamma på allt, hvad himlarne och jorden lära eder; men framför allt begrunden väl, hvad I läsen i denna boken, som förmådde eder fader att blifva en pilgrim. Jag för min del skall lära eder, kära barn, hvad jag kan, medan I ären här, och ser gerna, att I gören mig sådana frågor, som lända till uppbyggelse i gudaktighet."

Då nu våra pilgrimer hade varit der en vecka, fick *Barmhertig* besök af en herr *Flink*, som fått en temligen god uppfostran och äfven gjorde anspråk på gudaktighet, men som var mycket fästad vid verlden. Som han fattat tycke för henne, kom han tillbaka en eller ett par gånger och begärde slutligen hennes hand. Nu hade *Bamhertig* ett behagligt ansigte, som gjorde henne ganska intagande. Dessutom hade hon det lynnet, att hon aldrig ville vara sysslolös. Så ofta hon derföre ej hade något att göra för sin egen räkning, plägade hon förfärdiga strumpor och kläder, dem hon sedan skänkte bort åt fattiga. Som nu herr Flink icke visste, huru hon använde sina arbeten, så gjorde detta honom desto mer förtjust, ty han fann henne aldrig overksam. Jag ansvarar för, att hon blir en förträfflig husmoder, tänkte han vid sig sjelf.

Barmhertig berättade nu förhållandet för de unga flickorna i huset och frågade, hvad de visste om herr Flink; ty de kände honom bättre än hon. Då svarade de, att han var en ganska driftig ung man, som äfven ville vara gudfruktig; de fruktade likväl, att han var främmande för gudaktighetens kraft.

"Då," sade *Barmhertig*, "vill jag ej mer kosta en tanke på honom; ty jag ämnar aldrig betunga min själ med en sådan klump om foten."

Förstånd svarade då: "Du behöfver ej heller göra mycket för att afskräcka honom; ty om du blott fortfar, som du börjat, att arbeta för de fattiga, skall hans tillgifvenhet snart svalna."

Då herr *Flink* nu nästa gång kom dit, fann han *Barmhertig* som vanligt sysselsatt med något arbete för de fattiga. "Nå," sade han, "alltid lika verksam." "Ja," svarade hon, "antingen för mig sjelf eller för andra." "Och hvad kan ni förtjena om dagen?" frågade han. "Jag gör detta," sade hon, *"på det jag må varda rik på goda gerningar, samlande mig en god grund för det tillkommande, att jag må fatta det rätta lifvet"* (1 Tim. 6: 18, 19). "Men hvad gör ni då med edra arbeten?" återtog han. "Jag kläder de nakna," sade hon. Härvid blef han mörk i ansigtet och gjorde tvärt slut på alla vidare besök. Och då man frågade honom skälet härtill, så svarade han: "*Barmhertig* var en vacker flicka, men de vilkor, hon gjorde, voro för hårda."

Då han nu lemnat henne, sade *Förstånd* till *Barmhertig:* "Sade jag dig icke, att herr *Flink* snart skulle öfvergifva dig? Ja, han kommer äfven att sprida ut onda rykten om dig; ty oaktadt hans föregifna fromhet och skenbara kärlek till dig, så äro likväl edra lynnen så olika, att jag aldrig tror, att I kunnen förlikas."

Barmhertig. "Jag kunde förr än nu haft mig en man, ehuru jag ej sagt det för någon. Men mina friare voro alla sådana, att de ej tyckte om mina vilkor, ehuru

ingen hade något emot min person. Derföre kunde de och jag ej komma öfverens."

Förstånd. "*Barmhertighet* är i våra dagar föga värderad utom till namnet. Och det finnes få, som kunna tåla sjelfva utöfningen, hvilken du har gjort till ett af dina vilkor."

Barmhertig. "Nå väl, om ingen vill hafva mig, så skall jag dö ogift, eller hafva mina vilkor till min man. Ty jag kan ej ändra natur, och så länge jag lefver, skall jag aldrig gå in på att hafva en man, som i det stycket är mig till hinder. Jag hade en syster, benämnd *Gifmild,* som var gift med en af de der gnidarne; men han och hon kunde aldrig draga ens; utan som min syster föresatt sig att lefva, som hon begynt, d. ä. visa vänlighet mot de fattiga, så talade han först illa om henne för hvar man och dref henne sedan på porten."

Förstånd. "Och likväl var han helt visst en, som bekände sig till gudaktighet."

Barmhertig. "Ja, det var han, ty verlden är nu full af sådana. Men jag betackar mig för dem alla."

Nu hände det sig, att *Kristinnas* äldste son insjuknade i ganska häftiga magplågor, så att han stundom drogs ihop som ett nystan. Som det icke långt derifrån bodde en gammal och bepröfvad läkare vid namn *Skicklig,* bad *Kristinna,* att man skulle skicka efter honom. Sedan han blifvit införd i sjukrummet och undersökt gossen, förklarade han, att han led af svår kolik. Derpå frågade han hans moder, hvad slags föda han på sista tiden förtärt. *Kristinna* försäkrade, att han ej fått något annat än sund och helsosam mat. Men läkaren svarade: "Det slår ej fel, att gossen har förtärt något, som ligger osmält i hans mage, och som icke kan komma bort af sig sjelft. Jag måste derföre gifva honom ett afförande, om hans lif skall räddas.

Då sade lille *Samuel:* "Moder, hvad var det, som min bror plockade och åt, så snart vi lemnat porten,

genom hvilken vi kommo in på denna vägen? Du vet, att det var en trädgård till venster, och som några af träden sköto sina grenar öfver muren, så plockade och åt *Matteus* en stor mängd af deras frukter."

Kristinna. "Ja, det är sannt, mitt barn. Han tog verkligen och åt deraf. Ehuru jag bannade honom derför, så ville den okynnige pojken ej låta dem vara i fred."

Skicklig. "Jag visste, att han ätit någonting ohelsosamt. Ingenting kan heller vara mera skadligt än frukten i den der trädgården; ty den tillhör Beelzebub. Jag undrar blott, att ingen varnade er derför; många hafva dött af dess frukt."

Då begynte *Kristinna* att gråta och sade: "Ack, huru skall det gå med min gosse och mig, vårdslösa moder?"

Skicklig. "Fäll icke så snart modet. Gossen kan ännu blifva frisk igen; men vi måste gifva honom något kraftigt renande medel."

Kristinna. "Ja, var god och uppbjud all er skicklighet, hvad det än må kosta."

Skicklig. "Ja, jag skall ej blifva obillig." Derpå tillagade han åt honom ett afförande; men det befanns vara för svagt (Ebr. 10: 1—4). Beståndsdelarna lära hafva varit bockablod, askan af en ung ko, jemte något isopsaft m. m. Då herr *Skicklig* såg, att denna dekokt ej var verksam nog, tillagade han ett annat reningsmedel, som bättre motsvarade ändamålet. Han tog af Kristi kött och blod (Joh. 6: 54—57; Mark. 9: 49; Ebr. 9: 14) (som man vet, gifva läkare ofta sina patienter besynnerliga medikamenter), rullade ihop ett piller, samt tillsatte sedan ett eller två löften och en lagom dosis salt. Sedan föreskref han, att pillerna skulle intagas 3 i sender på fastande mage i ett halft qvarter bättringstårar. Men då man kom med medikamentet till gossen, ville denne ej taga in det, ehuru hans mag-

plågor voro så svåra, att det var, som om han slitits i stycken. "Se så, se så," sade läkaren, "du måste taga in det." "Nej, det bjuder så emot," svarade gossen. "Men jag vill, att du skall taga in det," sade modren (Sak. 12: 10). "Men jag kan aldrig behålla det," svarade barnet. "Bäste Herre," sade *Kristinna* till herr *Skicklig*, "huru smakar det?" "Det har ingen dålig smak," svarade doktorn. Då vidrörde hon tungspetsen med ett af pillerna. "Åh, käre Matteus," sade hon, "denna medicin är sötare än honung. Om du älskar din moder, om du älskar dina bröder, om du älskar *Barmhertig*, om du önskar dig ett evigt lif, så tag in det." Efter många omsvep och en kort bön om Guds välsignelse sväljde han ned pillerna, och de gjorde hastigt en god verkan, gåfvo honom ro i kroppen, så att han föll i en stilla sömn, framkallande en ymnig transpiration och botade helt och hållet hans magplågor. Om en liten tid kunde han stiga upp och med tillhjelp af en staf gå från rum till rum, samt samtala med *Förstånd*, *Gudsfruktan* och *Kärlek* om sin sjukdom, och det sätt, hvarpå den blifvit häfd.

Då nu hennes son var återställd, frågade *Kristinna* herr *Skicklig*, hvad hon var honom skyldig för den möda, han haft med hennes barn. "Ni måste," svarade han, "betala läkareföreningens föreståndare efter de reglor, som blifvit fastställda för hvarje särskildt fall."

Kristinna. "Men, Herre, äro de der pillerna nyttiga till någonting annat?"

Skicklig. "De äro ett universalmedel mot alla de sjukdomar, för hvilka pilgrimer äro utsatta; och då de tillagas väl, så hålla de sig huru länge som helst."

Kristinna. "Var så god och laga till tolf askar med sådana piller; ty så länge jag kan få dem, vill jag aldrig bruka någon annan medicin."

Skicklig. "Dessa piller ega förmåga att förekomma sjukdomar, likasåväl som att bota dem. Ja, jag vågar

påstå och tänker ej taga tillbaka mina ord, att om en menniska rätteligen brukar detta läkemedel, så har det den verkan, att hon lefver evinnerligen. Men, kära fru *Kristinna*, då måste man gifva in pillerna *just på det sätt*, jag föreskrifvit, men ej på något annat, eljest göra de ingen nytta. Derpå gaf *Kristinna* de begärda askarna för hennes egen, hennes gossars och *Barmhertigs* räkning, samt förmanade *Matteus* att en annan gång akta sig för att äta omogna plommon. Derpå kysste han dem och gick sin väg.

Såsom förut blifvit sagdt, hade *Förstånd* lofvat gossarne, att om de ville göra henne några frågor, som kunde vara dem nyttiga, så skulle hon ge dem besked derpå.

Så frågade då *Matteus*, som varit sjuk, henne: "Huru kommer det till, att de flesta medikamenter äro bittra för vår gom?"

Förstånd. "Emedan Guds ord och dess verkningar äro motbjudande för det köttsliga hjertat."

Matteus. "Hvarföre hafva medikamenter, om de skola göra nytta, vanligen en afförande verkan?"

Förstånd. "Emedan ordet, då det får verka, som det bör, renar hjertat och sinnet. Ty hvad medicin är för kroppen, det är ordet för själen."

Matteus. "Hvad böra vi lära deraf, att lågan af de eldar, vi upptända, stiger uppåt, under det att solens strålar och välgörande verkningar gå nedåt?"

Förstånd. "Lågans uppåtstigande lärer oss att med brinnande åtrå fara efter det himmelska. Att åter solen sänder sin värme, sina strålar och ljufliga inflytelser nedåt, det påminner oss, att verldens Frälsare, ehuru sjelf hög, med sin nåd och kärlek sträcker sig ned till oss härnere."

Matteus. "Hvarifrån få molnen sitt vatten?"

Förstånd. "Från hafvet."

Matteus. "Hvad kunna vi lära deraf?"

Förstånd. "Att lärare böra hemta sin lära från Gud."

Matteus. "Hvarföre uttömma molnen sig öfver jorden?"

Förstånd. "För att visa oss, att lärare böra meddela åt verlden hvad de veta om Gud."

Matteus. "Hvarföre förorsakas regnbågen af solen?"

Förstånd. "För att visa oss, att Guds nådesförbund är bekräftadt åt oss i Kristus."

Matteus. "Hvarföre komma källorna till oss genom jorden från hafvet?"

Förstånd. "För att visa oss, att Guds nåd kommer till oss genom Kristi kropp."

Matteus. "Hvarföre springa några källor upp på bergspetsarne?"

Förstånd. "För att visa oss, att nådens Ande gör sin springkälla hos *några* stora och mäktiga, så väl som hos *många* fattiga och ringa."

Matteus. "Hvarföre fattar elden uti veken?"

Förstånd. "För att visa oss, att om icke nåden upptänder hjertat, så hafva vi intet sannt lifsens ljus i oss,"

Matteus. "Hvarföre förtäras veke, talg och allt för att underhålla ljusets låga?"

Förstånd. "För att visa oss, att själ och kropp och allt bör stå till den Guds nåds tjenst, som är i oss, samt användas för att underhålla densamma."

Matteus. "Hvarföre sargar pelikanen sitt eget bröst med näbben?"

Förstånd. "För att föda sina ungar med sitt eget blod och derigenom visa oss, att Kristus, den *högtlofvade,* så älskar sina ungar, d. ä. sitt folk, att han räddar dem från döden genom sitt blod."

Matteus. "Hvad böra vi tänka, då vi höra tuppen gala?"

Förstånd. "Vi böra erinra oss Petri d och Petri ånger. Tuppens galande visar oss äfven, att dagen är i annalkande; må det derföre påminna om yttersta domens förskräckliga dag."

Nu var deras månad förliden, hvarföre de tillkännagåfvo för husets innevånare, att det var tid för dem att begifva sig på väg. Då sade *Josef* till sin moder: "Det är bäst, att du intet glömmer att skicka till herr *Uttolkarens* hus och bedja honom sända oss herr *Stort Mod* till att vara vår ledsagare under återstoden af vår vandring. "Det var en snäll gosse, som påminte mig," svarade *Kristinna,* "ty jag hade nästan alldeles glömt det." Alltså uppsatte hon en böneskrift, som hon bad herr *Vaksam, portvaktaren,* att med någon säker person skicka till hennes gode vän, *Uttolkaren.* Och så snart denne hade läst brefvets innehåll, svarade han budbäraren: "Gå och säg dem, att jag skall skicka *Stort Mod* till dem."

Då man nu såg, att *Kristinna* och hennes sällskap hade för afsigt att fortsätta sin resa, sammankallades allt husfolket för att tacka sin Konung, det han sändt dem så nyttiga och uppbyggliga gäster. Derefter sade de till *Kristinna:* "Skola vi icke visa dig, såsom vi pläga visa andra pilgrimer, något, hvarpå du kan tänka, medan du är på vägen?" Derpå förde de *Kristinna,* hennes barn och *Barmhertig* in i ett kabinett och visade dem det äpple, hvaraf Eva åt och äfven gaf åt sin man, samt för hvars ätande båda blefvo utdrifna ur paradiset. Derefter frågade de henne, hvad hon trodde, att det var. Då svarade *Kristinna:* "Det är mat eller gift, jag vet ej hvilketdera." Då omtalade de, hvad det var, och hon lyfte upp händerna och förundrade sig.

Derpå förde man henne till ett ställe, der Jakobs stege visades. Som några änglar just då gingo uppför densamma, så stannade *Kristinna* och hennes sällskap der en stund och sågo på. Sedan gingo de derifrån för

att se något annat, men Jakob sade till sin moder: "Kära, låtom oss dröja här litet längre, ty detta är ett märkvärdigt skådespel." Alltså vände de sig om och stodo och förlustade sina ögon med den ljufliga synen. Derefter förde man dem till ett ställe, der ett gyllene ankare var upphängdt, och bad *Kristinna* att lyfta ned det; "ty," sade man, "det är alldeles nödvändigt, att I hafven det med er på resan, för att kunna hålla fast det, *som är innanför förlåten* (Joh. 1: 51; Ebr. 6: 19), och blifva ståndande, ifall I skolen råka ut för storm och oväder." Alltså gladdes de mycket åt denna gåfva. Derpå förde man dem till ett berg, hvarpå vår fader Abraham offrade sin son Isaak, och visade dem altaret, veden, elden och knifven, ty de kunna ses der ännu i dag; när de hade besett allt, lyfte de upp sina händer till himmelen och utbrusto: "O, hvilken man Abraham var i fråga om kärlek till sin Herre och försakelse af sig sjelf!"

Sedan man hade visat dem alla dessa saker, förde *Förstånd* dem in i matsalen, der det stod ett förträffligt klavér, hvarpå hon spelade för dem, på samma gång hon sammanfattade hvad hon visat dem i följande sköna sång:

Det *äpple*, Eva tog, o må
Det ännu varna eder!
Och *Jakobs stege*, må den stå
För eder blick, med änglar små,
Som vandra upp och neder!

Att offra hvad I älsken mest
Må Abraham er lära!
Dock väl den pilgrim och den gäst,
Som *hoppets ankare* har fäst,
Vid *Herrens dag*, den kära!

Nu knackade någon på dörren, och då portvaktaren öppnade, si, då stod der herr *Stort Mod;* och o hvilken

glädje det blef, då han steg in! Ty de kommo nu lifligt ihåg, huru han för ej längesedan dödat den gamle jätten *Grym* och befriat dem från lejonen.

Då sade herr *Stort Mod* till *Kristinna* och *Barmhertig*: "Min Herre har skickat er en flaska vin hvardera, äfvensom något torkad säd, samt ett par granatäpplen. Han har också skickat gossarne några fikon och russin till vederqvickelse på vägen."

Derpå anträdde de sin resa; och *Förstånd* och *Gudsfruktan* följde med dem. Då de kommo till porten, frågade *Kristinna* *portvaktaren*, om någon på senare tiden gått förbi. "Nej," sade han, "ingen utom en man, som för någon tid sedan färdades här fram. Han berättade, att ett svårt rån nyligen blifvit föröfvadt på Konungens landsväg, der I just skolen vandra. Tjufvarne voro dock redan gripna och skola inom kort ställas för rätta." Då blefvo *Kristinna* och *Barmhertig* rädda, men *Matteus* sade: "Frukta ingenting, moder, så länge herr *Stort Mod* går med oss, såsom vår ledsagare."

Slutligen sade *Kristinna* till *portvaktaren:* "Käre Herre, jag är er mycket förbunden för all den vänlighet, ni visat mig, sedan jag kom hit, äfvensom för den kärlek och välvilja, hvarmed ni bemött mina barn; och jag vet ej, huru jag skall betyga er min tacksamhet. Var derför god och emottag denna lilla skärf såsom ett bevis på min högaktning." Dervid stack hon ett guldmynt i hans hand. Han bugade sig djupt och sade: "Se till, att dina kläder alltid må vara hvita och ditt hufvud ej sakna olja. Må du, *Barmhertig*, lefva och icke dö, och dina sista gerningar vara flera än de första." Till gossarne sade han: "Flyn ungdomens lustar och vinnläggen eder om gudaktighet i sällskap med vist och allvarligt folk, så skolen I uppfylla eder moders hjerta med fröjd och vinna alla rättsinniga menniskors aktning." Derpå tackade de *portvaktaren* och begåfvo sig vidare.

Nu såg jag i min dröm, huru de vandrade framåt, tills de kommo till öfversta spetsen af berget. Då kom *Gudsfruktan* plötsligen ihåg något och utropade: "Ack, jag har glömt, hvad jag ämnade skänka *Kristinna* och hennes följeslagare. Jag skall springa tillbaka efter det." Under det hon nu var borta, tyckte *Kristinna*, att hon i en liten lund, som låg ett stycke till höger, hörde en högst märkvärdig, välljudande musik, med ungefär följande ord:

Din godhet och barmhertighet
Har skänkt mig ljuflig ro,
Och snart i evig härlighet
Jag i ditt hus skall bo.

Och då hon fortfor att lyssna, hörde hon en annan svara:

Ja, Herrens godhet, Herrens nåd
Af inga gränser vet,
Pris ske hans dyra frälsningsråd
I tid och evighet!

Då frågade *Kristinna Förstånd,* hvad det var, som frambringade så sällsamma toner (Hög. V. 2: 11, 12). "De komma," svarade hon, "från våra sångfoglar; de sjunga sällan så, utom då det är vår, när blommorna komma fram och solen skiner varmt, men då kan man få höra dem sjunga hela dagen. Jag går ofta ut," tillade hon, "för att lyssna på dem; stundom hafva vi dem äfven tama i vårt hus. De hålla oss sällskap, då vi äro tungsinta, samt förljufva äfven med sin sång skogar, lunder och ensliga platser."

Nu hade *Gudsfruktan* hunnit tillbaka. "Se här," sade hon till *Kristinna*, "jag har med mig en förteckning på alla de saker, du sett i vårt hus; och då du märker, att du håller på att glömma dem, kan du se på

den och så påminna dig dem till din uppbyggelse och tröst."

Nu började de gå utför berget ned i *Förödmjukelsens Dal* (Del. 1, sid. 67). Berget var brant och vägen slipprig; men som de gingo mycket försigtigt, så kommo de temligen lätt ned. Då de voro i dalen, sade *Gudsfruktan* till *Kristinna:* "Det var här, som er man *Kristen* träffade på den onde anden *Apollyon,* och de hade den der svåra striden, som jag vet, att du hört talas om; men var vid godt mod; så länge I hafven herr *Stort Mod* till ledsagare och vägvisare, hoppas vi, att det skall gå bättre för er." Sedan nu *Förstånd* och *Gudsfruktan* anbefallt pilgrimerna i deras ledsagares vård, gick denne före och de följde efter.

Stort Mod. "Vi behöfva icke vara rädda för denna dal, ty här är ingenting, som kan skada oss, så framt vi icke sjelfva ådraga oss det. Det är sannt, att *Kristen* här råkade ut för *Apollyon,* med hvilken han också hade ett svårt envig; men denna strid var en följd af de felsteg, han gjorde på vägen utför berget. Ty de som der stiga miste, de måste här bereda sig på strider; häraf kommer, att denna dal fått ett så svårt namn och rykte. Ty då gemene man hör, att någonting förskräckligt händt den eller den på det och det stället, så inbilla de sig att det stället är ett tillhåll för någon ond ande, då, tyvärr! det är en följd af deras egen vandel, att sådant träffar dem. Denna *Förödmjukelsens dal* är i sig sjelf en lika fruktbar trakt, som någon annan under himmelen; och jag är öfvertygad, att om vi kunde träffa rätt, så skulle vi någonstädes här upptäcka skälet, hvarföre *Kristen* på detta ställe kom i sådant trångmål."

Då sade Jakob till sin moder: "Se der borta står en pelare, och det ser ut, som om något vore skrifvet på densamma; låt oss gå och se efter, hvad det är." Så gingo de dit och funno följande inskrift: *Må Kristens felsteg, innan han kom hit, samt de strider, han här*

hade att utstå, vara en varning för dem, som komma efter honom! "Se der," sade deras vägvisare, "sade jag er icke, att något här i närheten skulle gifva oss en vink om skälet, hvarföre *Kristen* här råkade så illa ut?" Derpå vände han sig till *Kristinna* och sade: "Härmed vill jag dock icke hafva sagt något förklenande om *Kristen,* mer än om många andra, som haft samma missöde. Ty det är lättare att gå *uppför* än *utför* detta berg; och det kan sägas om få berg i hela denna del af verlden. Men det är bäst att lemna den gode mannen; han har nu kommit till ro och vann äfven en härlig seger öfver sin fiende. Må han, som nu bor i höjden, förläna oss nåd att bättre stå vårt prof, då ordningen kommer till oss! För att emellertid komma tillbaka till denna *Förödmjukelsens dal,* så är den det bästa och bördigaste stycke jord i hela denna trakt. Jordmånen är ganska fet, och det finns mycken ängsmark; om någon, som ej förut kände till förhållandena, samt älskade hvad som förnöjer ögonen, komme hit under sommartiden, såsom vi nu gjort, så skulle han blifva mycket förtjust. Se, huru grön denna dal står, samt med hvilka härliga *liljor* den (Hög. V. 2: 1; Jak. 4: 6; 1 Petr. 5: 5) är smyckad! Jag har äfven känt många arbetare, som förvärfvat sig goda egendomar i denna *Förödmjukelsens dal. Ty Gud står emot de högfärdiga, men de ödmjuka gifver han nåd* (Jak. 4: 6; 1 Petr. 5: 5). Jorden är i sanning mycket bördig och bär rika skördar. Somliga hafva ock uttryckt den önskan, att närmaste vägen till deras Faders hus måtte gå härigenom, så att de ej mer hade några mödosamma backar och berg att färdas öfver. Men vägen är nu en gång sådan den är, och dermed måste man låta sig nöja."

Medan de nu vandrade framåt under dylikt samtal, fingo de se en gosse, som betade sin faders får. Gossen var mycket torftigt klädd, men hade ett friskt och be-

hagligt ansigte. Och under det han satt för sig sjelf, så förnöjde han sig med sjungande. "Gif akt," sade *Stort Mod,* "på hvad den der herdegossen säger;" då lyssnade de, och han sjöng:

Den ringa är, vill Gud bevara,
Men högmod går ju före fall,
Och för den stolte mången fara
Vid hvarje steg sig öppna skall.

Gör mig då, Herre, nöjd och stilla,
Hur än du skiftar här min lott!
Ack, gör mig trogen i det lilla
Och tacksam, tacksam för allt godt!

Att samla skatter här i verlden,
Det höfves ej en pilgrim väl,
De skulle blott förhindra färden
Och trycka ned en frigjord själ.

Nej, blott vår nödtorft här — men sedan
Ett oförgängligt arf hos Gud!
O, må vi då i hoppet redan
Med glädje höja lofvets ljud!

Då sade deras ledsagare: "Hören I honom? Jag vågar påstå, att den der gossen lefver ett gladare lif och eger mer af den der blomman, som man kallar för *hjertetröst,* i sin själ än de, som gå klädda i siden och sammet; men vi vilja fortsätta vårt samtal."

"I denna dal hade vår Herre fordom sitt lusthus, och han trifdes der mycket väl; han älskade äfven att spatsera på dessa ängar, ty han fann luften der angenäm. Dessutom kan man här vara fri från detta lifvets buller och bråk, hvaraf annars hela verlden är full. Endast i *Förödmjukelsens dal* är det ensligt och stilla, hvarföre man ock der kan mera ostördt få öfverlemna sig åt sina betraktelser, än på andra ställen. Här möter man ej heller några andra vandrare än sådana, som älska

en pilgrims lif; och ehuru *Kristen* hade den olyckan, att här möta *Apollyon* och komma i en skarp strid med honom, så måste jag säga er, att många i fordna tider här mött änglar, här hittat perlor och här funnit *lifvets ord*" (Osea 12: 4, 5).

"Jag sade ju nyss, att vår Herre fordom här hade sitt lusthus och älskade att spatsera på dessa ängar. Nu vill jag endast tillagga, att han anslagit en årlig penningesumma åt folket, som bor i och färdas genom denna nejd, samt befallt, att den skall på vissa tider ordentligt utbetalas åt dem till deras underhåll på resan, samt uppmuntran att fortgå på sin vallfärd" (Matt. 11: 29).

Under det de nu vandrade framåt, sade *Samuel* till *Stort Mod:* "Jag hör, att det var i denna dal, som min fader och *Apollyon* kämpade med hvarandra; men var god och säg, hvar ungefär striden stod. Ty dalen är vidsträckt."

Stort Mod. "Er fader utkämpade sin strid med *Apollyon* i en trång hålväg på ett ställe, som ligger der borta framför oss, ett litet stycke bortom *Glömskans äng*, och det är i sanning det farligaste ställe i hela denna trakt. Ty om pilgrimerna någonsin få utstå någon hård dust, så är det, när de glömma, hvilka välgerningar de emottagit, samt huru ovärdiga de äro desamma. Här hafva också många andra med plats kunnat komma fram. Men mer härom, då vi sjelfva kommit dit; ty jag är öfvertygad, att det ännu måste finnas der några spår efter striden, eller någon minnesvård till tecken, att en drabbning stått derstädes."

Barmhertig. "Jag tycker, att jag trifves bättre i denna dal än på något annat ställe under hela vår resa; den måste särdeles passa för mitt lynne. Ty jag älskar sådana ställen, der man ej hör något buller af hjul och vagnar, och här tyckes det, som om man ostördt kunde få tänka på hvad man är, hvarifrån man kommer, hvad

man gjort, och hvartill Konungen kallat en. Ja, här kan man begrunda sitt elände, tills ens hjerta försmälter, och ens ögon blifva lika de *dammar i Hesbon* (Hög. V. 7: 4). De som rätteligen vandra genom denna jämmerdal, *de göra här källor*, hvilka fyllas af det regn, som Gud nedsänder från himmelen öfver denna dals innevånare (Ps. 84: 7). Det är ock från denna dal, som Konungen gifver sin välsignelse åt sitt folks *vingårdar*, och de, som gå genom densamma, skola sjunga, såsom äfven *Kristen* gjorde, ehuru han der mötte *Apollyon* (Osea 2: 15)."

Stort Mod. "Det är sannt, att jag mången gång vandrat genom denna dal, och aldrig funnit mig bättre än der. Detsamma hafva äfven flera pilgrimer, som jag ledsagat, bekänt." Ty Konungen säger: *"Jag ser till den elända och till den, som en förkrossad anda hafver, och till den, som fruktar för mitt ord"* (Es. 66: 2).

De hade nu kommit till det ställe, der den ofvannämda striden stått. Då sade ledsagaren till *Kristinna*, hennes barn och *Barmhertig:* "Detta är stället; här stod *Kristen;* från det der hållet kom *Apollyon* emot honom. Och se här äro ännu några droppar af er mans blod på dessa stenar. Några spillror af *Apollyons* sönderbrutna pilar ligga också kringströdda häromkring. Se äfven, huru de, för att få bättre fotfäste, sparkade upp jorden med fötterna, under det de kämpade, samt huru de med sina sidohugg splittrade sjelfva stenarna omkring sig. Sannerligen, *Kristen* betedde sig manligt, så att sjelfva Herkules, om han varit här, ej kunnat visa sig modigare. Sedan *Apollyon* blifvit slagen, drog han sig tillbaka till den närmaste dalen, som kallas *Dödsskuggans Dal*, och till hvilken vi snart skola komma. Se der borta står äfven en minnesvård, der denna strid samt *Kristens* seger blifvit till hans ära för evärdeliga tider upptecknade.

Eftersom nu denna minnessten var upprest just på vägkanten framför dem, gingo de fram till den och läste inskriften, hvilken lydde ord för ord sålunda:

Apollyon och *Kristen* här
En gång ha kämpat med hvarandra,
En väldig strid — men märk och lär,
Du pilgrim, som här månde vandra:

Det var en strid på lif och död,
Men *Kristen* har dock vunnit seger
I *Herrens kraft* — och i all nöd
Till samma kraft du tillgång eger!

När de gått förbi det ställe, kommo de till gränsen af *Dödsskuggans Dal* (Del. 1, sid. 72), hvilken har större utsträckning än den förra dalen, och i hvilken pilgrimer, såsom flera kunna intyga, äro utsatta för många sällsamma och förskräckliga saker. Men våra qvinnor och barn kommo temligen lätt genom densamma, eftersom det var full dager, och herr *Stort Mod* beledsagade dem.

Då de kommo in i denna dal, tyckte de sig höra suckan och qvidan såsom af döende menniskor, äfvensom högljudda jämmerrop, såsom om några lidit de förfärligaste plågor. Detta kom gossarne att skälfva, och qvinnorna bleknade af fasa; men deras ledsagare uppmanade dem att vara vid godt mod.

Så gingo de då vidare, tills de efter en stund tyckte sig känna, huru marken började att darra under dem, såsom om den der varit ihålig; de hörde äfven ett slags hväsande såsom af ormar, men ännu syntes ingenting. Då sade gossarne: "Hafva vi ej snart kommit till slutet på denna jämrens ort?" Men ledsagaren tillsade dem "att ej fälla modet, samt väl se sig före, hvar de stego med sina fötter, på det de ej händelsevis skulle fastna i någon snara."

Nu begynte Jakob bli sjuk, men jag tror, att det blott var af förskräckelse; alltså gaf hans moder honom

något ur den flaska vin, som hon fått i *Uttolkarens* hus, äfvensom tre af de piller, som herr *Skicklig* tillagat, hvarpå gossen började att qvickna vid. Derefter fortsatte de sin vandring, tills de kommo ungefär midt i dalen; då sade *Kristinna:* "Jag tycker, jag ser på vägen framför oss någonting, som har en vidunderligare skapnad än någonting, som jag förut sett." Då sade *Josef:* "Moder, hvad är det?" "Någonting vederstyggligt, mitt barn." "Men, moder, hvad liknar det?" sade han. "Det är likt, jag kan ej säga hvad," svarade hon. "Nu är det nära oss."

"Nå väl," sade *Stort Mod,* "må de, som äro rädda, hålla sig tätt till mig." Nu närmade sig den onde anden — ty det var en sådan — och ledsagaren gick emot honom. Men i detsamma anden kom fram till honom, försvann han ur deras åsyn. Då erinrade de sig, hvad man för någon tid sedan lärt dem: *Stån djefvulen emot, så skall han fly ifrån eder* (Jak. 4: 7).

Som de nu något hemtat sig från sin förskräckelse, gingo de vidare; men de hade ej gått långt, förrän *Barmhertig,* då hon såg sig om, blef varse ett djur, snarlikt ett lejon, komma efter dem med tunga steg, samt doft och ihåligt brummande; och hvarje rytande, det uppgaf, kom dalen att genljuda och allas hjertan att bäfva, utom ledsagarens. Då det nu närmade sig, gick *Stort Mod* bakom pilgrimerna, och de gingo alla framför honom. Lejonet kom emellertid allt närmare, och närmare, och *Stort Mod* rustade sig till strid (1 Petr. 5: 8, 9). Men då odjuret såg, att det skulle möta motstånd, drog också det sig tillbaka och lät ej vidare se sig.

Derpå gingo de alla vidare med sin ledsagare framför sig, tills de kommo till ett ställe, der en grop var uppkastad, tvärsöfver hela vägen, och innan de hunno att taga sig deröfver, inbröt ett så tjockt töcken och mörker, att de ej kunde se. Då sade pilgrimerna: "Ack,

hvad skola vi nu göra?" Men deras vägvisare svarade: "Frukten icke, utan stån stilla och sen, hvilket slut denna nöd skall taga." Så stannade de då, der de voro, eftersom deras väg var stängd. Sedan tyckte de också, att de ännu tydligare än förut hörde bullret och larmet af fienderna, äfvensom lättare kunde urskilja elden och röken, som uppsteg *ur gropen*. Då sade *Kristinna* till *Barmhertig:* "Nu ser jag, hvad min stackars man hade att genomgå; jag har hört mycket talas om detta ställe, men aldrig förrän nu varit här. Den arme mannen, han färdades här helt allena, under natten, ja, han hade natt nästan hela vägen; ej heller fick han någon ro för dessa onda andar, hvilka blott längtade att slita honom i stycken. Många hafva talat om *Dödsskuggans Dal,* men ingen kan säga, hvad den är, förrän han sjelf kommit in i densamma. *Hjertat känner sitt eget bekymmer; och i dess glädje skall ingen främmande inblanda sig* (Ordspr. 14: 10). Att vara här är någonting förfärligt."

Stort Mod. "Ja, det är som att arbeta sig fram mot stora vågor, eller att sjunka ned i djupt vatten; det är som att ligga på hafvets botten och nedstörta från höga berg. Nu tyckes det oss, som om underjordens bommar för alltid tillslutit sig öfver oss. *Men den, som i mörkret vandrar och honom skiner intet, han hoppes uppå Herrens namn och förlite sig uppå sin Gud* (Es. 50: 10). För min del, så har jag, såsom jag förut sagt eder, många gånger färdats genom denna dal och dervid varit mycket svårare ansatt, än nu, och dock sen I, att jag ännu är vid lif. Jag vill ej berömma mig häröfver, ty jag är icke min egen frälsare, men jag hoppas, att vi äfven nu skola komma lyckligen igenom. Kommen, låtom oss bedja honom om ljus, hvilken kan upplysa vårt mörker, samt näpsa icke blott dessa, utan alla onda andar i helvetet."

Alltså ropade och bådo de, och Gud sände dem ljus och frälsning; ty nu var det ej längre något hinder i

deras väg, icke ens der de nyligen blifvit hejdade af gropen. Ännu hade de likväl icke hunnit igenom dalen, alltså gingo de vidare, tills de blefvo mycket besvärade af allahanda stinkande och vämjeliga lukter. Då sade *Barmhertig* till *Kristinna:* "Här är ej så godt att vara som i *Uttolkarens* port eller i det hus, der vi senast hvilade."

"Men," sade en af gossarne, "det är dock icke så svårt att gå härigenom, som att för alltid stanna qvar här. Och så vidt jag förstår, så är det ett bland skälen, hvarföre vi måste färdas denna vägen till det hem, som är tillredt för oss, att detta må förefalla oss desto ljufligare."

"Rätt sagdt, *Samuel,*" sade ledsagaren; "nu har du talat som en man. "Ja," sade gossen, "om jag någonsin kommer ut härifrån, skall jag minsann värdera ljus och en god väg mer än någonsin i mitt lif." "Vi skola snart komma härifrån," sade *Stort Mod.*

Då de nu gingo vidare, sade *Josef:* "Kunna vi ej nu se slutet på dalen?" "Sen er väl för, hvar I gån," svarade *Stort Mod,* "ty rättnu kommen I ibland snaror." Allltså stego de så varsamt, de kunde, med sina fötter, men de voro mycket besvärade af snarorna. Efter en stund blefvo de varse en man, som låg kastad i diket på ena sidan och hvars kropp var jämmerligen sargad och stympad. Då sade vägvisaren: "Detta är en viss *Vårdslös,* som reste här fram; han har redan legat här en lång tid. Då han blef snärjd och ihjelslagen, var en viss *Varsam* i hans sällskap, men denne undkom faran. I kunnen ej föreställa er, huru många blifva dödade på detta ställe, och likväl äro menniskorna så dumdristiga, att de helt lättsinnigt begifva sig på vallfärd, och det utan ledsagare. Stackars *Kristen!* Det var ett under, att han undkom; men han var älskad af Gud och hade tillika fått ett nytt hjerta; aldrig hade det annars gått så väl."

De nalkades nu slutet af vägen, men just der hvarest *Kristen* på sin vandring sett hålan (Del. 1, sid. 75), kom jätten *Spetsfundig* störtande fram derur, densamme som hade för sed att förbrylla unga pilgrimer med sina klyftiga invändningar.

"Nå, herr *Stort Mod*," ropade han till ledsagaren, "huru många gånger har du blifvit förbjuden att göra sådant?" "Hvad då?" frågade *Stort Mod*. "Hvad då?" svarade jätten: "du vet nog hvad; men jag skall göra slut på din skamliga handtering." — "Men," sade *Stort Mod*, "innan vi drabba tillsammans, så låtom oss förstå, hvarföre vi strida." (Qvinnorna och barnen stodo emellertid och darrade och visste ej, hvad de skulle göra). "Jo," svarade jätten, "du plundrar landet, och det med den allra värsta af alla stölder." "Det der är blott allmänna fraser," sade *Stort Mod*. "Tala rent ut."

Då sade jätten: "Du drifver en barntjufs yrke; du drar till dig qvinnor och barn och för bort dem till ett främmande land och försvagar sålunda min herres rike." "Nej, jag är den sanne Gudens tjenare," invände *Stort Mod*, "mitt embete är att locka syndare till bättring, och jag har i uppdrag att göra allt, jag förmår, för att omvända menniskorna från mörker till ljus, från satans magt till Gud. Är detta orsaken till din vrede mot mig, så låt oss drabba ihop ju förr dess hellre."

Så gingo då jätten och *Stort Mod* emot hvarandra, den förre med en klubba och den senare med sitt svärd, samt drabbade utan vidare omsvep ihop med hvarandra. Med första slaget af sin klubba bragte nu jätten *Stort Mod* på knäna, hvarvid qvinnorna och barnen uppgåfvo ett skri af förskräckelse. Men *Stort Mod* repade snart mod och högg så väldigt omkring sig, att han gaf jätten ett sår i armen. Så kämpade de då en timmes tid med sådan hetta, att andedrägten stod ur jättens näsborrar, liksom ångan från en sjudande gryta.

Derpå satte båda sig ned för att hvila, och *Stort Mod* äfven för att bedja; qvinnorna och barnen gjorde ej heller annat, än suckade och gräto, så länge striden varade.

Sedan de två kämparne hvilat sig och hemtat andan, började striden ånyo, då *Stort Mod* med ett väldigt hugg sträckte jätten till marken. "Håll nu," sade jätten, "och låt mig hemta mig litet." Hvarpå *Stort Mod* ädelmodigt lät honom stiga upp igen. Derefter drabbade de åter tillsammans, då jätten var helt nära att krossa *Stort Mods* hufvudskål med sin klubba.

Nu rusade *Stort Mod* full af harm på sin motståndare och stötte sitt svärd i bröstet på honom under femte refbenet, så att han var nära att svimma utaf och ej längre kunde hålla upp sin klubba. Nu fördubblade *Stort Mod* sina hugg, tills han slutligen slog af jättens hufvud; hvarpå qvinnorna och barnen fröjdades, och *Stort Mod* prisade Gud för den frälsning, han beredt honom.

Derefter uppreste de tillsammans de pelare, på hvilken de fästade jättens hufvud, samt till andra pilgrimers efterrättelse skrefvo följande vers:

Guds vänners skräck en gång har burit
Det hufvud, som är fästadt här.
Han evigt hat dem hade svurit,
Och mången han förderfvat lär.

Men jag, *Stort Mod*, dock honom fällde
Uti min Konungs namn en gång;
Hur vred han än mot mig sig ställde,
Hans vrede blef dock icke lång.

Nu såg jag, huru de gingo till en höjd, som blifvit uppkastad ett litet stycke derifrån, på det pilgrimerna skulle få en utsigt öfver den kringliggande trakten; och var det härifrån, som *Kristen* först blef varse sin broder *Trofast* (Del. 1, sid. 80). Alltså satte de sig ned och

hvilade, samt åto, drucko och gjorde sig glada, derföre att de blifvit befriade från en så farlig fiende. Under tiden frågade *Kristinna* deras ledsagare, om han erhållit något sår i striden. "Nej," sade herr *Stort Mod,* "blott en skråma i köttet; denna skall likväl så litet lända till min skada, att den dels nu är ett bevis på min kärlek till min Herre och till eder, dels genom nåden skall bidraga till att slutligen föröka min lön."

Kristinna. "Men blef ni icke rädd, gode Herre, då ni såg jätten komma emot er med sin klubba?"

Stort Mod. "Det tillkommer mig att misstro min egen förmåga, på det jag må sätta all min lit till honom som är starkare än alla" (2 Kor. 4: 10, 11).

Kristinna. "Men hvad tänkte du, då jätten med sitt första slag kastade dig till jorden?"

Stort Mod. "Jo, jag tänkte, att det gick min Herre sammaledes, och likväl segrade han till slut" (Rom. 8; 37).

Matteus. "Jag tycker för min del, att Gud varit underbart god emot oss, då han både hjelpt oss ut ur denna dal, samt befriat oss ur vår fiendes hand. Jag åtminstone ser intet skäl, hvarföre vi vidare skulle misstro vår Gud, efter han nu och på ett sådant ställe som detta gifvit oss ett så stort bevis på sin kärlek."

Derpå stego de upp och gingo vidare. Nu stod der ett litet stycke längre fram en stor ek, och då de kommo dit, funno de en gammal pilgrim ligga hårdt insomnad derunder. De förstodo nemligen af hans kläder, staf och gördel, att det var en pilgrim.

Då nu *Stort Mod* sökte väcka honom, lyfte den gamle mannen upp ögonen och ropade: "Hvad står på? Hvilka ären I? Hvad hafven I här att göra?"

Stort Mod. "Se så, var icke så hetsig; här äro inga andra än vänner."

Den gamle mannen steg likväl upp, rustade sig till försvar och ville veta, hvilka de voro. Då sade *Led-*

sagaren: "Mitt namn är *Stort Mod,* och jag är vägvisare åt dessa pilgrimer, som äro på väg till det himmelska landet."

Redlig. "Jag ber er om förlåtelse. Jag fruktade, att I hörden till samma tjufband, som för en tid sedan röfvade bort *Klentrogens* penningar (Del. 1, sid. 145). Men nu, då jag betraktar er närmare, märker jag, att I ären ärligt folk."

Stort Mod. "Men hvad ville eller kunde du hafva gjort till din räddning, om vi verkligen tillhört det der bandet?"

Redlig. "Gjort! Jo, jag skulle hafva stridt, så länge det funnits någon ande i mig, och om jag det gjort, är jag viss på, att I aldrig kunnat blifva mig öfvermäktiga; ty en kristen kan aldrig besegras, om han ej sjelf ger vika."

Stort Mod. "Rätt sagdt! Häraf märker jag, att du är en kämpe af rätta slaget; ty hvad du sagt är sanning."

Redlig. "Och häraf märker också jag, att ni vet, hvad en verklig vallfärd vill säga; ty alla andra tro, att inga äro så lätt öfvervunna, som vi."

Stort Mod. "Då vi nu varit lyckliga nog att råka på hvarandra, så låt mig fråga, hvad ni heter, och från hvilket ställe ni kommer."

Redlig. "Mitt namn kan jag ej säga, men jag kommer från staden *Dumhet,* som ligger ungefär 4 mil bortom staden *Förderf.*"

Stort Mod. "Åh, är det er hemort? Då tror jag, att jag till hälften kan gissa, hvem ni är. Är icke ert namn gamla *Redligheten?*"

Då rodnade den gamle mannen och sade: "Nej, jag heter icke *Redligheten* i allmänhet, utan *Redlig,* och jag önskar, att mitt väsende måtte göra skäl för mitt namn. Men huru kunde ni gissa, hvem jag var, blott derföre att jag kom från den staden?"

Stort Mod. "Jag har redan hört min Herre tala om er; ty han vet allt, som sker på jorden. Men jag har ofta undrat, att någon kunde komma hit från eder stad, ty den är värre än sjelfva staden *Förderf.*"

Redlig. "Ja, vi ligga längre bort från solen och äro derföre mera kalla och känslolösa; men äfven om en menniska vore ett isberg, skulle dock hennes förfrusna hjerta smälta upp, så snart rättfärdighetens Sol uppgår öfver henne. Och så har det gått med mig."

Stort Mod. "Jag tror det, jag tror det, fader *Redlig;* ty jag vet, att det så förhåller sig."

Derpå helsade den gamle mannen alla pilgrimerna med en helig kärlekens kyss och frågade dem, huru de hette, samt hvilka öden de haft, sedan de anträdde sin vallfärd.

Då sade *Kristinna* till honom: "Jag förmodar, att ni har hört talas om mitt namn; den gode *Kristen* var min man, och dessa fyra äro hans barn."

Men hvem kan beskrifva den gamle mannens glädje, då han fick höra, hvem hon var? Han log, han hoppade af fröjd och öfverhopade den lilla skaran med välsignelser, sägande: "Jag har hört mycket talas om eder man, samt om de mödor och strider, han hade att utstå i sina dagar. Och vare det sagdt till eder tröst, att eder mans namn genljuder i hela denna verldsdel; hans tro, hans mod, hans tålamod och hans uppriktighet hafva gjort hans namn ryktbart." Derpå vände han sig till gossarne och frågade, hvad de hette. Då de sagt honom sina namn, sade han till dem: "*Matteus,* var du lik publikanen *Matteus,* icke i last, utan i dygd (Matt. 10: 3). *Samuel,* var du lik profeten *Samuel,* en trons och bönens man (Ps. 99: 6). *Josef,* var du lik *Josef* i Potifars hus, så att du håller dig kysk och flyr undan för frestelsen (1 Mos. 39). Och du *Jakob,* var du lik

Jakob den rättfärdige och *Jakob,* Herrens broder." (Apg. 1: 13).

Sedan berättade de för honom, hvem *Barmhertig* var, och huru hon hade lemnat sin stad och sin slägt för att följa med *Kristinna* och hennes söner. Då sade den gamle mannen: "*Barmhertig* är ditt namn; barmhertighet skall ock uppehålla dig och föra dig igenom alla de svårigheter, som skola bestorma dig på vägen, tills du kommer dit, der du får skåda barmhertighetens eviga källa ansigte mot ansigte med fröjd."

Under hela detta samtal fröjdades *Stort Mod* högligen och log af glädje mot sin nya följeslagare.

Då de nu vandrade framåt tillsammans, frågade *Ledsagaren* den gamle mannen, om han ej kände en viss herr *Klenmodig,* som från hans hemtrakt begifvit sig ut på vallfärd.

Redlig. "Jo, ganska väl. Han var en menniska, som nog i hufvudsaken hade det rätt, men likväl var en af de mest besvärliga pilgrimer, jag någonsin i hela mitt lif träffat på."

Stort Mod. "Jag märker, att ni kände honom. Ty ni har gjort en ganska träffande beskrifning på honom."

Redlig. "Kände honom! Jag hörde länge till hans närmaste förtrogna och var äfven med honom, då han först började att tänka på, hvad som skall komma härefter."

Stort Mod. "Och jag var hans vägvisare från min Herres hus till den himmelska stadens port."

Redlig. "Då vet ni ock, att han hörde till det besvärliga slaget."

Stort Mod. "Ja, det gör jag; men jag hade ej svårt för att fördraga honom; ty de, som hafva mitt kall, få ofta i uppdrag att vägleda sådana som han."

Redlig. "Välan, låt oss höra något om honom, och huru han skickade sig under er ledning."

Stort Mod. "Han var alltid rädd, att han icke skulle hinna fram till landet, dit han längtade att komma. Allt, som han hörde berättas och som tycktes i minsta mån kunna blifva till hinders, förskräckte honom. Jag har hört sägas, att han låg öfver en hel månad och jemrade sig vid *Misströstans Dy.* Och ehuru han såg många gå öfver den före honom, och flere af dem erbjödo honom en hjelpsam hand, så vågade han likväl ej gå framåt. Men han ville ej heller vända tillbaka. Han sade, att han skulle dö, om han ej finge komma till den himmelska staden, och likväl fällde han modet vid den minsta svårighet och snafvade på hvarje strå, som man kastade i hans väg. Nåväl, sedan han legat en lång tid vid *Misströstans Dy,* tog han en solig morgon sig dristighet till, jag vet ej huru, och kom lyckligen öfver. Men när han väl var på andra sidan, kunde han knappt öfvertyga sig, att det var möjligt. Jag tror minsann, att han hade en *Misströstans Dy* i sin egen själ, en dy, som han förde omkring med sig öfverallt; ty annars kunde han aldrig varit, sådan han var. Så kom han då omsider fram till porten, som ligger vid ingången till den här vägen, och äfven der stod han en lång stund innan han tordes klappa på. Då porten öppnades, envisades han att draga sig tillbaka för att lemna rum för andra, ty, sade han, jag är icke värdig. Ehuru han kom före många andra till porten, så gingo dock icke få af dem före honom genom densamma. Der stod nu den arme mannen och darrade och skälfde, så att det var ömkansvärdt att skåda. Och likväl ville han icke gå tillbaka. Slutligen fattade han uti hammaren, som hängde på porten, och slog dermed ett eller två sakta slag. Genast öppnade man för honom, men han ryggade tillbaka såsom förut. Då steg mannen, som öppnade porten, ut och gick efter honom sägande: "Du bäfvande själ, hvad vill du?" Men nu sjönk han förskräckt ned till jorden. Förundrad att se

honom så vanmäktig, sade den andre till honom: "Frid vare dig; statt upp, ty jag har upplåtit en dörr för dig; kom in, ty du är välsignad." Vid dessa ord reste *Klenmodig* sig upp och gick darrande in; men då han väl var inne, så blygdes han att visa sitt ansigte. Sedan han nu en tid blifvit undfägnad der, såsom ni vet, att det plägar tillgå, befallde man honom att gå vidare och underrättade honom äfven om den väg, han borde taga. Så kom han då till vårt hus, men liksom han uppfört sig vid porten, så uppförde han sig äfven vid min Herre *Uttolkarens* dörr. Han låg en lång tid ut i kylan, innan han vågade bulta på. Och likväl ville han ej heller gå tillbaka. Och detta, fastän nätterna då voro långa och kalla, och han i barmen hade ett *nödbref* till min Herre, hvari han bad, att han skulle undfå honom, meddela honom af sitt hus' håfvor, samt gifva honom en stark och modig ledsagare på vägen, efter som han sjelf var så harhjertad. Oaktadt allt detta vågade han ej klappa på dörren, utan låg derutanför, tills han var nästan ihjelfrusen; ja, så stor var hans misströstan, att ehuru han såg flera andra komma in, derföre att de klappat på, så vågade han sig likväl ej deran. Slutligen tror jag, att jag råkade titta ut ur fönstret; och då jag fick se en man, som vandrade fram och tillbaka framför dörren, så gick jag ut till honom och frågade, hvad och hvem han var; men då kommo tårarna i ögonen på honom, stackars man, och så förstod jag, hvad han ville. Jag gick derföre in i huset och omtalade förhållandet. Då nu vår Herre i huset fick höra om saken, skickade han mig ut igen för att nödga honom att komma in; men jag försäkrar, att jag ej hade liten möda för att öfvertala honom. Omsider kom han då in, och det vitsordet vill jag gifva min Herre, att han bemötte honom med en förunderlig kärlek. Ehuru det fanns blott få läckerheter qvar på bordet, så lade man dem genast på *Klenmodigs* tallrik. Derpå framlemnade han

sitt bref; och min Herre såg derpå och sade, att hans önskan skulle blifva uppfylld. Ty, som ni vet, så har min Herre ett hjerta fullt af förbarmande, isynnerhet mot dem, som frukta sig; derföre bemötte han *Klenmodig* på det mest uppmuntrande sätt. Nåväl, sedan han besett ställets märkvärdigheter och nu var färdig att anträda sin resa till den himmelska staden, gaf min Herre åt honom, såsom förut åt *Kristen,* en flaska med vin, samt åtskillig stärkande föda. Derpå begåfvo vi oss åstad, och jag gick före honom; han var dock mycket fåordig, men suckade så mycket högljuddare."

"Då vi kommo till det stället, der de tre bofvarne blifvit hängda, sade han, att han fruktade, att han skulle få samma slut. Då tycktes han blifva glad, då han fick se *korset* och *grafven.* Han bad ock att få stanna qvar der en stund, för att närmare betrakta dem, och tycktes sedan för någon tid vara bättre till mods. Ja, då han kom till berget *Svårighet,* visade han ingen tvekan, ej heller fruktade han mycket för lejonen; ty ni bör veta, att det icke var sådana saker, som gjorde honom oro; hans enda fruktan var, att han till slut ej skulle blifva tagen till nåd."

"Jag fick honom in i det *Sköna huset,* som jag tror, nästan innan han sjelf ville det; och sedan han var väl inkommen, gjorde jag honom bekant med de unga flickor, som bodde der; men han var för blyg för att sällskapa med dem, samt tyckte bäst om att vara ensam. Likväl värderade han alltid uppbyggliga samtal och plägade smyga bakom skärmen för att lyssna derpå. Äfven älskade han mycket att betrakta *gamla* saker, samt begrundade dem i sitt sinne. Efteråt sade han mig, att han trifdes mycket väl i de två husen, från hvilka han senast kom, nemligen *Portvaktarens* stuga och *Uttolkarens* hus, och gerna velat stanna der något längre, men han hade ej vågat bedja derom."

"När vi sedan lemnade det *Sköna huset* och gingo utför berget ned i *Förödmjukelsens Dal,* så kom han lättare utföre, än jag under hela mitt lif sett någon göra; ty han brydde sig icke om, huru lågt han kom, blott han till slut blefve salig. Jag tror verkligen, att det var liksom en viss själsfrändskap emellan den der dalen och honom; ty under hela hans vallfärd såg jag honom aldrig lyckligare, än då han var der. Ja, han plägade lägga sig ned och omfamna marken, samt kyssa sjelfva blommorna, som växte derpå. Äfven brukade han stiga upp hvarje morgon, så fort det dagades, samt ströfva fram och tillbaka i dalen" (Jer. Klag. 3: 27—29).

"Men då han kom till ingången af *Dödsskuggans Dal,* så trodde jag, att jag skulle förlora min man; ej att han hade någon lust att vända om, ty derför hade han alltid stor fasa; men han var nära att dö af förskräckelse. "Ack," ropade han, "de onda andarne taga mig, de onda andarne taga mig." Och jag kunde icke få det ur hans hufvud, huru mycket jag än försökte. Tvärtom gjorde han så mycket väsen och ropade så högljudt, att det skulle varit nog för att uppmuntra de onda andarne att öfverfalla oss, om de blott hört honom."

"Men hvad som särdeles väckte min uppmärksamhet, var, att dalen var lugnare, under det han gick derigenom, än jag någonsin antingen förut eller efteråt sett den vara. Jag kan tro, att vår Herre lagt särskildt band på fienderna, samt förbjudit dem att röra på sig, medan *Klenmodig* färdades genom dalen."

"Det blefve för långtrådigt att berätta er allt; vi skola derföre endast nämna ett eller annat drag. Då *Klenmodig* kom till *Fåfängans marknad,* trodde jag att han skulle komma i slagsmål med alla karlar på marknaden, och fruktade, att vi skulle båda blifva ihjelslagna; så ifrigt angrep han deras dårskaper; på den *Förtrollade marken* var han också mycket vaksam. Men då han

kom till floden, der det ej finnes någon bro, blef han åter mycket modfälld. "Nu, nu," sade han, "kommer jag att drunkna och får aldrig se det ansigte med fröjd, som jag kommit så många mil för att skåda." Men här såg jag något mycket märkvärdigt: Vattnet i floden var då lägre, än jag någonsin sett det under hela mitt lif; så kom han slutligen öfver, och det nästan torrskodd."

Då han nalkades porten, och jag tog afsked af honom och önskade, att han måtte blifva vänligt mottagen deruppe, sade han: "Ja, det blir jag nog, det blir jag nog." Derpå skiljdes vi åt, och jag såg honom icke mer.

Redlig. "Det gick således bra för honom till slut."

Stort Mod. "Ja, ack ja, jag hyste aldrig några tvifvel om honom; ty det var en man med en fin ande, fastän han alltid var mycket nedstämd, hvilket gjorde hans lif tungt för honom sjelf och besvärligt för andra. Han var samvetsgrannare än de flesta, samt så rädd att göra andra någon skada, att han för att icke gifva anstöt ofta kunde neka sig hvad som dock var tillåtligt."

Redlig. "Men hvad kan vara orsaken, att en så god man hela sitt lif var i ett sådant mörker?"

Stort Mod. "Det finnes två slags skäl derför, det ena, att den allena vise Gud vill, att somliga skola *pipa,* och somliga *sjunga sorgesång"* (Matt. 11: 16—18). *Klenmodig* var nu en af dem, som sjöngo detta senare slaget *bas.* Han och hans likar blåsa så att säga på säckpipa, hvars ton är mera klagande än andra instrumenters, ehuru somliga påstå, att basen är sjelfva grundtonen i all musik; och för min del så bryr jag mig icke alls om en bekännelse, som ej börjar med själasorg. Den första sträng, som en spelman vanligen anslår, då han vill sätta sina åhörare i den rätta sinnesstämningen, är bassträngen; så spelar äfven Gud först på denna strängen,

då han vill stämma en själ för sig sjelf. Enda felet med *Klenmodig* var, att han ända till sina sista stunder ej kunde spela något annat än sorgemusik."

"Jag tar mig friheten att på detta sätt tala i bilder, dels för att komma mina unga läsares förstånd att mogna, dels emedan i Uppenbarelseboken de frälsta jemföras med en skara harpolekare, som spela på sina basuner och harpor, samt sjunga sina lofsånger inför tronen" (Uppb. 5: 9; 14: 2, 3).

Redlig. "Han var en man full af nit, såsom man kan se af den beskrifning, ni gifvit oss om honom; svårigheter, lejon, *Fåfängans marknad* fruktade han icke alls; det var blott synden, döden och helvetet, som uppfyllde honom med förskräckelse, emedan han hyste något tvifvel, huruvida han hade någon lott och del i det himmelska landet."

Stort Mod. "Ni säger rätt. Detta var hans fridstörare, och detta, såsom ni väl märkt, af en viss svaghet i förståndet, men ej af svaghet i anden med afseende på den praktiska delen af en pilgrims lif. Jag vågar påstå, att, såsom ordspråket lyder, han skulle hafva bitit i en eldbrand, om den legat i vägen för honom. Men de bekymmer som plågade honom, dem har ännu ingen menniska lätt kunnat skaka af sig."

Då sade *Kristinna:* "Denna berättelse om *Klenmodig* har gjort mig godt; jag trodde, att ingen var mig lik; men jag ser, att det är någon likhet mellan denne gode man och mig. Vi äro hvarandra olika blott i två saker. Hans bekymmer voro så stora, att de bröto ut; men jag behöll mina för mig sjelf. Hans bekymmer tryckte honom äfven så hårdt, att han icke kunde klappa på dörren till de hus, som äro ämnade till herbergen åt oss; men min nöd var utaf det slaget, att den kom mig att klappa desto högljuddare."

Barmhertig. "Om också jag får yttra min mening, så måste jag säga, att något af hans sinnelag äfven

funnits hos mig. Ty jag har alltid varit mera rädd för att komma i eldsjön och gå miste om mitt rum i paradiset, än för att förlora några andra saker. Jag har tänkt, om jag blott är så lycklig att få en boning der, så är det nog, skulle jag än nödgas att försaka hela verlden för att vinna den."

Matteus. "Det var *fruktan*, som kom mig att tänka, att jag var långt från att ega hvad som fordras för saligheten; men om sådan fruktan kunde finnas äfven hos en så god man som *Klenmodig*, hvarföre kan det icke ock gå väl för mig?"

Jakob. "Der inga farhågor äro, der är ej heller någon nåd. Om det ock ej alltid är nåd, hvarest det är fruktan för helvetet, är det dock säkert, att det ej kan vara någon nåd, hvarest det ej är någon fruktan för Gud."

Stort Mod. "Rätt sagdt, *Jakob*; du har träffat målet; *ty gudsfruktan är vishetens begynnelse;* och helt visst, de som icke ega begynnelsen, de hafva hvarken midten eller slutet. Men vi vilja nu upphöra med vårt samtal om *Klenmodig*, sedan vi sändt efter honom följande afskedshelsning:"

Farväl, *Klenmodig*, far i frid,
Från främlingskapets nöd och strid
Hem till vår Konungs sälla stad,
Der också du blir stark och glad!

Du räddes ej för verldens hot,
Blott *för att göra Gud emot*,
Men nu — nu skall du aldrig mer
Af denna fruktan tryckas ner.

Du räddes för den djupa våg,
Men Herren gjorde floden låg,
Att vattnet vätte blott din fot,
Tills löftets strand dig tog emot.

Men vi, som än vårt mål ej nått,
Må vi för synden frukta blott,
Och vänta allt af samme vän,
Som råder öfver floden än!

Nu såg jag, att de ännu fortforo med sitt samtal. Ty sedan *Stort Mod* slutat att tala om *Klenmodig*, begynte *Redlig* att berätta om en annan; men hans namn var *Egenvillig*. "Denne man," sade *Redlig*, "påstod sig vara en pilgrim, men jag är öfvertygad, att han aldrig gått in genom porten, som står vid ingången till vägen."

Stort Mod. "Talade du någonsin med honom derom?"

Redlig. "Ja, mer än en gång; men han gjorde alltid skäl för sitt namn *Egenvillig*. Han frågade hvarken efter någon menniska, några skäl och bevis, eller några föredömen. Hvad hans eget sinne ingaf honom, det ville han göra och kunde ej förmås till något annat."

Stort Mod. "Säg mig, hvilka grundsatser han hyste, ty jag förmodar du vet det."

Redlig. "Han ansåg, att man kunde lika väl följa pilgrimernas fel som deras dygder; och att om han gjorde både det ena och det andra, så skulle han ofelbart blifva salig."

Stort Mod. "Huru? Om han sagt, att det är möjligt för de bäste att lika väl göra sig skyldiga till pilgrimernas fel, som blifva delaktiga i deras dygder, så kunde man icke haft så mycket att invända deremot; ty vi äro i sanning ej fullkomligt skyddade mot någon synd, så framt vi försumma att vaka och strida. Men detta var icke hans åsigt, utan, om jag förstår er rätt, så ansåg han, att det var de kristna tillåtet att öfva alla de synder, hvari andra trogna fallit."

Redlig. "Ja, det är hvad jag menar; ty så trodde han, och så lefde han."

Stort Mod. "Men hvad stöd hade han för sin mening?"

Redlig. "Jo, han sade, att han hade Skriften på sin sida."

Stort Mod. "Käre herr *Redlig,* gif oss något exempel."

Redlig. "Ja, gerna." Han sade: "David, Guds älskade, befattade sig med annan mans hustru; derföre kunde han ock göra det. Salomo hade mer än en hustru, derföre kunde han ock hafva det. Sara, de gudfruktiga jordegummorna i Egypten och Nahab ljögo, derföre kunde han ock göra det. Lärjungarne gingo på sin mästares befallning och togo åsnan ifrån dess egare; derföre kunde han ock göra sammalunda. Jakob kom genom list och förställning i besittning af sin faders arf; derföre kunde han ock bruka dylika medel."

Stort Mod. "Huru gudlöst! Men är du säker, att det var hans mening?"

Redlig. "Jag har hört honom försvara det, anföra Skriftens ord för att bevisa det m. m."

Stort Mod. "En sådan åsigt borde icke tålas i verlden."

Redlig. "Ni måste förstå mig rätt. Han sade icke, att hvem som helst egde en sådan frihet, utan att de, som egde samma dygder, som de nämnda Gudsmännen, äfven fingo öfva samma synder."

Stort Mod. "Hvad kan vara falskare än en sådan slutsats? Ty detta är det samma, som att säga, att derföre att fromma förut syndat af svaghet, så har man frihet göra detsamma af förmätenhet; eller derföre att ett barn blifvit kullslaget af en stormby eller snafvat öfver en sten och sålunda sölat ned sig i smutsen, så må man uppsåtligt lägga sig ned och vältra sig i dyn likt ett svin. Hvem skulle väl tro, att någon till den grad kunde blifva förblindad af lustans magt? Men hvad som är skrifvet måste besannas: *De stöta sig på ordet och*

tro icke derpå, hvartill de ock äro bestämda (1 Petr. 2: 8). Vidare är hans antagande, att de, som hängifva sig åt de frommas synder, kunna ega deras dygder, en lika stor villfarelse som den förra. Det är just, som om svinet skulle säga: jag har eller kan hafva ett barns egenskaper, derföre att vi båda trifvas i vattupölarne. *Att äta Guds folks syndaoffer* (Ordspr. 4: 8), liksom en hund slickar upp träcken, är intet tecken, att man eger deras dygder. Ej heller kan jag tro, att den, som hyser en sådan åsigt, kan för närvarande hafva uti sig någon sann tro och kärlek. Men jag vet, att ni gjorde kraftiga invändningar emot honom. Hvad kan han väl hafva att säga till sitt försvar?"

Redlig. "Jo, han säger, att det synes vida hederligare att handla så af grundsats, än att lefva så, oaktadt man hyser en motsatt åsigt."

Stort Mod. "Ett mycket gudlöst svar; ty om det än är illa att släppa sina lustar lösa tyglar, under det man anser det för orätt; så är det likväl ännu värre att synda och påstå sig hafva rättighet att så göra; den förre bringar andra händelsevis på fall, den senare lockar dem rakt in i snaran."

Redlig. "Det finnes många, som dela denna mannens åsigt, ehuru de icke föra hans språk; och det är detta, som gör, att så få bry sig om att blifva pilgrimer."

Stort Mod. "Hvad ni sagt är sannt, samt mycket beklagansvärdt; men den, som fruktar paradisets Konung, skall komma igenom alla hinder."

Kristinna. "Det finnes många besynnerliga meningar i verlden. Jag vet en, som sade, att det är tids nog att bättra sig, då man skall dö."

Stort Mod. "Sådana äro bra dåraktiga; om samma menniskor fått sig anvisad en vecka för att löpa tjugo mil på, skulle de nog aktat sig att uppskjuta sin affärd till sista timmen af denna vecka."

Redlig. "Det är sannt, och likväl handlar flertalet bland dem, som gifva sig ut att vara pilgrimer, just så. Som ni ser, är jag en gammal man, som länge färdats på denna väg och gifvit akt på många saker."

"Jag har sett somliga, som anträdt sin resa med sådan ifver, som om de ville drifva hela verlden framför sig, men som likväl efter få dagar dött såsom andra i öknen utan att någonsin hafva sett en skymt af det förlofvade landet."

"Jag har sett somliga, hvilka, då de först begåfvo sig åstad som pilgrimer, ej tycktes lofva någonting, utan vara alltför maktlösa för att lefva en enda dag, men hvilka likväl bevisade sig som ganska goda pilgrimer."

"Jag har sett somliga, hvilka först ilat hastigt framåt, men efter någon tid lupit lika fort tillbaka."

"Jag har sett somliga, hvilka i början talat mycket väl om en pilgrims lif, men som efter en tid talat lika mycket emot det."

"Jag har hört somliga, hvilka, då de först begåfvo sig på väg till paradiset, bestämdt sade, att det finns en sådan ort, men hvilka, sedan de nästan hunnit fram dit, förnekat tillvaron deraf."

"Jag har hört somliga, hvilka skrutit öfver hvad de skulle göra, om någon sökte hindra dem, men hvilka, äfven vid ett blindt alarm, flytt både från tron, pilgrimsfärden och allt."

Medan de nu sålunda vandrade framåt, kom en man springande emot dem och sade: "Mina herrar och I, som hören till det svagare könet, om edert lif är eder kärt, så tänken på eder räddning, ty det är röfvare i närheten."

Då sade *Stort Mod:* "Det måste vara samma tre, som förut angrepo *Klentrogen* (Del. 1, sid. 145). Nåväl, vi äro färdiga att möta dem."

Derpå fortsatte de sin vandring, samt väntade vid hvarje krökning på vägen, att de skulle träffa på bofvarne. Men antingen hade de hört talas om *Stort Mod*, eller hade de uppspårat något annat villebråd, nog af: de lemnade våra pilgrimer i fred.

Nu yttrade *Kristinna* sin önskan, att de måtte komma till något herberge, ty både hon och hennes barn voro trötta. Då sade *Redlig:* "Det ligger ett sådant ett litet stycke längre fram, der en mycket hederlig lärjunge vid namn *Gaius* (Rom. 16: 23) bor." Alla beslöto derföre att taga in der, så mycket mer som *Redlig* gaf värden ett så godt vitsord. Då de nu kommo till dörren, så stego de in, utan att klappa på, ty man brukar ej klappa på värdshusdörrar. Sedan bådo de att få tala med värden på stället, samt frågade honom, om de finge stanna der öfver natten.

Gaius. "Ja, om I ären folk af rätta slaget. Ty mitt hus står endast öppet för pilgrimer."

Då blefvo *Kristinna, Barmhertig* och gossarne desto gladare, som värden var en vän af Sionsvandrare. Så bådo de då om rum i hans hus, och han visade dem ett åt *Kristinna,* hennes barn och *Barmhertig,* och ett annat åt *Stort Mod* och den gamle mannen.

Då sade *Stort Mod:* "Gode *Gaius,* hvad har du till qvällsvard? Ty dessa pilgrimer hafva i dag färdats lång väg och äro trötta."

Gaius. "Som det är sent, kunna vi ej gerna gå ut för att skaffa mat; men om I viljen hålla till godo med hvad vi hafva, så är det eder mycket väl unnadt."

Stort Mod. "Vi blifva nog väl belåtna med hvad du har hemma; ty jag har förr fått erfara, att du aldrig är utan det, som är nödvändigt."

Derpå gick han ned och sade till sin kock, hvars namn var *Smaka det, som är godt,* att han skulle laga till qvällsvard åt så och så många pilgrimer. Derefter kom han åter upp och sade: "I ären mycket välkomna

hos mig, mina kära vänner, och det fägnar mig, att jag har ett hus att herbergera er uti; medan nu qvällsvarden lagas i ordning, vilja vi, om I behagen, hafva något nyttigt samtal med hvarandra."

Då alla uttryckte sin belåtenhet härmed, sade *Gaius:* "Hvems hustru är denna äldre qvinna, och hvems dotter är denna unga flicka?"

Stort Mod. "Qvinnan är enka efter en viss *Kristen,* som för någon tid sedan vandrade till Sion; och dessa äro deras fyra barn. Flickan der är en af hennes bekanta, som hon öfvertalat att med sig gå på vallfärd. Gossarne artas alla efter sin fader och önska att vandra i hans fotspår. Ja, om de blott få se ett ställe, der den gamle pilgrimen hvilat eller kämpat, fröjdats eller gråtit, så gläder det deras hjertan, och de längta att få följa hans föredöme."

Gaius. "Är detta *Kristens* hustru och detta *Kristens* barn? Jag kände er mans fader, ja, äfven hans farfader. Det har funnits många fromma och förträffliga män inom denna slägt, hvilken först bodde i Antiokia (Apg. 11: 26). De hafva framför alla andra, som jag känner, utmärkt sig för dygd och mod, samt ådagalagt en brinnande nitälskan för pilgrimernas Herre, hans vägar och hans vänner. Jag har hört talas om många af er mans slägtingar, som för sanningens skull segerrikt bestått alla möjliga prof. Stefanus, som var en af de äldsta medlemmarne af er mans slägt, blef stenad till döds (Apg. 7: 59, 60). Jakob, en annan, som lefde på samma tid, föll för svärdsegg (Apg. 12: 8). För att ej tala om Paulus och Petrus, hvilka ock voro bland *Kristens* stamfäder, så märka vi *Ignatius,* som kastades för lejon, *Romanus,* hvars kött afslets från hans ben, och *Polykarpus,* som bevisade sig ståndaktig i lågorna. En upphängdes i en korg i solen för att uppätas af getingar; en annan stoppades i en säck och kastades i hafvet för att dränkas. Det vore omöjligt att uppräkna alla de

medlemmar af denna slägt, som af kärlek till en pilgrims lif lidit oförrätter, ja, döden. Ej heller kan jag annat än glädjas, då jag ser, att din man lemnat efter sig fyra sådana gossar som dessa. Jag hoppas, de skola bevara sin faders goda namn och rykte och träda i sin faders fotspår, samt få sin faders ändalyckt."

Stort Mod. "Ja, Herre; det ser verkligen så ut; ty de tyckas af allt hjerta hafva utvalt sin faders vägar."

Gaius. "Det var, som jag sade. Derföre hoppas jag, att *Kristinnas* slägt skall utbreda sig och blifva allt talrikare på jordens yta. Må alltså *Kristinna* utse åt sina söner några unga flickor, med hvilka de kunna trolofva sig, på det att deras faders och hans förfäders namn aldrig må förgätas af verlden."

Redlig. "Det vore skada, om denna slägt förminskades eller utslocknade."

Gaius. "Förminskas kan den väl, men icke utdö. Må emellertid *Kristinna* följa mitt råd, så skall den nog blifva vid makt." Derpå vände värden i huset sig till *Kristinna* och sade: "Jag är hjertligen glad att se dig och *Barmhertig* tillsammans här. I ären ett älskeligt par. Om jag nu får råda, så fäster du *Barmhertig* med ännu närmare band vid dig. Gif henne, om hon samtycker dertill, åt din äldste son *Matteus;* det är sättet att bevara åt dig en afkomma på jorden."

Således afslöts denna förbindelse, och med tiden blefvo de unga tu gifta; men mera härom längre fram.

Gaius fortsatte åter: "Jag vill nu föra qvinnornas talan för att borttaga deras försmädelse. Ty liksom döden och förbannelsen kommo i verlden (1 Mos. 3) genom en qvinna, så kommo ock lifvet och saligheten genom en sådan: *Gud sände sin son, född af en qvinna* (Gal. 4). Ja, för att visa, huru Evas döttrar i gamla Testamentet afskydde sin moders handling, hyste de en liflig önskan att få barn, i hopp, att den ena eller

andra skulle blifva moder till verldens Frälsare. Vidare, då Frälsaren kom, gladdes qvinnorna (Luk. 2) förr öfver honom, än både änglar och män. Jag läser ingenstädes, att någon man gaf Kristus så mycket som en get, men qvinnor följde honom och betjenade honom med sina egodelar (Luk. 8: 2, 3). Det var en qvinna, som tvådde hans fötter (Luk. 7: 37, 50), och en qvinna, som smorde hans lekamen till hans begrafning (Joh. 11: 2; 12: 3). Det var qvinnor, som gräto, då han vandrade till sitt kors (Luk, 23: 27), och qvinnor, som följde honom från korset och sutto vid grafven, då han begrofs (Matt. 27: 55, 56, 61). Det var qvinnor, som först sökte honom på uppståndelsens morgon, och qvinnor, som först meddelade lärjungarne nyheten, att han var uppstånden från de döda (Luk. 24: 22, 23). Qvinnorna hafva derföre blifvit högt benådade och visa derigenom, att de med oss äro arfvingar till evinnerligt lif."

Nu sände kocken upp bud, att aftonmåltiden var nästan färdig, samt lät en tjenare duka och sätta fram bröd och salt på bordet.

Då sade *Matteus:* "Åsynen af duken och af förberedelserna till måltiden ger mig mera matlust, än jag förut kände."

Gaius. "Låt på samma sätt alla nådens medel, som äro dig gifna för detta lifvet väcka hos dig en lifligare åtrå att sitta vid den store Konungens nattvard i hans rike. Ty allt predikande, alla böcker och gudstjenstliga inrättningar härnere äro icke annat än ett dukande af bordet, samt ett framsättande af salt och bröd i jemförelse med det gästabud, som vår Herre ville anrätta åt oss, då vi komma hem till honom."

Nu bars qvällsvarden in; först sattes en *häfvebog* och ett *veftebröst* på bordet framför dem till ett tecken, att de borde börja måltiden med bön och tacksägelse till Gud (3 Mos. 7: 32—34; 10: 14, 15; Ps. 25: 1; Ebr. 13: 15). Med häfvebogen upplyftade David sitt hjerta

till Gud, och med veftebröstet, der hans hjerta låg, brukade han luta sig mot sin harpa, då han spelade. Dessa två rätter voro mycket friska och välsmakande; och alla läto dem sig väl behaga.

Dernäst framsattes en flaska med vin, som var rödt som blod. Då sade *Gaius* till dem: "Dricken häraf i fulla drag; detta är saften af det sanna vinträdet, som fröjdar Guds och menniskors hjerta." Och de drucko och voro glada (5 Mos. 32: 14; Dom. 9: 13; Joh. 15: 1).

Nästa rätt var mjölk med en mängd bröd uti. Men *Gaius* sade: "Låten gossarne få detta, att de må växa deraf" (1 Petr. 2: 1, 2).

Sedan inbars en rätt af smör och honung. Då sade *Gaius:* "Tagen eder rikligt till bästa häraf, ty det är nyttigt till lifvande och stärkande af ert förstånd. Detta utgjorde vår Herres spis, då han var barn: *Smör och honung skall han äta, att han skall veta förkasta det onda och utvälja det goda*" (Es. 7: 15).

Dernäst kom en rätt med äpplen, som voro mycket välsmakande. Då frågade *Matteus:* "Få vi äta äpplen, efter det var med sådana, som ormen besvek vår första moder?"

Gaius svarade:

"Ett äpple ju vår första moder tog,
Men ack, *begärelsen*, *ej äpplet* var det,
Som henne uti fallets stund bedrog!

Förbjuden frukt förderfvar kropp och själ,
Besinna det, och pröfva, hur du har det,
Och blif ej lustarnas och syndens träl!

Men vederqvicker dig din Herre Gud
Med *frukt af lifvets träd* — o tag den gerna
Och fröjda dig, du Jesu Kristi brud!

Den frukt, *han ger*, till lifs skall tjena dig
Och dig i nöd och död så ljufligt värna,
Tills i hans famn din vandring slutar sig."

Då återtog *Matteus:* "Jag kände någon betänklighet, emedan jag för en tid sedan var sjuk af några frukter, som jag ätit."

Gaius. "Af förbjuden frukt blir man sjuk, men icke af sådan, som vår Herre ger oss tillåtelse att äta."

Medan de så talade, framsattes ett fat med nötter. Då sade någon vid bordet: "Nötter förstöra klena tänder, isynnerhet barns tänder." Då *Gaius* hörde detta, sade han:

"Djupa texter uti ordet hårda nötter kallas må,
Men ransaka endast flitigt, tills du lär dig dem förstå,
Öppna skalet, och du finner mogna kärnan deruti,
Leende mot dig så vänligt, från det mörka skalet fri."

De voro nu mycket lifvade och glada, samt sutto länge vid bordet, samtalande om hvarjehanda ämnen. Slutligen sade *Redlig:* "Min kära värd, medan vi sitta här och knäcka edra nötter, så var så god och uttyd för oss denna gåta:

Hvem samlar mer och mer, ju mer han gifver,
Fastän för verlden han en dåre blifver?"

Nu voro alla mycket uppmärksamma och undrade, hvad den gode *Gaius* skulle säga. Sedan han funderat en stund, svarade han:

"Den, som i tron med fröjd utaf sitt goda ger,
Får af sin Gud igen väl tiodubbelt mer."

Då sade *Josef:* "Jag trodde aldrig, att ni skulle kunna taga reda på den."

"Åh," sade *Gaius,* "jag har länge blifvit öfvad med sådant, och ingenting är en så god läromästare som erfarenheten. Jag har lärt mig af min Herre att vara vänlig mot hvar man och har funnit af erfarenheten, att jag vunnit derpå. *Den ene skiftar ut och får alltid*

mer; men den andre är nidsk, der han icke skulle, och varder dock fattigare. Mången är fattig i stor rikedom, och mången är rik i sin fattigdom" (Ordspr. 11: 24; 13: 7).

Då hviskade *Samuel* till *Kristinna:* "Moder, detta är en ganska from mans hus; låt oss stanna här så länge som möjligt, och min broder *Matteus* kan ju här hålla bröllop med *Barmhertig,* innan vi resa vidare."

Då sade värden, som råkat höra hans ord: "Mycket gerna, mitt barn."

Alltså stannade de der mer än en månad, och *Barmhertig* blef vigd med *Matteus.*

Medan de nu dröjde här, sydde *Barmhertig* efter sin vana kläder, som hon sedan gaf bort åt de fattiga, hvarigenom hon och andra pilgrimer fingo ett mycket godt namn och rykte i den trakten.

Men för att återtaga tråden af vår berättelse: Efter qvällsvarden önskade gossarne, som voro trötta af resan, att gå till sängs. Då *Gaius* ville visa dem deras rum, sade *Barmhertig:* "Jag skall lägga dem." Sålunda hjelpte hon dem till sängs, och de sofvo godt; men de öfriga sutto uppe hela natten; ty *Gaius* och de trifdes så väl tillsammans, att de ej visste, huru de skulle skiljas åt. Efter långvarigt samtal om deras Herre, dem sjelfva och deras resa, började gamle *Redlig,* som framställt gåtan till *Gaius,* att nicka med hufvudet. Då sade *Stort Mod:* "Hvad, börjar ni bli sömnig? Se så, gnugga sömnen ur ögonen; här är en ny gåta för er." Då sade *Redlig:* "Låt oss höra den." Nu återtog *Stort Mod:*

"Den som för evigt lefva vill
Han måste släppa lifvet till,
Och den hvars seger skall bli störst,
Han måste bli besegrad först."

"Ack," sade *Redlig,* det var en svår gåta, svår att uttyda och svår att utöfva. Men, käre vän, om ni

tillåter, så vill jag afstå den hedern till er. Uttyd ni den, så vill jag höra på, hvad ni har att säga."

"Nej," sade *Gaius*, "det var till dig den framställdes; och det är af dig, vi vänta att få höra den löst."

Då sade den gamle herrn:

"Den, som med Herren lefva vill,
Sitt lif i synden släppe till,
Och den, som segra skall i striden,
Guds nåd besegre först i tiden!"

"Det var rätt," sade *Gaius*, "både enligt den sunda läran och erfarenheten. Ty först och främst har själen alls ingen håg att stå emot synden, förrän nåden uppenbarar sig och öfvervinner henne med sin härlighet; och om synden är satans rep, i hvilka själen ligger bunden, huru skulle hon kunna göra den något motstånd, förrän hon blifvit fri från denna bojan?"

"För det andra kan ingen, som har vare sig förnuft eller nåd, tro, att en menniska, som är en slaf under sina onda begär, kan hafva ett lefvande nådens verk i sig. Och nu, medan jag kommer ihåg, vill jag berätta för er en historia, som är väl värd att höra. Två män begåfvo sig på vallfärd, den ene, medan han ännu var ung, den andre på sin ålderdom. Den unge mannen hade starka lustar att bekämpa, under det att den gamles begär voro försvagade af naturens bräcklighet. Emellertid tog den unge lika jemna steg som den gamle, samt hann lika långt som han. Hos hvilkendera lyste nu nåden klarast, fastän båda syntes vara jemngoda med hvarandra?"

Redlig. "Hos den unge mannen naturligtvis. Ty den som kämpar sig fram mot de största hindren, han gifver bästa bevis på, att han är starkast; isynnerhet om han håller jemna steg med en annan, hvilken, såsom fallet

visserligen är med de gamla, ej möter hälften så mycket motstånd."

"Emellertid har jag märkt, att gammalt folk stundom smickrat sig med något företräde framför de unga, i det de tagit hvad som varit en följd af ålderdomssvaghet för att vara en af nåden verkad seger öfver det inneboende förderfvet. Visserligen äro de gamla, om de hafva sann nåd, skickligast att råda de unga, eftersom de hafva den största erfarenheten af alltings fåfänglighet; men om emellertid en ung och en gammal menniska samtidigt beträda lifvets väg, har den förre den fördelen, att nådens verk tydligast bevisar sig hos honom, ehuruväl den senares begärelser enligt naturens ordning äro svagast."

Så sutto de och samtalade tills gryningen. Då familjen stigit upp, tillsade *Kristinna* sin son *Jakob* att läsa ett kapitel, hvarpå han läste det 53:dje i Esaias.

Sedan han slutat, frågade *Redlig,* hvarföre det sades, att Frälsaren *rann upp såsom en rot utur torr jord, samt att han ej hade någon skapnad, som oss kunde behaga.*

Stort Mod. "På första frågan svarar jag: Derföre att den judiska kyrkan, hvaraf Kristus kom, vid den tiden förlorat nästan all religionens saft och anda. Till den andra säger jag: Orden äro lagda i de otrognas mun, hvilka, emedan de sakna öga för att blicka in i vår Furstes hjerta, bedöma honom efter hans oansenliga yttre. Alldeles på samma sätt som de, hvilka ej veta, att ädla stenar pläga vara betäckta med en grof skorpa, då de finna en sådan, af okunnighet om den skatt, de funnit, kasta bort den, såsom vore det en vanlig sten."

"Efter I nu ären här," sade *Gaius,* "och jag vet, att herr *Stort Mod* är en skicklig fäktare, så skola vi, om I så viljen, sedan vi intagit någon förfriskning, gå ut på fälten och se, om vi kunna göra någon nytta. Ungefär en mil härifrån bor en jätte, som heter *Hel-*

gonadråpare och i denna trakt mycket ofredar Konungens landsväg. Han är anförare för ett röfvareband, och jag vet, hvar han har sitt tillhåll. Det vore godt om vi kunde befria landet från detta plågoris."

Alla samtyckte och begåfvo sig åstad, *Stort Mod* med svärd, hjelm och sköld, de öfriga med spjut och stafvar.

Då de kommo till jättens håla, funno de honom just sysselsatt att plundra en viss *Försagd,* som hans tjenare träffat på vägen och fört till honom. Sedan ämnade han äta upp honom, ty han hörde till *menniskoätarnes* slägte.

Så snart han fick se *Stort Mod* och hans vänner med deras vapen vid ingången till sin håla, frågade han dem, hvad de ville.

Stort Mod. "Vi söka just dig; ty vi hafva kommit för att hämnas de många pilgrimer, som du släpat från Konungens landsväg och ihjelslagit. Kom derföre ut ur din kula."

Då väpnade han sig och trädde ut, hvarpå de drabbade tillsammans och stridde mer än en timme. Sedan afbröto de striden för att hemta andan.

Då sade jätten: "Hvarföre ären I här på min mark?"

Stort Mod. "För att hämnas pilgrimernas blod, såsom jag förut sade dig."

Derpå rusade de åter emot hvarandra, och jätten nödgade *Stort Mod* att vika tillbaka; men han gick snart modigt framåt igen och måttade så väldiga hugg mot jättens hufvud och sidor, att dennes vapen föll honom ur händerna. Derpå sträckte han honom till marken och högg af honom hufvudet, hvilket han sedan bar i triumf till herberget. Han tog äfven *Försagd* med sig dit och lät honom dela hans bostad. Då de nu voro hemkomna, visade de jättens hufvud för husfolket och spikade upp det, såsom de förut gjort med andra

våldsverkare, till en skräck och varnagel för dem, som skulle vilja följa hans exempel.

Derpå frågade de *Försagd,* huru han råkat i jättens händer.

Den arme mannen svarade: "Som I sen, så är jag mycket sjuklig; och då döden vanligen en gång om dagen klappade på min dörr, fruktade jag, att jag aldrig skulle blifva frisk i mitt hem. Alltså tog jag till vandringsstafven och har gått hit från staden *Ovisshet,* der jag och min far äro födda. Jag har alls ingen styrka hvarken i kropp eller själ, likväl skulle jag gerna vilja tillbringa hela mitt lif såsom en pilgrim, äfven om jag måste krypa fram. Då jag kom till porten, som ligger vid ingången till Sionsvägen, undfägnade portens Herre mig mycket frikostigt, ej heller förevitade han mig mitt sjukliga utseende eller mitt svaga mod, utan gaf mig hvad jag behöfde för min resa och uppmanade mig att hålla ut i hoppet. Då jag kom till *Uttolkarens* hus, rönte jag der mycken vänlighet; och som man ansåg, att berget *Svårighet* öfversteg mina krafter, bar en af hans tjenare mig uppför detsamma. Jag har också blifvit mycket uppmuntrad af andra pilgrimer, ehuru ingen ville gå så långsamt, som jag. Men då de kommo i min närhet, så uppmanade de mig att vara vid godt mod och sade, att det var deras Herres vilja, det man skulle *trösta de klenmodiga* (1 Tess. 5: 4) — och sedan fortsatte de sin väg såsom förut. Då jag kom till den så kallade *Rånaregatan,* mötte den här jätten mig och befallde mig rusta mig till strid. Men, ack jag svage stackare! jag hade snarare behof af ett hjertstyrkande medel. Så kom han då emot mig och tog mig till fånga. Jag trodde likväl icke, att han skulle döda mig; ja, äfven då han fått mig in i sin kula, så efter jag ej villigt följt med honom, var jag öfvertygad, att jag skulle komma med lifvet ut derifrån. Ty jag har hört, att enligt Försynens lagar ingen pilgrim, som blir med våld tagen till fånga,

om han blott med hjertat förblifver sin Herre trogen, kan dö för fiendens hand. Jag väntade, att jag skulle blifva plundrad; och detta har jag också blifvit: men som ni ser, så har jag undkommit med lifvet, hvarför jag tackar min Konung såsom upphofvet till min räddning och er såsom redskapet. Jag bereder mig också på nya stormar, men det har jag fast beslutat, nemligen att springa, då jag kan springa, att gå, då jag ej orkar springa, samt krypa, då jag ej orkar gå. Hvad nu hufvudsaken angår, så är mitt hjerta, tack vare honom, som älskar mig, fast; min väg bär framåt, och min själ är redan bortom floden, som ej har någon bro, fastän jag, såsom ni ser, har ett försagdt mod."

Redlig. "Var ni icke för någon tid sedan bekant med en annan pilgrim, som hette *Klenmodig?*"

Försagd. "Bekant med honom? Jo visst! Han kom från staden *Dumhet,* hvilken ligger fyra grader norr om staden *Förderf,* samt lika många från min födelseort. Likväl voro vi mycket bekanta, så mycket mer som han var min farbror. Ehuru han var litet kortare till växten än jag, så voro vi dock till sinnelaget hvarandra ganska lika."

Redlig. "Jag hör, att du känner honom; jag kan också väl tro, att I ären slägt med hvarandra; ty du har samma bleka hy och oroliga blick som han, och I talen båda två ganska lika."

Försagd. "De flesta, som känt oss båda, hafva sagt detsamma. Och dessutom återfinner jag merändels hos mig sjelf hvad jag märkt hos honom."

Gaius. "Käre vän, var vid god tröst; du är mycket välkommen till mig och mitt hus och eger här frihet att begära fram allt, som du har lust till; dessutom skola mina tjenare villigt uträtta allt, som du ber dem om."

Försagd. "Detta är en oväntad ynnest, alldeles såsom då solen lyser fram ur ett mycket mörkt moln.

Icke ämnade väl jätten *Helgonadråpare* att tillskynda mig en sådan förmån, då han anhöll mig, fast besluten att ej låta mig komma längre. Icke tänkte väl han, att sedan han plundrat mina fickor, skulle jag få *Gaius* till värd. Och likväl är det så."

Just under det *Försagd* och *Gaius* voro ingripna i detta samtal, kom en man springande till herberget och berättade, att ungefär halfannan mil derifrån, en pilgrim vid namn *Icke-rättskaffens* blifvit på fläcken ihjelslagen af blixten.

Försagd. "Ack, är han ihjelslagen? Han upphann mig några dagar, innan jag kom hit, och ville blifva min reskamrat. Han var också med mig, då jätten *Helgonadråpare* tog mig tillfånga; men som han var snabbfotad, kom han undan. Men det tyckes, som om han kom undan för att dö, och jag blef gripen för att lefva."

Hur underlig, hur mörk den stig,
På hvilken Herren förer mig:
Just der jag nöd och död blott ser,
Han lif och frälsning mig beter;
Då hvad jag ville kalla godt,
Är undergång och fara blott!
Den starke ligger slagen här,
Och jag — så svag, — beskärmad är!

Sedan *Matteus* och *Barmhertig* nu varit gifta en tid, gaf *Gaius* sin dotter *Febe* till äkta åt *Jakob*, *Mattei* broder, hvarefter de ännu dröjde mer än 10 dagar i hans hus, användande tiden på sätt, som pilgrimer pläga.

Då de nu voro färdiga att resa, gjorde *Gaius* ett gästabud för dem, och de åto, drucko och gjorde sig glada. Nu var timmen kommen, då de måste begifva sig utaf, hvarföre *Stort Mod* begärde att få se räkningen. Men *Gaius* sade honom, att i detta herberge pilgrimer ej

plägade betala för sin förplägnad. Han tog dem i sin kost för år, men hvad betalningen angick, så räknade han på den barmhertige Samariten, hvilken lofvat att vid sin återkomst redligt återbetala honom allt, som han hade kostat på dem (Luk. 10: 33—35).

Då sade *Stort Mod* till honom: "*Min älskade, du skickar dig trogen i allt hvad du gör för bröderna, som dertill äro främlingar. Dessa hafva vittnat om din kärlek inför församlingen, och du gör väl, om du fortskaffar dem på ett Gud värdigt sätt*" (3 Joh. 5, 6).

Derpå tog *Gaius* afsked af dem alla, äfven barnen, men isynnerhet af *Försagd*, hvilken han äfven gaf något att dricka under vägen.

Då de nu trädde ut ur herbergets dörr, ställde *Försagd* sig, som om han ämnade blifva efter de andra. Så snart *Stort Mod* märkte detta, sade han: "Kom, herr *Försagd*, och följ med oss, jag skall vara er ledsagare, och det skall gå lika bra för er, som för de öfriga."

Försagd. "Ack, jag behöfver en reskamrat, som passar mig. I ären alla starka och modiga, men jag är, som I sen, svag. Jag föredrar derföre att komma litet efter, på det jag icke till följd af mina många skröpligheter må blifva en börda för mig sjelf och eder. Jag är, som jag sade, af ett svagt och vekt lynne och tar lätt anstöt och skada af sådant, som andra kunna tåla. Jag lider utaf skratt och munterhet, jag tycker icke om granna kläder, jag kan ej tåla onyttiga spörsmål. Ja, jag är så svag, att jag stöter mig på sådant, som andra hafva frihet att göra. Jag har ännu ej lärt känna hela sanningen; jag är en ganska okunnig kristen. Ibland, då jag hör någon fröjdas i Herren, blir jag bekymrad, eftersom ej äfven jag kan göra det. Det förhåller sig med mig, som med en svag menniska ibland starka, med en sjukling ibland friska, så att jag ej vet, hvad jag skall taga mig till. *Den rättfärdige och fromme*

måste vara begabbad och är för de rika såsom en lampa föraktad i deras hjerta" (Job 12: 5).

Stort Mod. "Min broder, jag har i uppdrag att trösta de klenmodiga och stödja de svaga. Ni måste göra oss sällskap; vi skola vänta på er; vi skola räcka er en hjelpsam hand; vi skola för er skull neka oss åtskilligt både i afseende på läran och lefvernet; vi skola ej i din närvaro inlåta oss i några förbryllande ordstrider och vilja hellre vara dig allehanda, än att du skulle blifva lemnad efter" (1 Tess. 5: 14; Rom. 14; 1 Kor. 8: 9—13; 9: 22).

Under hela detta samtal stodo de utanför dörren till Gaii hus. Och när de voro som ifrigast inbegripna deruti, si, då kom herr *Ofärdig* med sina kryckor i handen (Ps. 38: 17); ty också han var stadd på vallfärd.

Då sade *Försagd* till honom: "Min vän, huru kom du hit? Jag höll just på att klaga öfver, att jag ej hade någon passande reskamrat, men du är alldeles efter min önskan. Välkommen, välkommen, käre *Ofärdig.* Jag hoppas, att du och jag skola blifva hvarandra till någon hjelp."

Ofärdig. "Jag gläder mig att få ditt sällskap; och efter vi nu varit så lyckliga att råkas, så hellre än att vi skulle skiljas åt, vill jag låna dig den ena af mina kryckor."

Försagd. "Nej, fastän jag tackar dig för din välmening, så har jag ej lust att begagna krycka, förrän jag blir halt. I nödfall torde den dock kunna vara mig till hjelp mot någon hund."

Ofärdig. "Käre *Försagd,* både jag sjelf och mina kryckor stå till din tjenst, om vi i något kunna gagna dig."

De begåfvo sig alltså på väg i följande ordning: Främst gingo *Stort Mod* och *Redlig;* dernäst kommo *Kristinna* och hennes barn; och sist *Försagd* och *Ofärdig* med sina kryckor.

"Käre herr *Stort Mod,*" sade *Redlig*, "efter vi nu äro på väg, så berätta oss någonting uppbyggligt om dem, som före oss vandrat till det himmelska landet."

Stort Mod. "Mycket gerna. Jag förmodar, du hört, huru fordom *Kristen* träffade på *Apollyon* i *Förödmjukelsens Dal*, äfvensom huru svårt han hade att komma igenom *Dödsskuggans Dal* (Del. 1, sid. 67—72). Likaledes kan jag ej annat än tro, att du hört omtalas, huru hårdt *Trofast* blef ansatt af fru *Vällust*, gamle *Adam*, *Oförnöjsamhet* och *Blygsel*, fyra de mest svekfulla skälmar, som man kan råka ut för på denna väg."

Redlig. "Ja, jag har hört talas om allt detta; ingen lär dock hafva plågat *Trofast* så mycket som *Blygsel;* ty han var mera efterhängsen än de andra."

Stort Mod. "Ja, ty, såsom vår pilgrim rätt anmärkt, gjorde han minst skäl för sitt vackra namn.

Redlig. "Men säg mig, hvar var det, som *Kristen* och *Trofast* mötte *Munkristen?* Det var också en märkvärdig sälle."

Stort Mod. "Han var en inbilsk narr, och likväl följa många hans fotspår."

Redlig. "Han hade så när fört *Trofast* bakom ljuset."

Stort Mod. "Ja, men *Kristen* lärde sin vän, huru han skulle rycka masken utaf honom."

På detta sätt vandrade de framåt, tills de kommo till det ställe, der *Evangelist* mötte *Kristen* och *Trofast* och förutsade dem, hvad som skulle vederfaras dem på *Fåfängans marknad.*"

Då sade deras vägvisare: "Det var här, som *Kristen* och *Trofast* sammanträffade med *Evangelist,* hvilken profeterade om de vedervärdigheter, som väntade dem på *Fåfängans marknad.*"

Redlig. "Det måste varit ett allvarsamt kapitel, han då läste för dem."

Stort Mod. "Ja, det var det i sanning; men han uppmuntrade dem också på samma gång (Del. 1, sid. 104). Men hvarföre tala om dem? De voro modiga som lejon och *höllo sitt ansigte fram såsom en flintsten* Es. 50: 7). Minns ni icke, huru oförskräckta de voro, då de stodo inför domaren?"

Redlig. "Ja, *Trofast* led tappert döden."

Stort Mod. "Ja, det gjorde han, också bar det härliga frukter; ty *Hoppfull* och några andra blefvo, såsom historien förmäler, omvända genom hans död."

Redlig. "Godt! Men fortfar, ty jag ser, att ni har väl reda på saken."

Stort Mod. "Bland dem, som *Kristen* mötte, sedan han gått igenom *Fåfängans marknad,* var herr *Biafsigt* den allra illfundigaste" (Del. 1, sid. 115).

Redlig. "Hvad var *Biafsigt* för en menniska?"

Stort Mod. "Jo, en erkeskälm, en äkta skrymtare, som ville vara from på verldens vis, men så slug, att han kunde vara säker på att hvarken förlora eller lida något derpå. Han hade ett visst slags fromhet för hvarje särskildt tillfälle, och hans hustru gaf honom ej efter. Han bytte lätt om åsigter och påstod sig göra rätt deri. Men så vida jag kunde inhemta, så tog han ett sorgligt slut med sina biafsigter; ej heller har jag någonsin hört, att några af hans barn varit väl ansedda bland dem, som sannt frukta Gud."

Nu hade de kommit i sigte af staden *Fåfänga,* der *Fåfängans marknad* hålles. Då de alltså sågo, att de voro staden så nära, rådplägade de med hvarandra, huru de skulle färdas derigenom, och den ene föreslog ett, den andre ett annat. Slutligen sade *Stort Mod:* "Som I kunnen förstå, har jag ofta ledsagat pilgrimer genom denna stad. Nu är jag bekant med en gammal lärjunge, vid namn *Mnason,* en Cyprier till börden (Ap. 21: 16), i hvars hus vi kunna få gästa. Om I ej hafven något

deremot, skola vi taga in hos honom." Hvarpå alla förklarade sig belåtna med förslaget.

Nu bören I veta, att det var qväll, då de hunno fram till stadsporten; men *Stort Mod* kände vägen till den gamle lärjungens hus. Alltså styrde de kosan dit, och han bultade på och begärde att få komma in. Så snart *Mnason* hörde hans röst, kände han igen den och öppnade sin dörr och släppte in allesammans. Derpå frågade han: "Hur långt hafven I färdats i dag?" — "Från vår vän *Gaii* hus," svarade de. "Då hafven I minsann," återtog han, "vandrat en duktig sträcka väg och mån väl vara trötta; sitten ned och hvilen eder." Då satte de sig ned.

Stort Mod. "Varen nu vid godt mod! Ty jag är viss på, att I ären välkomna hos min vän."

Mnason. "Ja, jag helsar er af allt hjerta välkomna; och sägen blott, hvad helst I behöfven, så skola vi göra hvad vi kunna för att skaffa er det."

Redlig. "Hvad vi för en stund sedan allramest behöfde, var herberge och godt sällskap, och nu hoppas jag, vi fått båda delarne."

Mnason. "Hvad herberget angår, så sen I, hurudant det är; men hurudant det goda sällskapet är, det får erfarenheten visa."

Stort Mod. "Välan, vill ni nu föra pilgrimerna till deras qvarter?"

Mnason. "Ja, det skall jag göra." Så förde han dem då till deras särskilda sofkammare; äfven visade han dem en mycket vacker matsal, der de fingo vistas och spisa qvällsvard tillsammans, tills det var tid att gå till hvila.

Då de nu satt sig till bords och blifvit litet vederqvickta efter sin vandring, frågade *Redlig*, om det fanns många fromma menniskor i staden.

Mnason. "Ja, det finns några; men de äro ganska få i jemförelse med de många på den andra sidan."

Redlig. "Men huru skola vi få råka några af dem? Ty för sådana, som äro stadda på vallfärd, är åsynen af fromma menniskor detsamma som åsynen af månen och stjernorna för dem, som segla på hafvet."

Då stampade *Mnason* med foten, hvarpå hans dotter *Nåd* kom fram till honom, och han sade till henne: "Gå och säg mina vänner *Förkrossad, Heligman, Helgonälskare, Sannfärdig* och *Botfärdig*, att jag har i mitt hus några vänner, som önska att få råka dem i afton."

Nåd gick alltså ut för att bjuda dessa personer; och sedan sällskapet var samladt, och man helsat hvarandra, satte de sig tillsammans till bords.

Då sade *Mnason*, deras värd: "Mina grannar, som I sen, så har en skara främlingar kommit till mitt hus; de äro pilgrimer, som komma långvägaifrån och vandra till Sions berg. Men hvem tron I, att denna qvinna är?" sade han, pekande på *Kristinna.* "Jo, det är *Kristinna,* enka efter *Kristen,* den frejdade pilgrimen, som med sin broder *Trofast* blef så skamligt behandlad i vår stad."

"Är det möjligt?" sade de, fulla af förvåning. "Aldrig trodde vi, då *Nåd* bjöd oss att komma hit, att vi skulle få se *Kristinna.* Detta var i sanning en angenäm öfverraskning. Derpå frågade de henne, huru hon mådde, samt om dessa unge män voro hennes mans söner. Och då hon med ja besvarat denna fråga, sade de till dem: "Konungen, som I älsken och tjenen, göre eder såsom eder fader och före eder i frid till den saliga ort, der han är."

Derpå frågade *Redlig Förkrossad* och hans vänner, hurudan ställningen nu var i deras stad.

Förkrossad. "Ni kan vara viss på, att vi hafva fullt upp att göra under marknadstiden. Och det är svårt att hålla hjerta och sinne i rätt skick, då man är så betungad. Den, som bor på ett sådant ställe, som detta, samt har

att göra med sådana menniskor, som vi hafva, behöfver hvarje ögonblick på dagen påminnelse om att vara på sin vakt."

Redlig. "Men äro edra grannar nu lika våldsamma som förr?"

Förkrossad. "Nej, de äro nu mycket mera sansade än fordom. Ni vet, huru *Kristen* och *Trofast* blefvo bemötta i vår stad. Men på senare tiden har folket varit mycket stillsammare. Jag tror, att *Trofasts* blod ännu ligger tungt på deras samveten; ty sedan de brände honom, hade de blygts att bränna flera; på den tiden voro vi rädda att gå på gatan, men nu kunna vi visa våra hufvuden. Då var en Jesu bekännares namn förhatligt, nu åter, isynnerhet i några delar af vår stad (ty som ni vet, är vår stad vidsträckt) anses det för en heder att vara gudfruktig. Men huru går det för eder på eder vallfärd? Huru är folket i landet sinnadt emot er?"

Redlig. "Det går oss såsom andra vandringsmän: ibland är vår väg torr, ibland gyttjig; ibland bär den uppföre, ibland utföre; sällan känna vi oss trygga. Vi hafva ej ofta vinden på ryggen, ej heller äro alla, vi möta på vägen, vänner. Vi hafva redan haft mången hård dust; och hvad som ytterligare förestår oss, veta vi ej; men merändels erfara vi sanningen af det gamla ordspråket: *"Den rättfärdige måste lida bedröfvelse."*

Förkrossad. "Ni talar om allehanda vidrigheter. Hvilka sådana hafven I haft att utstå?"

Redlig. "Fråga vår ledsagare, herr *Stort Mod.* Ty han kan bäst gifva er besked."

Stort Mod. "Vi hafva redan varit tre eller fyra gånger angripna. Först blefvo *Kristinna* och hennes barn anfallna af två våldsverkare, som de fruktade skulle beröfva dem lifvet. Sedan öfverföllos vi af jätten *Blodtörstig,* jätten *Spetsfundig* och jätten *Helgondråpare,* ehuru det egentligen var vi som angrepo den

sistnämnde, icke han oss. Och det tillgick sålunda: Sedan vi någon tid varit hos *Gaius, vår och hela församlingens värd,* så föll det oss in att taga våra vapen och gå och se efter, om vi skulle kunna träffa på några af pilgrimernas fiender; ty vi hörde, att en ryktbar sådan uppehöll sig i den trakten. Nu kände *Gaius* bättre vägen till hans tillhåll än jag, emedan han bodde i närheten; sålunda fortsatte vi våra spaningar, tills vi slutligen upptäckte mynningen af hans kula; då blefvo vi glada och samlade vårt mod. Och si, då vi kommo fram till kulan, så fingo vi se, att jätten med våld fått denne arme mannen, herr *Försagd,* i sitt nät och höll just på att taga lifvet af honom. Men då han blef oss varse, lemnade han, förmodligen i hopp att i oss få ett nytt rof, den stackars karlen i sin kula och gick ut emot oss. Då störtade vi oss öfver honom på skarpa allvaret, och han högg dugtigt omkring sig. Till slut sträckte vi honom dock till marken, samt höggo af honom hufvudet och uppsatte det bredvid vägen till en skräck för dem, som framdeles skulle vilja föröfva sådana illbragder. Och att detta är sanning, det kan mannen sjelf intyga, hvilken blef såsom ett lamm ryckt ur lejonens gap."

Försagd. "Ja, allt detta fick jag erfara, både till min förskräckelse och till min hugnad; till min förskräckelse, då jätten hvarje ögonblick hotade att uppsluka mig; till min hugnad, då jag såg herr *Stort Mod* och hans vänner nalkas till min räddning."

Då sade *Heligman:* "Det är två saker, som pilgrimer behöfva ega på sin resa, nemligen mod och en obefläckad vandel. Om de sakna mod, kunna de aldrig hinna fram till målet; om deras lefverne är lösaktigt, så göra de en pilgrims namn illaluktande."

Helgonälskare. "Jag hoppas, att denna varning ej är behöflig bland eder. Men det finns verkligen många på denna väg, som snarare bevisa sig som främlingar

för en pilgrims lif, än som främlingar och gäster på jorden."

Sannfärdig. "Det är sannt. De hafva hvarken den rätta pilgrimsdrägten eller det rätta pilgrimsmodet; de vandra ej rätt fram, utan på sned med sina fötter; den ena skon lutar inåt, den andra utåt; strumporna sticka ut på hälarna, och deras kläder äro fulla med hål och trasor; allt till ringa heder för deras Herre."

Botfärdig. "Man borde sörja öfver sådant; ej heller är det troligt, att pilgrimerna och deras väg få röna mycken välsignelse, förrän man gjort sig qvitt sådana skamfläckar."

Sålunda sutto de och fördrefvo tiden med samtal, tills qvällsvarden sattes på bordet. När de nu hade vederqvickt sina utmattade kroppar, gingo de till hvila. Sedan dröjde de länge i staden *Fåfänga* i *Mnasons* hus, och efter en tid gaf denne sin dotter *Nåd* till hustru åt *Kristens* son, *Samuel,* och sin dotter *Marta* åt *Josef.*

Såsom jag sade, dröjde de der en lång tid. Ty staden var ej mer såsom i fordna dagar. Våra pilgrimer blefvo ock bekanta med många af traktens fromma innevånare och gjorde dem all den tjenst, de kunde. Enligt sin vana arbetade *Barmhertig* mycket för de fattiga, hvilka derföre välsignade henne för den föda och de kläder, hon skaffat dem. Och för att göra *Nåd, Febe* och *Marta* rättvisa, så voro de äfven mycket godhjertade och gjorde mycket godt hvar på sin plats. Gud välsignade dem ock alla med många barn, så att det var all sannolikhet för, att *Kristens* namn icke skulle dö ut i verlden.

Medan de nu uppehöllo sig der, kom ett odjur ut ur skogarna och ref ihjel mycket folk i staden. Det röfvade äfven bort deras barn och lärde dem att mata dess valpar. Nu vågade ingen menniska i staden ens se på detta odjur, utan alla flydde, så snart de hörde ljudet af dess steg.

Odjuret var ej likt något annat djur på jorden. Dess kropp liknade en drakes, och det hade sju hufvuden och tio horn. Det anställde stor förödelse bland barn, och likväl styrdes det af en qvinna. Detta odjur framställde vissa vilkor för menniskorna, och de, som älskade sitt lif mer än sin själ, antogo dessa vilkor och kommo sålunda under dess välde.

Nu gjorde *Stort Mod,* samt de, som kommit för att besöka pilgrimerna i *Mnasons* hus, upp, att de skulle tillsammans gå och strida mot detta odjur, i hopp att de kunde befria stadens innevånare från den glupande ormens klor ock käftar. Så gingo då *Stort Mod, Förkrossad, Heligman, Sannfärdig* och *Botfärdig* med sina vapen ut emot detsamma. I början var odjuret mycket vildt och såg med stort förakt på sina fiender. Men som de voro stridsvana män, ansatte de det så hårdt, att det måste draga sig tillbaka. Derefter vände de om till *Mnasons* hus.

Nu bören I veta, att detta odjur på vissa tider kom ut ur skogarne och gjorde sina anfall på stadens barn. Men våra tappra kämpar voro då alltid på sin vakt och tilltygade det så illa, att det till slut ej blott blef såradt, utan äfven halt. Också kunde detta odjur ej mer anställa sådan förödelse bland stadsboarnes barn som förr. Ja, somliga tro verkligen, att det kommer att dö af sina sår.

I följd häraf blefvo nu *Stort Mod* och hans stridskamrater mycket ryktbara i staden, så att många, som föröfrigt ej voro så sinnade som de, hyste stor aktning och vördnad för dem. Detta var ock skälet, hvarföre våra pilgrimer ej der fingo lida så mycket. Visserligen funnos der ock några lågsinnade menniskor, som ej kunde se mer än en mullvad, eller förstå mer än ett oskäligt djur; dessa hade ingen vördnad för våra stridsmän och satte intet värde på deras mod och bragder.

Emellertid nalkades den tid, då pilgrimerna måste fortsätta sin färd. De började derföre att rusta sig till sin resa, skickade efter sina vänner, hvilka gåfvo dem goda råd, samt anbefallde dem åt sin furstes beskydd. Några af dem förde ock med sig hvarjehanda förnödenheter, passande såväl för de svaga som de starka; såväl för qvinnorna som männen (Apg. 28: 10).

Derpå begåfvo de sig åstad, och sedan deras vänner beledsagat dem så långt, de kunde, anbefallde de hvarandra åt sin Konungs beskydd och skildes åt.

Våra pilgrimer gingo alltså vidare med *Stort Mod* i spetsen; men som qvinnorna och barnen voro svaga, måste man rätta farten efter deras krafter, hvarföre ock *Ofärdig* och *Försagd* lättare kunde följa med.

Sedan de lemnat staden *Fåfänga* och deras vänner sagt dem farväl, kommo de inom kort till det ställe, der *Trofast* blef dödad. Här stannade de alltså och tackade Gud, som gifvit honom kraft att så väl bära sitt kors, så mycket mer som de nyss erfarit hvilken fördel de haft af hans uthållighet i lidandet.

Derefter vandrade de ett långt stycke framåt under samtal om *Kristen* och *Trofast*, äfvensom om *Hoppfull*, som efter *Trofasts* död sällade sig till *Kristen*.

Nu hade de kommit till berget *Vinning* Del. 1, sid. 124), der en silfvergrufva låg, som lockade *Demas* från pilgrimsvägen, och i hvilken somliga tro, att *Biafsigt* föll och omkom. Här fingo de nu anledning till att göra många betraktelser. Men då de gentemot berget *Vinning* blefvo varse den saltstod, hvartill *Lots* hustru blef förvandlad i närheten af Sodom och dess stinkande sjö, så förundrade de sig högeligen, liksom förut *Kristen*, huru menniskor med så mycken kunskap och så godt förstånd ej låtit varna sig af denna gamla minnesvård, utan i sin blindhet vikit af till grufvan. Men sedan besinnade de, att naturen ej låter hejda sig af olyckor, som drabbat andra, isynnerhet om målet, hvarefter

man jagar, har någon dragningskraft för det dårade ögat.

Nu såg jag, att de gingo vidare, tills de kommo till floden, som rinner på denna sidan om de *Ljufliga bergen* (Del. 1, sid. 138); det är på denna flods stränder, som de härliga träden växa, hvilkas löf, om de intagas, äro goda mot äckel; här ligga ock ängarne, som äro gröna hela året om och der man tryggt kan ligga ned och hvila (Ps. 23). På samma ängar voro ock fårfållor, samt ett hus, der lammen, d. v. s. vallfärdande qvinnors späda barn uppammas och uppfostras. Omsorgen om dem var ock anförtrodd åt En, som kunde varkunna sig öfver dem, samla dem i sin famn, bära dem i sitt sköte och fodra de lammdigra (Ebr. 5: 2; Es. 40: 11). I denne gode herdes vård uppmanade nu *Kristinna* sina fyra döttrar att anförtro sina små, på det att de måtte få herberge, föda och skötsel vid denna flod, så att ingen af dem skulle gå förlorad. Om de gå vilse, så uppsöker han dem och bär dem tillbaka; om de blifva sårade, så förbinder han dem, och om de blifva sjuka, så stärker han dem (Jer. 23: 4; Hes. 34: 11—16). Här sakna de aldrig föda, dryck eller kläder, och här skyddas de för tjufvar och röfvare, ty den mannen skulle hellre dö, än låta någon af dem, som blifvit anförtrodda åt honom, gå förlorad (Joh. 10: 16). Dessutom kunna de här vara säkra på att få god *tuktan* och *förmaning*, samt lära att vandra på den rätta vägen; och "detta," sade hon, "är, som I veten, ingen ringa fördel. Här äro ock, såsom I sen, härliga sjöar och floder, ljufliga ängar, sköna blommor och en mängd olika träd, och det sådana, som bära helsosamma frukter, helt olika dem, som föllo öfver muren till Beelzebubs trädgård, och af hvilka *Matteus* åt; frukter, som gifva helsa, der denna saknas, samt underhålla och föröka den, der den redan förefinnes."

Hennes döttrar voro alltså glada att få anförtro sina små åt denne hulde vårdare, och de voro så mycket

villigare dertill, som Konungen lofvat att sjelf bekosta deras underhåll och skötsel, liksom han äfven hade inrättat ett sjukhus för små barn och faderlösa.

Derefter färdades de vidare; och då de kommo till ängen *Biväg* (Del. 1, sid. 129—142) och stättan, öfver hvilken *Kristen* hade gått med sin kamrat *Hoppfull*, då de blefvo gripna af jätten *Förtviflan* och insatta i *Tviflans* slott, så satte de sig ned och rådplägade, huruvida icke det vore rätt, eftersom de nu voro så manstarka och hade en sådan ledsagare som herr *Stort Mod*, att de, innan de ginge vidare, gjorde ett anfall på jätten, nedrefve hans slott och, om några pilgrimer sutte fångna der, försatte dem i frihet. Så yttrade nu hvar och en sin särskilda mening. En satte i fråga, om det var lofligt att beträda *oinvigd* mark; en annan höll före, att det var tillåtet, blott ändamålet vore godt; men *Stort Mod* sade: "Ehuru det sistnämda påståendet ej bör anses som allmängiltigt, så äro vi dock befallda att motstå synden, öfvervinna det onda och kämpa trons goda kamp; och sägen mig, med hvem borde jag heller kämpa denna goda kamp än med jätten *Förtviflan?* Jag skall derföre försöka att afhända honom lifvet och nedrifva *Tviflans slott.* Men hvilka vilja gå med mig?" Då svarade gamle *Redlig*, att han var färdig dertill, hvari äfven *Kristens* fyra söner, *Matteus, Samuel, Jakob* och *Josef* instämde, ty de voro unga och starka män (1 Joh. 2: 13, 14).

Alltså lemnade de qvinnorna på vägen, samt ålade *Försagd* och *Ofärdig* med hans kryckor, att taga vara på dem, tills de kommo igen; ty dels låg jätten *Förtviflans* slott helt nära, dels behöfde de endast följa vägen, så att äfven en liten pilt kunnat leda dem (Es. 11: 6).

Så gingo nu *Stort Mod*, gamle *Redlig* och de fyra unge männen upp till *Tviflans slott* för att strida med jätten *Förtviflan.* När de kommo till slottsporten, bultade

Jätten Förtviflans död.

de på med ovanlig häftighet. Då går den gamle jätten till porten och efter honom hans hustru *Otro*. "Hvem och hvad är den," skrek han, "som är så djerf, att han på detta sätt vågar störa jätten *Förtviflan?*" *Stort Mod* svarade: "Det är jag, *Stort Mod,* en af dem, som Konungen i det himmelska landet gifvit i uppdrag att ledsaga pilgrimer till deras hem; och jag fordrar, att du öppnar dina portar, så att jag kan komma in; bered dig också till strid, ty jag har kommit för att taga ditt lif och nedrifva *Tviflans slott.*"

Som nu *Förtviflan* var en jätte, så trodde han, att ingen menniska kunde besegra honom. "Skall *Stort Mod* förskräcka mig," sade han till sig sjelf, "mig, som vunnit seger öfver änglar?" Alltså påtog han sig sin vapenrustning och gick emot sina angripare. Han hade på hufvudet en stålhufva, ett harnesk af eld omkring bröstet och jernskor på fötterna, jemte en stor klubba i handen. Då rusade de sex männen på honom och ansatte honom både framifrån och bakifrån. Och då *Otro,* hans hustru, kom till hans hjelp, högg gamle *Redlig* ned henne med ett enda hugg. Nu begynte en strid på lif och död, tills slutligen jätten *Förtviflan* sträcktes till marken. Men han var mycket ovillig att dö. Han stretade emot af alla krafter, och det såg ut, som om han, såsom ordspråket lyder, hade lika många lif som en katt; men *Stort Mod* blef hans baneman, ty han lemnade honom ej, förrän han skilt hufvudet från kroppen på honom.

Sedan började de att nedrifva *Tviflans slott,* hvilket nu var en lätt sak, eftersom jätten *Förtviflan* var död. Emellertid höllo de på dermed i sju dagar. Endast två pilgrimer påträffade de der ännu vid lif, nemligen en viss herr *Modfälld,* som var nästan utsvulten, samt hans dotter *Förskräckt.* Dessa två blefvo alltså räddade; men ingen kunde utan häpnad se, huru många döda kroppar

lågo kringströdda på borggården, samt huru fullt af dödas ben fängelset var.

Sedan *Stort Mod* och hans följeslagare utfört denna bedrift, togo de *Modfälld* och hans dotter *Förskräckt* i sitt beskydd; ty ehuru de varit jätten *Förtviflans* fångar i *Tviflans slott*, voro de dock uppriktiga själar. Derpå togo de jättens hufvud (ty hans kropp hade de begrafvit under en stenhop) med sig ned till vägen och visade det för sina reskamrater. Då nu *Försagd* och *Ofärdig* sågo, att det verkligen var jätten *Förtviflans* hufvud, blefvo de glada och muntra till mods; och som *Kristinna* i nödfall kunde spela på fiol och hennes sonhustru på luta, så blef det musik utaf, hvarpå *Ofärdig* tog *Modfällds* dotter *Förskräckt* vid handen och dansade med henne på vägen. Han kunde väl ej dansa utan tillhjelp af sin enda krycka; men jag försäkrar, att han i alla fall förde sig ganska väl; flickan förtjenade också allt loford; hennes fötter höllo jemn takt med musiken.

Hvad åter *Modfälld* angick, så brydde han sig ej stort om musiken; ty som han var nästan ihjelsvulten, hade han mera lust att äta än att dansa. Alltså gaf *Kristinna* honom tillsvidare en klunk ur sin vinflaska, samt tillagade sedan litet mat åt honom; och inom kort kände den gamle mannen sig förunderligt stärkt och lifvad.

Derefter såg jag i min dröm, huru *Stort Mod* tog jätten *Förtviflans* hufvud och spikade upp det på en påle bredvid stora landsvagen midt emot den pelare, som *Kristen* upprest till varning för kommande pilgrimer, att de måtte vakta sig för att beträda jättens område.

Derpå skref han derunder på en marmorskifva följande verser:

Den man, som detta hufvud burit,
Ett evigt hat Guds vänner svurit,
Och derför deras skräck han var:

Men herr *Stort Mod* nu honom slagit
Och ur hans mörka kula dragit
De fångar, han ännu höll qvar.

Förskräckt och *Modfälld* så få vandra
Till berget Sion med de andra;
En grushög blott är *Tviflans slott!*
Och *Otro* — jättens grymma maka —
Som nyss från fönstret syntes vaka,
Sin bane äfvenledes fått.

Den härpå tvifla lär, må smyga
Hitfram att sjelf sig öfvertyga:
Af fröjd de halte dansa än!
Men säker må dock ingen vara,
Ty der man aldrig räds en fara,
Kan *Tviflans slott* stå upp igen!

Sedan nu våra kämpar så tappert dödat jätten *Förtviflan* och nedrifvit hans slott, gingo de vidare, tills de kommo till de *Ljufliga bergen,* der *Kristen* och *Hoppfull* hade vederqvickt sig med de många härliga föremål, som der stodo dem till buds. De gjorde äfven bekantskap med herdarne der, hvilka välkomnade dem på samma sätt som förut *Kristen.*

Då nu herdarne sågo, att *Stort Mod* hade ett så talrikt följe (ty han var dem väl bekant), sade de till honom: "Käre Herre, nu har ett ganska stort sällskap; säg oss, hvar ni träffade på alla dessa." Då svarade *Stort Mod:*

Den första, I här sen, *Kristinna* är
Med hennes söner, hennes döttrar alla;
Och som magneten jernet draga plär,
Vår Gud till sig dem velat draga, kalla.
De hört hans röst och lemnat syndens stig,
Och till Guds berg de alla ämna sig.

Näst dessa gamle *Redlig* stapplar fram,
Till vandring stadd, ock han, till himlastaden,
Och så herr *Villig,* tyst och allvarsam,

På sina kryckor slutit sig till raden.
Försagd och *Modfälld* och *Förskräckt*, de tre,
I kunnen ock till slut ibland oss se.

Nu sägen, om för oss finns rum hos er,
Ty, trötta af vår väg, vi söka hvila,
Och få vi nu i fred här slå oss ner,
Med stärkta krafter se'n framåt vi ila,
Men är ej rum, vi draga strax åstad,
Ty målet blott gör pilgrimsskaran glad.

Då sade herdarne: "Detta är ett godt sällskap; I ären välkomna till oss, ty vi hafva både hvad de svaga och de starka behöfva, och vår furste glömmer ej, hvad man gör de minsta af dem, som älska honom (Matt. 25: 40). Skröplighet får derföre ej hindra oss att undfägna eder." Alltså förde de dem till slottsporten och sade till dem: "Kom in, herr *Försagd*, kom in herr *Ofärdig*, kom in herr *Modfälld*, kom in fru *Förskräckt*." "Dessa," sade herdarne till *Stort Mod*, "kalla vi in vid namn, ty de äro mest fallna för att draga sig tillbaka; men hvad er och de öfriga, som äro starka, angår, så fån I bruka er vanliga frihet." Då sade *Stort Mod:* "I dag ser jag, att nåden lyser i edra ansigten, samt att I verkligen ären min Herres herdar; ty I hafven ej *stött* dessa svaga och sjuka ifrån eder, hvarken med *fötterna* eller med *hornen* (Hes. 34: 21), utan fastmer, såsom tillbörligt är, blomsterstrött deras väg till slottet." Så gingo nu de svaga och sjukliga in, och derefter *Stort Mod* och de öfriga. Sedan alla satt sig ned, sade herdarne till dem, som voro af det svagare slaget: "Hvad viljen I nu hafva? Ty här afser allt så väl de svagas stärkande, som de gensträfvigas varnande."

Derpå tillredde man åt dem en måltid af på en gång lättsmälta, välsmakande och närande födoämnen. Och sedan de tagit till bästa deraf, gingo de till hvila, hvar på sin anvisade plats. Som morgonen derpå vädret var vackert, och herdarne hade för plägsed att visa

pilgrimerna före deras afresa några märkvärdigheter, så förde de sina gäster, så snart de voro färdiga och intagit någon förfriskning, ut på fälten och visade dem först hvad de förut visat *Kristen.*

Derpå förde de dem till några nya ställen. Först till *Berget Under,* der de på afstånd fingo se en man, som *försatte* berg med sitt ord. Då de frågade herdarne, hvad detta betydde, svarade de: "Den der mannen är son till den herr *Stor Nåd* (Del. 1, sid. 146), om hvilken I läst i berättelsen om *Kristens* resa. Och har han fått sin plats der för att lära pilgrimer, huru de medelst tron skola rödja alla svårigheter, som möta dem ur vägen" (Mark. 11: 23, 24). Då sade *Stort Mod*: "Jag känner honom, det är en man, som går öfver många."

Derpå förde man dem till berget *Oskuld;* der sågo de en man i hvita kläder, samt två andra, *Fördom* och *Illvilja,* som beständigt kastade smuts på honom. Men si, huru mycken smuts de än kastade på honom, så föll den dock om en liten stund af honom, och hans klädnad såg lika ren ut, som om ingen smuts blifvit kastad på densamma.

Då sade pilgrimerna: "Hvad betyder detta?" Herdarne svarade: "Denne mans namn är *Gudaktig;* och hans hvita kläder beteckna hans oskyldiga lefnad. De, som kasta smuts på honom, äro sådana, som hata hans fromma vandel; men, som I sen, fastnar icke smutsen på hans klädnad. Så skall det ock gå med hvar och en, som lefver ett sannt oskyldigt lif i denna verlden. Alla som försöka att nedsmutsa sådana menniskor, de göra sig fåfäng möda; ty Gud skall inom kort frambära deras rättfärdighet såsom ett ljus och deras rätt såsom en middag" (Ps. 37: 6).

Derpå förde man dem till berget *Kärlek,* der man visade dem en man, som hade en klädesrulle, hvaraf

man skar rockar och kläder åt de fattiga, som stodo omkring honom, utan att rullen derföre förminskades.

Då frågade de: "Hvad betyder detta?" "Detta är," sade herdarne, "för att visa eder, att den, som har hjerta nog att gifva af sitt arbetes frukt åt de fattiga, skall aldrig blifva lidande derpå. Den, som vattnar andra, skall sjelf blifva vattnad, liksom det lilla brödet, som enkan gaf profeten, ej kom mjölet i hennes skäppa att förminskas."

Derpå blefvo de förda till ett ställe, der de sågo en viss *Dåre* och en viss *Fåvitsk*, som höllo på att tvätta en *Etiopier,* för att göra honom hvit; men ju mer de tvättade honom, desto svartare blef han. Då frågade de herdarne hvad detta skulle betyda. "Jo," svarade de, "så går det med de orättfärdiga; alla medel, som försökas för att skaffa dem ett godt namn, skola till slut endast tjena till att göra dem ännu vederstyggligare. Så var det med Fariseerna, och så skall det blifva med alla skrymtare."

Då sade *Barmhertig,* Mattei hustru, till sin svärmoder *Kristinna:* "Om det går an, skulle jag gerna vilja se det der hålet i berget, eller den såkallade bivägen till *helvetet"* (Del. 1, sid. 141). Då nu *Kristinna* omtalade hennes önskan för herdarne, gingo de till en dörr, som var i sidan af berget, öppnade den och bådo *Barmhertig* att lyssna en stund. Då lyssnade hon och hörde någon säga: "Förbannad vare min fader, derföre att han höll mig tillbaka från fridens och lifvets väg!" och en annan sade: "O att jag blifvit sliten i stycken, förrän jag, för att rädda mitt lif, förlorade min själ!" och en tredje sade: Om jag finge lefva om mitt lif igen, o huru jag skulle försaka mig sjelf, hellre än att komma till detta ställe!" Derpå kändes det, som om sjelfva jorden hade suckat och bäfvat af fruktan under den unga qvinnans fötter, så att hon bleknade och gick darrande derifrån med de orden: "Salig den, som blir frälst från detta ställe!"

Sedan herdarne visat dem alla dessa saker, förde de dem tillbaka till slottet och undfägnade dem med hvad huset förmådde. Men som *Barmhertig* var i välsignadt tillstånd, så fick hon en liflig åstundan efter något, som hon såg der, men blygdes att bedja om. Då frågade hennes svärmoder hvad som fattades henne; ty hon såg helt illamående ut. "I matsalen," svarade *Barmhertig*, "hänger en spegel, från hvilken jag ej kan taga min håg; om jag derföre ej får den, fruktar jag, att någon olycka händer mig." Då sade svärmodern: "Jag skall nämna din önskan för herdarne, så skola de visst icke neka dig det." Men *Barmhertig* sade: "Jag blyges, att desse män skola veta, att jag haft åtrå derefter." "Nej," återtog *Kristinna*, "det är ingen skam, utan en dygd, att åstunda sådana saker som det." "Vill ni då vara så god, moder, sade *Barmhertig*, "och fråga herdarne, om jag kan få köpa spegeln af dem?"

Denna spegel var nu alldeles ensam i sitt slag. På ena sidan framställde den på det mest träffande sätt menniskans anletsdrag, och om man vände om den, så såg man deri pilgrimernas furstes eget ansigte. Ja, jag har talat vid några, som sagt, att de genom att skåda i denna spegel sett sjelfva törnekronan på hans hufvud, äfvensom hålen i hans händer och fötter och i hans sida. Ja, denna spegel eger så förträffliga egenskaper, att den visar oss vår Konung, i hvilket tillstånd vi än vilja se honom, vare sig lefvande eller död, vare sig på jorden eller i himmelen, vare sig i hans förnedring eller i hans upphöjelse, vare sig på väg till sitt lidande eller återkommande för att herska (Jak. 1: 23; 1 Kor. 13: 12; 2 Kor. 3: 18).

Kristinna tog derföre herdarne afsides (och vore herdarnes namn: *Kunskap, Erfarenhet, Vaksam* och *Uppriktig* (Del. 1, sid 139) och sade till dem: "En af mina sondöttrar, som är i välsignadt tillstånd, åstundar något, som hon har sett i detta hus; och hon tror,

att det ej skall gå henne väl, om I skullen neka henne det."

Erfarenhet. Kalla hit henne, kalla hit henne, så skall hon visst få allt, hvad vi kunna anskaffa."

Sedan *Barmhertig* alltså blifvit efterskickad, frågade herdarne henne, hvad hon önskade få. Då rodnade hon och sade: "Den stora spegeln, som hänger i matsalen." Genast sprang *Uppriktig* och hemtade densamma, och så gaf man den åt henne med största beredvillighet. Då bugade hon sitt hufvud, tackade och sade: "Häraf vet jag, att jag funnit nåd för edra ögon."

Äfven åt de andra unga qvinnorna gåfvo de sådana saker, som de önskade, hvarjemte de mycket lofordade deras vän, derföre att de gjort gemensam sak med *Stort Mod* för att slå ihjel jätten *Förtviflan* och nedrifva *Tviflans slott.*

Slutligen satte herdarne halsband omkring halsen på *Kristinna* och hennes fyra döttrar, äfvensom örringar i deras öron och juveler på deras panna.

Då de nu beslöto sig för att resa vidare, läto herdarne dem fara i frid, men gåfvo dem icke de förmaningar och varningar, de förut gifvit *Kristen* och hans kamrat (Del. 1, sid. 143). Orsaken var, att dessa hade till ledsagare *Stort Mod,* hvilken var väl bekant med alla förhållanden och kunde i rättan tid, d. v. s. när faran nalkades, gifva dem nödiga varningar. *Kristen* åter och hans följeslagare hade glömt bort de förmaningar, herdarne gifvit dem, just då tiden var inne att göra bruk af dem. Våra pilgrimer hade således i detta afseende fördelen framför de förra.

Vid afresan sjöngo de följande sång:

Hur ljufligt, när Guds barn i frid
Få hvila ut
I försmak af den sälla tid,
Som bidar dem till slut!

Dock ej i några stridshus här,
Hur ljufva än,
De vilja bo — nej, endast der,
I *staden*, hos sin vän!

Och målet ler så skönt och stort,
Det närmar sig —
Och snart slås upp en gyllene port
För dig — men ock för mig! —

Snart sedan de skilts från herdarne, kommo våra pilgrimer till det ställe, der *Kristen* träffade på *Återvändare*, hvilken bodde i staden *Affall* (Del. 1, sid. 145). Deras vägvisare, *Stort Mod*, påminde dem alltså om denna händelse, sägande: "Det var på detta ställe, *Kristen* träffade på *Återvändare*, hvilken hade på ryggen beskrifningen om sitt uppror. Och detta kan jag säga om denne man, att sedan han en gång börjat att vika af, ville han ej lyssna till några råd eller låta hejda sig af några varningar. Då han således kom till stället der korset och grafven voro, och några der uppmanade honom att betrakta dessa, så gnisslade han med tänderna, stampade med fötterna och sade, att han var fast besluten att gå tillbaka till sin egen stad. Och då han kom till porten och der träffade *Evangelist*, som ville fatta tag uti honom och föra honom på rätta vägen igen, så gjorde *Återvändare* honom motstånd, och sedan han gjort honom så mycket förfång, som han kunde, så hoppade han öfver muren och undkom honom.

Derpå gingo de vidare, tills de kommo till det ställe, der *Klentrogen* blef plundrad, och si, då stod der en man med draget svärd och blodigt ansigte. Då sade *Stort Mod:* "Hvem är du?" Mannen svarade: "Mitt namn är *Tapper för sanningen*. Jag är en pilgrim på väg till den himmelska staden. Medan jag nu vandrade framåt, blef jag ansatt af tre män, som föreslogo mig ett af trenne ting: 1) om jag ville göra gemensam sak med dem; 2) om jag ville vända om dit, hvarifrån jag

kom; 3) eller om jag ville dö på stället. På det första förslaget svarade jag, att jag länge varit en ärlig man, och derföre var det ej sannolikt, att jag skulle göra sällskap med tjufvar. Då frågade de, hvad jag sade om det andra förslaget. Då sade jag till dem, att om jag ej haft någon olägenhet på det ställe, hvarifrån jag kom, skulle jag aldrig hafva öfvergifvit det; men då jag fann, att det icke alls passade mig, utan tvärtom var mig till stor skada, så lemnade jag det för att anträda denna väg. Då frågade de mig, hvad jag tänkte om deras tredje förslag. Hvarpå jag svarade dem, att mitt lif var alltför dyrbart, för att jag lättsinnigt skulle kasta bort det. För öfrigt, tillade jag, hafven I ingen rätt att fresta mig med sådana förslager; derföre fån I sjelfva svara för följderna, om I ej lemnen mig i fred. Då gingo alla tre, nämligen *Vildhjerna, Obetänksam och Fjesk* löst på mig, och jag å min sida på dem."

"Så drabbade vi då tillsammans, en man emot tre, under mer än tre timmars tid. Som ni ser, hafva de lemnat efter sig på mitt ansigte några märken af sin tapperhet, men så hafva de ock fört med sig härifrån några märken af min. De begåfvo sig helt nyss sin väg. Troligen var det ljudet af edra steg, som förmådde dem att gripa till flykten."

Stort Mod. "Men det var en bra ojemn strid, tre emot en."

Tapper. "Det är sannt; men litet *mera* eller *mindre* betyder ingenting för den, som har sanningen på sin sida. Om än en här lade sig emot mig, så fruktade sig ändå mitt hjerta intet; om en strid hofve sig upp emot mig, så förlitar jag mig uppå Herren (Ps. 27: 3). Dessutom har jag läst i historien, huru en enda man kämpat mot en hel här. Huru många dödade icke Simson med sin åsnekindbåge!"

Stort Mod. "Hvarföre ropade du icke, så att någon kunnat komma till din undsättning.

Tapper. "Jo, jag ropade till min Konung, som jag visste både kunde höra mig och lemna mig osynlig hjelp; och detta var mig nog."

Stort Mod. "Du har skickat dig på ett ganska berömvärdt sätt; låt mig se ditt svärd." Så visade då *Tapper Stort Mod* sitt svärd, och sedan denne tagit det i handen och en stund betraktat det, sade han: "Ha, detta är en äkta Jerusalemsklinga" (Es. 2: 3).

Tapper. "Ja, så är det. Om en man blott har ett svärd af detta slag, jemte en hand att föra det med och skicklighet att rätt begagna det, så kan han våga sig i strid med en ängel (Ef. 6: 12—17; Ebr. 4: 12). Han behöfver ej frukta, att det skall springa sönder, om han blott vet att hugga till med besked. Dess båda eggar blifva aldrig slöa, och det *åtskiljer märg och ben, och själ och anda och allt.*"

Stort Mod. "Men du nödgades strida en lång stund. Jag undrar, att du ej blef trött."

Tapper. "Jag stridde, tills svärdet lådde vid min hand, och båda sutto så fast ihop, som om svärdet växt ut ur armen; och då blodet rann genom fingrarne på mig, då stridde jag allra modigast."

Stort Mod. "Du har kämpat en god kamp, *du har motstått synden, kämpande allt intill blods;* du måste följa med oss, samt hafva din in- och utgång med oss; ty vi äro stadda på samma väg och till samma mål."

Derpå togo de honom med sig och tvådde hans sår, samt vederqvickte honom med hvad de hade. Sedan vandrade de vidare. Som nu *Stort Mod* fann mycket behag i *Tapper* (ty han älskade högeligen alla, som han fann vara goda stridsmän) och han hade i sitt sällskap många, som voro svaga och sjukliga, så gjorde han honom en mängd frågor, först hvad landsman han var.

Tapper. "Jag är från landet *Mörker*, ty der blef jag född och der äro ännu mina föräldrar."

Stort Mod. "Landet *Mörker*, ligger ej det på samma kust, som staden *Förderf?*"

Tapper. "Jo, det gör det. Orsaken, hvarföre jag blef en pilgrim, var som följer. En viss herr *Sanningsvittne* kom till vår trakt och berättade, hvad *Kristen*, som kom från staden *Förderf*, hade gjort, huru han nämligen öfvergifvit hustru och barn och begifvit sig på vallfärd. Det påstods äfven med visshet, att han dödat en *Orm*, som kom ut för att hindra honom på hans resa, och lyckligen uppnådde målet för sin färd. Äfven berättades huru väl han blifvit emottagen i alla hans Herres herbergen, isynnerhet då han kom till den himmelska stadens portar. Ty der, sade *Sanningsvittne*, blef han emottagen med basunaljud af en skara skinande väsenden. Äfven ringde alla stadens klockor af glädje öfver hans ankomst, och han blef sjelf klädd i gyllene kläder. Han förtäljde mig många andra saker, som jag vill förbigå. Med ett ord, denne man berättade så historien om *Kristen* och hans resa, att mitt hjerta betogs af en brinnande åtrå att gå efter honom; och det så att hvarken min fader eller moder kunde hejda mig; alltså slet jag mig ifrån dem och har nu kommit hit på min väg."

Stort Mod. "Ni kom väl in genom porten?"

Tapper. "Ja, ja; ty samme man sade oss också, att allt vore förgäfves, om vi ej genast komme in på denna väg genom porten."

"Ser ni?" sade ledsagaren till *Kristinna*, "ryktet om er mans vallfärd, samt hvad han genom den vunnit, har redan spridt sig nära och fjerran."

Tapper. "Är detta *Kristens* hustru?"

Stort Mod. "Ja, det är det; och detta är hennes fyra söner."

Tapper. "Hvad, också stadda på vallfärd?"

Stort Mod. "Ja, visst, de vandra äfven i sin faders fotspår."

Tapper. "Det fröjdar mitt hjerta. Huru glad den käre mannen skall blifva, då han får se dem ingå efter honom genom stadens portar, fastän de ej ville tillsammans med honom lemna staden *Förderf*."

Stort Mod. "Utan tvifvel kommer det att blifva en stor hugsvalelse för honom; ty näst glädjen att sjelf finna sig der kommer väl glädjen att der få träffa sin hustru och sina barn."

Tapper. "Efter vi nu kommit in på det ämnet, så låt mig göra er en fråga. Somliga undra, om vi skola känna igen hvarandra, då vi äro der."

Stort Mod. "Undra de ock, om vi skola känna igen oss sjelfva, samt fröjdas öfver att finna oss der? Och om de tro, att vi det skola göra, hvarföre skulle vi icke ock känna igen andra, samt fröjdas åt deras salighet? Och vidare, efter våra slägtingar äro vårt andra jag, ehuru väl det förhållandet der skall upplösas, hvarföre kan man ej rimligtvis sluta, att det skall göra oss mera glädje att se dem der, än att sakna dem der?"

Tapper. "Välan! jag förstår, hvartåt ni syftar. Har ni några flera frågor att göra mig om början af min vallfärd?"

Stort Mod. "Ja väl. Önskade edra föräldrar, att ni skulle blifva en pilgrim?"

Tapper. "Ack nej! De brukade alla upptänkliga medel för att öfvertala mig att stanna hemma."

Stort Mod. "Nå, hvad kunde de säga emot en pilgrims lif?"

Tapper. "De sade, att det är ett sysslolöst lif, samt att om jag ej sjelf vore begifven på lätja och maklighet, skulle jag aldrig försvara en pilgrims lefnadssätt."

Stort Mod. "Hvad sade de mer?"

Tapper. "Jo, de sade, att det var en farlig väg, ja, att den väg, der pilgrimer gå, var den farligaste i hela verlden."

Stort Mod. "Visade de er, i hvad afseende vägen är så farlig?"

Tapper. "Ja, i många afseenden."

Stort Mod. "Nämn några af dem."

Tapper. "De berättade mig om *Misströstans Dy*, der *Kristen* så när drunknat. De berättade, att bågskyttar stodo färdiga på Beelzebubs slott att skjuta på dem, som klappade på den *trånga porten.* De berättade om skogen, de mörka bergen och berget *Svårighet;* om lejonen och de tre jättarne, *Blodtörstig, Spetsfundig* och *Helgondråpare.* De sade, att *Förödmjukelsens Dal* var hemsökt af en ond ande, som nära nog afhände *Kristen* lifvet. Vidare sade de, att jag måste gå öfver *Dödsskuggans Dal,* der det är många spöken, der ljuset är mörker, och vägen fulla af snaror, gropar och fällor. De berättade äfven om jätten *Förtviflan, Tviflans slott* och den undergång, som der väntade pilgrimerna. Ytterligare sade de, att jag måste gå öfver den *Förtrollade marken,* som var så farlig, samt att jag slutligen skulle komma till den flod, hvilken låg emellan mig och det himmelska landet, och öfver hvilken det ej fanns någon bro."

Stort Mod. "Och var detta allt?"

Tapper. "Nej, de sade mig ock, att denna väg vimlar af bedragare, samt af menniskor, som ligga i försåt för att locka de fromma från rätta vägen."

Stort Mod. "Och huru bevisade de det?"

Tapper. "De sade mig, att herr *Verldsligt vis* låg der på lur, samt att *Formalist* och *Skrymtare* ständigt ofredade vägen, De sade äfven, att *Biafsigt, Munkristen* och *Demas* nog skulle få bugt med mig, att *Smickrare* skulle fånga mig i sitt nät, eller att, om jag med *Okunnig* hade förmätenheten att gå fram till porten, så skulle jag med honom blifva tillbakavisad till hålan i bergets sida, samt tvungen att gå *bivägen* till helvetet."

Stort Mod. "Detta var i sanning nog för att nedslå ditt mod; men stannade de härvid?"

Tapper. "Nej, vänta blott. De berättade också, huru många i gamla tider försökt den vägen och äfven vandrat ett långt stycke på densamma för att se, om de der kunde blifva varse något af den härlighet, hvarom andra på olika tider talat så mycket; samt huru de sedan vändt om igen och till hela landets förnöjelse blifvit utskrattade för sin dårskap att någon gång sätta sin fot på denna väg. Och de nämnde flera, hvilka det gått så, såsom *Halsstarrig, Lättböjd, Misströstan, Rädd, Återvändare* och *Ateist,* med flera andra, hvilka, efter hvad de sade, gått ganska långt för att se, om något här vore att vinna, men icke en enda af dem hade af sin vandring haft så mycken fördel, som en fjäders vigt."

Stort Mod. "Sade de något mer för att afskräcka dig?"

Tapper. "Ja, de berättade för mig, huru en pilgrim vid namn *Försagd* funnit sin väg så *enslig,* att att han aldrig haft en rätt glad timme derpå; äfvensom huru *Modfälld* var nära att svälta ihjel på sin färd. Ja, de påstodo, hvilket jag så nära glömt att säga, att *Kristen* sjelf, om hvilken det varit så mycket tal, efter alla de äfventyr, han underkastat sig för att vinna den himmelska kronan, drunknat i den *svarta floden* och aldrig kommit ett steg vidare, ehuru man sökt att nedtysta saken."

Stort Mod. "Förmådde intet af allt detta afskräcka dig?"

Tapper. "Nej, alltsammans gällde för mig ingenting."

Stort Mod. "Huru är det möjligt?"

Tapper. "Jo, jag trodde ännu, hvad herr *Sanningsvittne* hade sagt, och det bragte mig segrande genom alltsammans."

Stort Mod. "Detta var då din seger, nemligen din tro?"

Tapper. "Ja, just så; jag trodde, derföre lemnade jag mitt land, derföre kom jag in på vägen, derföre öfvervann jag alla, som satte sig emot mig; och genom tron har jag kommit hit."

Hur stormen sveper kring,
Och hafven svalla,
Att för dess bullers skull
Ock bergen falla,
Jag fruktar mig ej stort,
Men ilar glad alltfort
Mot Sions gyllene port,
En Herrens pilgrim!

Ej verldens raseri
Och lejontänder,
Och ej de skarpa skott,
Min ovän sänder,
Mig skada minsta grand,
Ty vid min Konungs hand
Jag går mot löftets strand,
En Herrens pilgrim!

Jag vet, att ingen död
Skall mig förderfva,
Att jag ett evigt lif
Till sist skall ärfva!
Må natt och mörker fly,
Och dagen, evigt ny,
I öster börja gry
För Herrens pilgrim!

Nu hade de uppnåt den *Förtrollade marken,* der sjelfva luften är så beskaffad, att den gör en sömnig (Del. 1, sid. 158). Hela trakten var öfvervuxen med törnebuskar, med undantag af ett och annat ställe, der det var en förtrollad löfsal; och påstå somliga, att om någon sätter sig ned eller somnar i en sådan, så är det

mycket ovisst, om han någonsin mer i denna verlden kan stiga eller vakna upp. Då derföre våra pilgrimer måste vandra genom detta snår, gick *Stort Mod* före dem såsom vägvisare och *Tapper* efter dem såsom väktare, på det att ej någon ond ande, eller drake, eller jätte, eller tjuf skulle falla dem i ryggen och tillfoga dem skada. Äfven gingo de alla med dragna svärd, ty de visste, att det var ett farligt ställe, samt sökte upplifva hvarandras mod, så godt de kunde. Särskildt befallde *Stort Mod Försagd* att hålla sig tätt intill honom, medan *Tapper* hade ett vaksamt öga på *Modfälld.*

De hade nu ej gått långt, förrän en tjock dimma och ett djupt mörker föll öfver dem alla, så att de en lång tid knappt kunde se hvarandra. De hade derföre ingen annan råd än att då och då ropa efter hvarandra; *ty de vandrade i tro och icke i åskådning* (2 Kor. 5: 7). Men hvar och en kan väl föreställa sig, att det var en dyster vandring äfven för de modigaste ibland dem, men ännu mycket mer för qvinnorna och barnen, hvilka ömmade både om *fötter* och *hjertan.* Emellertid sträfvade de temligen väl framåt, tack vare de uppmuntrande ord, som då och då yttrades till dem af honom, som gick i spetsen, samt af honom, som slutade det lilla tåget.

Vägen var också på detta ställe mycket besvärlig i följd af den djupa dy, som betäckte densamma. Ej heller fanns det på hela denna mark så mycket som ett enda värdshus eller herberge, der svagare pilgrimer kunde få någon förfriskning. Derföre hördes här mycket suckande, pustande och jämrande. Än föll en omkull öfver en buske; än fastnade en annan i dyn; än förlorade någon af barnen sina skor i smutsen; än ropade en: "Här ligger jag;" än en annan: "Hollah! hvar ären I?" än en tredje: "Jag har blifvit så snärjd i buskarne, att jag fruktar, att jag ej kan komma lös igen."

Derpå anlände de till en löfsal, som lofvade att blifva till mycken vederqvickelse för pilgrimerna. Ty den var vackert hopflätad ofvantill, smyckad med blommor, samt försedd med bänkar och säten. Äfven fanns der en mjuk soffa, hvarpå de trötta kunde hvila. Detta, kan man väl föreställa sig, var nu mycket frestande; ty pilgrimerna begynte redan att blifva mycket utmattade af vägens dålighet; men ingen enda af dem väckte ens förslag om att stanna qvar der. Ja, så vidt jag kunde märka, gåfvo de ständigt noga akt på sin vägvisares råd; och han sade dem ock så troget, hvilka och hurudana faror förestodo dem, att de vanligen, ju större faran var, desto mer samlade sitt mod och desto ifrigare uppmuntrade hvarandra att förneka köttet. Denna löfsal kallades *Den lates vän*, för att om möjligt locka några trötta pilgrimer att der hvila ut.

Derpå såg jag i min dröm, huru de vandrade framåt på denna sin *ensliga* stig, tills de kommo till ett ställe, der man mycket lätt går vilse. Ehuruväl nu deras vägvisare temligen väl visste att undvika de många irrvägarna, då det var dager, så blef han likväl i mörkret villrådig. Men lyckligtvis hade han i fickan en karta öfver alla vägar, som leda till eller från den himmelska staden. Derföre slog han eld (ty han går aldrig utan elddon), såg efter i sin kartbok och fann deraf, att han borde på detta ställe vara noga om att taga af till höger. Och hade han försummat att rådfråga denna sin vägvisare, så skulle efter all sannolikhet alla drunknat i dyn; ty endast ett litet stycke längre fram, och det ändå vid slutet af den torraste vägen, låg en, man visste ej hur djup, grop, som var helt och hållet uppfylld af dy och blifvit gräfd enkom för att bringa pilgrimer i förderf.

Då tänkte jag för mig sjelf: "Huru angelägen bör icke hvar och en, som anträdt vandringen till Sion, vara att bära på sig en af dessa kartor, för att, då han

kommer i villrådighet, se efter deri, hvilken väg han bör taga!"

Så gingo de då vidare på denna *förtrollade mark*, tills de kommo till en annan löfsal, som stod utmed sidan af vägen. I denna löfsal lågo två män, hvilka hette *Vårdslös* och *Oförvägen;* de hade hunnit så långt på sin vallfärd, men, uttröttade af vandringen, hade de satt sig ned här och fallit i djup sömn. Då pilgrimerna blefvo dem varse, stannade de och skakade på hufvudet; ty de visste, att de sofvande voro i beklagansvärdt tillstånd. Derpå rådplägade de om hvad som var att göra, antingen de borde fortsätta sin väg och lemna dem i deras sömn, eller gå fram till dem och försöka att väcka dem. Slutligen beslöto de sig för det senare, i fall de möjligen så skulle kunna rädda dem, dock med iakttagande af försigtigheten att ej sjelfva sätta sig ned och njuta af den skugga och svalka, löfsalen erbjöd dem.

Alltså stego de in och ropade de två männen vid namn (ty det tyckes, som om ledsagaren känt dem), men der var hvarken röst eller svar. Derpå ruskade *Stort Mod* på dem och gjorde allt hvad han kunde för att störa deras sömn. Då sade den ene: "Jag skall betala dig, då jag får mina penningar;" hvarvid ledsagaren skakade på hufvudet. Den andre sade: "Jag skall strida, så länge jag förmår hålla svärdet i min hand;" hvarpå ett af barnen började att skratta.

Då sade *Kristinna:* "Hvad är meningen med detta?" "De tala i sömnen," svarade vägvisaren. "Man må slå dem, skaka dem eller behandla dem, huru man vill, så svara de alltid på samma sätt; de äro lika en, som sofver midt i hafvet, eller ofvan på en mast och säger: "De slå mig, och det gör mig icke ondt; de stöta mig, men jag känner det icke; när skall jag uppvakna, att jag må komma till drycks igen" (Ordspr. 23: 34, 35)? Ni vet, då menniskor tala i sömnen, kunna de säga

hvad som helst, men deras ord äro hvarken styrda af tro eller förnuft. Det är lika litet rim och reson i deras ord nu, som det var rim och reson i att först begifva sig på vallfärd och sedan slå sig ned här. Här ser man, huru det går, då de vårdslösa slå sig på att blifva pilgrimer: man kan hålla ett emot tjugo, att de stanna här. Ty denna *Förtrollade mark* är en af de sista utvägar, som pilgrimernas fiende tillgriper; hvarföre den ock, såsom ni ser, är belägen nästan vid slutet af vägen, men är endast desto farligare. Ty när, tänker fienden, skola väl dessa dårar hafva så mycken lust att sätta sig ned, som då de äro trötta? Och när är det troligare, att de äro trötta, än då de äro nära slutet af sin resa? Detta är skälet, säger jag, hvarföre den *Förtrollade marken* ligger så nära landet *Beulah* (d. ä. Ditt land hafver en äkta man, Es. 62: 4 enligt grundtexten) och så nära slutet af deras vädjobana. Må alla pilgrimer taga sig väl till vara, att det ej går med dem på samma sätt som med dessa två män, hvilka, som ni ser, insomnat så hårdt, att ingen kan väcka dem!

Då bådo pilgrimerna med fruktan och bäfvan, att de skulle få fortsätta sin vandring, samt att deras ledsagare skulle slå eld, på det att de måtte få en lykta, vid hvars sken de kunde vandra återstoden af vägen (2 Petr. 1: 19). Så tände han då upp ljus, och med dess tillhjelp tillryggalade de lyckligen den återstående delen af sin färd, ehuru mörkret var ganska stort.

Men nu började barnen att blifva mycket trötta, hvarföre de ropade till honom, som älskar pilgrimer, att han skulle göra deras väg mera lättsam. Då de alltså gått ett litet stycke till, så uppkom en vind, som blåste bort dimman och gjorde luften klarare. Emellertid voro de ännu icke på långt när öfver den *Förtrollade marken;* men de kunde bättre se hvarandra, samt vägen, den de hade att vandra.

Då de nu voro nära slutet af denna mark, så hörde de ett litet stycke framför sig ett högljudt ropande, såsom af en mycket bekymrad menniska. Så gingo de ditåt och fingo se, som de tyckte, en man, hvilken låg på sina knän med upplyftade händer och ögon och talade ifrigt till någon, som var i höjden; de gingo närmare, men kunde icke urskilja, hvad han sade; alltså gingo de helt sakta, tills han hade slutat. Slutligen steg han upp och begynte springa mot den himmelska staden. Då ropade *Stort Mod* efter honom, sägande: "Hollah, käre vän, låt oss få ditt sällskap, om du, såsom jag förmodar, är på väg till den himmelska staden." Då stannade mannen, och de kommo fram till honom. Men så snart *Redlig* såg honom, sade han: "Jag känner denne man." "Säg mig då, hvem det är," frågade *Tapper*. "Hans namn," blef svaret, "är *Ståndaktig;* och han kommer från min hemtrakt. Han är sannerligen en mycket god pilgrim."

Så snart de nu hunno fram till hvarandra, sade *Ståndaktig* till gamle *Redlig:* "Ack, fader *Redlig,* är ni här?" "Ja," svarade han, "det är jag, likavisst som ni är här. Det gläder mig rätt mycket, att jag träffar er på denna väg. Och mig gläder det ej mindre, att jag sett er på edra knän." Då rodnade *Ståndaktig* och sade: "Men såg ni mig verkligen?" "Ja, det gjorde jag," svarade den andre, "och mitt hjerta gladdes öfver den synen." "Nå, hvad tänkte ni då?" sade *Ståndaktig.* "Tänkte?" sade *Redlig,* "hvad skulle jag tänka annat, än att vi hade en redlig man på vår väg och derför inom kort skulle få hans sällskap?" "Huru lycklig skulle jag ej vara," svarade *Ståndaktig,* "om ni den gången tänkte rätt! Men om jag ej skulle vara sådan jag borde, så måste jag ensam bära skulden derför." "Det är sannt," sade den andre; "men er fruktan bekräftar för mig än ytterligare, att allt är godt och väl emellan

pilgrimernas furste och er själ, ty han säger: *"Säll är den, som Herren fruktar"* (Ps. 112: 1).

Tapper. "Rätt. Men, broder, säg oss, hvad orsaken var, att ni just nu låg på edra knän. Kanske det var derföre, att ni kände er förbunden för någon särskild barmhertighet, eller huru?"

Ståndaktig. "Ja, som ni ser, äro vi på den *Förtrollade marken;* och under det jag vandrade framåt, så tänkte jag för mig sjelf, huru farlig vägen var på detta ställe, samt huru många, som kommit just så långt på sin vallfärd, här hade glömt sig qvar och gått förlorade. De, som dö här, dö ej af någon häftig sjukdom; nej, den död, de dö, förorsakar dem ingen smärta. Ty den, som dör under sömnen anträder med lust och behag den sista färden. Ja, hans vilja är ense med sjukdomens vilja."

Här afbröts han af *Redlig,* som sade: "Såg ni de två männen, som sofvo i löfsalen?"

Ståndaktig. "Åja, jag såg der *Vårdslös* och *Oförvägen,* och så vidt jag vet, blifva de liggande der, tills de förruttna (Ordspr. 10: 7). Men låt mig fortsätta min historia. Medan jag så gick och funderade, framställde sig för mig en gammal qvinna i en mycket behaglig drägt och erbjöd mig tre saker, nemligen: sin kropp, sin börs och sin bädd. Sanningen att säga, var jag nu både trött och sömnig; dessutom är jag fattig som en kyrkråtta, och det visste kanske den hexan. Nåväl, jag stötte bort henne en och två gånger; men hon fäste sig ej dervid utan log. Derpå blef jag ond, men det aktade hon ej alls. Derefter förnyade hon sina anbud och sade, att om jag ville låta henne råda öfver mig, så skulle hon göra mig både stor och lycklig. Ty, sade hon, jag är verldens herskarinna, och det är jag som gör menniskor lyckliga. Då frågade jag, hvem hon var, och hon svarade, att hon var fru *Såpbubbla.* Detta ingaf mig ännu mera ovilja mot henne; men hon för-

följde mig likaväl med sina lockelser. Då kastade jag mig på mina knän och bad med upplyftade händer och ifriga rop till honom, som lofvat att hjelpa. Och så gick qvinnan sin väg, just som ni nalkades mig. Men jag fortfor att tacka för denna stora räddning; ty jag tror för sannt, att hon ej hade något godt i sinnet, utan fastmer ville hejda mig på min resa."

Redlig. "Ja, hennes afsigter voro utan tvifvel dåliga. Men vänta, medan ni talar om henne, förefaller det mig, som om jag antingen sett henne eller läst någon berättelse om henne."

Ståndaktig. "Kanske båda delarna."

Redlig. "Fru *Såpbubbla,* är hon icke ett långt behagligt fruntimmer med något mörk hy?"

Ståndaktig. "Alldeles rätt. Ja, så ser hon ut."

Redlig. "Äro icke hennes ord mycket släta, och småler hon icke emot en vid slutet af hvarje mening?"

Ståndaktig. "Ni slår åter spiken på hufvudet. Ty just så beter hon sig."

Redlig. "Bär hon icke vid sidan en stor börs, och sticker hon icke ofta handen i densamma och fingrar på sina penningar, som om de vore hennes hjertas lust?"

Ståndaktig. "Rätt så; hade hon hela tiden stått vid er sida, kunde ni ej tydligare hafva beskrifvit henne, eller bättre afmålat hennes anletsdrag."

Redlig. "Då var det sannerligen en god målare, som målade hennes porträtt, och en sanningsälskande sagesman, som beskref henne."

Stort Mod. "Denna qvinna är en hexa; och är det i följd af hennes hexerier, som denna mark är förtrollad. Hvar och en, som lägger sitt hufvud i hennes sköte, må så gerna lägga det på stupstocken; och hvar och en, som fäster sina ögon på hennes skönhet, räknas för en Guds fiende. Det är hon, som gifver alla pilgrimernas fiender deras prakt (Jak. 4: 4; 1 Joh. 2: 15). Ja, det är hon, som lockat så många från en pilgrims lif. Hon

är en stor pratmakerska, och hon och hennes döttrar ligga alltid i hälarne på än en och än en annan pilgrim, samt beprisa och utbjuda detta lifvets fördelar. Hon är en djerf och oförskämd slyna, som ger sig i tals med hvilken man som helst. Hon utskrattar alltid fattiga pilgrimer, men berömmer högeligen de rika. Om någon kan konsten att samla penningar, så går hon från hus till hus och talar väl om honom; hon tycker mycket om att kalasera och smörja kråset, samt är en gäst än vid det ena kräsliga bordet än vid det andra. På några ställen har hon spridt ut, att hon är en gudinna, och derföre tillbedja somliga henne. Hon väljer de lämpligaste ställen och tider för att bedraga menniskorna, samt påstår helt öppet, att ingen kan som hon visa dem, hvad godt är. Hon lofvar, att om man älskar och ärar henne, så skall hon stanna hos barn och barnbarn. På somliga ställen och för somliga personer utströr hon ur sin börs guld såsom stoft. Hon älskar att blifva eftersökt, beprisad och omhuldad. Hon tröttnar aldrig att berömma sina håfvor och älskar mest dem som hafva de bästa tankarna om dem. Åt somliga kan hon lofva kronor och konungariken, blott de vilja följa hennes råd; dock har hon dragit många i galgen och tiotusen gånger flera i helvetet."

Ståndaktig. "O hvilken nåd är det, att jag gjorde henne motstånd; ty hvartill kunde ej hon hafva förledt mig?"

Stort Mod. "Hvartill? Ja, ingen mera än Gud vet det. Men det säkra är, att hon skulle hafva indragit dig i många *dåraktiga och skadliga begärelser, hvilka sänka menniskorna i förderf och förtappelse* (1 Tim. 6: 9). Det var hon, som frestade Absalon mot hans fader och Jerobeam mot hans herre. Det var hon, som intalade Judas att sälja sin Herre och förmådde Demas att öfvergifva en from pilgrims lif; ingen kan säga, huru mycken skada hon gör. Hon uppväcker split emellan

herskare och undersåtar, emellan föräldrar och barn, emellan granne och granne, emellan man och hustru, emellan menniskan och henne sjelf, emellan köttet och hjertat. Gör derföre skäl för ert namn, käre herr *Ståndaktig*, och då ni gjort allt, så förblif ståndande."

Under detta samtal vexlade glädje och bäfvan i pilgrimernas hjertan, men till slut utbrusto de i följande sång:

"O, huru många faror,
Fiender och snaror
Möta ej på vägen
Till vår Konungs stad!

Han allena känner,
Hur hans arma vänner
Ständigt, ständigt jagas
In- och utifrån.

Men sin lilla skara
Vet han ock bevara
Och med ära föra
Hem till sig i frid!"

Derefter följde jag dem med mina ögon, tills de kommo till landet Beulah (Es. 62: 4), der solen skiner dag och natt, och som de voro trötta, satte de sig här ned för att hvila en stund. Och emedan detta land var gemensamt för alla pilgrimer, och de träd- och vingårdar, som funnos der, tillhörde Konungen i det himmelska landet, så stod det dem fritt att taga till bästa hvad de ville. Men klockorna ringde och basunerna smattrade här så ljufligt och så oupphörligt, att de ej kunde sofva; och då kände de sig lika vederqvickta af den korta hvila, de njöto, som om de sofvit aldrig så tungt. De, som vandrade på gatorna, ropade ock beständigt till hvarandra antingen: "Nu hafva flera pilgrimer kommit till vår stad;" eller: "Så och så många hafva i dag

gått öfver floden och blifvit insläppta igenom de gyllene portarne;" eller: "Nu har en legion skinande änglar just kommit till staden, hvaraf vi veta, att flera pilgrimer äro på vägen; ty de komma hit för att vänta på dem, samt hugsvala dem efter all deras bedröfvelse." Nu stego pilgrimerna upp och vandrade fram och tillbaka; men o huru deras öron blefvo uppfyllda med himmelska toner och deras ögon fägnade med himmelska syner! I detta land hörde de ingenting, sågo de ingenting, kände de ingenting, luktade de ingenting och smakade de ingenting, som var motbjudande för själ eller kropp; utom att de då smakade på vattnet i floden, öfver hvilken de skulle gå, så tyckte de, att det smakade något bittert för gommen; men då de väl nedsväljt detsamma, kändes det helt sött.

På detta ställe förvarades en förteckning på alla gamla pilgrimers namn, samt en historia om alla de ryktbara bedrifter, de utfört. Här talades äfven mycket om, huru floden är mycket djup för somliga, men helt grund för andra. Ja, för några har den varit nästan uttorkad, medan den för åtskilliga öfversvämmat sina stränder.

På detta ställe plägade stadens barn gå in i Konungens trädgårdar och plocka blomsterbuketter, som de med mycken kärlek gåfvo åt pilgrimerna. Här växte äfven *cyper med nardus, nardus med saffran, kalmus och kanel med allehanda Libanons träd, mirram och aloe med alla bästa örter* (Hög. V. 4: 13, 15). Och så länge pilgrimerna stannade qvar här, röktes deras rum med dessa vällukter, liksom man dermed insmorde deras kroppar, för att bereda dem att gå öfver floden, då den derför bestämda tiden vore inne.

Medan de nu lågo här och väntade på den lyckliga stunden, spridde sig ett rykte i staden, att ett bud kommit från den himmelska staden med mycket vigtiga ärenden till en viss *Kristinna*, hustru till *Kristen*, pilgrimen. Sedan man nu anställt förfrågningar efter

henne och fått reda på huset, der hon uppehöll sig, framlemnade budet till henne ett bref af följande innehåll: "Hell dig, kära qvinna, jag medför underrättelsen, att Herren kallar dig och väntar, att du inom tio dagar skall stå inför hans åsyn, klädd i odödlighetens kläder."

Sedan han uppläst brefvet för henne, gaf han henne ett säkert tecken, att han var en sannfärdig budbärare och verkligen kommit för att uppmana henne att påskynda sin hädanfärd; och tecknet var en pil med en af kärlek hvässad spets, som sakta intrycktes i hennes hjerta och småningom verkade så kraftigt på henne, att hon vid den utsatta tiden var angelägen att skiljas hädan.

Då *Kristinna* såg, att hennes stund var kommen, och att hon var den första af sällskapet, som skulle gå öfver floden, kallade hon till sig *Stort Mod* och sade honom, huru sakerna stodo. Han svarade, att han var hjertligen glad öfver denna underrättelse, liksom han skulle varit glad, om budet gäldt honom. Derpå bad hon honom råda henne, huru hon bäst skulle ordna allt för sin färd. Då underrättade han henne, huru hon borde förhålla sig, samt sade henne, att de öfverlefvande skulle beledsaga henne till stranden.

Derpå skickade hon efter sina barn, gaf dem sin välsignelse och uttryckte sin glädje deröfver, att tecknet ännu var qvar på deras panna, att de behållit sina kläder så hvita och gjort henne sällskap ända dit. Slutligen testamenterade hon till de fattiga det lilla, hon egde, samt uppmanade sina söner och döttrar att vara färdiga, tills budbäraren äfven skulle komma efter dem.

Sedan hon så talat till ledsagaren och sina barn, skickade hon efter *Tapper* och sade till honom: "Ni har allestädes bevisat eder uppriktig, *var trofast intill döden*, så skall min Konung gifva eder lifsens krona. Äfven ville jag bedja er att hålla ert öga på mina barn,

och om ni någon gång skulle se dem tröttna upp, så tala trösteligt och uppmuntrande till dem. Hvad mina döttrar, sonhustrurna, angår, så hafva de alltid varit trofasta, och deras slut skall blifva en uppfyllelse af hvad som lofvadt är." Åt *Ståndaktig* gaf hon en ring.

Sedan bad hon, att gamle *Redlig* skulle komma till henne, och sade till honom: *"Si, en rätt Israelit, i hvilken intet svek är."* Då sade han: "Jag önskar er vackert väder, då ni anträder resan till Sions berg, och det skulle mycket glädja mig, om ni kommer torrskodd öfver floden." Men hon svarade: "Antingen jag skulle komma våt eller torr deröfver, så längtar jag i alla fall att fara hädan; ty hurudant än vädret blir under min resa, så får jag nog sedan, när jag kommer fram, tid att sitta ned och hvila mig, samt torka mina kläder."

Derpå kom den fromme mannen *Ofärdig* in för att helsa henne. Då sade hon till honom: "Din resa hit har varit förenad med möda och besvär; men det skall endast göra din hvila så mycket ljufligare. Vaka emellertid och var redo, ty budbäraren torde komma den stund, du icke tänker."

Efter honom inkom *Modfälld* med sin dotter *Förskräckt,* och till dem sade hon: "I bören ständigt med tacksamhet ihågkomma er befrielse från jätten *Förtviflan* och från *Tviflans slott.* Det är nemligen på grund af denna nåd, som I helbregda hunnit ända hit. Varen vaksamma och låten eder fruktan fara; varen nyktra och hoppens intill ändan."

Derefter sade hon till *Klenmodig:* "Du blef befriad ur jätten *Helgonadråpares* gap, på det du må för alltid lefva i de lefvandes ljus, samt se Konungen med fröjd. Endast ett råder jag dig, nemligen att, innan han sänder efter dig, ångra din böjelse för fruktan och för tvifvel på hans godhet, på det att du, när han kommer, ej

må nödgas att stå inför honom med blygsel öfver detta fel."

Nu nalkades dagen, då *Kristinna* måste skiljas hädan. Derföre var vägen full af menniskor, som ville se hennes hädanfärd. Men si, alla stränderna på andra sidan floden voro fulla med hästar och vagnar, hvilka kommit ned ofvanifrån för att beledsaga henne till stadsporten. Så gick hon då ut och steg ned i floden, under det hon med handen vinkade en afskedshelsning till de vänner, som följt henne till stranden. De sista ord, man här hörde henne yttra, voro: "Jag kommer, Herre, för att vara när dig och välsigna ditt namn."

Sedan nu de, som väntat på *Kristinna*, bortfört henne ur hennes barns och vänners åsyn, återvände dessa hvar till sin plats. Men hon klappade på och insläpptes genom porten med alla de fröjdebetygelser, som före henne bevisats hennes man. Hennes barn gräto vid hennes hädanfärd, men *Stort Mod* och *Tapper* spelade af glädje på välklingande harpor och cymbaler.

Efter någon tids förlopp kom en annan budbärare till staden, och var hans ärende denna gång till *Ofärdig*. Han sökte alltså upp denne och sade till honom: "Jag har kommit till dig i hans namn, hvilken du älskat och efterföljt, om än på kryckor. Och mitt ärende är att säga dig, att han väntar dig vid sitt bord för att dagen efter påsk hålla nattvard med honom i hans rike; bered dig derföre för din resa."

Derpå gaf han honom ett tecken, att han var en sannfärdig budbärare, sägande: *"Jag har sönderslitit silfvertåget, och guldkällan skall snart utlöpa"* (Pred. 12: 6).

Härefter kallade *Ofärdig* till sig sina medvandrare och sade till dem: "Jag har blifvit efterskickad; och Gud skall helt visst äfven helsa på hos er." Sedan bad han *Tapper* uppsätta hans testamente. Och som han ej hade något annat än sina kryckor och välönskningar

att testamentera till dem, som skulle öfverlefva honom, sade han: "Dessa kryckor testamenterar jag till min son, som skall träda i mina fotspår, jemte hundratals innerliga önskningar, att han måtte bete sig bättre, än jag gjort."

Derpå tackade han *Stort Mod* för hans ledning och vänlighet, samt anträdde så sin resa. Då han kom till brädden af floden, sade han: "Nu skall jag ej mer behöfva de här kryckorna; ty derborta har jag hästar och vagnar att åka på." De sista ord, man hörde honom yttra, voro: "Välkommet, o lif!" Och så skildes han hädan.

Derefter fick *Klenmodig* underrättelse, att budbäraren blåste sitt horn utanför hans kammardörr. Snart steg ock denne in och sade: "Jag har kommit för att säga dig, att din Herre behöfver dig, och att du om en helt liten tid skall få se hans ansigte i härlighet. Och till ett tecken på sanningen af mitt budskap så tag dessa ord: "*Synen varder mörk genom fönstren*" (Ordspr. 12: 3).

Då sammankallade *Klenmodig* sina vänner och sade till dem, hvilket bud han fått, samt hvilket tecken man gifvit honom på dess sanning. Sedan sade han: "Eftersom jag ej har något att testamentera bort, hvartill tjenar det, att jag gör ett testamente? Hvad mitt klenmod angår, så lemnar jag det qvar efter mig, ty jag behöfver det ej der, dit jag går; ej heller skulle ens den fattigaste pilgrim vilja hafva det. Då jag är borta, önskar jag derföre, att ni, herr *Tapper*, begrafver det i en gödselstack." Sedan han sagt detta, och dagen för hans hädanfärd var kommen, gick han ned i floden såsom de öfriga. Hans sista ord voro: "Hållen ut, tro och tålamod!" Och så gick han öfver till andra sidan

Många dagar derefter blef *Modfälld* efterskickad, ty en budbärare kom med följande helsning: "Darrande man, härmed kallar jag dig att göra dig färdig, att nästa

Herrens dag vara hos din Konung, och bjuder dig att jubla af fröjd, ty nu blir du befriad från alla dina tviffvel. Och att mitt budskap är sannt, derpå gifver jag dig detta bevis." I detsamma lemnade han honom en gräshoppa, hvilken skulle vara hans börda (Pred. 12: 5). När nu herr *Modfällds* dotter, *Förskräckt,* hörde, hvad som händt, sade hon, att hon ville följa sin fader. Då sade *Modfälld* till sina vänner: "I veten, hvad jag och min dotter hafva varit, samt huru besvärliga vi varit för hvarje sällskap. Nu är det min och min dotters yttersta vilja, att vår modfälldhet och våra trälaktiga farhågor efter vår bortgång aldrig mer i evighet må blifva emottagna af någon menniska; ty jag vet, att de efter min död skola bjuda ut sig åt andra. Uppriktigt sagdt, så äro de nemligen *spöken,* som vi läto få insteg hos oss, då vi först blefvo pilgrimer, och som vi aldrig sedan kunnat göra oss qvitt. De kommo nog att ännu ströfva omkring och söka herberge hos andra pilgrimer; men stäng för vår skull dörren för dem."

När tiden var inne, då de skulle fara hädan, gingo de ned till flodbrädden. *Modfällds* sista ord voro: "Farväl, natt! välkommen, dag!" Hans dotter gick sjungande öfver floden; men ingen förstod, hvad hon sade.

Nu hände det någon tid derefter, att en budbärare kom till staden för att fråga efter *Redlig.* Då han kom in i hans hus, lemnade han honom följande rader: "Härmed befalles du vara färdig att i dag fjorton dagar till infinna dig hos din Herre i hans faders hus. Och till ett tecken, att mitt budskap är sannt, skola *alla sångens döttrar varda nedtryckta"* (Pred. 12: 4). Då skickade *Redlig* efter sina vänner och sade till dem: "Jag dör, men ämnar ej skrifva något testamente. Hvad min redlighet angår, så kommer den att följa med mig. Må alla, som komma efter mig, veta detta." Då dagen för hans affärd var inne, lagade han sig till att gå öfver

floden. Nu hade floden just då öfversvämmat sina stränder på några ställen; men *Redlig* hade under sin lifstid talat med en viss herr *Godt Samvete,* att han skulle möta honom der; detta gjorde han ock och räckte honom sin hand, så att han kom lyckligt öfver. *Redligs* sista ord voro: "Nåden är väldig." Och så lemnade han verlden.

Derefter förljöds, att *Tapper* erhållit en kallelse genom samme budbärare som de förra, samt till tecken, att kallelsen var sann, att *ämbaret hade gistnat vid brunnen* (Pred. 12: 6). Så snart han förstod, att ordningen var kommen till honom, tillkallade han sina vänner och underrättade dem derom. "Jag går till min Fader," sade han till dem; och ehuru jag med stor svårighet kommit hit, så ångrar jag ej alls den möda, jag haft, för att hinna så långt. Mitt svärd skänker jag till den, som efterträder mig på min vallfärd, samt mitt mod och min skicklighet till den, som kan tillegna sig dem. Mina ärr och märken tager jag med mig till vitnesbörd, att jag stridt hans strider, som nu skall blifva min belönare." Då dagen, när han skulle fara hädan, var inne, beledsagades han af många vänner till floden. Då han steg ned deruti, sade han: *"Du död, hvar är din udd?"* och då han kommit djupare ned: *"Du graf, hvar är din seger?"* Så kom han öfver, under det att alla trumpeterna skallade för honom på andra stranden.

Derefter utgick kallelsen till *Ståndaktig* (det var denne *Ståndaktig,* som de andra pilgrimerna funno liggande på sina knän på den *Förtrollade marken*). Budbäraren lemnade honom ett öppet bref, hvilket innehöll, att han måste bereda sig på flyttning, ty hans Herre ville icke, att han längre skulle vara så långt ifrån honom. Härvid blef *Ståndaktig* mycket tankfull. "Nej," sade budbäraren, "ni behöfver ej tvifla på sanningen af mitt budskap; ty här är ett tecken på dess tillförlitlighet: *"Hjulet har gått sönder vid brunnen"* (Pred. 12: 6). Derpå kallade han till sig *Stort Mod,* som varit

deras ledsagare, och sade till honom: Käre Herre, ehuru jag under min pilgrimsfärd ej haft den lyckan att mycket vara i ert sällskap, så har ni dock varit mig till stor nytta, sedan jag lärde känna er. Då jag gick från mitt hem, qvarlemnade jag hustru och fem små barn; får jag bedja er, att ni vid er återkomst (ty jag vet, att ni nu vill återvända till er Herres hus, i hopp att få blifva ledsagare åt flera heliga pilgrimer) skickar till min familj och underrättar dem om allt, som händt och kommer att hända mig? Säg dem derjemte, huru lyckligt jag kommit hit, och i hvilket saligt tillstånd jag nu befinner mig. Berätta äfven för dem om *Kristen* och *Kristinna,* hans hustru, samt huru hon och hennes barn begåfvo sig på väg efter hennes man. Låt dem äfven veta, hvilket saligt slut hon fick, och hvart hon kommit. Jag har föga eller intet att skicka min familj, om ej mina tårar och böner för dem, hvarom ni äfven kan underrätta dem, i händelse det kunde inverka på dem."

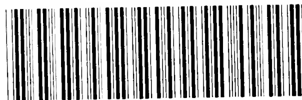
Sedan *Ståndaktig* sålunda ordnat allt, och tiden var inne för honom att skynda bort, gick äfven han ned i floden. Nu hände det sig, att just då floden var ovanligt lugn, hvarföre *Ståndaktig,* när han kommit ungefär halfvägs öfver, stannade en stund och samtalade med de vänner, som hade beledsagat honom dit. "Denna flod," sade han till dem, "har varit en skräck för många, ja, äfven jag har ofta bäfvat vid tanken derpå, men nu tycker jag mig helt lugn, ty jag har samma fotfäste som presterna, hvilka buro förbundsarken, medan Israel gick öfver Jordan. Vattnet är visserligen bittert för gommen och kallt för magen; men tanken på det land, hvartill jag går, samt det följe, som väntar mig på andra stranden, ligger som ett glödande kol på mitt hjerta. Jag befinner mig nu vid slutet af min resa; mina mödosamma dagar hafva en ända, och jag går för att se det hufvud, som för min skull törnekröntes, och det ansigte,

som för min skull blef bespottadt. Hittills har jag lefvat af tron, samt af det, som jag hört; men nu går jag dit, der jag skall lefva i åskådning, samt vara med honom, i hvars sällskap jag bäst trifves. Jag har älskat att höra talas om min Herre, och hvarhelst på jorden jag sett hans fotspår, der har jag äfven längtat att sätta min fot. Hans namn har varit för mig som en utgjuten salfva, ja, ljufligare än alla vällukter. Hans röst har för mig varit som den härligaste musik, och jag har mer trängtat efter hans ansigte, än någon någonsin kunnat trängta efter solens ljus. Hans ord insamlade jag som min själaspis till motgift mot mina svagheter. Han har hållit mig vid handen och frälst mig från alla mina orättfärdigheter; ja, han har styrkt mina steg på sin väg."

Medan han nu så talade, förvandlades hans ansigte och hans *starka krökte sig under honom* (Pred. 12: 3); och sedan han sagt: *"Upptag mig, ty jag kommer till dig,"* sågo de honom icke längre.

Men det var härligt att skåda, huru hela rymden var uppfylld af hästar och vagnar, samt trumpetare, flöjtblåsare, sångare och harpospelare för att helsa pilgrimerna välkomna, då de foro upp och tillsammans gingo in genom stadens sköna port.

Angående *Kristens* fyra söner, som *Kristinna* fört med sig jemte deras hustrur och barn, så dröjde jag icke, tills de kommo öfver. Men sedan jag lemnat stället, hörde jag sägas, att de ännu lefde och ännu skulle stanna en tid, der de voro, till församlingens förökande. Blir det min lott att ännu en gång fara åt den trakten, torde jag kunna meddela för dem, som så önska, underrättelse om det jag nu förbigår med tystnad. Till dess bjuder jag mina läsare farväl.

LIBRARY OF CONGRESS
0 014 158 839 4